cedere: vel qz male vterent sanitate. Et quod plus ē: accedent ad tumulos z faciēt eos apparere: z ostendent se alios suscitare de mortis populo: non q vere resuscitent: quia hoc diabolus nō pōt facere: sed assumet diabol⁹ ipe corpus aereū illius talis mortui: z loquet vt ille: dicens se esse illū z virtute messie falsi tm suscitatum: z de alia vita multa dicet diabol⁹ in specie illius: z xp̄m quē coluerūt xp̄iani: vt seductoꝛe dānatum: z antixp̄m vez deum. Hū ergo ita supbit impi⁹ antixp̄s: incendit pauperes fidē illuminatos interi⁹ a xp̄o: incēdit zelo veritatis: dolens z lachrymās p perditione z seductione tantoꝝ. Hec tentatio vtiq; maxima erit: qz vt dicit bt̄us Greg. in moral. Videbit martyr p veritate se extoꝛqri sine operatiōe alicuius miraculi: ad pbandū veritatē sue fidei. Et eōtra oꝛtoꝛē suū ad ostensionem sue falsitatis miracula facere. O qualis tentatio Certe vt dicit xp̄s Mth. xxiiij. Nisi breuiati fuissent dies illi non fieret salua oīs caro. Non enī durabit nisi p tres annos cū dimidio. quāto etiā tēpoze pdicauit xp̄s: vt hz Daniel. xij. Et apocal. xij. z. xiij. ¶ Postq; autē antixp̄s ascēderit in tātam supbiam: vt post simulationē sue mortis z resurrectiōis: dicat se publice in celū cōscensurū: sup mōtem oliueti stans fulminabitur: vt dicit magister in hysto ria scholastica z Vincē. Etsi nō de mō moꝛē eius: tñ de moꝛte ei⁹ exp̄sse habet Dan. viij. z. xi. c. in fi. plenius. z. ij. Thessa. ij. Et apoca. xvij. Ñ moꝛtem antixp̄i resurgent enoch et helyas tertia die post occisionem eoꝝ z publice vocati i celū ascendēt. Moꝛtuo aūt antixp̄o quātum mūdus sit duraturus īcertum est nobis. Videt tñ q ad minus. xlv. dies dētur hōibus seductis: vt reuerti possint ad penitentiaz. Ex eo qō dicit Daniel. xij. Beat⁹ q̄ expectat ad dies mille trecentos trigintaquatuoꝛ. Et añ ista ponit temp⁹ persecutiōis antixp̄i: quo auferet iuge sacrificiū xp̄i: numerus videlicet diez mille ducenti nonaginta. i. tres anni cum dimidio: quibus addendo. xlv. fiunt Mccc xxxv.

¶ Titulus. xiiij. de dono timoꝛis. Quō ad timoꝛē multa inducūt. Capitulū primum.

TImoꝛ domini est donuz spūssancti qō isaias enumerando ipsa dona ponit in septimo loco. Sed h ponit in quinto. Et licet multa dicta sint de timoꝛe inquātum est passio in pma pte in titulo de passionib⁹: diffusius tamē hic agetur: z p alium modū z de multiplici timoꝛe. ¶ Sciendū aūt q ad timoꝛem dñi multipliciter inducimur ex. vij. ¶ Primo ex scriptura theologicali. Secūdo ex ratione inferna li. Tertio ex figura spirituali. ¶ Quarto ex creatura vniuersali. ¶ Quinto ex actione supnaturali. ¶ Sexto ex punitione diuinali. Septimo ex vtilitate plurimali. ¶ Primo primo dicitur Deut. x. Quid petit dñs a te nisi q timeas dominū deuz tuuz z ambules i vijs eius: z diligas eum ac seruias ei in toto coꝛde tuo: z in tota aīa tua: z serues mādata ei⁹. ps. xxxiij. Venite filij audite me timoꝛem domini docebo vos: quis est homo q vult vitā gratie z glozie: diligit dies videre bonos. s. i gl̄ia q̄si dicat: timoꝛ dñi ē initiū hui⁹. Et signa ei⁹ sunt: declina a malo: qz timoꝛ dñi expellit peccatū. Eccli. i. Et fac bonū: qz qui timet deum faciet bona. Inqre pacem: qz timoꝛ dñi quasi paradisus. Eccle. xxvij. Qui ē locus q̄etis et pacis. xp̄s i euāgelio. Timete eū qui pōt animā z coꝛpus pdere i gehēnam Mat. x. Primus ceps apl̄oꝝ ait. Deū timete. i. pet. ij. Ber. super cañ. In veritate ꝓperi nihil ēe ita efficax ad gr̄am pmerendā retinēdam: recuperādaz q̄ si omni tpe coꝛā deo inueniaris: nō alta sapere: ſ timere. Bt̄us hieronym⁹ in epl̄a. Timoꝛ custos ē virtutū. ¶ Scdo ratio eterna nobis suadet deū sūme eē timendum multiplici ter. Dictat enī ratio vt timeat⁹ qui supioꝛ ē: q̄ nocē seu flagellare pōt. nec valet ei resisti. Deus igit⁹ cum sit sūm⁹ dñs dñoꝝ: nec possit aliquis resistere potestati vel volūtati ei⁹: iō merito timendus est sup omnes. hanc rationez tangit Moises Deut. x. Qui cum admonuisset pp̄lm: dominum deū timere. Subdit q̄si pro ratione. Ipse est deus deoꝝm: z domin⁹ dominantium: deus magnus potens z terribilis. Unde z Malach. i. dicitur. Si ego dominus vester sū vbi ē timoꝛ meus. Et Jere. xv. Quis non timebit te o rex gentiū! Si demones ꝓtremiscūt vt asserit Jacob⁹ i canonica sua ad potestatez eius: cui non ē ptās simil⁹ super terrā: quantū debet timere plenus fragilitate. Alia ratio: quia pater naturaliter timet a filio cū ratio doceat q habet post deuz esse ab eo. Sed nunquid ipse de⁹ non est p at tu⁹: q̄ possedit: fecit: z creauit te: a quo oīs paternitas i celo: z in terra noīat. Neq; ego enī spīritum z animam donaui vobis: z vitam et singulozum membza non ego compegi: sed creatoꝛ omnium qui fozmauit hominis natiuitatem inquit illa sancta mulier filios hoꝛtata ad martyrium. ij. Machabeoꝝm septimo multo ergo magis deus debet timeri. Docet etiam ratio timere multum: cum oporet cum reddere rationem coꝛam p̄sidente: qui omnia nouit: z nil inultū ꝑmittit: z p̄eci-

pue cū ꝓscīētia remordeat multa mala fecisse: ⁊ multa debita ꝓtraxisse ex iniquitate pfecta. Ūñ brūs Greg. in mozal. Iusti omne quod agūt metuūt: dū caute ꝓsiderāt añ quē iudicem stabūt. ¶ Tertio ex figura spūali volēs deꝰ inducē populū suū ad timozē dñi añq̄ daret legē decalogi. s. pangelū suū terruit eos: qz mōs synai videbat ardere cozuscationibꝰ: ⁊ audiebat sonitꝰ buccine: ꝓpter qđ cū ppls esset exercitꝰ dixit Moises. Ut pbaret nos dñs venit cū terroze: vt terroz eiꝰ cēt in vob ⁊ nō peccaretis. Exodi. xx. Ubi inuit q̄ p metū inducūtur hoies ad seruādū leges. Ūñ isidorus in li. etymologiaꝝ. Facte sūt leges vt earuz metu humana coherceat audacia. Tuta q̄ sit inē improbos inocētia di. iij. facte. Et qz permaxime oportet seruare legē decalogi ad qđ inducit timoz dñi: iō per ea q̄ a deo ꝓcedūt timozē incussit. s. cozuscationes: voces buccine: ⁊ alia terribilia. Itē mandauit dñs. Deu. xxiij. Nō accipiet loco pignozis molē superiozē ⁊ inferiozē: in quo figurabat q̄ sp q̄s debet secū hāc sicut spez: ita ⁊ timozē: nam mola supioz figurat timozē. qz sicut mola supioz demīt materiā molēdam ne eleuet: ita mola inferioz retinet ne in imum descendat ⁊ pereat. Ūñ figurat spem. Timoz q̄ domini deprimit mētem ne in bonis opibꝰ q̄ facit eleuetur: ⁊ de se presumat. Et spes sūleuat: ne desperatione in ifernū cadat. nō ergo ista duo sunt alteri lo canda: ꝫ semper secum possidenda. Unde beatus Greg. dicit q̄ penitens monet inē timorem ⁊ spem. Hec ē ꝓra quod ait boecius de philosophica ꝓsolatiōe. s. pelle timoreꝫ spem q̄ fugato: loqtur enī de spe vana: ⁊ timoze inordinato. Item i huius figuraꝫ habet Geñ. xij. q̄ abraam tetēdit tabernaculū suū: ⁊ habitauit: habēs ab oziēte bethel: ⁊ ab occidēte hai Et figurat q̄ homo iustꝰ debet timozē habere i prosperis ⁊ spem in adūsis. bethel enī interptat domꝰ vel habitaculū dei: ⁊ significat patriā supnā quā quis debet ꝓtēplari in adūsis ad spem habēdam vt roboret. Hai interp̄tatur vita vallīū vl abyssus: ⁊ significat vitaꝫ peccatoꝝ ⁊ abyssus ifernū q̄ quis debet recogitare in psperis ne eleuet in supbiam: ꝫ timeat futuꝝ iudiciū ⁊ infernū. ¶ Quarto inducimur ad timozem domini ex creatura vniuersali. Sicut omnia inuitant nos ad amandum deū: qz oia sunt facta i obsequiū nr̄m. sicut bñficium inuitat bñficiatū ad diligēdū bñfactoze ita ⁊ oia creata inducūt nos ad timēdum deū. Celū ⁊ terra inqt. b. Aug. i li. ꝓfessionū. ⁊ oia que in eis sunt: mihi vndiq̄ clamāt ⁊ clamare nō cessant: vt amē te domine: quia cum bonuz sit qđ oia appetunt ⁊ amāt fin pbm: ⁊ omnis creatura bona est: nec aliūde hz suam bonitatē nisi a deo ꝑma causa oīm. Quis autem virtꝰ ⁊ bonitas cuiuscūq̄ effectus sit in sua causa ⁊ pfectiozi modo: qz nemo dat qđ nō habz ⁊ potioz est causa effectu: iō ois bonitas ⁊ pfectio est in deo: ⁊ hinc creature indicādo nob summā dei bonitatem ad amandū eum sup oia inuitant: ⁊ p consequēs ad timēdum. Nam ois amans ē timēs: ⁊ quanto quis plus amat aliquid: tāto plus timet illud amittere: vt pz de substantia tēporali: ⁊ filijs: ⁊ alijs rebꝰ: sicut ergo inuitāt creature ad amādū ꝓpē suā imēsā bonitatē: ita ⁊ timēdū ne eum offendamus et amittamꝰ tam infinitū bonū. Inuitant etiam p aliū modum ad timendū deū creature: quia omnia elemēta ⁊ que in eis sunt: punita sūt in peccato ꝑmi hois: ꝓpter qđ dixit deꝰ ei. Maledicta terra in opere tuo spinas et tribulos germinet tibi. Gene. iij. Et multa alia bruta facta sunt nociua hēi: vl rebellia ꝓpter peccatum: ⁊ fructus terre minus boni. Hec etiā tantam lucē ⁊ pfectum ex cozporibꝰ celestibus habemus. Si ergo propter offensaꝫ dei etiam punita sunt que non peccauerūt: quanto magis quis debet deum timere ne offendat tam seuerū mali vltoꝛem. ¶ Inducūt etiam ad timēdum: quia ipse deus vt dicit Sap. v. Armabit creaturaꝫ ad vltionem inimicoꝝ eius. Et cum omnia paueant ⁊ obediāt ad nutum eius: multomagis homo hoc debet agere: qui plus recipit ⁊ ratione fulcit. Unde angelus clamabat omnibꝰ gētibus dicens. Timete dominum ⁊ adozate eum: qui fecit celuz ⁊ terram ⁊ omnia que in eis sunt. Apoc. xiiij. ¶ Quinto ex operatione supnaturali. s. miraculoꝝ: ps. lxxiij. Turbabunt gentes scz ad penitentiā: ⁊ timebūt qui habitant terminos a signis tuis. s. miraculoꝝ. q̄ habitāt tmīnos scz vsq̄ ad habitantes vsq̄ in extremis terre Cum enim viderēt homines fieri opa q̄ nullus hominum facere potest: nec dy gentium demonia: nec tota virtus nature create scilicz cecos illumiari: demones effugari: mortuos suscitari: cozpora celestia a solito cursu immutari ad petitionem Josue ⁊ Ezechie: varias infirmitates subito curari. Ipsi etiaz reges terre videntes sic admirati sunt: turbati ad penitentiam: commoti sunt ab infidelitate ad fidē tremoz apprehendit eos ad venerandum et colendum: ⁊ ad timendum tantam maiestatē que predicabatur a sanctis que invocabatur in cuius virtute totum agebatur. Cum enim illi qui nauigabant cum Jona tēpestate i mari orta: solum circa nauim eozum post missionem eius in mare vt iusserat: mare sedatum: fluctus mitescē: timuerūt deū vez: vt scribit Jone. i. ca. Cum vidisset rex Dari⁹ Danielē prophetam missum in lacum leonum: quia

ver deum celi adorabat illesum pmānsisse: nec ab eis i minimo lesū: timuit ipz deū ac pblice mādauit. paucāt oēs deū daniel' t ptremiscāt qz ipse ē verus de⁹ q liberauit danielē ꝛc. Ba niel'. vi. c. Xpo iesu dño nro cuius miracula sē vt ait chrys. Lazarus imēsū resuscitātē ado lescētē filiū vidue accepit oēs pntes ibi timor t magnificabāt deū Lu. vij. videtes turbe pa liticū sanatū timētes glorificauer't deū Mat. ix. Sz t centurio t q cū eo erāt gētiles i passio ne xpi: viso tremotu t his q fiebāt: timuerūt valde dicētes. Vere fili⁹ dei erat iste Mat. xxvij. Quis enarret miracula oia! ¶ Sexto i ducit ad timorē dñi multiplex pūitio eius Je re. ij. Arguet te malicia tua. t paulo post Sci to t videte qz malū ē tibi t amarz te dereliqsse deū tuū: t timorē eius nō ē apud te. Deut. v. Deū tuū timebis. Et ifra. Ne qn irascat furor eius ztra te: t auferat de te ira. Eccli. i. Un⁹ enī ē altissimus oipotēs rex potēs t metuen dus nimis. Quis enī nō timeat ꝛsiderādo q̄ terribiliē flagellauit petrum. Angelos supbi ētes de celo pcipitauit i infernū t i demones ꝛmutauit: pmos parētes de paradiso trestri p pter iobediētiā ex pulit: genus hūanū ppt lu xuriam diluuio pdidit. Sodomitas ꝛbustos igne t sulphure ibuertit. Israhelitas peccan tes incredulitate t murmure i heremo pstrauit. dauid ppt inanē gliaz t pplm suuz ꝛpter ꝛiuratiōez cū absolone cōtra eū peste pcussit lx. milia i triduo ifectōne illa pempt. Ezechiā ppter ingratitudinē vsq ad mortē infirmū red didit t sic de alijs. Et ideo merito sci clamant Apoc. xv. Mirabilia sūt opa tua dñe ds te ñ timebit. Et btūs Greg. Si placē deo vaciter cupimus: postq̄ ibegimus pūsa: ēt in nob bñ gesta timeam⁹. ¶ Septio t vltio ad timorez iducit vtilitas copiosa ex ipo timore pueniēs Deut. v. Quis det eis talē hāc mētē vt timeāt te dñe: t bñ sit eis i sēpiternū: obstetrices egy ptie hebreoz qz timuerūt deū: ob reuerētiaz ei⁹ ñ occidētes mares vt mādauerat pharao dicit. Noi. q edificauit eis domos. Exo. i. Sive spūales sm. b. hiero. ifūdēdo vtutes et grāz. Sive tpalit sm. b. Greg. dādo diuitias vt. xxij. q. ij. Si q̄libet. Et Eccli. xxxiij. Timē ti deū nō occurrēt mala. s. pcōz t i tentatione deus liberauit illuz. ps. Timentes dñm non minuent' oi bono.

¶ De timore mundano. Ca. ij.

Timor mūdanus est q̄ ds timet tpalia amittē: vt di uitias. dignitates t huiusmodi p pter qō vitandū deū offendit: ꝛtra eius man data faciendo qō est mortale peccatum. vl' cū est ad hūc mente dispositus: cū cogitat sibi pos se accidē. Inde pcedunt multa mala. vnde. b. Aug. sup illud ps. Incēsa igni t suffossa ab i crepatiōe vultus tui pibunt inqt. Oia pecca ta procedunt aut ab amore male inflāmāte. i. inordinato: aut a timore male humiliāte. i. de ficiente. p amorem inordinatum dicitur anima seu opera eius incensa. per timorem mundanum dicitur suffossa. Timor enim deficit t ad ima submittit. Sed ista cum criminalia sunt. vtiq; peribunt ab increpatione vultus dei. i. in futuro iudicio. Ad perditionem enim du cunt quod testatur Jo. apocal'. xxi. Timidis autem t incredulis homicidis t veneficis: for nicarijs mendacibus: pars eorum in stagnum ignis t sulphuris. ¶ Q; ad multa t grauia scelera inducat talis timor mundanus: patet per exempla. Nam pharao rex egypti quia ex multiplicatione filiorum israel in egypto timebat regnum sibi auferri: mandauit occi di t submergi mares hebreorum cum nasce rentur: Exo. i. Herodes rex timens ne puer natus nunciatus a magis rex iudeorum: au ferret sibi regnum: turbatus est: t necem in nocentum procurauit Mat. ij. Jeroboam rex isrl' timēs ō accessu ppli isrl' ad hierosoly mā vt adorarēt t hostias offerrent i tēpla iuxt legē dñi: ppls ipse israel amicitia iungeret' cū tribu iuda: vnde se subderet regi iuda t ipe re gnum amitteret: fecit fieri vitulos aureos in Dan t Barsabee terminis regni israel: preci piens populo vt illos colerēt t immolarent. iij. Regum. xij. Pontifices iudeorum timē tes ne forte venirent romani t tollerēt eorum locum t gentem Jo. xi. Consilio decreuerūt xpm occidi. Sed timentes amittere tempo ralia t propter hoc iniusticiam committen tes: amiserunt temporalia t spiritualia: ani maz t corpus. ¶ De his ergo qui propter ti morem amittendi temporalia vt diuitias: bo norem: famam: t huiusmodi offendunt deum potest apte dici illud ps. xiij. Illic trepidauer unt timore vbi non erat timor. i. vbi nō erat ratio timendi: ita videlicz q propter hoc pec carent. Et propter septem rationes seu con ditiones terrenorum. Quia vilia ob conditi onem. Quia defectibilia ad permansionem. Quia inquinabilia ad transgressionē. Quia impedibilia ad perfectionem. Quia obligabi lia ad rationem. Quia nocibilia ad felicitati onem. Quia deceptibilia ad conseruatio nem. .§. I.

Primo igitur non ē ti mendus temporalia amittere: vt propter hoc ꝛmittatur peccatum: qz ipsa sunt vilia: null⁹ enī curat vel timet amittere vilia: t pcipue cū ex huiusmodi amissione ꝛseruet pciosa: sicut

patet ī nauigātibus q̄ nō timēt vel curant p̄o
icere merces p̄ciosas ī mare: vt ꝓseruēt vitaz
q̄ p̄cioſioꝛe ē. ¶ palia bona vocant ſtercoza ī
diuino cloq̄o ꝓpt̄ ſui vilitatē. ¶Dicit enī eccle
ſiaſtici. xxij. ¶Qui ſtercoze boū lapidat ē piger
¶Piger ē q̄ ob timoꝛē alicui⁹ laboꝛis omittit
facē bonū q̄ debet. ¶ Lapidat ſpūaliť ꝛ oc
cidit. ¶Sz vñ de ſtercoze boū. i. ob iſta tpalia q̄
timet amittere vel nō hāe: q̄ ſterc⁹ dicunt boū
qz. ſ. ſancti doctoꝛes q̄ agros mētiū ſcidūt vo
mere ꝙbi dei: ſterc⁹ ea reputāt. i. vilíſſima. ¶Au
di paulū egregiū p̄dicatoꝛē q̄d dicat de hu
iuſmodi ad ¶Philip. iij. ¶Oia arbitroꝛ vt ſter
coza vt xp̄m lucrifaciā ꝛ iueniar ī illo ad phili.
iij. ca. ¶Cōſideremꝰ ꝓditionē eoꝝ ꝛ videbimus
vilitatē: p̄cipue attēta p̄ciositate ſpūalium bo
noꝝ. ¶Quid ē auruz ꝛ argētum ꝛ alia metalla!
¶Certe ſpuma terre: ī viſceribꝰ terre naſcitur:
nullam vitam habēt: nō rōnalē vt hō: nō ſenſi
bilē vt alia bruta: etiaz vilíſſima vt formica:
muſca ꝛ vermes: nō vegetabilē vt arboꝛes: et
quecūq̄ herbe vilíſſime. ¶Quid ſericū! ¶Nōne
ſterc⁹ vermiū vilíſſimoꝝ! ¶Quid veſtes lanee!
¶Nōne vellus pecoꝝ! ¶Quid palacia! ¶Nōne la
pides inſenſibiles! ¶Quid agri! ¶Nonne terra!
¶Quid gloria tpalis: nonne ventus! ¶Ñ boe
tius de philoſophica ꝛſolatiōe. ¶O gl̄ia gloria
q̄d es aliud q̄ in milibus hoīm inflatio q̄dam
auriū. ¶Sz ꝛ in ꝓparatiōe p̄ciositatē ſpūalium
bonoꝝ: adhuc magis vilia apparēt. ¶Propt̄ qō
dicit ſapiēs de ſapīa ſeu gr̄a loquēs: p̄poſui
illaz regnis ꝛ ſedibus: ꝛ diuitias nihil eē dixi
in ꝓpatiōe illi⁹: nec ꝓparaui illi lapidē p̄cioſū:
quoniam omne aurū in cōparatiōe illius are
na ē exigua: ꝛ tanq̄ lutum extimabit argētū
in cōſpectu illius ¶Sapiē. vij. ca. ¶Cuz ergo ſpi
ritualia bona vt vtutes ſint p̄cioſiſſima: ꝛ tpa
lia reſpectu eoꝝ vilíſſima ꝓtra oēm rōnez eſt:
vt nō curet q̄s amittere bona ſpūalia: ꝓpt̄ ti
moꝛē mūdanū ne amittant tpalia: hoc timoꝛe
mūdano ducti ananias ꝛ ſaphira timēdo vi
delicet ne totū p̄ciū ſue poſſeſſionis vēdite
ab eis ¶Petro apl̄o aſſignantes vt debebant
non poſſent ſibi ꝓuidere de aliquo: cum ſup
uenirēt neceſſitates: ꝛ nō ꝓuidereť eis de cōi
tate ꝓpter pauptatē vel aliam cauſam: qz reti
nuerūt ſibi fraudulēter faciētes ꝓtra p̄ceptuz
apl̄oꝝ: ad impōcationē vel increpationē petri
ſbito mortui ceciderūt ¶Actuuz. v. ¶Nō accidit
quotidie q̄ ad religioſos: q̄ retinēt ꝓpzium: ti
mentes ne eis ꝓuideat in neceſſitate: iō incur
rūt mortē ſpūalē. xi. q. i. Scim⁹. ¶Hoc timoꝛe
mūdano ducta nobiť illa matrona romana lu
cretia: timēs. ſ. ne filius tarquini vltimi regis
romanoꝝ infamaret eam de adulterio: ꝓut il
le cōminabat ei: aſſenſit in adulteriuz: peſſime
faciēs. ¶Nam vt dicit. b. Aug. de ea loquēs in
ꝓmo de ciuitate dei. ¶Ita ne aliquē polluat ali
ena libido metuiť. Sz non polluit. ſcz quo ad
aīam: ſi aliena erit. Si polluet aliena non erit
Virtus oīa mala tolerare potius q̄m peccā
to ꝓſentire decreuit ¶Nec. b. Aug⁹. xxxij. q. v.
Ita ne. ¶Ille ergo trepidauerunt timoꝛe vbi
non erat timoꝛ. §. ii.

Secūdo non eſt timē

dum amittere tēpoꝛalia: quia deceptibilia ſūt
ad felicitationē. ¶Nam videť ꝓmittere felicita
tem vt quietem ꝛ quaſi oīa: qz vt dicit Eccleſi
aſtes. ¶Pecunie obediūt oīa: Sed decipiunt
hoīem p̄eſtantes miſeriam ꝛ anxietatē. Un
de xp̄s appellat diuitias fallaces cum ait Lu
ce. viij. Sollicitudo huius ſeculi fallacia diuitia
ruz ſuffocant verbū. Ecce fallacia: quia dicūt
homines in ſe. Si haberem diuitias ego eēm
quietus in mēte nō haberē tantam ſollicitudi
nem laboꝛandi: ſoluēdi creditoꝛibus ꝛ huiuſ
modi. Sed ſi ꝓtingat q̄ habeat: maioꝛē curaz
ꝛ anxietatem habet q̄ pus: in cogitando quō
non amittat: quō tpas adaugeat: in q̄bus ex
pendat ꝛc. Et ſic pungiť ꝛ inq̄etať mens eius
cōtinuis ſtimuli ſollicitudinum. Et ideo ibi aſ
ſimilat eas ſpinis: qz pūgunt mentē ꝛ tollunt
quietē: cū adaugeant ſemp deſideriuꝝ ad plu
ra. Et iō dz ecclesiaſtes. v. Auarus nunq̄ im
pleť pecunia ſicut nec potibus hydropicus:
nec ariditate. i. lignis focus: hic ꝛ. b. Ambro.
nec finis nec ſacietas vnq̄ aderit cupiditati.
di. xlvij. Sic hi. Ibi vide pulchra: falſiſſimū ē
aūt q̄ pecunie obediāt oīa: qō tñ dicūt ꝛ vide
tur mundanis: in quoꝝ p̄ſona ibi loq̄tur Sa
lomon. ¶Nam nec ſapīa nec ſcīa moralis: nec
ſanitas: nec pulchritudo: nec fortitudo coꝛpo
ris pecunia hāi poſſunt. Sed etiaz ꝛ multa tē
poꝛalia ea cōſeq̄ non poſſūt. Simon magus
nō potuit ab apl̄is pecunia magna oblata op
tinere poteſtatē dandi ſpūmſanctum. Achab
rex iſrael nō potuit pecūia obtinere Naboth
ſbdito ſuo vincam ſuam. Iſr abelite non po
tuerūt pecunia ſua a Aleon rege amoꝛreoruz
obtinere eis neceſſaria ad victū. Galath rex
moabitaꝝ non potuit aſſeq̄ a Balaam ariolo
magna pecūia vt malediceť ppl̄o dei. Q. tol
lant tēpoꝛalia q̄tē mentis nota exēplum ī li.
de. vij. donis. ¶Erat quidaz artifex ſatis paup
ſbſtentās ſe ꝛ familiā ſuam de laboꝛe manuū
ſuaꝝ ꝓpt̄ q̄d die noctuq̄ eū opari oportebat
Inter laboꝛes aūt ſuos frequēter cātabat ob
ſolaciū: qz modicā anxietatē hēbat ꝛ q̄ſi nullā
de tpalib⁹ qz eis carebat. Iuxt̄ domuz eius ha
bitabat diues: q̄ ita curis ꝛ ſollicitudinib⁹ vex
abať: vt nedū cānere ſ vix ridere vel letaz fa
ciē oſtendere cuiq̄ valēret. Ñ q̄ſi inuidēs q̄ti
ꝛ leticie paupis imaginatus eſt ꝛ executus:

quomō posset eius letitiā interrūpe ⁊ inq̄etare Accepit ḡ quendā sacculū plenū aureis: ⁊ mane quodā eadē hora qua solitus erat ei egredi domū paup: paulo ante inde transiens pmisit ante domū paupis eadere sacculū illū: ⁊ certo loco se firmans vt videret q̄s illū recolligeret. Itaq; paup cū domū egrederet inuēto sacco sursū leuat sibi retinēs. Cepitq; cogitare quid agere de tanta pecunia deberet: timens ne illō sciret: vel si emeret aliq̄ magni p̄cij cōtra eū suspicio de furto oriretur: vel ne sibi auferrent vel quid vtilius emeret: Sicq; mentē ei⁹ anxietas ⁊ timor varia cogitatio deuastabant: vt amissa omni q̄ete ⁊ letitia mētis non vltra cātaret vel iocunditatē ostenderet. Q; cū pcepisset diues intētū. s. suū ꝙsequutū: noluit ꝓpterea amittere pecuniā suā. Sed post aliq̄s dies dicit ei diues His dieb⁹ p viā incidēs habēs mecū sacculum aureo⁹ seu bursā: nescio quō cecidit ēca domū tuā ⁊ meā inaduertēter. Si scires vel audisses aliquid quis inuenisset vterer bona discretōne alias nō inuenīēdo intēdo fieri facere nō solum exēplicatōem: sed etiā inq̄sitōem p potestatē ciuitatis. Rūdit ille. Nō oportet aliq̄d facere. Ego inueni tali die vnū sacculū aureo⁹. Et quo dicis tuū esse ⁊ signa sufficiētia tradidisti: accipe q̄ tuū est. Deus autē parcat tibi: q⁹ oibus his diebus q̄bus ip̄a pecuniā tenui: p̄uatus fui q̄ete ⁊ gaudio meo solito: dediq; mihi multos malos dies ⁊ malas noctes: nec quiescē potui p̄e tumultu cogitationū. Reddita igit̄ pecunia cū sua pauptate reuersus est ad quietē suā ⁊ cantus suos: cū ergo tpalia sint fallacia: quia pmittūt quietē ⁊ nō p̄stāt: sed anxietatē ⁊ appetitū earū augēt: fm illud Chry. Ipsa appositio diuitiarū auget flāmā ⁊ maior fit cupido. Nō q̄ timēt trepidauerūt timore: ⁊c. §. III.

Tertio nō est timēdū

tempalia amittere: ista q̄ ꝓpter hoc deus offendatur: quia ipsa sunt defectibilia ad pmāsionē. ꝓpter quod dicit magister veritas Math. vi. Nolite thesaurizare vobis thezauros sup terra vbi erugo ⁊ tinea demolit̄ ⁊ fures effodiūt ⁊ furant quasi diceret. Ideo nō debetis reseruare ⁊ multiplicare tempozalia ista boua ⁊ sollicitari circa ip̄a timēdo ne deficiāt vobis: quia defectibilia sunt in se. Nam si sunt metalla: erugo ⁊ rubigo consumit. Si panis vel victualia: tinea rodit ⁊ destruit. Si pecunia nūerata vel gēme: fures pñt occulte rape. Si possessiones ⁊ agri ⁊ domus: domini tempales: qui vt dicit Isa. i. sunt socij furiū: effodiūt. i. diuersas occasiones inueniūt: vnde ea auferant: sed q⁹ hoies non curāt quō tpalia multiplicēt p fas ⁊ nefas: nec faciunt elemosynas subueniēdo indigētib⁹ vt deberent: timēdo ne sibi deficiāt de⁹ suscitat bella: immittit penurias: infirmitatibus vexat quib⁹ hoies tpalia ꝙsumant. vñ. b. Aug. xvi. q. i. Decime. Quod nō accipit christus: accipit fiscus. Habis impio militi: quod non vis dare christo. Verū ⁊ si certus sit quis vt tpalia ei in vita nō deficiāt: nūquid in morte que nō tardat aliquid de his secum deferet! certe nō. Et ideo inquit ps. xlviij. Ne timueris cū diues factus fuerit homo: ⁊ cū multiplicata fuerit gloria domus eius. Ne timueris. s. amittere tpalia: q⁹ ⁊ diues qui habet ea tandē amittit. Et idē firmat Job q̄ tñ experientia docet. diues ait cū dormierit nihil secū affert: aperit oculos suos ⁊ nihil inuenit. Diues hic dormit mēte alien⁹ a cōsideratione dei ⁊ periculi sui: et ꝓhe accidit ei sicut dormiēti: qui cum somniet se habere mltas pecunias ⁊ in cōuiuijs letari ⁊ epulari subito exp gefact⁹ nihil se habere eoꝝ cernēs: tristat̄ se illusum. Ita qui inherēt tpalib⁹ quasi somniant cum enī estimāt se pmanere in eis: ex ip̄rouiso subito supuenit moꝛs que dormitio dicit̄: quia resurrectur⁹ est in fine mūdi. Dormiens autem aperit oculos mentis quos hic culpa clausit: ⁊ nihil inuenit de tpalib⁹ hic possessis. Sed inuenit nihil quod cōmisit. i. peccatū. Nam ⁊ si act⁹ peccati aliquod sit inquātum act⁹: tñ inquātū peccatū nihil nulla natura est: sed defect⁹ rōnis sicut tenebra defect⁹ lumis. Exemplū notabile ponit saluato⁹ noster in euāgelio vt refert Lu. c. xij. de quodā diuite qui cū ager suus vberes fructus attulisset: cepit mente estuare ⁊ timere ne sibi deficerēt loca ad reponēdū tātos fruct⁹ Sed subito cogitatio malitie sibi ipsi respōdit dicēs. Scio quid faciam destruā horrea mea ⁊ maiora faciā: ⁊ illuc cōgregabo omēs fructus meos: ⁊ dicam anime mee. Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos. Comede. epulare: ⁊ quiesce. Cūq; ista dicerz: dixit illi deus. Stulte anīmā tuā hac nocte rapient a te. s. demones. Que autē parasti cuius erunt .q.d. tua nō tecū portabis: sed oīa tibi deficient Nōit Jo. damas. silitudinē i hist̄oria iosaphat videlicz q⁹ in quadā ciuitate erat ista ꝙsuetudo. Ciues illiuseligebāt quendā ex ea rectorez et dōm ipsi⁹ ciuitatis cum omni libertate ⁊ ptāte vt posset facere quod sibi liberet: ⁊ vti omnib⁹ bonis ad placitū: sed transacto anno regni sui: mittebat̄ ad quādā insulā solus: ⁊ sine aliq̄ subsidio bonoꝝ: vbi nihil erat ad eū sustētādū: vnde oportebat eū deficere ⁊ cito. Cuz autē quidam sagax ad tale regimē fuisset assumpt⁹: ꝙsiderās quid sibi futurū erat: q⁹ mittēd⁹ ad illā insulam prudēter sibi puidit. nā infra illū annū plures misit ad insulā multa ⁊ varia bona ⁊ victualia: ⁊ qui ea custodiret: quo facto post annū illic directo⁹: ex bonis q̄ illic destinauerat bñ ⁊ copiose vixit: non p̄e inopia defecit vt alij qui non sibi

puiderũt. Ciuitas ista est mũdus iste in quo ꝛ si ꝗs valeat oibus bõis ei⁹ vti ad placitũ: tamẽ post vitã eius que breuis est ad aliã vitã trãsiꝛ oportet: nec de his aliquid portare potest tunc nisi ea que dũ hic viuit illuc trãsmittit. s. per elemosynas ꝛ bona opa. Opa. n. illoꝝ sequũt illos dr̃. Apoc. xiiij. vñ ꝛ. b. Amb. sup lucã. Non sunt hois bona. s. ista tpalia: vera bona nõ sunt que secũ afferre nõ potest. Sed vt ait. be. Laurẽtius. x. Fackrates quas requiris man⁹ pauperũ in celestes thesauros deportauerũt. s. per elemosynas datas ab eo. Illic ergo trepidauerũt timoꝛe vbi nõ erat timoꝛ. §. IIII.

Quarto non est timẽ

dũ tpalia amittere: qz inquinabilia sunt ad trãsgressionẽ. Maculãt. n. alaz ꝓbus generibus transgressionũ ꝓpter abusum eaꝝ ꝓpterea dñs appellat diuitias iniquitatis: cũ dicit Luce. xv. Facite vobis amicos de mãmona iniqꝛtatis. Mãmona nomẽ est syriacũ: vt ait Hiero. latine diuitie interꝑtat. Diuitie aũt inique dicunt: nõ q⁹ in se sint male: sed qz frequẽter male acquirunt: vl male retinent: vel eis homies male vtunt. Vñ. b. Hiero. Omnis diues aut iniqu⁹ aut heres iniqui. Et. be. Aug. Vermis diuitũ superbia: ide. n. se maiozes alijs existimãt ꝛ alios despiciũt: qz ꝓ alijs abũdãt. Sed ꝛ inozdinate hõ afficit ad diuitias ꝛ auare seruat. vñ be. Aug. ad macedoniũ. Jam ꝓdenter intueamur quod scriptũ est: fideli hõi totus mũdus diuitiaꝝ infideli aũt nec obulus. Nonne oñes qui sibi vident gaudere ꝓquisitis eiscꝫ vti nesciunt: alienũ possidet ꝗncim⁹: hoc certe alienũ non est qõ iure possidet. Hoc aũt iure qõ iuste ꝛ hoc iuste qõ bene. Omne igit qõ male possidet alienũ est. Male possidet qui male vtitur hec. b. Aug. xiiij. q. iij. Quid dicã. vbi glo. exponit ꝓncipiũ huius auctoritaẽ sic. infideli. i. auaro: qz auaricia dr̃ idoloꝝ seruitus: ꝑ similitudinẽ: tali infideli totus mundus nec est obulus qz quasi nil reputat: sed alia adhuc plura affectat: fideli aũt totus mũdus. i. quelibet ps etiaz minima eoꝝ que sunt in mũdo diuitiaꝝ est ꝓ diuitijs ꝓputat. Ꝓpterea apls. vi. c. ad Thimo. discipulũ instruit qũo diuites debeat docere ꝛ cautos facere: dicẽs Diuitib⁹ hui⁹ seculi ꝑcipe non sublime sape nec sperare i incerto diuitiaꝝ suaꝝ: sed facile tribuere cõicare. s. alijs res suas ꝛc. Nam qui volũt diuites fieri incidunt in laqueũ magnũ diaboli ꝛ tentatiõem: ꝛ in desideria multa ꝛ inutilia que mergũt hoiem in interitũ. Et in figurã hui⁹ dñs anathematizauit thesauros hierico: phibẽs vt nullus ex poplo israhel de eis accipet: sed igni ꝓburerent Josue. Ad insinuandũ q⁹ thesauri hui⁹ mũdi non debẽt transire in sortem bonoꝝ fideliũ: vt exponit Gratianus. i. q. iij. §. Sed obijcit. Hierico enim interꝑtat luna ꝛ significat mundũ mutabilẽ. israhel videẽs deũ ꝛ significat fideles videntes deũ nũc ꝑ fidẽ postea ꝑ spẽm. Isti ergo thesauri mũdi scilicet tpalia: inquantũ mundi sunt .i. nõ licite habita nõ debẽt haberi a fidelibus: sed igni charitatis exponere. i. affectu despicẽ ne coinquinet ab eis. Nec obstat q⁹ diues fuit valde abraham in possessiõe auri ꝛ argẽti ꝛ animaliũ vt patet in gene ꝛ iob. magn⁹ dominus ꝛ diues: quia etsi diuites effecti in rebus: tamen paupes affectu ꝛ patres pauperũ: vt ostendit in eoꝝ gestis: quod manifestũ fuit ꝑ tẽtationes eoꝝ. Job in nullo turbat⁹ ex amissione omniũ abraham in relin quẽdo patriã: in pegrinando ꝛ habitãdo in papilionib⁹. In oblatõe filij ꝛ huiusmodi: de talib⁹ eis cõcedũtur omẽs diuitie: ꝛ nõ coinquinabunt. Sed quis est ille qui inuentus est sine macula in diuitijs qui post aurũ nõ abijt: ipm sequẽdo nõ deũ: nec sperauit in pecunie thesauris. Quis ẽ hic ꝛ laudabim⁹ eum. Ecõtra illic hoies mũdi trepidauerũt vbi non erat timoꝛ. i. rõ timẽdi ista amittere. §. V.

Quinto non est timen

dum tpalia amittere: quia sunt ipeditiua ad pfectionẽ. Sicut bonũ est quod omnia appetunt ꝑm philosophũ in ꝓncipio ethicoꝝ: ita ꝛ vnũquodꝫ appetit suam perfectiõem. pfectus aũt omnis erit: si sit sicut magister eius ait christ⁹ Luc. vi. Qui ꝛ Math. xxiij. dicit. vn⁹ ẽ. n. magister vester christus. sed vt ait. b. Aug. Omia terrena contẽpsit homo christus: vt cõtẽnẽda esse mõstraret. Vbi notandũ q⁹ non ea ratione contẽpsit paupzimus factus: ita vt nõ haberet vbi caput suũ reclinaret: ne videlicet ex possessione ipsarũ rerũ ꝛ diuitiarũ traheret inozdinato affectu ad ipsa vel nimia sollicitudine occuparetur: aut a diuina contẽplatõne retardaret Nihil hoꝝ poterat in eo esse. Impeccabilis enim erat domin⁹ iesus dicit ioannes dama. et continue anima eius diuinitate fruebat. Sed ideo hoc fecit: vt daret nobis exemplũ ꝛ ꝓuocaret ad ista faciendũ: vt eũ pfecte imitaremur sciens q⁹ ista tpalia: ꝛ si nõ ipm: tamẽ nos infirmos multũ retrahũt a perfectiõe: que consistit ꝑcipue in cõtẽplatõe ꝛ amoꝛe diuinoꝝ. Sũt etiã ista tpalia vt viscus ꝓpter amoꝛẽ ꝛ sollicitudinẽ eoꝝ: qui visc⁹ cum tãgit pẽnas seu alas auium volare nõ pñt: sed ad ima descẽdẽtes de facili capiunt. Sic tpalia alas intellect⁹ ꝛ affectus inficiũt ꝛ impediũt ne ad supna libere valeant auolare. Unde saluatoꝛ noster. iueni que mãdata adimplẽda se dixerat: ꝛ de maioꝛi pfectione ꝗrebat inqt ipe: si vis pfectus esse: vade vende oĩa que habes: da paupib⁹ ꝛ sequere me Math. ix. Nõ q⁹ ipa perfectio cõsistat in ipsa

pauptate ⁊ abrenũtiatõe omniũ: ꝟ quia hoc est instrumentũ valde accõmodũ veniẽdi ad perfectionẽ: vt determinat. b. tho. ⁊ ⁊ᵉ. Quod etiaz firmat venerabilis Jo. cassia. in collᵗ. i. abbatis moysi. Hoc etiã intellexerũt gentiles philosophi: qui vt magis liberi essent ad speculatiõem veritatis tpalia ista contempserũt: ⁊ de socrate dic̃. b. Piero. xij. q. ij. gloria. Socrates ille theban homo quondã ditissimus: cum ad philosophandũ athenas pgeret: magnũ auri pondus abiecit: nec putauit se posse virtutes simul ⁊ diuitias possidere. Nos suffarcinati auro christũ pauperẽ seq̃mur: ⁊ sub pretextu helye pstinis operib⁹ incubãtes: quomodo possumus aliena fideliter distribuere: qui nostra timide reseruamus. Hec ille. Ali⁹ philosoph⁹ ni fallor: anaxagoras ad studiũ sapiẽtie pergẽs: in mare piecit pecunias quas habebat dicens. Abite male cupiditates: demergo vos ne demergar a vobis. Hoc de plurib⁹ in genere refert lactãti⁹ in pncipio instit. Multo tamẽ pfecti⁹ christicole ista tpalia ⁊ delitias ⁊ diuitias ⁊ gloriã ptẽpserũt timẽtes ista habere nõ illa pdere. Nam ⁊ de. b. Antonio in vitis patrũ legimus: ꝙ cum iret p desertũ: ⁊ in via reppisset massaz veri auri: quã potuisset licite accipe cum in thesauris nullius de ppinquo fuisset: sed p derelicto essz: fugit ab ea sicut a facie serpẽtis timens ne a cupiditate eius traheret̃ effectus: ad montẽ pergẽs: solitudinẽ querẽs: vt honores vitaret: ⁊ nõ delitias: sed austeritatẽ augeret: ita qui vult ad montez contẽplatõis ⁊ pfectõis ascẽdere: vt aptius ⁊ facilius agat: oportet ꝙ onera tpaliũ dimittat: et ⁊ sursum tendat. Nec ita timeat amittere tẽporalia: vt pdat vel minuat eterna: sicut plurimi faciũt: qui illic trepidauerũt timore: vbi nõ erat timor. i. ratio timẽdi. .ꝟ. VI.

Sexto nõ est timẽdũ

tpalia amittere: quia obligatoria. Cuilibet enim nostrũ dicturus est christus in fine vite. Redde rõem villicatiõis tue. i. dispensatiõis circa tẽporalia. Quod expsse testatur. b. Aug. in libro de paruulis ad petrũ: dicẽs. Homines qz rõnales facti sunt: de se ⁊ de omnib⁹ reb⁹ ãs in vsum acceperũt vite pntis: rõem reddituri sunt deo. ⁊ p suoz actuũ qualitate recipiẽt penã aut gloriam. xv. q. i. ꝟ. Ex eo autẽ. Non ergo hz quis timere tempalibus carere: cũ p hoc deobligeᵗ a reddẽda ratõe: in quo quilibet merito timere debet: cum subtilis sit illa examinatio: nec ꝙcp̃ iudicẽ supnũ possit latere: ⁊ p quolibet defectu pena parata sit. In parabola de talẽtis varijs commissis a domino seruis suis: vt cuz eis negociãdo suplucrarenᵗ narrat̃ Math. xxv. seruus ille ꝙ vnicũ talentũ accepat: ꝺa nõ illud ad lucrũ exposuit: ⁊ hoc ex timore ne illud amitteret: redargutus a domino eo priuatus condẽnat⁹ fuit. Ista tẽpalia bona ⁊ diuitie ⁊ ptãs seu platio ⁊ honores talentũ a dño datũ sunt: operante si licito modo habenᵗ: vel pmittente ii indebite. Obligat⁹ est qui ista habet ad reddẽdaz rõem: quomodo his vsus fuerit. Etsi nõ multiplicauerit videlicet virtuose ea disponẽdo: ⁊ sic inde merita augẽdo: sed ociosa tenuerit: nõ dãdo pauperibus: nõ corrigẽdo ⁊ instruẽdo subditos: si potestatẽ habet nõ dirigendo ad deuz intẽtionẽ in gloria ⁊ honoribus. Vtiq; his bonis priuatus demũ cõdẽnabiᵗ ex neglectu suo: etiaz si alʒ bonus videaᵗ nõ rapiẽdo aliena: nõ vsurpando officia: nõ ambitiose ea querendo. Et pterea notabiliter dicit Greg. in homeᵗ. dicte euãgelice parabole de talẽtis. Hec lectio euangelij cõsiderare nos solicite admonet: ne nos qui pl⁹ ceteris in hoc mũdo accepisse aliquid cernimur: ab auctore mũdi inde grauius iudicemur. Cum eim augent dona: rõnes etiã crescũt donoz. i. obligationes ad reddẽdũ rõem de vsu eoz̃ ppter quod dicit Grego. Qui ꝙs sacerdotiũ: idẽ intellige de prelatura ⁊ dignitate: adipisci desiderat: prius vires suas cũ eo qõ subitur⁹ ẽ onere metiat: ⁊ si impar ẽ abstineat: ⁊ ad id cum metu etiã cui se sufficere existimat accedat. i. q. i. Nõ ẽ putãda. Nõ ergo debet timeri amittere: ꝟ ad tpa accedere. Ideaz vt dicit Sap. vi. Exiguo cõceditᵗ misericordia: ꝟ fortioribus fortioz instat cruciatio: ⁊ iudiciũ durissimum fiet his qui presunt. Et dicit exigu⁹: qui modicũ habet de temporalib⁹ bonis: ⁊ qz parũ recepit: de paucis habet reddere rõem: ⁊ si deliquit misericorditer punit̃. Sed fortes sunt ꝙ mundo abundãt temporalib⁹ vt diuitijs: dignitatibus ⁊ honoribus: ⁊ illi cõmittũt fortia idest grauia peccata: timore nõ amittẽdi potẽtiam: dignitatẽ: diuitias: ⁊ honores: ⁊ ideo fortior sequitur in eis cruciatio. Unde ab abrahã dictũ fuit diuiti epuloni. Recordare qz recepisti bona in vita tua ⁊ lazar⁹ silr mala. nũc autẽ hic cõsolat̃: tu vo cruciaris. Lu. xvi. q. d. qz fuisti potẽs in diuitijs ⁊ dignitate: etsi ꝙ bona fecisti recepisti bona in vita tua: ⁊ pmia eoz̃: ⁊ ideo nũc cruciaris ppter fortia pcca tua. Lazar⁹ vt exiguus ⁊ mẽdic⁹ si ꝙ pcca cõmisit: mala penarum recipit pauptatis ⁊ infirmitatẽ p ꝙ sibi cõcessa ẽ misericordia venie: nũc aũt ꝛsolat̃ in reqe. Sic ergo nõ timet hõ deobligari a reddẽda rõne de debitis factis: ꝟ timet obligari: cũ rõ ẽ intricata: vñ hz timere ꝛfusionẽ ⁊ punitionẽ: ita nõ debet tpalia amittẽ ꝟ hic: cũ de singul'hoz̃ sit debitor ⁊ habeat reddere rõem deo. Gerebar oia opa mea inqt Job sciẽs ꝙ nõ parces delinquenti. Qui tñ vt pz ex gestis eⁱ⁹ oib⁹ tẽpalib⁹ optime vtebat̃. Sed mũdani illic trepidauerũt timore vbi nõ erat timor. .ꝟ. VII.

Septimo nõ est timẽ dũ amittere tpalia: qz nociua. Quis.n. ille qui timeat amittere que sibi nocent? certe nullus: immo optat talia ab eo remoueri. Sed tpalia plurimũ nocumẽti inferũt aie ⁊ corpi. Vnde vt dicit in pũ. Diuitie cõgregare est malũ domini sui. De mltis quotidie audimus q occidunt violenter a feruis suis: vel subditis suis vt haberẽt diuitias eoꝝ vel dñiuz. Tales semp manẽt in timore qui nõ pax cruciat eos ne talia amittant. Unde Dionysius tyrãnꝰ sicilie: cũ q̃dã amicus suus laudaret eũ de diuitijs ⁊ potẽtia beatũ dicẽdo. Ille voluit per exemplum ostendere ei infelicitatem suam ex continuo timore suo. Inuitauit enĩ illũ ad pzandendũ secũ ⁊ ordinauit q̃ sup caput eius vbi residere habebat in conuiuio amicus ille gladius acutissimꝰ pẽderet filo eneo subtilissimo q̃ non videret ligatus ex solario affixo. Cũq; ille loco p̃dicto i cõuiuio locatus fuisset ex iussiõe tyrãni ⁊ gladiũ aspexisset pendentẽ sup eũ: epulis varijs ⁊ exq̃sitis appositis: vix ille cibũ sumebat cũ maxia anxietate timens ne momẽto ad momentũ gladius caput eius impeteret: videbanꝫ q̃ ei mille anni vt ꝓuiuiũ ita solẽne finiret vt piculũ euaderet inde recedens: finito itaq; ꝓuiuio surgentibus illis e mensa: interrogauit tyrãnus quare ita tristis ⁊ anxius ⁊ non letus fuerat epulatõe tam solẽni. Assignauit ille causã. s. timorẽ casus gladij ⁊ sue inde mortis. Qui dixit: tu ita timuisti vnius gladij periculũ: quantũ ergo ego timere debeo qui habeo nõ vnũ sed multos gladios supra me! Quomodo ergo me dicis beatum qui dego in tãta anxietate timoris! Et cũ multa iste tyrannus egisset ad vitandũ picula amissionis tempaliũ: vt de nullo ꝓfiteret: tãdẽ ea amisit ⁊ ad inopiã deuenit. Ultra mala ⁊ afflictionem huius vite i tẽporalibus tãdem deducũt ad penas eternas propter abusum eorũ Unde Jacobi. v. Agite nũc diuites: vllulate i miserijs q̃ aduenerũt vob: diuitie vestre putrefacte sũt ⁊c: q̃ ibi hẽs. Et Luc. vi. Ue vobis diuitibꝰ qui hic habetis cõsolatiõem vestrã. Ue importat dãnatiõem eternã secũduz. b. Hiero. Illic g̃ terpidauerũt tiꝰ mũdano ubi nõ erat timor. Et q̃ tẽporalia ista noceant aime ⁊ corpori: ostẽdit. b. Amb. dicẽs. Omnes cupidi: omnes auari: giesi lepzã cũ diuitijs suis possidẽt: ⁊ male q̃sita mercede: nõ tã patrimõij facultatem q̃ thesaurũ criminũ congregauerũt eẽo cruciatu ⁊ breui fructu hec ille. i. q. i. Cũ ordiaret. Nocuerũt bona tẽpalia diuiti epuloni quo ad animã post mortẽ. Nam quia dimisit fratribus suis q̃ eis abutebanꝫ: augebaꝫ ex hoc ei pena in inferno tanq̃ occasionẽ prebẽti vitijs illoꝝ: ⁊ ꝓptea petebat saltẽ ad fres suos mitti lazaꝝ: vt eos admõeret abstinere a vitijs ⁊ malo vsu tẽporaliuz: nõ quia cõpateretꝫ perditionẽ eorũ si sibi ipsi ne augeretur pena. Illic ergo trepidauerũt mũdano tiore vbi nõ erat timor: idest iusta causa timoris: sed q̃anduz est q̃ tobias admonuit filium suum: dicẽs. Noli timere fili mi scilicet timore isto mũdano: pauperẽ q̃dẽ vitã gerimus: si multa bona habemus si timuerimꝰ deũ scilicet timore qui ẽ donũ spũs sancti: ⁊ abstinuerimꝰ ab omni peccato ⁊ facerimus bene Tobie. c. iiij.

De timore carnali. cap. iij.

Secundus timor dicitur humanus seu carnalis: quo. s. quis ita timz incõmoda carnis vt etiã mortẽ ipsã: q̃ deũ offẽdit mortaliter cõtra aliq̃d preceptoꝝ faciendo: vel venialr̃ preter p̃cepta agẽdo. Cõtra quẽ ait saluator Math. x. Nolite timere eos q̃ occidũt corpus: ⁊ post hec nõ habẽt ãplius q̃d faciãt. q. d. animã ledẽ nõ possũt. ⁊ rationẽ assignat. b. Augusti. q̃re est repellẽdus iste timor: dicens. Timendo mortẽ carnis tue: dabis morten aie tue. Quãta vita ẽ cõfiteri christuz tanta mors est negare ipsũ. xi. q. iij. Nõ solũ. Negatur autẽ christus: nõ soluz verbis negãdo fidẽ christi: vel se esse christianũ sicut fecit Petrus cũ timore mortis negauit se esse christi discipulũ. Math. iiij. sed etiã factẽ. secũdum illud apostoli ad titũ. i. c. cõfitẽt se nosce deũ factis autẽ negãt. s. male operãdo: sicut fecit aaron q̃ populo isrl̃ postulãti vt faceret ei deos qui pcederẽt eos ⁊ quos adorarẽt: timẽs ne denegãdo occiderẽt eum: sicut vt̃ collegam suũ sputis occiderãt: q̃a eos arguebat de tanta stulticia vt dicũt hebrei: acquicuit eis: anulos aurium quos ei ad hoc obtulerãt in ignẽ proijciens liquefiẽdos. Unde opera diaboli subito formatus est vitulus aureꝰ quẽ adorauerunt. Exo. xxxij. Certe timor iste humanꝰ mortale i eo fuit: vt ostẽdit Gratianꝰ de pe. di. ij. §. oppoñ. de isto tiore carnali põt intelligi illud ps. liij. Formido morẽ cecidit sup me timor ⁊ tremor venerunt sup me: ⁊ ꝓtexerũt me tenebre. Formido mortis est ꝑcipuus: qz vt dicit phs. Horos est vltimũ terribiliũ: timor ab intra q̃ ad alias penas ⁊ ifirmitates corpales: tremor ab ex̃ in mẽbris q̃ manifestat interiorẽ. Et ista sunt peccatũ: qñ veniũt sup hoiez. vnde dicẽ sup me: hõ aũt est hõ p rõem. qñ igit̃ tãtus est vt sit sup hoiez. i. dñeꝫ rõni: tũc est mortale ⁊ inde tenebre peccatoꝝ ꝓtegũt hoiem ⁊ obscurãt: si septẽ rõnibꝰ abñciendꝰ ẽ iste timor carnalis q̃ vt pena carnis euitetꝫ male agit. §. I.

Capitulum .III.

Primo propter dei voluntatez cui nos debemus ꝓformare nec ei possumus resistere. Unde ego ait dñs per Isa. qz ꝓfiliũ meũ stabit z ois volũtas mea fiet. fit volũtas dei semp vel de nobis sine merito nostro z vtilitate: cũ. s. nõ concordam⁹ cũ beneplacito suo. At nobis z cũ merito nostro qñ ꝓfortamus nos cũ ea. Sed moꝛs z vita a dño deo inḋt sapiẽs. i. Eccle. i. de volũtate z opatiõe eius. Ego occidam ait ipse Deut. xxxij. z ego viuere faciã: pcutiã. s. ifirmitate: z ego sanabo z non ẽ qui de manu mea possit eruere. Et sicut termin⁹ est prefix⁹ a dei volũtate de vita z morte homis: ꝺm illud. b. Job xiij. Constituisti terminos ei⁹ qui ꝑteriri non poterũt: ita z de sanitate z infirmitate. Nec diabolus qui habz maximã potestatẽ supza coꝛpa inferioꝛa: potuit graui vlcere ipm pcutere iob nisi licẽtiatus a domino: qnimmo nec in gregẽ porcoꝛ intrare z vexare: nisi de volũtate domini: vt habet Math. viij. Timere ergo moꝛtez vel alia affligẽtia coꝛpus: vt per hoc quis deũ offendit est agere cõtra voluntatẽ dei: que sanctissima z iustissima est. Unde Cypria. Quam ꝓsterũ quãꝫ puersum est: vt cum dei voluntatem fieri postulemus. s. in oratõne dominica cum euocat nos de hꝫ seculo z accersit: nõ statiz voluntatis ei⁹ impio peam⁹: obnitimur z reluctamur: z pticaciũ moꝛe seruoꝝ añ ꝺspectũ domini cũ tristicia z meroꝛe ꝓducimur exeuntes hinc necessitaẽ viculo: nõ volũtaẽ obsẽqo: z volum⁹ abeo ꝑmiꝭ celestib⁹ honozari ad quẽ venimus inuiti. xiij. q. ij. Propẽ istũ ergo timoꝛẽ tenebꝛe ꝓtexerũt nos: quia multa mala fiũt ad ista euadẽda. Hz vt ait petr⁹ in ꝓma canonica .c. iij. Si ꝺd patimini ꝓpẽ iusticiã beati. Timoꝛẽ aũt coꝛ. s. q̃ inferũt vob⁹ molestias ne timueritis: ſ sanctificate deũ in coꝛdib⁹ vꝛis. .§. II.

Secũdo timoꝛ huma

nus z carnalis est abiciẽd⁹ ꝓpter dei fidelẽ largitatẽ. ꝑmittit ei largã remuneratõez: sustinẽtib⁹ ꝓstant afflictões carnis: z moꝛtẽ ipam ꝓpẽ eũ. Qui eni odit aiam suã in hꝫ mũdo: ait: ipe in vitã eternã custodit eã Jo. xij. Odit aũt quis aiam suã in hoc mũdo. i. ſm vitã mũdialẽ z criminalẽ: qui carnẽ affligit: nec cruciat⁹ abhoꝛꝛet z moꝛtẽ nõ timet: vt ꝓpterea vitãda a ꝑtute recedat: z iste pueniꝛ ad vitã eternã z gloziosam. Expectam⁹: ait ap̃lus ad phil. iij. saluatoꝛẽ nꝛz dñm iesum chꝛistũ: q̃ reformauit coꝛp⁹ hũilitatis nꝛe. i. deiectũ afflictũ z humiliatũ coꝛpi claritatis sue. i. coꝛpi suo gl̃oso. Nec deficẽ põt a promissione. qz vt ait ps. cxliij. Fidel⁹ de⁹. i. verax in oĩb⁹ ꝑbis suis: soluẽs z implẽs ꝓcul dubio q̃ ꝑmisit: z mꝛto largi⁹ z abũdãti⁹ q̃ meruerim⁹. Nõ eni sunt ꝺigne passiões tpis hui⁹ ad futurã gloziã q̃ reuelabiꝭ in nobis. Ad Roma. viij. Sup quo ꝑbo ait. b. aug. in ꝑmone. fremat mũdus: seuiet mũd⁹: coꝛruscet armis: increpet linguis: quid faciet ad id qꝺ accepturi sum⁹. q. d. nihil ẽ ois cruciat⁹ coꝛpis respẽu future gloziẽ Hac ꝓsideratõe pmot⁹ vn⁹ ex septẽ cũ mꝛe sub antiocho passis: nec legẽ dei etiã in minimis ceremonys trãsgrederet linguã postulatus vt ei abscideret: aiebat. E celo ista possideo: et nunc hec ipa. s. mẽbꝛa ꝓpter dei leges despicio: qz ab eo ipa me recepturũ spero. Hz et mꝛ eoꝝ tam sex filiys coꝛã ea mẽbꝛati trucatis timẽs de. viij. adhuc supstite z adolescẽtiozi: nõ de moꝛte coꝛporis ſ aiẽ: ad tolerãtiã moꝛtis aiauit: dicẽs. Pde to nate vt aspicias ad celũ z ad terrã: z ad oĩa q̃ in eis sunt: z intelligas qz ex nihilo fecit ea de⁹ z hoim gen⁹: z ita fiet vt nõ timeas carnificem istũ: ſ dign⁹ tuis fratrib⁹ effect⁹ te in illa miseratione recipiã. ij. mach. vij. Sic z inuict⁹ martyr chꝛisti vincẽti⁹ cũ toꝛqꝛet⁹ z gꝛuioza adhuc ei cõminarẽt toꝛmẽta ad datianũ tyrãnũ aiebat. O venenosa diaboli lingua: toꝛmẽta tua nõ timeo ſ hꝫ solũ valde metuã: q̃ te f. ng̃ mihi velle miserꝛi. s. parcẽdo z a toꝛmẽt cessando: si sacrificauero dijs tuis. Nolo gꝛatiz meã minuas: minuendo aliq̃d de supplicys. Ita z moyses inquit ap̃lus ad heb. xi. mag̃ elegit affligi cũ populo dei: q̃ ꝺ palis pcẽi hꝫe iocũditatẽ: aspiciebat eni in remunerationẽ. Fide reliquit egyptũ nõ verit⁹ aĩositatẽ reg̃: inuisibilẽ eni: tanq̃ videꝫ sustinuit. Non ergo timẽdũ. .§. III.

Tertio est timoꝛ car

nalis abiciẽd⁹ ob euitãdã dei seueritatẽ. Ex dictamine ꝛois nãlis est illud eſopi. Ferre minoꝛa volo: ne grauioza ferã. potiꝰ q̃s eligz vna diẽ in carcere affligi: q̃ p annũ. potiꝰ amittionẽ reꝝ q̃ vite. magis abscitionẽ man⁹: q̃ capitẽ: vnde z manũ parat ad vitãdũ pcussiõez capiẽ. Cũ aũt diuina iustitia nullũ malũ pmittat impunitũ: z sine ꝓpatõe in futuro etiã i purgatoꝛio neduz i inferno q̃s acerbi⁹ affligaẽ: etiã ꝑ venialibus q̃ quacũq̃ in pñti vita pena coꝛpali. Est eim inḋt .b. aug. ille ignis purgatoꝛij miꝛo modo gꝰ: excedit eni oẽm penã quã hic aliq̃s passus ẽ de pe. di. vij. ideo nõ est timẽdũ ſ eligẽdũ z optandũ coꝛp⁹ hic affligi p ieiunia: vigilias: pegrinationes: infirmitates z cruciat⁹: q̃ illic reꝛuare: vel deũ ꝓpter timoꝛẽ hui⁹ offendere. Qui timz pruinã veniet sup eũ nix: dicit iob. vi. idest q̃ timet penas tẽpales: et ꝓpter hꝫ abstinet a bonis opib⁹ penalib⁹: incidet i futuras q̃ gꝰioꝛes sũt. Et vt dicit apoc. xviij. Quãtũ se glorificauit z in delitijs. s. coꝛpis fuit: tantũ date ei toꝛmẽtũ z luctũ. Ecõtra nõ iudicabit de⁹ bis in idipm i tribulatõe nauũ. i. ſm aliã trãslatõem ꝑ q̃ nra que ẽ Hiero. dicit. Nõ ꝓsurget duplex tribulatio. i. q̃

hic affligēt patiēter ferēdo: ⁊ se ad deū in passionib⁹ conuertēdo nō affligēt in alia vita hic sufficienter punit⁹. Unde. b. hiero. sup dicta aūcte si vobis de⁹ rigid⁹ crudelis ⁊ cruēt⁹ videt: q⁹ genus humanū diluuio ōleuit. Sodomitas igne ⁊ sulphur egyptios mari sōmerserit: filios isrl sōstrauerit in deserto: scitote ideo ad pñs reddidisse supplicia: ne in eternū pereāt. xxiij. q. v Quia ergo. quod intelligat de illis qui inter flagella ipa ꝓpūcti sunt: ⁊ ad pniam reuei si. Non ergo timēde pene corpis tpales: q̄ breues ⁊ tenues sunt respectiue: ꝭ eternales. Et hoc ē qđ dñs noster iubebat attēdere: dicēs Mathe. x. Timete eū qui pōt aiam ⁊ corp⁹ in gehēnā pdē Narrat in li. de. vij. donis. q⁹ cuz pater familias iaceret mortu⁹ dū ei pararēt exequie: circa mediā noctē surgēs terruit oēs qui aderāt: et vadens ad ecclesiā: gratias deo egit de sui resuscitatōe: reuersusq⁹ domū oīa bona sua i tres partes diuisit: vnā vroi: aliā filijs: tertiā paupib⁹ distribuit. Et ad heremū pgens: cellā iuxta fluuium aque gelide ꝓstruxit. Et cuz frigus erat vestit⁹ in illuz fluuiū se iactabat: ⁊ vsq⁹ quasi ad vite extrema moza ibi trahēs: egressus in aquā calidissimā introibat: sic frequentissime p hunc ⁊ alios modos se crucians. Et cuz ab alijs sup his arguerēt de indiscretōe ⁊ suiipi⁹ occisione. Respondebat: si aspexissetis que ego vidi: maioza hoz facerēt. Dixit ei q⁹ egressus de corpe spūs duct⁹ fuit a quodā viro lucido. s. angelo i vallē maxie longitudinis ⁊ latitudinis. Cuius vnū latus erat plenū flāmis feruētibus: aliud plenū gelu ⁊ grādine furētibus. Eratq⁹ vtrūq⁹ lat⁹ plenū aiabus trāscuntib⁹ de flāma ignis ad frigus intēsum. Ad quod facit illud iob. xxiij. Transibūt ab aquis niuiū ad calorem nimium Postea duxit eū p tenebras dēsissimas: vidit q⁹ globos igniū de baratro ascēdētiū: aiasq⁹ inde ascēdētes ⁊ reincedētes in modū fauillaz: ⁊ fetoz sensit inde exalātez: intolerabilē fletū audiuit ⁊ eiulatū incōpabilē: ⁊ teterrimos demones forcipes ⁊ fuscinulas igneas hātes: ⁊ cuz cape voluerūt: ⁊ in ignē illū picere. Sed ille lucid⁹ qui eū duxerat demonib⁹ impauit ne cū contingerēt: q⁹ dñs mādauerat eū ad corpus reduci: vt si vellet pniam ageret de pteritis. Sin aūt ad loca illa deuenirz. Reuersus ergo ad corp⁹ q⁹ recolo q̄ vidi: nō timeo istas penas corpeas vt euadā eternas. Sile factū narrat venerabil⁹ beda in gestis anglor li. v. c. xij. Et illū virum vocat drūghelinū: ⁊ refert hoc accidisse. Anno domini. sexingentesimo primo. .§. IIII.

Quarto timor humanus

est euitādus ꝓpter carnis hostilē ꝓtatē debilitādā: nō timet quis illud vnde hostis debilitat ei⁹: ꝭ vnde fortificat. Caro aūt ē hostis aie ꝺm illud gala. v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄ adeo: vt eū ad mortē eternā inducat. Ꝺro pter qđ idē aplus ait ad ro. vij. Video aliā legem in mēbris meis: repugnātē legi mentis mee ⁊ captiuū me ducētez ꝛc. Infelix ego hō: q̄s me liberabit de corpe mortis huius. i. de corpe cui⁹ cōcupiscētia que ē lex mēbroz sensualitas: inclinās ad delectabilia ⁊ honestes grauia: ⁊ p hoc debellās cōtra rōem q̄ ē lex mētis: q̄rit eā suffocare. Et ad idē dicebat ppha micheas. c. vij. Inimici hois domestici ei⁹. Hi sunt domestici nostri q̄nq⁹ sensus: signati ꝛz chryſ. p q̄nq⁹ fratres diuitis epulōis: secū cruciādos i iferno. Quāto aūt sunt magi domestici: tāto sūt piculosiores. nulla eni peior pestis ad nocēdū: q̄ familiaris inimic⁹ inq̄t boeci⁹ de ꝓsolatōe. Hinc ⁊. b. āb⁹o. in lib. de pe. tractans illud ps. Quomodo cāmabim⁹ cāticū dñi in terra aliena: dicit. Si caro mēti repugnat: nec subdita est animi gubernaculo: ⁊ mētis impio aliena terra ē: q̄ nisi domatur cultozis exercitio: fruct⁹ nō pōt charitatis pnie ⁊ pacis afferre. hec ille. Et sic ipedit caro aliena. i. repugnās mēti: q⁹ nō apte ⁊ lete cāret cāticū dñi. i. fiāt bona opa. de pe. di. iij. In salicibus obseruādū aūt qđ ibi sōdit. b. ambro. videlicet. sane cū caro repugnat: mens ad deū sp̄z ē intēta: vt fcz timoze ei⁹ abiciat timoz carnal Cū igit caro affligit ⁊ tozquet inimic⁹ nr debilitat: ꝓpterea dicebat aplus. ij. cozin. xij. Cū enim infirmor: tūc fortior sum ⁊ potēs. s. spū. Quod etiā ꝓfirmat. b. ambro. dicens. Nō nocet corpi iuuat spm̄ de pe. di. i. Pōt fieri. Hec intelligēs quidā sanct⁹ abbas: vt legit in lib. de. vij. donis Cū lumē oculozum amisisset ait. Gratias ago deo meo: qui me vindicauit de aduersario meo scz corpe: qui mihi solebat tot mala inferre per istos duos. pditozes ⁊ raptozes oculos meos. Dicit eni treñ. ij. ocul⁹ me⁹ depdat⁹ ē aiaz mea. De beato etiā frācisco legit: q⁹ cū in oratōe manerz vidit caterua demonū sup domū discurrētes cū strepitu tanq̄ ei nocere volētes. Qui cōcit⁹ exiēs ⁊ crucis signū sibi imp̄mens dixit. Ex pte oīpotētis dei vobis dico demones: vt q̄cquid vobis pmissuz est faciatis in meo corpore. Omnia. n. libent sustinebo: q⁹ cū maiorē inimicū nō habeā corpore vindicabitis me de aduersario: dū in ipso vice mea exercebitis vltionē qui cōfusi disparuerūt. Ex quo igit p infirmitates ⁊ afflictōes corpis debilitat ipm q̄ ē inimicus nr ⁊ p mortē occidit: nō ē timēdū carnalit: vt p hoc deuiet a bono. .§. V.

Quinto timor carnalis

est refrenādus ꝓpter veritatē clarius intuendā pbs in li. ethi. ponit summā bois felicitatē cōsistere in actu supme potētie que est intellectus erga nobilissimū obiectū qđ est deus. i. in specu

landō summā veritatē. Sed cōrpus ad hoc impedit. Nam omnis nostra cognitiō oritū habz a sensu ūm philosophū: ⁊ ideo intelligi nō potest de⁹ ab aīa in cōrpe mortali existēte: in sua pura ⁊ nuda essentia: duz vtiť sensibus cōpoteis: ḍa quicquid itelligit p modū rei cōrpalis itelligit. Sed spūs est deus vt dicit Joā. iij. non cōrp⁹ vel res materialis. Et ideo impedit cōrp⁹ aīaz a pfecta cognitiōe. Et hoc est quod dicit Sap. ix. Cōrpus quod cōrrūpiť aggrauat aīaz: ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensum multū cogitantē: ⁊ difficile estimam⁹ que in terra sunt: et q̄ in pspectu sunt cū labōre inuenimus: quē autē in celis sunt: quis inuestigabit. Et hinc plotin⁹ phūs: vt refert augu. de ciui. dei. dicebat fugiē dum esse ad clarissimā patriaz: ibiq̄ patere oīa. Et Cicero li. de senectute. Mors nō est lugenda: quam immortalitas aīe sequit. Meditatū debet esse ab adolescētia: vt mortē negligamus sine qua meditatōe trāquillo aīo nemo esse pōt: cum certissimū sit moriendū: ⁊ quo tpe incertū: dum in his cōrpis cōpaginib⁹ inclusi sum⁹ munere quodam necessitatis ⁊ graui ope perfungimur. Est eīm anim⁹ celestis ⁊ altissimo domicilio depssus: ⁊ quasi demersus in terram: locū diuine nature eternitatiq̄ cōtrarium. Hec ille. Aplus etiam noticiā que habeť hic de diuinis: assimulat cognitioni puuli que est ipfectissima. dicit eīm. i. Cozin. xiij. Cū essem puulus cogitabam vt puulus: loquebar vt puulus: ⁊ sapiebā vt puulus: cū aūt factus suz vir: euacuaui que erant puuli. Non ergo timenda est mors: vt p hoc desideret vtus: que ducit ad pfectissimā cognitōem ⁊ felicitatē. Sed ⁊ in vita pñti afflictōnes cōrpis restringūt animū: vt acutior sit ad intelligendū veritatē. Isa. xxviij. Vexatio dabit intellectū. Et. b. greg. Oculos quos culpa claudit: pena aperit. In cuius etiam figurā hī Tobie. xi. q̄ fel piscis positus sup oculos eius apti sunt ei oculi: q̄. i. amaritudo afflictōis cōrpalis reducit hoīem ad cognitōem ⁊ illumiationē. Et de platone legiť: q̄ scholas tenebat i locis pestilētibus ⁊ aspis: vt ex hoc scholares essent magis in seipis recollecti ad pcipiendū veritatē doctrine: ⁊ non distraherent in ima ex loco ameno. Manasses rex iuda impyissim⁹ nō se recognouit ⁊ sua scelera nisi flagellat⁹ ⁊ cōrpore captiuat⁹. iij. reg. vlti. Remouendus est ergo timor istē. .§. VI.

Sexto timor hūanus

est cōtēnendus ꝓpter christi conformitatē assequendā. Magna est gloria sequi regē factorē suū. i. imitari. Rex aūt ⁊ creator noster est dei filius. Ipse aūt non ita timuit afflictōes cōrpis q̄ ꝓpter hoc se abstraheret a durissima passiōe ⁊ morte ignominiosa: vt nos a morte liberaret. Quinimo a planta pedis vsq̄ ad verticem: nō fuit in eo sanitas. Non fuit aliquod membrū quod in passione sua pena careret. Q̄ aūt Joseph nutritius eius reuersus de egypto cū puulo iesu ⁊ matre eius: timuit ire in iudeaz vbi regnabat archelaus filius herodis: vt dicitur Mathei. ij. ne. i. occiderent puerū: sicut quesierat pater eius. Et q̄ etiam non volebat ipse homo factus ⁊ pdicator in iudeam ambulare: q̄ querebant eum iudei interficere. non hoc iō fecit: quasi nollet mortem subire: sed q̄ nōdum venerat hora passionis eius: prudēter euitans occasiones augmenti malignitatis eor. Quia ergo non decz sub capite spinoso membr̄ fieri delicatū: non timende sunt ⁊ fugiende: sed appetende afflictōnes cōrpis: vt ꝓformemur capiti nostro. Dicit eīm aplus ad ro. viij. Quos deus pscivit: hos ⁊ pdestinauit: cōformes fieri imagini filij sui. hoc igiť exemplo vt scuto circūdabit te veritas eius: non timebis a timore nocturno ait ps. lxxxx. Timor nocturnus est timor afflictōis cōrpalis. nox eīm significat aduersitatem: sicut dies, pspitatem. Sed veritas dei. s. dei filius: exēplo suo vt scuto ptegit nos: vt nulla ex parte virtutez deseramus ꝓpter timorem afflictionis. .§. VII.

Septimo timor human⁹

est cō temnendus: q̄ tollit mentis libertatem. Non bene pro toto libertas venditur auro. Sed vt hic iulius celsus. Terror homibus consilium mentēq̄ eripit ⁊ mēbra debilitat. Nec est cōtra q̄ phūs dicit in li. ethi. q̄ timor facit hoīes cōsiliatiuos: q̄ hoc intelligiť q̄n est rōne regulat⁹: q̄ timendo mala que possent occurrere: induē timor ⁊ solicitat ad cogitandū quomodo possit obuiari ratōnabiliter. Sic ⁊ Moyses audiēs q̄ notū factū erat occisio facta egyptij p eum: timens pharaonē recessit in madian: q̄ tñ non timuit q̄n oportuit pharaonē increpare: ꝑ timor human⁹ quo. s. timeť psecutio: cruciat⁹ cōrpis mors ipsa: ⁊ huiusmōi tollit libertatē mētis cū quis agit ꝯ id q̄ dictat vel dictare debet rō: vt mala illa euitet. Hic timor inducit ad incātationes ⁊ supstitiōes multas vt saneť cōrpus cū dānatiōe aīe. xxvi. q. vij. Non obseruetis. Hic timor puertit iudicia. Dicit. n. b. Grego. xi. q. iij. Quatuor modis humanū peruertiť iudiciū. s. amore: timore: cupiditate: ⁊ odio. hic timor tollit libertatē increpatōis platoz quo ad tyrānos contra quos dī Jo. x. Mercenarius ⁊ q̄ non est pastor: videt lupū venientē ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit ⁊ dispgit oues. Mercenarius dī plat⁹ qui nō hz curā de salute ouiū ꝑ de lana ⁊ lacte. Lupus veniēs. i. tyrānus vel hereticus vel rapiēs iura ecclesie: fugit mercenarius duz tacet prelatus nec talibus resistit: vt fecit Thomas

cantuariensis:nō timens mortē sibi cōminatāz t tandem illatam. Et.b.ambro.nō acquiescens imperatori in dando ei vnam ecclesiā p arrianis hereticis:vt pz.xxiij.q.viij. Cōuenior. phibens theodosium ab ingressu ecclesie ppter homicidia pcurata.vt.ij.q.iij. Cuz apud thessalonicam. Et ex hi⁹ timore carnali plurimoz multa mala sequūt in eis t ouibus. Hinc.b.grego.in pastorali. Sepe rectores improuidi humanaz grām amittere formidantes:loqui libere recta ptimescūt:t iuxta veritatis vocem nō iā gregi custodie pastor studio:sed mercinariorum vice deseruiūt Tt.di.xl'ij.sit rector. Hinc t nicolaus papa ait.di.c. Dispēsatio celestis seminis nob cōmissa est:ve si tacuerim⁹: ve si nō sparserim⁹ Q. cum vas electōis formidet t clamet:quāto magis cuilibet extraneo metuendū est. Nō ergo timendū ne dicaī. Illic trepidauerūt tiore Tt.

¶ De timore naturali. Cap.iiij.

Certius timor est naturalis. Cōuenientius ꝑmo debz poni. tum qz cōmunior est nō solum oibus hōibus inest:sed etiā in brutis.nam passiones sunt subiti motus excitati in pte sensitiua:quā habemus cōmunē cū irrationabilibus sed pfectior est quod etiā patet ad sensuz. Hinc fit eis cōminatio verbez t huiusmodi:vt timētes fugiūt. Tum etiā:qz in alijs timoris spēb⁹ repit vir⁹ vel viciū in actuali:ꝑ nō in tali motu naturali:cum nō excedit limites suos. Passiōibus enī nec laudabiles nec vitupabiles sumus sm phm li.ethicoz. Et ratio est: qz non sunt in nostra ptāte:sed ꝓueniūt iudiciū rōis subito:et ideo nec eis meremur vel demeremur. de hoc timore pōt intelligi illud ps.ij. Seruite dño in timore t exultate ei cū tremore:quū timorē nālem habeatis vt alias passiōes nec vitare potestis: vt tales mot⁹ nō sustineaī:quū mala mēti occurrūt vt parata: ita tamen timeatis vt dño seruiatis:nec ppter vitāda illa mala a domino t eius obedientia recedaī:t ita tremeatis in aduersis qꝫ rōe exultetis in dño. Vel sic ita seruiatis dño timēdo eius punitiōem: ne sit seruilis talis timor: vt ppter euitandā solū punitōnem seruiatis ei sed exultate.i. amore t cuz gaudio bona ppter eū faciaī cū tremore reuerētie. Et qz saluator noster sumpsit nām nostrā hūanaz cū oibus pbetatibus eius nālibus q̄ defectum nō importāt. Ideo t ipe timorē habuit nālem sm illud Matth.xxvi. Cepit iesus tedere t pauere t mestus esse. In hoc tñ differētia fuit int ipm t nos.qz cū passio timoris vel alia exurgit in nobis fortiter:obūbrat aliquātulū lumē rōis et obscurat: quod in christo nō fuit sed semp rō seueriss̄ima. In alijs sepatis dz esse timor sz illud virgilij. Hinc metuunt:cupiūt:gaudentqꝫ dolentqꝫ.cū tñ sensitiua nō habeāt: qz affixa est organis corpeis q̄bus carēt:nō qꝫ ꝓpe sint i eis ipe passiones cū alteratōe vt hic:sed sunt mot⁹ volūtatis in eis similes passiōibus modo suo.

¶ Diuerse aūt t auerse opiniones fuerūt iter stoicos t pipateticos quoꝝ ꝓnceps aristoteles fuit. Nam stoici dicebāt timorē t alias passiones nō cadere in animo sapiētis:sapiētē vocantes virtuosum. Peripatetici aūt asserebāt eos vtiqz cadere in sapiēte:sed ab eis nō deduci.i.nō vinci:nec a vtute discedere. b.augu.aūt li.ix.de ciui.dei.c.v.dicit.qꝫ ista ꝓtrarietas erat magis verbalis q̄ realis. Nam qꝫ stoici dicebant nō cadere timorem t alias passiōes in aiō virtuosi:nō intelligebāt de ꝓmis motib⁹ passionū:sed de dominio earū sup rōem.i.qꝫ vincūt a passiōibus. Et qꝫ pipatetici dicerēt cadere eas in mēte virtuosi:nō intelligebāt de dominio earū in mēte sed de ꝓmis motibus eoz: ꝑpus tñ loq̄bant pipatetici. Et qꝫ sic intelligerent stoici ponit.b.augu.exēplū cuiusdā phi stoici. Qui cum pluribus alijs p mare nauigaret:tēpestate valida exorta t piculosa: phus ille totus expalluit ex timore piculū cernēs. Cūqz cessasset tempestas mox vt securitas ꝑbuit colloquēdi vel garriēdi locū quidā ex illis quos nauis illa portabat:diues t luxuriosus cepit illudē phm illū stoicū :eo qꝫ extimuisset t palluisset in ea tē pestate cū ipe diues māsisset intrepidus. Et ille aristippi socratici respōsuz rettulit. Qui cū in re simili eadem verba ab hoie simili audisset respondit illū merito p anima neq̄ssimi nebulonis non fuisse sollicitū:se aūt p aristippi aīa timere debuisse:illoqz depulso agelli⁹ qui nauigabat cū eis q̄siuit ab ipso phō de cā pallōris: cū stoici asserāt timorē t alias passiones nō cadere in animo sapiētis. Tunc phus ꝓdidit de sarcinula sua libz epitecti stoici in quo erāt decreta senonis t crisippi q̄ fuerūt principes stoicoz:in quo habebaī non esse in potestate hois fantasias. Utrū t qñ veniant in aīo: t ex terribilibus fantasijs necesse est aīm moueri ita vt paulisper expauescat metu:vl' tristicia ꝯhatur tanq̄ his passionibus ꝓuenientibus rōis officiū sed non assentiri eis: hoc.n.volūt esse in potestate nostra.s.assentire vel dissentire ratione. Idqꝫ esse differētie inter sapientē t insipientez qꝫ sapiēs non cedit t assentit passionib⁹:sed insipiens.i.malus assentit:recedēs.s.a virtute per passionem timoris vel alias. hec.b.aug.ix.li. de ciui.dei.c.v. §.I.

Ponit autem damas. sex spēs timoris.s.segnitiē:erubescētiā: verecūdiā:admiratōem:stupoꝛē:t agoniā: adde.vij.q̄

est effectus exterior timoris t dicit tremor: sufficientiã illaꝝ sex spẽy. i. quare tot sunt assignat sic. b. Tho. ꝑma zᵉ. q. xliij. Cũ timor sit de malo futuro quod excedit ptãtem timẽtis: vt scilz resistere non possit. Sicut bonũ hois: ita t malum põt cõsiderari: vel in opatõe eius: vel in rebus exterioribus. In opatiõe hois põt maluz dupl'r timeri. Primo laboz grauãs naturã: et sic causat segnicies: cũ scilz quis refugit opari ꝓpter timorẽ excedẽtis laboris. Secũdo turpitudo ledẽs opionẽ: t sic si turpitudo causat in actu ꝓmittẽdo: sic est erubescẽtia: si sit de turpi iam facto: sic est verecũdia. Malũ vo quod in exterioꝛibꝰ rebus cõsistit: triplici rõe põt excedere hois facultatẽ ad resistendũ ei ꝓ rõe sue magnitudinis: cum scilz aliquis ꝓsiderat aliqõ magnũ malũ. cuius exitũ ꝓsiderare nõ sufficit t sic est admiratio. Secũdo rõe turpis ꝓsuetudinis: quia scz aliquod malũ incõsuetũ nr̃e ꝓsideratõi offerẽ: t sic est magnũ nr̃a reputatõne: t hoc modo est stupoz q causat ex insolita imaginatõe. Tertio rõe improuisibilis: quia scilicet ꝓmoueri nõ põt: t sic futura infoꝛtunia timent vt dicit agonia. Tremoz autẽ est effectꝰ timoris t ab eo causat. huiꝰ rõ est sm. b. tho. ꝑma zᵉ. q. xliij. qz in timoze caloz ab exterioꝛibꝰ ad interiora cõtrahit. Remoto aũt ab exterioꝛibꝰ caloze qui membra cõtinebat remanẽt mẽbra frigida: t ꝓpter hoc accidit in eis tremoz. Tremoz eni ex frigiditate causat ꝓpter quod tremũt membra timentiũ timendũ. Et primo tremit coz: eo q in timoze caloz deserit coz. Secundo tremit vox ꝓpt vicinitatẽ arterie vocalis ad coz. Tertio tremit mãdibula inferioꝛ ꝓpter ꝓtinuitatẽ. Quarto sequit strepitus dentiũ ꝓpter eandez rõem. Quito brachia t manus ꝓpt cõnexionẽ ad pectus: vbi est coz. Tum quia hec membra sunt magis mobilia ꝓpter quod in timẽtibꝰ genua tremũt sm illud Isa. xxxv. Cõfortate manus dissolutas: t genua debilia roborate: dicite pusillanimes cõfortamini t nolite timẽ. Ecce deꝰ vester ipe veniet t saluabit vos. Est etiã effectus timoris cõtractio virtutis naturalꝫ ad interioza: t inde colozis muratio: vel in pallorẽ vel in ruborẽ: cũ verecũdat q̃s. Hz declaratio hoz vel multa alia de timoze inquãtũ passio naturalis: habes plene supza in ꝑma parte titulo. vi. c. x. .§.II.

Deistis septem mo

dis timoris qui in se non sunt peccatuz quo ad ꝑmos motus quia naturales: sed quo ad secundos sunt peccata vel merita sm q in eis rõ negociat dirigẽdo eos in malũ vitij: vel in bonuz virtutis. Habeꝫ in sacra scriptura. Nam ab vltimo inchoando qui est tremoz dicit Isa. posse dit tremoz hypocritas t in ꝑsenti cũ detegunt eoꝝ fallacie: t in morte cõsciẽtia remoꝛdẽte t in damnatõne inferni vbi dicit esse fletus t stridoz dentiũ. Pathe. xiij. qui est effectus tremoris. In bonũ dicit de tremoze p Isaiã. Sup quez requieset spũs meus: nisi sup humilẽ t quietũ tremẽtẽ sermones meos. Et de Jo. bap. canit cuz christũ baptizauit. Baptista cõtremuit nec audet tãgere sanctũ dei verticẽ: sed clamat cuz tremoze: sanctifica me saluatoz. ¶ De agonia dicit Lu. xxij. de christo. factus in agonia ꝑlixius oꝛabat in qua ita sensitiua eius exterrita est timoze mortis sibi ꝑsentate: q factꝰ est sudoꝛ eiꝰ sicut gutte sanguinis decurrẽtis in terrã. Sed rõi timorẽ illũ subtrauit dicẽs. Nõ q ego volo scz sm instinctũ naturalẽ t sensualẽ qui hoꝛrent mortẽ: sed sicut tu. Unde t surgẽs ab oꝛõne nõ fugit: sed obuiã ꝓcessit ꝓditoꝛi. Ad hãc agoniã veniẽs susanna vxoꝛ ioachim: cũ duo illi senes inueterati dierũ maloꝝ sollicitabãt eam ad adulteriũ cum eis ꝓpetrandũ: cõminãdo ei si non assentiret: diffamatõnem t mortẽ ait. Angustie mihi sunt vndiq; t quid eligã ignoꝛo. Si enim hoc egero moꝛs. s. aie mihi est. Si nõ egero: nõ effugiã manus vestras. s. quia me accusabitis. Et subito in hac agonia posita subtrauit timorem infamie t mortis rõni: dicẽs. Uerũtñ melius mihi est absq; ope. s. peccati incidere i manus vestras q̃ delinq̃re i cõspcũ dei mei. Dañ. xiij. Sicq; exclamauit succurrit. Et licet illi senes incusassent: deus mirabilit liberauit eam a morte vt ibi ꝑz. In illa agonia posite alie mulieres quas ꝓdicti senes incitabãt ad malũ sbmiserũt rõem timoꝛi. s. assentiẽdo illis ne diffamarent t accusarẽt eas timendo. Unde eis dixit daniel qñ examinauit. Sic faciebatis filiabus isrl: t ille timẽtes loq̃bant vobiscũ. s. assentiẽtes cõcupiscẽtijs vestris. De stupoze dr̃ de iudeorũ populo vel alia peccatrice. Hieremi. v. Stupoz t mirabilia facta sunt in te. i. ea que sunt cã stupoꝛis. s. in tua duritia ex acceptis bñficijs: t in punitõe de tuis bñficijs. Et ꝓput in malũ accipit. Ecclesiastes. vij. dr̃. Non sapias plꝰ q̃ necesse est: ne obstupescas. idest non ita curiose te habeas inuestigãdo: vt ex imaginatõe insolidorũ deficias a veritate. Et iob. xij. Adducit dñs ꝓsiliarios in stultũ finẽ: t iudices in stupoꝛẽ. vt nesciãt puidere. In bonũ aũt sumit Lu. v. vbi dr̃ de Petro postq̃ cepit vno iactu retiũ multitudinẽ copiosam piscium: ita vt implerẽt ambe nauicule. Stupoz circũdederat eũ in captura piscium. Et christus ei dixit. Noli timere ꝛc. ¶ De admiratõe dr̃. i. Joã. xiij. Nolite mirari si odit vos mũdꝰ ita. s. vt timoze mũdialiũ ꝑsecutionũ deficiatis a fide. Et apocal. xvij. Ipse Joan. dicit se miratũ fuisse magna admiratiõe cũ dicit illã mulierẽ sedẽtẽ sup bestiã cocineam hñtẽ capita. vij. t cornua. x. babylonẽ dictã: que

aſcẽſura erat de abyſſo ⁊ ibi in interitũ ⁊ mirabãt omẽs inhabitãtes terrã: vidẽtes beſtiaz q̃ erat ⁊ nõ eſt ⁊c. Et de pilato cũ chriſtus ei non rñderet ad ea que ſibi falſo obiciebãt a iudeis dicit̃ math. xxvij. q̃ mirabat̃ preſes de eius taciturnitate: quaſi deprehendẽs innocẽtiã ⁊ patientiã eius ⁊ diſcernẽs dimittẽdũ. Sed cũ audiuit iudeos: dicẽtes. Si hũc dimittis nõ es amicus ceſaris: tũc magis timuit Joã. xx. timuit enim diſplicere impatori terreno: ⁊ ꝓpterea dedit iniquã ſentẽtiã. ¶ De verecũdia ⁊ erubeſcentia q̃ frequẽter fumũtur alterꝫ ꝓ altero: licz differãt: vt dictũ eſt. Beat⁹ ambro. ait. Verecũdia ingenuos ꝓdit natales di. lxxxvi. Nõ ſatis. ps. xliij Tota die verecũdia mea coram me eſt: ſcilz de cõmiſſis peccatis. Et iob. Si erubui peccata mea in cõſpectu populi cõfiteri: qđ intelligẽdũ eſt de his que publica ſunt: ⁊ in iudicio dicẽda. Erubeſcẽtia q̃dẽ eſt timor de turpi cõmittẽdo. Verecũdia de cõmiſſo vt dictũ eſt. Cuz igitur quis ita erubeſcit de aliquo bono opere faciendo timens irrideri vel minus reputari bonus vel ſapiens: vt ꝓpter hoc bonũ ipſum dimittat vtiq; peccat. Sicut multi erubeſcũt videri facẽ ꝓfeſſionẽ. Vt interrogare que ignorãt ⁊ addiſcere: vel prẽdicare vel reprehendẽ cũ debẽt: dicere in cõfeſſiõe integre peccata turpia ⁊ hmõi: ꝓtra quos dicitur Luce ix. Qui me erubuerit ⁊ hmones meos: hunc filius hois erubeſcet coraz angelis dei. Et beatus Auguſti. de pe. diſti. v. c. i. Caueat peccator ne verecũdia ductus diuidat cõfeſſionem: hoc enim eſt ad hypocriſim tendere ⁊ ſemper venia carere. Econtra de his qui non erubeſcũt peccare dicit̃ Hiere. iij. fr̃os meretricis facta eſt tibi: erubeſcere neſciſti. Et iterũ. Cõfeſſione nõ ſũt cõfuſi ⁊ erubeſcere neſcierũt. Hinc. b. Bernar. in ſermone. O nimia inſania hominũ: pudet ſordes abſtergere: non pudz contrahere: pudet ablui. ſcilicz per cõfeſſionẽ: ⁊ non pudet inquinare. Abſtergit̃ caliga cõtemnitur anima. Multum autẽ ualet verecundia in cõfeſſiõe: ſi tamen habeatur pncipaliter reſpectus ad dei offenſam: ⁊ nõ tãtum ad reſpectum perſone audiẽtis. Unde ⁊ quanto perſone ad cuius cõſpectum magis erubeſcit confitetur: tanto maiorẽ inde fructum ꝓſequitur: ſe ipſum vincendo ad totum exprimenduz Unde. b. Auguſti. de. peni. di. v. c. i. ait. Quõiam erubeſcentia magna eſt pena: fit dignus venia qui pro chriſto erubeſcit. ſilicet confitendo peccata. ¶ De segnitie q̃ idez eſt qđ pigritia ꝓpter quam quis tradit vel ſe ſubtrahit ab ope bono: timendo laborẽ nimium: vel deficientiaz in eo: ⁊ cõmuniter in defectũ vitij ſumitur. Unde ⁊ Mathe. xxv. dicitur de ſeruo malo et pigro qui talentum ſibi cõmiſſum ad negociãduz nõ expoſuit exercitio: timẽs ne illud perderet condemnatus fuit: nec acceptatã eſt excuſatio eius cũ dixit. Ecce talentũ quod habui in ſudario repoſitũ. Timui. n. te: quia homo auſterus es. ſ. ne illud amitterẽ illud exponẽdo: ⁊ tu exigere velles amiſſuz. Contra huius segnitiem ſeu pigritiã multũ inuehit̃ Salomon in puer. vi. vſq; quo piger dormis quãdo ꝓſurges a ſõno tuo. Et itez dicit piger. Leo eſt in via occidendus ſum: ⁊ huiuſmõi ſancti tamẽ viri vtuntur in bonũ iſta segnitie videlicz ſubtrahentes ſe ab aliquibus opibus: ⁊ ſi in ſe bonis tamen piculoſis ⁊ diſtractiuis: ⁊ honorẽ ⁊ laudẽ continentibus timentib⁹ non deficere in eis ⁊ deum offendere: ſicut beatus Grego. papa. Ambro. Augu. Martinus. cũ fuerũt vocati ad platurã ⁊ preſulatũ: demũ videntes ſe a dño vocari acquieuerũt. Exemplũ etiã in Moyſe cũ dñs voluit eũ ad pharaonẽ mittere ⁊ ſe excuſauit. Exo. iij. Et in hieremia dũ dñs miſit eũ ad prẽdicanduz ſe excuſauit hiere. i. timens ſm Hre. amittere ex hoc lucra ꝓtemplationis: tandem vterq; obediuit. In malũ aũt vtunt̃ tali segnitie prelati: quãdo ex timore ſe ſbtrahũt vel tardant debitã reprehenſionẽ. vñ beatus Augu. Cũ eis p quos eccleſia regit̃ adeſt pace ſalua poteſtas diſcipline aduerſus improbos ⁊ nepharios exercẽde: tũc neq; ſecordia neq; segnitia dormiamus: ſ aculeis ꝓceptoꝝ que ad ſeueritatẽ cohertõis pertinẽt excitandi ſumus: nec patiẽtie nomie to: peſcam⁹: nec obtentu diligẽtie ſeuiam⁹ hec ille. xiij. q. iij. Quidã. §. III.

Notandum autem q̃ q̃uis dicat̃ de iuſto. puer. xxviij. Juſtus quaſi leo confidit. Et de leone cui aſſimilat̃ iuſtus dicat̃ puer. xxx. Leo fortiſſimus beſtiaz: ad nullius pauebit occurſuz: tamẽ ſm naturales ⁊ Iſido. ſeptem ſunt que leo naturaliter timet. ſ. ſtrepitum rotarum: Ignem: Quoddam animal qđ dicitur lazaym a cuius ferocitate nulla beſtia poteſt eſſe tuta. Item quoddã aliud animal qđ dicit̃ leozofilius: de cuius carnibus comedens leo toxicat̃ a venatoribus ⁊ occiditur leo. vnđ illud animal maxime odiunt leones: ⁊ ſi poſſũt ipſum inuenire occidunt quia paruũ eſt: nec ĩ inde guſtant. Quinto timet leo ingenia ⁊ artificia venatoꝝ: vt pedicas: cordas: ⁊ huiuſmõi: ⁊ ideo cauda delet veſtigia ſua ne inueniantur vie eius vbi ei parent̃ laquei. Sexto timet leo cuſtodis ſui flagella cum. ſ. eſt paruus. Ducit enim cuſtos eius ſecũ catulum quem verberat etiam innoxium in preſentia leonis vt diſcat timere. Septimũ qđ timet leo eſt ſtrata publica Ita ⁊ electi dei: licet non timeant timore mundano: humano vel etiã ſeruili quecũq; grauia: vt a veritate recedant: timẽt tamẽ ⁊ timorez naturalẽ qui eſt de malo futuro cõuertunt: vtunt̃

in bonū in septē rebus. Primo timent strepitū rotaꝝ. Rota que volvitur ꝯtinue: ex qua revolutōe id qō est supa descendit ad ima ꝛ econuerso: significat dignitates: honores: ꝛ psperitatem tpalem: que appellant bona fortune que sunt in magna mutatōe frequēter. Naz de carcere ꝛ cathenis interdū quis egredit ad regnū ꝛ alius in regno natus consumit inopia vt dr Eccle. iiij. vnde fortuna pingit in forma rote i qua vnus est supa alius infra: iuxta illud Hat varias fortūa vices. Et Boetius de phica cōsolatōe. Hunc ludū continuū ludimus summa imis infima sūmis mutare gaudemus. Strepitus rotaꝝ est tumultus ꝛ occupatio dignitatū. Electi igit: ꝛ si leones fortitudine: tñ timēt poni: vel se reperire in dignitatib⁹. Tū ꝓpter periculū incurie. Unde. b. Augu. de presidēte inquit. Timore coꝛā deo sbstratus sit pedibus vestris disciplinā libens habeat: metuēdus imponat. Et q̄uis vtrūq; sit necessariū. s. amari ꝛ timeri prelatum a sbditis: tamē amari magis a vobis appetat q̄ timeri: semp cogitans deo se p vobis redditurum esse rationē. Et quāto in loco supiozi tāto in piculo maiozi versat. h ille. Ecce vnde hz timere. Unde ꝛ saul cū eēt melioz in isrl: ꝛ sciret se eligēdū in regē ex dei reuelatōe nō cōparuit: h se i domo abscōdit. i. Re. x. Timēt etiā sancti dignitates ꝛ psp̄itatē hāc: ne forte deus velit eos h de bonis opib⁹ remunerare. Secūdo timēt ignē purgatoꝛ ꝛ iferni licet nō timore seruili: vt. s. ꝓpter hoc ꝓncipaliter caueāt a malis. In multis eni cognoscūt se offendisse: vel mortalit vel saltē venialit. De leuibus autē culpis dicit. b. greg. Ante diē iudicij purgatōis crescēdus est ignis di. xxv. Qualis. De quo aplus. i. corin. iij. Si quis supedificauerit sup hoc fūdamētū scz fidei viue lignū: fenum: stipulā: ipe saluus erit: sic quasi p ignez scilz trāsiens purgatoꝛ h nō purgās. De mortalibus dicit. b. aug. Si quis aliquod hoꝛ in se dominari cognouerit: si se hic nō emēdauerit: eterna illa flāma cruciabit. d. e. §. Alis. Et q̄uis electi dei multum doleāt ꝛ penitētiā egerint de cōmissis: ignoāt tñ si vnquā doloꝛ contritōnis fuit in eis: ꝓpter quod dicit ecclesiastici. v. de ꝓpiciatu peccatoꝛ noli esse sine metu. Et in vitis patruꝝ legit: q̄ interrogat⁹ Macharius q̄re erat ita siccus ꝛ macilētus quādo comedebat sicut quādo ieiunabat. Respōdit p exēplū: dicens. Sicut ligna q̄ versant ꝛ reuersant in igne paulatim cōsumunt: ita qui mentē sepe retinet in timore dñi: recogitādo scz ignē futuꝝ consumit. Tertiū quod timet leo est lazaꝝ aial ferocissimū: ante quod nulla via est tuta: quod significat christuꝝ quem etiā iustissimus timet: qz iudex ventur⁹ in pticulari iudicare animā: ꝛ demū in vniuersali iudicio omnes. Ad heb. x. :c. Horrendū è incidere in manus dei viuētis: ꝓpter quod timēs dauid quē dominus fm coꝛ suum elegerat. Orabat: dicens. Non intres in iudiciuꝝ cum seruo tuo dñe: qz non iustificabit in ꝯspectu tuo omnis viuēs. Ego ait. b. hiero. quotiēs diem illum cōsidero: totus cōtremisco Et in sequētia ait ecclesia. Quātus tremoꝛ est futurus. s. omnibus quādo iudex est venturus cuncta stricte discussur⁹. Et. b. greg. Nescim⁹ quis i terribili dei iudicio: q̄lis futurus sit. Nā multa sunt que de illius iudicio hoies ignoāt: quia fortasse quos vos laudatis: ille reprēdet. quos vos reprēditis: ille laudabit. xi. q. i. Sacerdotib⁹. Quartū qō timēt iusti ē peccatū: ꝛ significat p animal qō intoxicat. Animal irrōnabile est: qz sine rōe fit peccatū. Et vt dr in ll. sap. xvi. p malicīā occidit homo animaꝝ suam. Veniale autē ad mortale disponit. Uñ ꝛ eccl. dr. Quasi a facie colubri fuge peccatū: qz enim timet homo ne coluber intoxicet eū ꝛ occidat: ideo fugit ante eum. Ita ꝛ iustus homo timet ꝛ vitat ea vbi pōt esse peccatū. Propter quod dicit greg. q̄ bonarum mētium est ibi culpam agnoscere. i. timere vbi culpa non est. distin. vi Ad eius. Et beat⁹ vir qui semp est pauid⁹: qui vero mētis est dure. i. nō timēs pricula pcōduz cozzuet in malum: inquit salomō puer. xxviij. Ego ait hiero. omnia tuta timeo. Et precipue cum cernūt electi dei viros famosos in sanctitate ruere: magis timent seipis vt Dauid Salomonē Ezechiam Moysem ꝛ Aaron Judā Saulem Origenē Heraclīū impatoꝛē ꝛ huiusmodi. Horum casus vt ait. b. greg. in moralib⁹ vtilitate non modica electoꝛ ꝓuectibus seruit quia illoꝛ lapsum dum cōspiciunt: de suo statu cōtremiscunt. Discunt enī in superni adiutoꝛij protectione cōfiteri: dum plerosq; conspiciunt de suis viribus cecidisse de pe. di. ij. Qui seduci. Quito timet leo insidias venatoꝛ vt laqos ꝛ huiusmodi. Sic iusti laqueos tentationū: ne sub specie boni decipiāt eos. Unde dicit Eccl. .ij. Fili accedens ad seruitutē dei ista iniusticia ꝛ timoꝛe: ꝛ prepara animā tuam ad tentatiōem Hiero. contra Jouinianū. Edificemus auruz ꝛ argentum ꝛ lapides pciosos. i. opera perfectionis varia: ꝛ tentare non audebit: q̄q; ꝛ in hoc certe non sit secura possessio. Sedet q̄ppe leo idest diabolus i insidijs ꝛ in occultis vt inficiat innocentem dē pe. di. ij. Si eniz. Nec est cōtra quod ait ps. Dominus illuminatio mea ꝛ salus meā quem timebo. q. diceret nullū. Dominus protector ꝛc. Si consistant aduersuz me castra ꝛc. Hoc enim intelligit coniunctim: duz scilicet quis illuminatur ꝛ protegitur a gratia domini. Sed quia liberum arbitriū est vertibile ad malum: ꝛ potest se a deo auertere: ideo ait aplus ad Ro. xi. c. Noli altū sapere: sed time.

Timent insup sancti viri pcipue rectores t doctores ecclesiar infirmitati spuali pximor vel sbditor: ne deficiat in tetatoib⁹ vel tribulatoib⁹ a via veritatis. Unde aplus ad gal.iiij. Dies observatis t mses t annos: timeo ne forte frustra laborauerim in vobis. Sexto timet iust⁹ cominatões quas facit in scripturis de⁹ contra malos vel etiã cum videt t innocẽtes grauiter affligi ex leuibus causis. Sicut thobiã t iob et martyres sanctos Joannẽ baptistã ad saltum puelle decapitari. Petrũ t Paulũ pncipes aplorũ neroniano gladio occidi t huiusmodi.

Septimũ est strata publica scilicet mortis. Omnes enĩ morimur: t sicut aqua dilabimur que nõ reuertit. ij. Re. xiiij. Unde cũ quis moritur dicit viam vniuerse carnis ingressus. Et sic est strata publica. Est aũt mors fm plm vl timũ terribiliũ: quã etiã naturaliter sancti timent Unde t paulus qui desiderabat dissolui t esse cum christo: ne nimis timeret: petit a plaucilla discipula cũ duceret ad locũ decapitatiõis velũ capitis: quo oculos tegeret cum ictũ ferientis excipet t accepit. Et per talem penam timoris sancti virĩ si quid restat purgandũ emũdantur Unde in vitis fratrũ. Cum quidam deuotus frater fama sanctitatis celebris in morte mitũ timorẽ t horrorẽ ostendisset ꝓpter quod aliqui dubitabãt de pene vel glorie retributõe ipsius. Post mortẽ apparẽs cuidã suo familiari in habitu splendido insinuatus se in gloria esse. Interrogauit eum quare tantũ terrorẽ ostendit in fine. Qui respõdit. Nescis scriptuz esse scilz iob penultimo. Territi purgabunt. Aliquãdo etiã ad roborandũ animũ t cõsolãdũ cõtra hũc timorẽ deus cõsolationẽ immittit p angelorum apparitionẽ vel aliuz modũ. Legit in vitis patrum: q cum quidã sanct⁹ vir desideraret videre quomodo anima iusti egredit de corpe: fuit sibi p hunc modũ ostensum. Cum semel trãsiret p quandã platea: vidit quendã peregrinũ iacẽtez infirmũ ad extrema deductũ t ab oĩbus derelictum. Sed angelos de celo descendẽtes ad cũ cõsolandũ: sicut t de paupe lazaro legit in euãgelio. Michael aũt a dextris eius erat: t Gabriel a sinistris: qui rogabãt aiam vt ex dei pcepto de corpe egrederet. Que timebat corp⁹ relinquere: t rogabat angelos vt pro se dominũ interpellarẽt adhuc manere in corpe: vt melius deo seruiret. Michael aũt dicebat ad Gabrielem. Accipe huius aimã vt egrediamur hinc Qui respõdit. Jussi sum⁹ vt sine dolore t violentia eam educamus. Querebãt ergo a dño: quid agẽdũ eis pro suaui egressione ipi⁹. Tũc misit dñs dauid cum citbara sua seu psalterio t cantoribus patrie celestis. Ad cuius pulsum t cantũ suauissimũ aia subito exiliuit a corpe et cũ gaudio in celum est recepta. §. IIII.

Notãdũz quod in diabolo t mẽbris ei⁹ẽ inimiditas erga deũ procedens ex superbia sicut i christo t mẽbris ei⁹. s. electis ẽ timor dñi ex hũilitate pcedẽs t ad ipaz tẽdẽs. Et hꝫ pulchre t diffuse oñdit greg. i. xxxiij moral. tractãs illud iob penul. Fact⁹ẽ vt nullũ timeret. Omne sublime videt. Ipse ẽ rex super omnes filios superbie. De christo aũt dr Jsa. xi. replebit eum spũs timoris dñi: quidit math. x. Discite a me quia mitis sum t humilis corde. Et math. x. Ita vobis dico: hũc timete. s. deuz nõ mũdũ. Dicit g. b. greg. vbi supra sic per naturã factus est leuiathã: vt cõditorẽ suum caste timere debuisse: timore. s. seruio t securo: nõ timore quẽ foras charitas mittit: sed timore qui in eternũ pmanet quẽ charitas generat. Aliter enim timet iugẽ vxor amãs: aliter timet dñm ancilla peccans. Sic ergo iste fuerat ꝓditus vt timeret auctorẽ suũ: t amãs timeret: t timens amaret. Sed sua prauitate talis factus est vt nullũ timeret. Ei. n. a quo ꝓditus erat subesse despexit. Ita. n. deus sup omnia est vt ipe sub nullo sit. Leuiathan ergo iste ei⁹ celsitudinẽ videns prauã libertatẽ appetit: vt esset ceteris t nulli subesset: dicẽs. Ascẽdã sup altitudinẽ nubiũ: t sibis ero altissimo: cui⁹ eoipo sibitudinẽ pdidit q ei cẽ sibem supbe in culmẽ optauit. Celsus vtiq vere eẽt: si pticipatiõe vere celsitudis ptẽt⁹ fuisz: ß dũ puatã celsitudinẽ supbe appetit: iure pdidit pticipatã. Relicto. n. eo cui debuit inherẽ pncipio: suũ sibi appetit qdãmodo esse pncipiũ: relicto eo q vere sibi sbicẽ poterat si sibi sufficere posz iudicaret. Ita quẽ exaltabat libera fuit⁹ deiecit captiuũ libtas: q libertate nũc vt nullũ timeat effrenat. Sz ipa grauiẽ effrẽatõe restrigit. Supno. n. iudicio oĩa pordinate vixit illũ libertas quam appetit: qz nũc oĩo nõ timẽs oĩb⁹ penis sbiacet: q elemẽẽ q̃z supesse potat: si vnũ quẽ debuit timere voluisset. Unũ vtiq timẽs oĩa possideret: q nũc vnũ nõ timẽs oĩa pdidit. Fact⁹ẽ g vt nullũ timerz: nullũ. s. qz nec deũ. Sz hꝫ q passurus ẽ metuit: cui vtiq felici⁹ eẽt timẽdo vitare supplicia: q̃ nõ timẽdo pati. Et qz̃ius q̃site ptẽ nõ obtinuit: q̃si qõdã supbie sue remediũ insaniã insensibilitatẽ inuẽit. Cui⁹ adhuc supbia studiose describit cũ sbdit. Oñe sblime videt. i. oẽs q̃si infra se positos de sblimi respicit: qz dũ p intẽtõem ꝓ auctorẽ nitit estimare sibi quẽlibet sibem dedignatur Nõ apte etiã mẽbris ei⁹ ꝓgruit: qz oẽs inquit p timorẽ cordis elati: oẽs quos cernũt superbie fastu despiciũt. Et si quãdo foris veneranr intus tñ t secreto cordis vbi apud se sua putatõe magni sunt: oĩm sibi vitã meritũq postponũt: cõtra quos p ppbaz dr. Ue qui sapiẽtes estis in oculis vestris: t corã vobismetipis prudentes.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Capitulū .IIII.

Et infra. hoc autē ꝓpriū electoꝝ est qꝫ se semp sentiūt infra q̄ sunt. Vñ Salomon ad sapientiā paulos vocat:dicens. Si quis paulus est veniat ad me. Et xps. Matth.xi. Cōfiteor tibi dne pater celi ⁊ terre qꝫ abscōdisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti ea paulis. Et apls ad philip.ij.c. Supiores sibi inuicē arbitrātes. Sed hāc hūilitatis formā reprobi:qꝫ le uiathā hui⁹ mēbra sunt vel agnoscē vel tenere ꝓtēnunt. Quibus sepe accidit:vt si qñ vnū qō libet bonū vel minimū agāt a malis oīb⁹ suis respectu mētis mox auertant:atq; hoc vltimū bonū qō fecerit semp tota intentōe inspiciāt:vt ex eo quasi se aspiciūt obliti maloꝝ oīm que cōmiserūt. Sicut euenire ecōtra electis solet: vt cū multaꝝ virtutū gr̄a polleāt:vnū eos vel tenue viciū nimis fatigās pulset q̄tenus dū ex q̄ dā pte sese ꝓfirmari ꝓsiderāt:de his viribus in quibus ꝑualent se non extollant: dūq; de infirmitate timēt. Hoc quoq; vbi fortes sunt hūli⁹ seruāt. Dne igit sblime leuiathā videt:qꝫ non solū per se sed corda que ceperit quasi de sblimi oīm inferius despicit. Vñ aūt demon p bestiā signatū sblime videre:qꝫ cordis supbia dum foris que ad corpus ostendit ꝑus p oculos indicat. Vt aūt leuiathā in oīb⁹ que dicta sunt ederet sola se supbia ptulit. Et iō subdit. Ipse ē rex sup omnes filios supbie. Neq; n.p tot ramos illo vicio aresceret nisi p hāc in radice putruisset. Scriptū est.n. Initiū omnis peccati supbia.alia quippe vicia eas solūmodo vtutes impetunt q̄bus ipsa destruūt:vt ira patientiaz castrimargia abstinentiā: libido cōtinentiā expugnat. Supbia aūt quā vicioꝝ radicē dixim⁹ non vnius vtutis extinctōe ꝓtēta ꝫ oia mēbra aie se erigit:⁊ quasi generalis ⁊ pestifer morb⁹ corrūpit omne corpus: vt q̄cq̄d illa in diuidēte agit etiā si esset vtus ostendit:non p hoc deo ꝫ vane glorie seruiat. Quisq; in se eius tyranni dē captiua mente susceperit: hoc primū dānuz patit quo clauso mentis oculo iudiciū equitatē pdit. Nā oīa que ab alīs vel bene gerunt displicēt:⁊ sola ei que vl̄ praue egerit placēt. Sēp aliena opa despicit. Semp mirat quod agit:et q̄quid egerit egisse se singularit credit. Et ad tantā elatōem mens ducit aliqñ: vt in eo qō timet interius p locutōis ostentionē effrenatur Exemplū ponit nabuchodonosoz cū ait. Nonne hec ē babylon magna quā ego edificaui ⁊c. Dan.iiij. Sed sciendū q̄ ipsa supbia quā timoz dñi humiliās mentē ꝓsternit: alit reb⁹ infimis ⁊ terrenis tentat:aliter sūmis ⁊ celestib⁹ vtutibus:et aliter ꝓpositos aliter tērat sōditos:ꝑlato.n.in cogitatōe suggerit:qꝫ solo vite merito super ceteros excreuerit:si qñ ab eo aliqñ bene acta sunt aliqua. Nec importune ei⁹ aīo obijcit. Et cū hec deo singularit placuisse insinuat quo facile suggesta ꝑsuadeat ipsa ad testimoniū potestatis tradite retributōnem vocat dicens. Quia nisi omnipotēs deus te meliorē his oīb⁹ cerneret:oīs hos sub tuo regimīe non dedisset:eiusq; mentē mox erigit ⁊ viles et inutiles eoꝝ qui sibi sunt subiecti ostendit. At cōtra cū sbiectoꝝ corda supbia instigat hoc sūmope agere nitit vt sua acta ꝓsiderare fugiat⁹ negligāt:⁊ semp tacitis cogitatiōibus rectoris sui iudices fiāt. Et dū in eo qō reprehendere importune respiciūt:in se qō corrigāt atroci⁹ nūq; vidēt. Vnde ⁊ tanto atrocius peunt quāto a se oculos auertūt. Equidē peccatores se asserūt nec tñ tantū vt tā noxie in regimīe ꝑsone trade renť. Et dū eius actus despiciūt ⁊ ꝓcepta ꝓtēnūt:ad tantā infamiā deuoluūť:vt deū res hūanas curare non estimēt:qꝫ ei qui quasi iure reprehendit esse se ꝓmissos dolent. Sicq; cū cōtra rectorē supbiūt etiā contra dñi iudicia tument ⁊ dū pastoris vitā diiudicāt ipam quoq; sapiaz oīa disponētis impugnant. Sepe aūt rectoris sui dictis ꝓterue obuiāt: ⁊ tandē vocis supbiā libertatē vocāt. Plaz sicut quidā recitēt ex metu ⁊ tamē se tacere ex humilitate putāt: ita ⁊ q̄dā loquūtur p impatientiā elatōnis:ꝫ loqui tñ se credūt p libertatē rectitudinis. Et infra de ꝓditiōibus malis ⁊ effectibus supbie ait. Soli ruine crescit quod edificat qui ante molē fabrice humilitatis fundamēta non ꝓcurāt:ad quā .f.incitat timoz. Quod ostendim⁹ ab intimis si paucis in exteriorib⁹ ꝓdamus:oīb⁹.n.apud se supba cogitatōe tumētibus inest clamoz i locutōe: amaritudo in silentio:dissolutō in leticia furoz in meroze:inhonestas in actu:honestas i imagine:erectio in incessu:rācoz in respōsione. Noz mens semper est ad irrogādas ꝓtumelias valida:ad patiendū infirma:ad obediendū pigra: ad lacescēdos alios importuna: ad ea q̄ agere debet ⁊ ꝑualet torꝑida: ad ea que agē nō debet nec ꝑualet parata. Nec in eo qō spōte nō cupit nullis admonitōibus flectit. Id hoc aūt qō claz cupit querit vt cogat: quia dū timet ex voto suo vilescere optat vim in sua voluntate pati. Et infra ō remedijs supate. Qui de reb⁹ tē porālibus supbiunt: audiant illud Isa.xl.c. Omnis caro fenū ⁊ oīs gl̄ia eius quasi flos feni. Audiāt qui supbiūt ō ꝑpūalibus:qō dicit de faciētibus miracula Matth.vij. Nescio vos. Discedite a me operarij miq̄tatis. Audiāt qui superbiūt de prelatōe. Rectorē te posuerūt noli extolli sed esto sicut vn⁹ ex illis. Et illō Luc. xvi. Recordare quia recepisti bona in vita tua Audiāt subditi supbientes ꝓtra suos prelatos Obedite prepositis vestris ⁊ subiacete eis ⁊c. Et illud nō est ꝫ nos murmur istud ꝫ cōtra dominū. Et illō apli. Re.xiij.c. Qui potestati resistit dei ordinatōi resistit. Audiāt simil omnes

Deus supbis resistit: hūilib⁹ aūt dat gr̄am suā Et alibi dr̄. Eccle.x. Quid supbis terra t cinis Cōtra huius languoris pestē audiam⁹ oēs quod dicit dn̄s. Discite a me q̄ mitis sum t humilis corde. Ad hoc.n. inuisibilis dei fili⁹: nō solū visibilis ꝫ etiā despectus apparuit: ad hoc ꝯtumelias t irrisiōes t passionū cruciatus tolerauit: vt supbū nō esse hoiem doceret t humilis deus. Quāta ergo hūilitatis vtus ē ꝓpter quā solā veraciter edocēdā is qui sine extermi natiōe magn⁹ est vsq; ad passionē factus ē paruus: q̄.n. ortū nostre perditionis se p̄buit diabolus: instr̄m redēptōis nostre inuēta est hūilitas dei. Hostis.n. noster inter oīa ꝯditus: videri se sup oīa voluit elatus. redēptor noster magnus manēs sup oīa: fieri inter oīa dignatus ē paruus. Sed magis elatōis rē detegim⁹ t fundamēta hūilitatis aperim⁹ si breuiter dicamus quid mortis auctor: q̄d vite cōditor dicat. Ille ait. In celū ascendā. Iste p ꝓphetā inq̄t. repleta ē malis aīa mea t vita mea in inferno appropinquabit. Ille dicit. Sup astra dei exaltabo soliū meū. Iste ait hūano generi a paradiso expulso. Ecce venio t habitabo i medio tui. Ille dicit. sedebo in mōte testamēti i lateribꝰ aq̄lōis. Iste ait. Ego sum vermis t non hō. Ille dic. ascēdā sup altitudinē nubiū silis ero altissimo. Ille cū in forma dei esset: nō rapinā arbitratus ē esse se equalē deo: ꝫ semetip̄m exinaniuit formā serui accipiēs. Ille p mēbra sua dicit. Nescio dn̄m t isr̄l non dimittā. iste p se ait. Si dixero q̄ nō noui eū ero similis vobis mēdax. Sz scio eū t sermonē eius seruo. Ille dicit. mea sunt flumina et ego feci ea. iste vero. Non possū ego a me facē q̄cq̄. Ille oīa regna ostēdit: dicēs. Tibi dabo hec oīa: t q̄ mihi tradita sunt t cui voluero do illa. Iste dicit Sedeā ad dextrā vel sinistrā nō ē meū dare vobis ⁊c. Ille: eritis sicut dij. Iste dicit. Nō est vestrū nosce tēpa vel mōmēta ⁊c. Iste p mēbra sua dicit. nullū p̄catū sit q̄d nō pertrāseat luxuria nostra ⁊c. Iste aūt mēbris suis p̄nunciat: dicēs. Plorabitis t flebitis vos ⁊c. Ille nil aliud mentes sibi sōditas docet q̄ celsitudinis culmē appetere: oīa equalia mētis tūore trāscendē. Iste ad sputa: palmas: colaphos spineā cozonā: lanceā ad crucē t mortē veniēs mēbra sua mouet: dicēs. Si q̄s mihi ministrat me sequat. q̄ igit̄ mētes dn̄s regit humiliū: et leuiathā rex dicit supbox apte scimus: q̄ aptū signū reprobox superbia est: ecōtra humilitas electox. Cū ergo quā quisq; habere cognoscit .s. superbiā vel humilitatē sb̄ quo rege militet inueniat: qui igit̄ sub rege humilitatis militant semp pauidi t vndiq; circūspecti contra iacula elationis pugnant. Hec omnia Grego. in fine xxxiij. moraliū. Ex quibus patet quemodo iusti timore vtantur in bonū: reprobi in malū.

De timore seruili. Cap.v.

Quartus timoris genus dicit seruilis ex eo q̄ habēs talē timorē est simil⁹ seruo. Seruus enim cōmuniter facit quod sibi p̄cipit dn̄s t caret sibi facere quod ei displiceat: quia timet ne reprehendat⁹ ne verberetur: non autez ex amore quo sibi illud placeat. Est ergo talis timor i illis qui cauent sibi a peccatis: vel bona aliqua faciunt ne. s. illa mala faciendo vel bona omittendo incidāt in penas infernales: quas audierūt aliquādo vel legerūt esse grauissimas: vel etiaz ne talia mala faciēdo que leges puniūt: illas penas a iudicib⁹ illatas sustinere cogant⁹. Unde dicit Isido. in li. etymologiaz. Facte sunt aūt leges vt eaz metu humana coerceat⁹ audacia: t tuta sit inter improbos innocētia: t i ipis impijs formidato supplicio refrenetur audacia t nocendi cupiditas: in decre. di. iij. Innumerabiles homicidia: furta: t adulteria: ppetrarētur: nisi pena mortis p̄o huiusmodi posita homines retineret. Dic itaq; timor bonus est q̄ abstiere a mal⁹ vtlqz. bonū ē. Omne āt bonū a deo vnde a spiritu sancto procedit: sed non est cum spiritu sancto. i. cum gratia: quia non diligit bonū p̄opter se ex amore dei t ipsius iusticie. vel let. n. sibi licere illud facere quod t faceret: nisi penā timeret sustinere: t ideo nō est vere bon⁹ Unde Augu: qui ex timore facit p̄ceptū: t si bonū est quod facit non tamē sicut debet: facit Et poeta. Oderūt peccare mali formidine pene. Et de hoc timore seruili intelligitur illud. i. Jo. i. Timor non est in charitate. s. seruilis: sed perfecta charitas foras mittit timorem. Est tñ p̄utilis: quia disponit ad charitatem. hoc aūt notat beatus Augu. xxiij. q. vi. c. vlti. Cuz per timorē gehenne continet se homo a peccato: fit consuetudo iusticie: t incipit quod duruz erat amari: incipit timor excludi a charitate t succedit timor sanctus. hec. b. Augu. super psal. Et ideo vt dicit venerabilis Gratianus .q.e.ꝫ. vl. quia hūane nature est in ea que in dissuetudinē ducuntur abhorrere: t consueta magna custodia diligere. Ideo flagellis tribulationū mali sunt cohibendi a malo t prouocandi ad bonuz vt dum timore pene malum in dissuetudinem ducitur abhorreatur: t bonum ex consuetudine dulcescat. Item etiam beatus Augu. dicit super epistolam be. Jo. Sicut seta introducit linum: ita timor charitatem. Crescit charitas minuitur timor. de peni. di. ij. nota illud exemplum. Seta idest situla que cōiungitur filo cuz suitur coriū calciamenti p̄cedit filū: nec intraret nisi illa educta. Sz male filū intraret coriū nisi seta p̄cederz. Un dic. b. tho. sup. iij. sen. q

cōmuniter homines ex peccatis trahūtur ad penitentiam: ⁊ virtutes ex isto timore magisq; ex amore. Quāuis. n. amor virtutis ⁊ dei de se magis deberz hoies trahē ad bonū q̄ tior pene tñ quia peccatores habent gustū aīe infectum amore inordinato: iō eis nō sapiūt bona spūalia put sunt. s. diuina bonitas: vtutes. ⁊ huiusmōi Sz mala penalia experiunt quotidie que nāliter horrēt oīs: iō audiēdo ⁊ recogitādo pēas grauissimas ad quas pueniūt hoīes ꝓpter peccata: ⁊ semp duraturas cauēt se ab illicitis ne i illas incurrāt. Sume exēplū in infirmo fortit febricitāte: qz. n. gustus eius est hūore superfluo infectus: nō habet ⁊ nō sentit suauē saporē ꝯfectionū pullor: vini optimi: put vere sunt. Sz ea quasi horret ⁊ fastidit. Sapiūt autē sibi ⁊ ea appetit que vilia sunt ⁊ nociua: vt herbe: fructus: aqua ⁊ huiusmōi. Verū nisi vrgeat nimia passione abstinet se ab his que sibi sapiunt ne cresc̄at infirmitas ⁊ mortē incurrat: ⁊ illa assumit que sibi sunt grauia. Ne aūt victus passione capiat a se nociua caute ꝓuidet vt illa nociua ab oculis eiꝰ remoueant. Sic infirmis aīa peccatoribus: qz eis nō sapiūt diuina ꝓpter forbē inordinati amoris ad terrena: in hmōibus sepe tpe suo ꝓponēde sunt pene infernales: vt vīsic taliū timore a malis auertamur. vñ Ysa. A timore tuo dñe ꝯcepimꝰ ⁊ peperimꝰ spm̄ salutis. Et hic timor causat ex fide: lz infirmi fz b. Tho. z^a z^e. Ex hoc. n. q̄ quis credit penas infernī ⁊ deū iustū inferentē tales penas peccatoribus timet illas vt caueat sibi. Sz qz iste timor seruilis vt dictū est: nō est in charitate: iō nō sufficit ad salutē: ⁊ iō penitētes p̄cipue in infirmitatibꝰ grauibus oz admonere: ne ad penitendū ⁊ confitendū ꝓpter huius ꝑncipalit moneant: nā inutil sibi ē talis penitētia: hoc exꝑs dicit. b. Aug. de pe. di. vi. c. ylti. Non in solo timore viuit hō. quē ergo sero penitet oz nō solū timere deū iudicē: sed iustū diligere. Nō tm̄ penā timeat ſ etiā anxiet ꝑ gl̄ia. Credo vtiq; illi qui dixit. In quacunq; hora ingemuerit. s. peccator: ⁊ ꝯuersus fuerit vita viuz. s. gr̄e ⁊ gl̄e postea. Conuersū dixit non tm̄ versuz viuere. Conuertit quidē. i. totus ⁊ oīo vertit qui iam non penas timet ſ ad bonū dñm festinat tendē sed quoniā vix vel raro ē ꝯuersio tā iusta: timēdū est ō sero penitēte: hec ille: ꝯfirmat ſ quod dā exemplū quod narrat in liꝰ de septē donis. Quidā scholaris parisius infirmatus ad mortē: ꝯfessus est cū mltis lachrymis deuote suscipiens oīa sacra fm̄ humanū iudiciū: doctor aut̄ eius frequēter visitās eū in infirmitate rogauit eū vt si cōtingeret de hac luce migrari dño ꝯcedēte: sibi appareret ad reuelandū statū suū quod ⁊ promisit. Eo igit̄ vīa vniuerse carnis ingresso: post dies aliquot ei apparuit in lecto q̄ escēti in clamide ꝓgamenea plena sophismatibus ⁊ igne foderata. Quē recognoscēs ⁊ interrogās ō statu suo. Rñdit se esse dānatū. Cūq; ille mirarek nimis cām querēs: cū ipse cū tātis lachrymis penituisset in fine ⁊ sacra deuote suscepisset. Respōdit ille: penitētia mea ⁊ lachryme ille non fuerunt ex amore dei: ⁊ ꝑncipaliter ꝓpter dei offensaz. Sed ꝓpter timorē inferni ne ad illū deputarer: ⁊ ideo mihi nō valuit. In quirens insup magister cām illius clamidis. Rñdit q̄ sibi hoc supplicū datū erat ꝓ superbia ⁊ iani gloria suoꝝ argumentoꝝ ⁊ disputatōnū que ita sibi pōderabat ac si haberet turri supra se. Federatura ignis sibi erat pompa vestiuz. Cūq; ille inquireret quō posset noscē aliq̄liter acerbitatē pene grauissime quā asserebat se pati. Dixit ille. Aperi manū tuā ⁊ sup eaz ponā vnā guttā sudoris ex fronte mea egredientis. Quod cū ille fecisset ⁊ guttā paruā sudoris imisisset psensit ille penā intolerabilē ad mortē quasi inducentē. Tunc ille: sic ardeo clamans disparuit. Ex qua visione exposita scholarib⁹ reliqnit scholas ⁊ seculum ⁊ religionem ingressus deo seruiuit. §. I.

Cum igitur timor ser

uilis qui respicit ꝑncipalit penā inferni vtilis sit qz facit hoīem a multis malis abstinere: q̄to ostendit pena illa esse grauior ⁊ horribilior tāto magis habet timeri ⁊ caueri. Et iō de grauitate eius videndū est. Infernū aūt esse seu penā inferni que parata est malis hoībus post se patōez aīe a corpe qui peccato originali cum q̄ omnes nascimur: actualia peccata ⁊ mortalia addiderūt: in ꝑpetuū aīabus quidē eoꝝ immediate egressis de corpe: corpibus aūt ipis post vltimā resurrectōem simul ab aīalibus eoꝝ resumptis cruciādis articul⁹ ē fidei implicitus ⁊ ꝯprehensus in vltimo symboli cū dicit: vitaz eternā. Qñ dñs ihesus Joā. vi. ait. venit hora quādo oīes qui in monumētis sunt audiēt vocē filij dei: ⁊ qui audierint viuent: ⁊ qui bona fecerunt ibunt in resurrectōem vite. Qui vero mala egerunt ibunt in resurrectiōem iudicij. i. dānatōis. de qua idē ait Math. xxv. se reprobis dicturꝰ per sententiā. Discedite a me maledicti in ignē eternū: qui patus est diabolo ⁊ angelis eius. Athanasius. hec est fides catholica quam nisi quisq; fideliter firmiterq; crediderit saluus esse non poterit. Sicut enim diuina iusticia que reddit vnicuiq; fm̄ opera sua nulluz bonū patitur inremuneratū esse: ita ⁊ nullum malum impunitū: ⁊ sicut anima non peccat nisi in corpore existens: nec corpus sine anima: iō simꝰ in vtroq; punitur. Et quia peccatū prius concipit anima q̄ corpore perpetretur: anima ipsa prius punitur. s. imediate post sepatōnem

In corpore autez post rẽsurrectionẽ generalẽ Et qz quãtitas pene correspẽdet quãtitati seu grauitati culpe ſm illud Deu.xxv. Secõm mẽſurã peccati erit ⁊ plagaꝝ modus. Grauitas aũt culpe seu offense attendit ex q̃litate pſone offense ⁊ ex volũtatis inordinatõne ⁊ fixione. Quãto.n. pſona offensa est dignior tãto gͥuior est offẽsio. Et qz deus qui offendit p quodlibz peccatũ p̃cipue mortale: qz creatura p hoc aũferetur a deo: est infinite dignitatis: ⁊ bonũ infinitũ meretꝛ talẽ penã infinitã. Infinita aũt esse non põt intensiue qz ꝓsumeretꝛ creatura: seruat infinitas in extensione: qz. ſ. semp durat talis pena cũ sit eterna. Et qz etiã cũ voluntate fixa in tali peccato pseuerat vsq; in finẽ vite: ⁊ postea in petuũ: tõ ⁊ dũ pmanz culpa semp durat ⁊ pena. Vñ Greg. in li. iiij. dialo. Voluissent iniqui sine fine viuere: vt potuissent sine fine peccare. Ostendũt: qz semp viuere in peccato cupiũt q̃ peccare nõ desinũt dũ viuũt. Ad magnã g̃ iusticiã ptinet iudicãtis vt nunq; careat supplicio: q̃ dũ viueret nũq; voluit careꝛ peccato. de pe. di. .i. Per qõlibet autẽ mortale nisi peniteat hãc penaz infernalẽ hõ incurrit. Et hinc est qõ ait Jaco. aplus in canonica in epla. ij. Qui totaz legẽ seruauerit offendat autẽ in vno factus est oĩuz reus. Hoc exponit glo. sup. c. i. ỏ pe. di. v. triplr. Uno modo sic. Qui offendit in vno. ſ. p̃ceptoꝝ legis. ſ. faciẽs ꝫ ipm preceptũ ita p illo dãnabit: sicut ⁊ si oibus peccatis inuolutus esset. Talis est expositio Jnno. de pe. di. vi. c. vl. Jsta tñ sikitudo est in genere: q̃. ſ. ad dãnatõ nẽ: non in spẽ quo ad quãtitatẽ pene. nã vnum qͦq; habet suã penã. vñ qui plura ppetrauerit acerbius puniet. Secũdo exponit sic. Qui offendit in vno factus est oĩuz reus: oĩm. ſ. vtutũ qz oĩs amittit. qñ ois virtus patit detrimẽtũ ab vno vicio. Nã si quis cadit i auariciã: largitatẽ destruit ⁊ charitatẽ minozauit. Amoze. n. pecunie vel violaret charitatẽ vel saltẽ minus amaret sic ⁊ in alijs. Hec est expõ Aug. de pe. di. v. c. i. Tertio mõ sic. Qui offendit in vno. i. in charitate que vnũ nos facit cuz deo: factus ẽ oĩm reus. i. oĩum bñficioꝝ ingratus. Ingratꝰ enĩ extitit qui plenus vtutibus deũ oĩo non timuit. In hoc fit q̃sq; culpabilioꝝ q̃ ẽ deo acceptioꝝ. Et hoc ẽ etiã. b. Aug. de pe. di. v. vbi supra Ostendit aũt in charitate qui mortaliter peccat: qz qõlibet mortale est ꝫ charitatem dei vel pximi ſm. b. Tho. in. sũ. Et idẽ. ſ. q; quodlibet mortale sit sufficiẽs ad penã subeundã inferna lẽ dicit. be. Augu. in omel. de igne purgatorij. Postq̃. n. numerauit multa mortalia subdit. Quicũq; aliqͦ de istis peccatis. ſ. mortalibꝰ in se dñari cognouerit: nisi digne emẽdauerit: ⁊ a peccatis ipsis abstinuerit. illo trãsitorio igne ỏ quo apls ait: ipse tñ saluus erit quasi p ignẽ. i. Coz. iij. purgari nõ poterit: ß etna illũ flãma sine vllo remedio trucidabit. distinc. xxv. §. alias ea. §. II.

Esse autem infernũ et

punitionẽ malox in alia vita: nõ solũ sacra scriptura veteris ⁊ noui testamẽti hoc docet aptẽ ß ⁊ dicta sanctoꝝ doctoꝝ: ac etiã pluriũ ethnicoꝝ ⁊ cõis rõ humana. Hoc patriarche docuerũt. dixit. n. Jacob. Descendã lugẽs filiũ meuz in infernuz. Gen. xxxvij. ⁊ loq̃bat de Joseph quẽ existimãs deuoratũ a fera: qz filij eius miserũt ad eũ tunicã suã tanq; inuẽtã a casu sanguine cruentatã incõsolabiliter deflebat. vbi dicit. b. Augu. q; timuit Jacob ne tãto dolore absorberetꝛ mens eius q; ꝓpter nimiã tristiciã descẽderet ad locũ dãnatoꝝ. Moyses quoq; dux pplĩ isrl̃ ꝓmus dixit dathã ⁊ abiron maioribꝰ natu de tribu iuda ꝓtẽnentibꝰ mandata eius. Descẽdãt in infernũ viuẽtes. Nũe. xvi. Quod ipletũ est. Nã vt dicit ps. Apta est terra ⁊ deglutiuit dathã ⁊ operuit sup congregatõnem abiron. Ozophete idẽ firmauerũt. dicit. n. Job. c. vij. Qui descẽderit ad inferos nõ ascẽdet. Idez. c. xiij. Vadã ⁊ non reuertar ait in pſona dãnati ad terrã tenebrosã ⁊ opertã mortis ⁊ nullꝰ ordo ß sempiternꝰ horroz inhabitat. Quiꝰ expõnẽ habes i ꝓma pte. Bõ eximiꝰ ꝓphãz. ps. lxxxv. Misericordia tua dñe magna est sup me qõ declarat. Eruisti aiam meã ex inferno inferioꝛi. ſ. loco dãnatoꝝ ad quẽ locũ descenderat merito peccatoꝝ adulterij ⁊ homicidij: nec ex se sua vtute vnq; potuisset exire. Vñ i alio ps. xcij. ait. Nisi qz dñs adiuuit me. ſ. misericordia gr̃e puenierẽt. paulomin⁹ habitasset in inferno aĩa mea non recedẽdo. ſ. a peccato. Idẽ ps. de dãnato peccatoze ait. Frater nõ redimet. ſ. talis. Frater. ſ. xp̃s redimet hõ. q. d. non. Nã si xp̃s non redimit. i. nõ liberat talis. multomin⁹ purus hõ. Nõ dabit deo placationez suã talis dãnatꝰ p quecũq; que fecerit de genere bonoꝝ vel elemosynas ⁊ preciũ redẽptõnis aie sue: laborabit inꝛternũ in penis. ſ. ⁊ viuet adhuc in finẽ. Et infra. Sicut oues in inferno positi sunt vn⁹ sup aliũ ꝓstipati: moꝛs depascet eos ⁊ dñabũt eoꝝ iusti ⁊c. Ysaias de lucifero. c. xiij. Detracta est ad iferos supbia tua cõcidit cadauer tuũ. Cadauer luciferi sunt oĩs reprobi i q̃bꝰ vicijs feretꝛibꝰ vt cadauer habitat p effectũ malitie q̃ tandẽ sitꝛ cũ eo cadũt in infernũ. ⁊. c. vltio Ignis eoꝝ nõ extinguetꝛ ⁊ vmis eoꝝ nõ morietꝛ. Aplꝰ hꝰ p̃dicauerũt. ij. Pe. ij. rudẽtibꝰ inferni detractos i tartaꝝ ⁊c. Et Jo. apo. xx. Infern⁹ ⁊ moꝛs dederũt mortuos suos. Veniq; ipa vitas dei filiꝰ vt ꝓfidẽtius hõ ambularet ad veritatẽ. ſ. fidei: ait. Ue tibi corozaim: ve tibi bethsaida: ⁊ ifra. Verũtñ dico vob tyro ⁊ sydõi: remissiꝰ erit i die iudicij q̃ vob. Et tu capharnaũ nũq̃d in celũ exaltaberis: vsq; ad infernũ descẽdes

Capitulū .v.

Matthe.xi.b.Aug. Homine assumpto nō deo ꝓsumpto veniēs fundauit ⁊ stabiliuit fidē: ānū cians nō solū ꝓmia iustoꝝ: sed ⁊ supplicia reꝓbozꝝ. Math.xxv. Ibūt hi.s. iniqui repulsi ab eo in suppliciū eternū. Justi aūt in vitam eternā. Et Math.xiij. In ꝓsumatōe seculi exibūt angeli ⁊ sepabūt malos de medio iustoꝝ et mittent eos in caminū ignis. Ibi erit fletus et stridoꝛ dentiū. Exemplū aūt non pabolā tātuꝫ sed historiā verā iudeis ꝓposuit: diuitis epulonis qui induebaꝫ purpura ⁊ bysso ⁊ epulabaꝫ quotidie splendide. Qui diues mortuus sepultus est in inferno. Et cū cruciaꝛeꝫ in illa flamma guttā aque postulasset ad refrigerandā lingūā obtinere non valuit. Luc.xvi. Hoc idem cuilibet bene mente dispositō ratio suadet. Nā quilibet rex ⁊ ꝓnceps ciuiliter ordinatus in regimine suo habꝫ tria loca mansionū. Habꝫ aūtem regiā ad amicos ⁊ sodales ⁊ filios recipiē dū delectandū ⁊ secreta sua eis reuelandū. Et ille locus debet esse pulcherrimus ⁊ honestissimus bene mūdus ⁊ ornatus. habet ⁊ aliū locū magis infimū vbi fiunt necessaria a seruis: vt coquina stabulū ⁊ huiusmodi. Est ⁊ terti⁹ loc⁹ infimioꝛ ⁊ abiectioꝛ vbi est carcer reoꝝ. Primus locus est ꝓmensaliū ⁊ amicissimoꝝ regis. Secundus seruoꝝ ⁊ iumentoꝝ. Tertius malefactoꝝ ⁊ debitoꝝ. Cū igit̄ dñs deus sit rex regū ⁊ dñs dñantiū. Apo.xix. ordinatissimus ex infinita sapia ⁊ iustissimus: decēs est vt habeat tria loca. ꝓmus est celum vbi manifestat gl̄iam suā amicis suis ⁊ filijs adoptiuis: videntib⁹ eū facie ad faciē. vñ reficiūtur inestabiliter ei⁹ fruitione. Secūdus locus est mundus iste vbi diuersa exercent̄ officia ⁊ labores a fuis suis actiā iumēta hoīm irrōabiliū ab eo pascunt̄. Et cū locus iste plenus sit labore ⁊ erūna: tñ tanta est hoim cecitas vt etiam sub sensibus delitias putant inēt Job: sed si ista parua bona hui⁹ vite cū tanta anxietate mixta ita delectāt ⁊ placēt vt hoies in eis ꝓstituāt finē suū: q̄to magis dz hoies allicere excellētia ⁊ sūma pfectio bonoꝝ supne habitatōis. Terti⁹ locus est infern⁹ vbi rei ⁊ iudicati artant̄ vt malefactores in carcere de quo Isa.xxix. Congregabunt̄ sicut in cōgregatōe vnius fascis ⁊ claudēt̄ in carceꝛ ꝑpetuo. Pōt ⁊ alia ratio adduci. Quanto.n. in aliquo dño plures ⁊ maiores vtutes relucent: tāto gloriosioꝛ apparet: ⁊ inde magis laudaꝫ. Justicia aūt est maxia ⁊ excellens virt⁹. Et vt dicit Licero ⁊ phs. Mirabiles splēdoꝛes sūt in ea nec hesper⁹ nec luciferest ita clarus. Cū ergo in deo manifestaꝫ potētia in rex creatōne Sapiētia in mūdi gubernatōe. Charitas ⁊ misericordia in redēptōe ⁊ glorificatōe: vt etiā appareat iustitia in deo oꝛ vt sit infern⁹ in q̄ crucient mali. ⁊c. Sācti doctoꝛes hoc asserūt i suis doctrinis. b. Aug. de pe. di. vij. c. vl. Qui ꝑpetens moriꝛ oīno moriꝛ ⁊ eternaliꝛ cruciaꝫ. eb hoc sine fine toꝛquent̄ q; nūq; vtute dotaꝫ: sēp plen⁹ iūctate: semp sine charitate: toꝛqueꝫ sine fine. Idē in alio loco: Ne illis q̄bus ꝓpaꝫ doloꝛ vermiū: ardoꝛ flāmaꝝ: sitis sine extinctōne stridoꝛ dentiū: lāchrymē oculoꝝ: tenebre exteriores sine luce: pena interminabilis. vbi non ē vllus honoꝛ siue agnitio ꝓximi: ꝑtinuus doloꝛ ⁊ gemitus. vbi moꝛs appetiꝛ ⁊ nō dabitur: vbi nō est honoꝛ suoꝝ ⁊ regis: nec dñs sup fnū nec maꝫ diliget filiū aut filiā: nec filiꝰ honoꝛat patrē: vbi est omne malū ⁊ oīs indignatio ⁊ fetoꝛ ⁊ amaritudo abūdat. Item Hre. in li. moꝛal. In inferno est frigus insupabile: ignis inextinguibilis: vermis imoꝛtal⁹: fetoꝛ intolerabiliꝛ: tenebre palpabiles: flagella cedentiū: hoꝛrida visio demonū: confusio peccatoꝝ: despatio oīuꝫ bonoꝝ. Item ꝑsper in liº de vita ꝓtēplatiua ait de peccatoꝛib⁹. Quid eis ꝓdest hūanū vitare iudiciū cū si in malo pseuerauerit iturī sūt in eternū deo retribuēte suppliciū: q; si sui ipi iudices fiāt: ⁊ veluti sue iniq̄tatis vltoꝛes. s. penitēdo tē poꝛalib⁹ penis mutabūt eterna supplicia: ⁊ lachrymis ex vera coꝛdis ꝓtritōe fluētib⁹ restrīgent eterni ignis incendia. de pe. di. i. facilius. Exēpla sunt plura. Juuenis ille quē suscitauit Jo. euāgelista: retulit cūctis q̄ astabūt popul⁹ audiētibus de penis inferni q̄s viderat in alio secło illos meruisse quos penituerat mūdū reliquisse. Tres iuuenes quos legiꝫ suscitatos post mortē Hieronymi meritis eius posita tunica sup eos referebāt de penis intolerabilib⁹ inferni. Hre. in. iij. diaꝫ. narrat multa exēplaꝺ penis inferni ⁊c. Platonici phi ait Augu. in xxi. de ciui. dei. impunita nulla volūt esse pcca. Hinc maronis. i. Virgilij. in. vi. Eñ. illa sententia de aīabus sepaꝫ a coꝛpe: ait Hinc metuunt cupiūt: gaudēt q; dolent q;. Nec auras suscipiunt. Clause tenebris ⁊ carcere ceco. Qui ⁊ supmo cū lumine vita reliq̄t. i. cū recedunt de vita ista. Non tamē omne malū miseris nec funditus oīes coꝛpe excedūt pestes penitusq; necesse est mlta diu ꝓcreta modis molesce miris Ergo exerceꝫ penis veteq; malo⁹ supplicia expendūt. Alie pandūt̄ in aues suspēse ad ventos. Alijs sub gurgite vasto infectū eluiꝫ scel⁹ aut exuriꝫ ignī. hec ille. Ex q̄bus vbis ostēdiꝫ peccata in alia vita puniri q̄uis non pfecte isti intellexerit infernū put fides fateꝫ ex scripturis diuis. Judei q; q; ⁊ sarraceni i sua lege hñt malos i alia vita pūiri variis mōis pl⁹ ⁊ min⁹. §. III.

Septē sunt que ostendunt grauitatē pene infernalis: ex quoꝝ ꝓsideratōne insurgit merito in homine timoꝛ seruil⁹

Et que etiam ipsi damnati videntes. scilicet

per experientiam turbabunt timore horribili
& in subitatione insperate salutis pre angustia
spūs gemētes & pniam agētes vt dr Sapi.v.
Si penitētia illor inutilis. Descendūt ergo in
infernū viuentes ait ppha. ps.liij.s. dū viuūt
descendāt ad infernū: ꝓsiderādo illas penas: &
timēdo penitentiā agāt: & ipsa erit fructuosa.
Primum est ergo ipsius loci qualitas.
Secundum est penarum quantitas.
Tertium est tormentorum atrocitas.
Quartum est animarum infelicitas.
Quintum est corpor penalitas.
Sextum diuine ire implacabilitas.
Septimum omnis boni egestas.

¶ Quantū ad primū sciendū: q fm diuersa no
mina talis loci que habent ex sacra scriptura:
vel etiā ex libris gentiliū: ꝓprehendunt horri-
biles & timēde qualitates loci infernalis. Pri
mo.n. talis locus dr infern⁹ qō nomē est vsita-
tius alijs. Ecc.li. Vita mea erat appropiquās
in inferno deorsum. Dicit aūt infern⁹ ab in: q
est infra.i. subtus terrā in centro eius. Vnō &
maxime distans a celo: ibi.n. est locus inferni q̄
ad situm: vt dr cōiter & credit. Cū.n. xp̄s fm ar
ticulū fidei descēderit in morte aīa eius ad infe
ros: ad limbū videlicet patrū: iuxta quē q̄tum
ad situ est purgatorij: & postea limb⁹ puerorū
qui cū originali decedunt. Sub his oībus in-
fra est locus dānator fm.b.Tho. & alios in.iij.
Isa.xxx.dr. Tallis tophet prepata est: ab he-
ri.i. ab initio: a rege scilicet deo preparata: pro
fūda & dilatata. Nutrimēta eius ignis & ligna
multa scilicet peccata que secum portant homi
nes: flatus domini quasi torrens et sufflans
in illū. Flatus dñi & iustitia sua. Thophe inter
pretat gehēna pauoris. propter hoc etiā. s. q̄ i
pfundo loco dr abyssus: que iportat vorāginē
cuius fundus nō videt: vñ legio demonū que
inuaserat quendā obuiantē xp̄o rogabat iesum
ne mitteret in abyssū. i. locū inferni: sed pmitte
ret eiecta ab obsesso intrare in gregem porcor
vicinū loco: Qui pmissi in illos: ingressi cū im
petu i mare eos imerserūt. Luc.viij. In vitis
patrū legit: q cū beatus Zacharius p here-
mū ambularet inuenit caluariā hois quā virga
sua tangēs interrogauit quis in vita pñi fuis-
set. Cui rndit q fuerat sacerdos gentiliū in eo
loco: adijciēs q̄ q̄tū distabat celū a terra: tantū
habebat ō igne sup caput suū cū alijs paganis
Et tantundē ab infra sub eo esset ignis in quo
cruciebant mali christiani: & qui xp̄m negaue-
rant. Et iō bñ dicit Eccle.i. Profundū abyssi
idest inferni quis dimensus est. q.d. nullus: nisi
deus aut forte diabolus. Et ad hoc facit qō le-
git in li.de.vij.donis. videlz q cū q̄dā magister
annuatim faceret solēne festum in natali beati
Bartholomei apli: ob eius deuotōem singula
rem multos inuitādo: celebrādo: & predicando
cū predicaret intrauit ecclesiā in spē cuiusdam
speciosissime & ornatissīe dñe diabol⁹ & sedit añ
oculos dicti magistri: q̄ in eam oculos iaciens
excitauit ꝓcupiscentiā eius. Et finito sermone
fecit eā inuitari cū alijs ad prādiū: que cū alijs
residens: nitebat magi ac magi animū suū acce-
dere in sui amorē. Sed beatus Bartholome⁹
patronus ei⁹ a periculo eū liberauit. Nam in
spē pegrini apparēs portā domus pulsans ro
gauit vt amore sancti Bartholomei introduce-
ret ad magistrū illū. Dō cū non fieret dissua
dente dña misit ei panē quē accipe renuit: fz ro
gauit vt vel saltē p nunciū sibi respōderet: quid
esset maxime ppriū hoi? Rndit magister q es
set risibile. Sed dña illa adiecit q magis ꝓpriz
esset peccatū: qz hō ꝓcipit nascit & viuit cuz eo.
Rndit pegrinus q bene dixerat magister: sed
dña melius. Proposuit & scōam q̄stionē: inter
rogans quis esset locus vnius pedis: vbi dñs
in terra plura fecisset mirabilia? Rndit magis
q erat loc⁹ vbi affixa fuit crux xp̄i qñ opatus
est salutē in medio terre. Fz dixit dña q non il
lud erat sed facies hois siue caput i quo quasi
est minor mūdus. approbat apl'us sniam dñe:
magisq̄ magistri. Tertiā questionē ei facit: vi-
delicet q̄tum distat a sūmo celi vsq̄ ad pfūdz
inferni. Cūq̄ magister hesitarz sup hac re: nec
quid respōdere occurreret: rndit dña illa. i. dia
bolus. Modo bñ video q detegor. Ego vtiq̄
hoc bene noui qui de altero ad alterz descendi.
Et hoc oportet q tibi nunc ostendaz. & diabol⁹
cū magno sonitu & eiulatu in abyssuz se ꝓcipita
uit & pegrinus nusq̄ ꝓparuit. Aliud sic legit
de Andrea apl'o. licet non in totū. Scdō dr
talis locus dānator camin⁹ ignis. Mat.xiij.
Sic erit in ꝓsumatōe seculi. Exibūt angeli & se
pabūt malos de medio iustor & mittent eos in
caminū ignis. In camio duo ꝓsiderāt. Ignis
ad infra: & fumus supra obscur⁹: propter ignez
intelligitur gehenna christus. Melius est tibi
vnū oculum habentem: vel vnum pedez intra
re in vitam q̄ duos oculos habentem vel du-
as manus vel pedes habentem mitti in gehen
nam. Math.viij. Et dicitur gehenna quasi ge
nerans ignem, vel generans erbnā qui est mōs
in sicilia ignem eructans. Et interpretat val-
lis tristicie: quia ex cruciatu eius anima habet
magnam tristiciam & dolorem. Cum anima cō
siderat se detineri & quasi alligari a re infima:
cum ipsa sit nobilissima: magna tristicia absor-
betur. Naturaliter enim ignobile non habet
virtutē in nobilib⁹ sed ecōtra. Fz vt instim di-
uine iustitie ignis agit in aiaz dānati: nō ꝓsumē
do ſ affligēdo p modū detentōnis vl' iflictiōis
Unde dñs per Moysen Deut.xxxij. Ignis
succensus est in furore meo: & ardebit vsq̄ ad

Capitulū .v.

inferni nouissima.i.vltā seu punitō peccatoribus.hic incipiet multis modis crucias peccatores ⁊ postea in inferno plenior erit. Hic ignis ait.be.Aug.miro mō est grauis: excellit eni omnē penā quā vnq̄ aliquis exptus est i vita ista.di.xxv.ℊ.alias. Et si hoc dicit.b.Aug⁹: de igne purgatorij multomagis intelligenduz est ō igne inferni:cū grauior sit pena inferni q̄ purgatorij sine cōparatōe. Caminus ex pte superiorꝛ habet obscuritatē fumi vnde ⁊ tenebrositatē. Et ꝓpter hoc dicit etiā loc⁹ ille tenebre exteriores. Matth.xxij. Ligatis manib⁹ ⁊ pedibus mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Dictum fuit a rege de eo qui in nuptijs non fuit cū veste nuptiali: ⁊ significat quemlibz qui in ecclesia manet sine charitate. Quāuis.n.ibi sit ignis non tamē lucet eis. Sed est obscurus sicut flāma in lignis humidissimis est obscura ꝓpter fumū Apoca. ix. De fumo putei obscuratus ē aer. Idē ascēdit fumus tormentoꝛ eius in secula seculorū: In huius figurā legit Exoð.x. de tenebris a deo immissis egyptijs obduratis: q̄ vir non ē motus de loco suo nec cognouit fratrē suuz p pt tenebras horribiles ⁊ palpabiles. Et Sapien.xvij.dicit. Nulla vis ignis poterat illuminare noctē illā horribilē aut limpide syderū flāme. Sunt ergo tales ille tenebre cū igne vt aliquid luceat ad dānatoꝛ maiorē ꝓtristatōem ⁊ non ad ꝓsolationē. vñ.b.Grego.in li.mozal. Illa vltrix flāma vicioꝛ concrematōem quidē habet sed lumē nō habet. Ille ignis ad ꝓsolatōnem lumē non habet vt luceat: ℌ tñ vt magis torqueat ad aliquid lucet. nam sequaces suos i tormēto secum reprobi visuri sunt quoꝛ amore deliquerūt:hec ille. Experimur quotidie q̄ sicut dulce lumē ⁊ delectabile est oculis videre solē vt dicit Salomon:ita manere diu in tenebris est valde tediosum:vt cū noctes sint plixe vt in hyeme nisi lumē adsit attediat homo: ⁊ si militer q̄n diu aer est nubilosus:quid aūt cum semp tenebre sint durature. Narrat Greg. in li.dialogoꝛ q̄ quidā solitarius sanctus hō quibusdā romanis nauigātibus ⁊ applicantibus ad insulā in qua morabat:ac visitantib⁹ eū audita fama sanctitatis eius rettulit Theodoricū regez italie esse defunctū:narrans se vidisse in spū ipsum Theodoricū pessimū tyrannū duci discalciatū vinctis manib⁹:⁊ ꝓici in ollā vulcani a papa Joāne: quē in custodia carceris affligēdo occiderat. Et Symacho patricio quē iniuste ferro trucidauerat. Refert etiā.b.Grego.idez. Q̄ quidā miles romanus eductus a corpe ⁊ postea cito rediens:narrauit se vidisse pontē altū ⁊ artū sb quo currebat fluui⁹ niger rimus ⁊ caliginosus: nebulā fetoris intolerabilē exalans vltra quē pontē vidit ꝓrata viren tia ⁊ florētia suauissimi odoris quo reficiebant ⁊ saciabant pambulantes ⁊ habitātes illic dominice lucis plene aūt mansiones. Ibiq̄ mire potētie edificabat dom⁹ aureis laterculis. Et alij hoies alias domus edificabāt diuerse etatis ⁊ sexus:iuxta ripā flumis habitacula alitq̄ tangebant a nebula fetoris.aliqui vero de ponte i fluuiū labebant.iusti vero transibāt. Ibi vidit Petꝛ maiorē familie ecclesiastice mlto ferro deꝓcissum ⁊ demersuz in flumine. Dictūq̄ ē q̄ ideo hoc patiebat q̄ plus crudelitatis desiderio q̄ obediētia vel corrigēdi zelo plagas inferebat. Vidit ⁊ quendā pegrinū sacerdotē cum magna celeritate ⁊ sinceritate transeuntē. Vidit ⁊ Stephanū quendam cuius pes dū vellet trāsire p pontē lapsus est: ⁊ a teterrimis viris ex flumine surgētib⁹ ex media pte corpis a pōte eiectus trahebat p coxas inferius. Quod ō eo postea actū sit ignorauit. Erat quippe vir ille lasciu⁹ ⁊ luxuriosus: ⁊ ideo p coxas trahebat. Erat ⁊ elemosynarius:⁊ hoc cū tenebat suspensuz. Est ergo locus igne⁹ ⁊ tenebrosus seu nebulosus. Tertio est locus intēperatus. vnō dicit auern⁹. De hoc nole patet in hymno. Et auerni ignib⁹ ipsi crememur acrius. Et Virgili⁹ in Enei.vi: Facilis descēsus auerni. Sed reuocare gradus supasq̄ euadere ad auras hopus hic labor est. Et dī auern⁹ quasi sine mā tpamēti:q̄ erit ibi q̄litatū ineq̄litas. Nulla tēpies erit ibi:ℌ oia seuiēt q̄si i fūmo gdu. Ignis ardore vehemētissim⁹:frigus intensissimū. Et sic de alijs Sap.v. Pugnabit p eo orb terraꝛ ⁊ insensatos. Job.xxiij. Ab aquis niuiū trāsibūt ad calorē nimiū. Qui dolor quātus sit aliquātulū possūt intelligē lotrices pānoꝛ q̄ tēpe hyemis de riparia cogelata veniūt ad ignem. Vñ.b.Greg.in li.mozal.tractās illud Job.x. vbi nullus ordo ℌ sempiternus horror inhabitat inquit. Ideo nullus ordo:q̄ miseris erit mors sine morte finis sine fine:defectus sine defectōe Mors.n.i.pena mortalis ibi viuit. Finis sēp incipit:dfect⁹ deficere nescit. Quia mors peribit ⁊ nō extinguit:dolor excrutiat:ℌ nullatenꝰ dolorē fugat. Flāma ꝓburit:ℌ nullatenus tenebras expellit. Et ita supplcia ordinē nō hāt: q̄ nō suā p oia q̄litatē tenēt.ſ.sic hic. Sēpitnus quoq̄ horror ibi habitat: q̄ hec flāma q̄ succēdit illūiat. Ibi ignis ille crucias:obscurat. Hic metus amittit cū tolerari icipit qō tiebat. Illic ⁊ dolor dillaniat ⁊ pauor angustat. Horrendo igit mō tūc erit reprob⁹ dolor cū formidatōne: flāma cū obscuritate. Et q̄ a voluntate sui ꝓdit oris discrepauit peccator: iō a suis q̄litatibus tormēta discordabunt: hec.b.Grego. Et quia aplus dicit ad ro.xiij. Que a deo sūt ordinata sunt. Locus aūt auerni siue inferni a deo ē paratus: iō ⁊ ibi vtiq̄ ordo est diuine prouidentie

Titulus .XIIII.

Ordo. n. diffinit ab Augu. xix. de ciui. dei esse pariũ dispariũq; rez sua vnicuiq; loca ꝓgruẽti tribuẽs dispositio. Locus ꝓueniẽs grauibus est terra. Et q; reꝓbi quoꝝ iniq;tates: vt ait ps. xxxvij. sicut onus graue grauate sunt sup eos: cũ ipso grauamĩe hinc recedũt: apte in cẽtro terre collocant auerni. q; paria peccata pari pena puniũt: q; simile cũ simili apte collocat. Ideo dic dns. Colligite zizania in vasciculos ad ꝯburendũ: vt auari cũ auaris: superbi cuz superbis: luxuriosi cũ luxuriosis collocati sint siẽ q; hic cõuersati. Et q; sicut oiuz rex deus: ita q; peccatoꝝ q; supplicioꝝ nouit mẽsurã: vt mẽsura grauitatis pene sit sm mẽsurã q;titatis culpe: dicẽte dño ministris suis Apoc. Quantũ se exaltauit q; in delicijs fuit: tantũ date ei tormentũ q; luctũ. Et sapie. vi. Fortioꝝ. s. maioꝝ defortitate voluntatis peccãtiũ: fortioꝝ instat cruciatõ. Ideo qui abũdãtius peccauit q; grauius ordo diuine iusticie grauius punit. Sed intelligit ibi nõ esse ordo: q; nõ seruãt ille res ordinẽ illũ quẽ hic habuerũt: vt flãma ignis que hic cõburit q; illuminat. nõ autẽ ibi. Sz nec: ibi seruabit qõ cõiter dr in. vi. Enc. Solatiũ est miseris socios habere penaruz. vnde dicit. be. Augu. Non hi quos monemus agere penitẽtiã q;rũt sibi comites ad supplicia: nec gaudent: q; multos hẽbunt sibi sile. s. i penis. Nã non ꝓpterea minus ardebũt: q; cũ multis ardebũt. ꝯ. q. i. Multi. ime plus cruciabunt: q; precipue q; ad eos quos suo exẽplo vl occasione traxerũt ad malũ. Et ꝓpterea diues sepultus in inferno petebat mitti lazarũ ad monendũ fratres suos vt agerẽt penitentiã: ne irẽt ad locũ tormẽtoꝝ: nõ q; ex charitate ꝯpateret eis: sz q; maius sibi parabat supplicium ex dãnatõe fratꝝ: cũ exẽplo vl alijs modis esset occasio peccatoꝝ illoꝝ. Sic enĩ ex multitudine vbi est ordo: resultat pulchritudo que delectat: q; q;to maioꝝ multitudo tãto maioꝝ pulchritudo q; delectatio. Ita vbi nõ est ordo: q;to maioꝝ multitudo: tãto maioꝝ cõfusio q; afflictio i eis. Quãta aũt sit multitudo dãnatoꝝ: õ facili põt pcipi ex eo q; xps dixit Mat. vij. Lata est via que ducit ad pditionẽ: q; multi incedũt p eã: q; arta q; angusta via que ducit ad vitã: via. s. virtutũ: q; pauci vadũt p eam. Omnes infideles tendũt ad infernũ. Et fideles xpiani silr qui mãdata dei non seruãt. Ex his plenus est mũdus. Timete ergo deũ. Math x. Qui põt aiaz q; corpus pdere in gehẽnã: que est locꝰ intẽperatus iuordinatus q; horridus. Quarto est locus fetidus q; imũdus. Et ꝓpterea dr lacus q; puteus ps. xlix. Eduxit me de lacu miserie q; de luto fecis. i. de inferno in quẽ q;s se pr̃ẽ merito cũ peccat mortalit: sz inde exire nõ valz nisi educat a deo p gr̃am suã. Sicut q; puteus Apoc. ix. De puteo abyssi obscuratus est aer. Et põt dici puteus a puteo. i. a fetore. Est. n. q;si latrina mũdi q; quasi sentina vbi omnis sordes confluũt. vñ dicit Basilius q; dns in fine mũdi purgabit oia elemẽta q; omnez imundiciã coꝝ: q; virtutẽ lesiuã priciet in infernũ: vt cloacã ad penã dãnatoꝝ. Qualitates eoruz delectabiles in eis remanebũt ad q;liam beatoꝝ q; eoꝝ deceruz sicut ignis habet ꝯburẽdo viua affligere: habz q; illuminare. Virtutẽ q; afflictiuã priciet in infernũ illumiatiuã sibi dimittẽdo. In huiusmõi locis manẽt frequẽter serpẽtes. dracões: q; vermes. Deutro. xxxij. Dẽtes bestiaꝝ imittam in eos cũ furore trahentiũ sup terrã atq; serpẽtiũ Et Isa. xiiij. Subter te sternet tinea: q; operimentũ tuũ erũt vermes. Vñ de Nabuchodonosoꝝ q; diabolo. b. Aug. in li. de ciui. dei. magis intelligit de verme spũali. s. remorsu conscie q; semp mordet eos: q; iõ non morit de peccat cõmissis: ppẽ que deuenerũt ad tantã miseriam dãnatõis eterne. Legit in vita fratꝝ: q; cũ Bononie esset quidã scholaris nobilis qui illuc ad studendũ de alijs ptib⁹ aduenerat multis pompis vanitatib⁹ q; lasciuijs erat deditus. Huc visitãs subꝺor ꝯuent⁹ bonoñ. ordinis ꝓdicatoꝝ: q; q; ipse ꝯpatriota eius fuerat cepit eũ alloqui Sed prefatus scholaris timens ne ꝯpunctiua aliq̃ diceret sibi que eũ haberẽt retrahere a voluptatib⁹ mundi: fecit pactũ cu eo ne de rebus spũalib⁹ aliquid sibi loqueret: si vellet diutius ꝯfabulari cũ eo qõ ille ꝓmisit se factuꝝ: ita tñ q; in fine coꝝ colloquij tantuz duo vba scripture sibi proponeret. Postq; ergo de multis q; variis reb⁹ de ptib⁹ coꝝ q; amicis ac notis habuerũt sermonẽ. Demũ ab eo volẽs recedẽ dixit illa duo vba scripture: volo vobis dicere vt cõueniẽ⁹. At ille. Dicas cito q; breuiter. Et subꝺor. Scriptũ est in Isa. xiiij. c. de vnoquoq; q; se tradit delicijs q; vanitatib⁹ mũdi q; in alia vita hoc ei eueniet. Subter te sternet tinea q; operimentũ tuuz erunt vermes: q; inde recessit. Ita aũt inhesit firmiter hoc verbũ menti ei⁹ vt nullo pacto posset a corde eius illud excidere. Sz ei⁹ recolẽdo inde ꝯsiderabat qõ posset sustinere talẽ lectũ vermiũ q; tineaꝝ semp qui nec mortũ pulicis patiẽter ferrz. Cũq; socios vanos ipe quereret q; solacijs se applicaret vt illi⁹ vbi obliuiscerẽt q; ꝯsideratõis talis cruciat⁹ vermiũ q; tineaꝝ: nec aliq̃ modo a mẽte sua valeret reijcẽ die noctuq;. Demũ verbis illi⁹ ꝯpũctus seculũ deserẽs religionẽ ingressus deo se ibi deuouit. Quito loc⁹ ille est tumultuosus. vñ tartar⁹ dr a strepitu q; ꝯtẽtione rixosa. Isa. iij. Tumultu abiit puer ꝺ senem: q; ignobilis ꝺ nobilẽ: fili⁹ obiurgabit patrẽ q; pater filiũ. Vñ legit in li. de vij. donis. q; cũ quidã vsurarius infirmabatur ad mortẽ: nec sacerdos ei vellet sacra ꝯferre: nisi restitueret vl cautionẽ faceret. Ille aũt nolluz

Capitulū .v.

Hortabāt ad hoc eū filij: ne ad infernū descēderet moriens. Et ille: vos nescitis quid petatis. Oportet vos ire ad hospitale si vellē cuncta restituere male ablata: melius est cōmittere se mie dei: q̄ mie hoim.. Mortuus igit̄ ille: sepult⁹ est in inferno. Ex filijs aūt ei⁹ duob⁹ dixit alter ad alterū. Pater noster dānat⁹ est. Non velim⁹ imitari eū retinendo vsuras ab eo extortas: ⁊ reddam⁹ creditorib⁹ vt saluari possumus. At ille. Ego parte que me contigit volo gaudere: ego nō feci vsurā. Exquo ipe q̄ extorsit nō restituit: ipe luat penā. Alter portionē suā restituit: ⁊ seculū deserēs: dei obsequio se totū tradidit. Hū aūt qui in seculo remanserat: mūdanis se immergeret infirmat⁹ ad mortē nec penitēs: ad tartarū secut⁹ est patrē. Hō frater audiens roganit deū vt sibi aliquo modo ostēderet statū eorū in alio seculo. Una igit̄ die cū oraret vidit terrā aptā: ⁊ in infimo patrē in flāmis inferni sepultū: ⁊ filiū eius frēm suū sup eū tacentē: maledicebatq̄ pater filiū dicēs. Maledicta sit hora i qua te genui: ⁊ tu sis maledictus: q⁹ ppē te ego feci vsuras: nec voluī restituere: ne dimitterez te paupē: ⁊ ppter hoc crucior in hac flāma. Et fili⁹ econtra. Maledict⁹ sis tu pater: ⁊ maledicta sit dies in qua me genuisti. Tu me exēplo tuo docuisti fenerari: ⁊ vsuras extortas noluisti reddere: ⁊ mihi reliquisti: ppter quod in ppetuū crucior. Hō cernēs ille: gratias deo egit q̄ eum liberauit de tāto malo. ¶ Sexto est loc⁹ dānatoꝝ locus obliuiosus ⁊ occult⁹: vnde a gentilibus lethes dr: ⁊ interp̄tat obliuio: q⁹. ſ. sui. i. ei⁹ qui est dānatus tradūt eū obliuioni: ⁊ de⁹ etiaꝫ videt eoꝝ obliuisci: iquātū. ſ. nō liberat eos ab illis penis. ps. Nec memoꝝ ero nois eoꝝ p labia mea: pōt dicē de⁹ de eis. Amici ⁊ ppinq̄ carnales cito tradūt obliuioni. qō patz: q⁹ modica suffragia faciūt p eis: q̄nimo nec illa que ibi legarūt. Etsi nesciāt illis nō posse pdesse: cū non nouerīt si sint in purgatorio vl̄ in inferno. Hñ accidit eis: sicut de picerna pharaonis: q̄ i pspitate ꝓstitut⁹ oblit⁹ est interp̄tis sui ioseph: qui i carcere erat: qui ei bñficiū faciēs interp̄tat⁹ ex somnio suo sui liberatōem: ⁊ si ei se recōmēdarz oblit⁹ est cito eius. Omniū quoq̄ ⁊ ipe dānat⁹ obliuiscit̄: ex quib⁹ possz in aliquo ꝓsolari. Nā si memorie occurrūt gaudia vana: ⁊ delectationes q̄s hūit in mūdo: hoc est eis ad cruciatum: q⁹ p illa cognoscūt se deo ꝓuatos ⁊ omni bono ¶ Septimo e loc⁹ piculosus. Hñ dr baratrū i hymno. Cōsurgit xp̄s tumulo: victoꝝ redit de baratro. Et dicit̄ baratruz quasi latitudo arta: q⁹ est lat⁹ loc⁹ ad ingrediēdū: ⁊ art⁹ ad exeūdū adeo q⁹ nullus pōt exire. Mat. v. Nō exies inde: quousq̄ reddas nouissimū quadrantez. Et Mat. xviij. Tradidit eū tortoribꝫ quousq̄ redderet vniuersū debitū. Et q⁹ ibi nō e loc⁹ satisfactionis: vnde nō habet qō reddat: nunq̄ egredi̇t̄ de loco: ⁊ ibi sp penas luet. Dicit̄ ⁊ herebꝫ a gētilib⁹: q⁹ sp adheret illi talis pena. Hñ etsi diabolus vel alia dānati ad horā de loco illo exeat vt appareat alicui deo disponēte: secum tñ portat infernū: ⁊ semp ei illa pena inheret. q⁹ ārt dixerint demones xp̄o clamādo. Venisti ante tps torq̄re nos. Mat. viij. nō sic e intelligēduz tanq̄ pus nō cruciarent. Hz q⁹ aliqō accidēta le suppliciū tūc additū est eis ꝓpter p̄sūptionē eoꝝ. Dicit̄ ⁊ acherōta a gētilib⁹. i. luctuosus: vl̄ acheronta ab a qō e sine: ⁊ cherōta qō e salus: q⁹ sine salute sūt lachrime ille. Math. xiij. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Isaie. v. Dilatauit infern⁹ aiam suā: ⁊ aperuit os suū absq̄ vllo termino. ps. lxviij. Nec q̄ vrgeat sup me put⁹ os suū. Puteus e ꝓfunditas hūane iniq̄tatis: in quē si ceciderīs: nō claudet sup te os suū: si non clauseris os tuū. Cōfitere ḡ ⁊ dic. De ꝓfundis clamaui ad te dñe. Claudit os suū ei q̄ ꝓfitetur iuꝫ illud. Beati quoꝝ remisse sūt iniq̄tates: ⁊ q̄ rū tecta sūt peccata. Quidā senex migrās cuz crederet mortuus ad se reuersus fleuit incōsolabiliter: dicēs frequēter. Ve mihi q⁹ nō fleui: ve mihi q⁹ nō fleui: ve mihi q⁹ nō fleui. Flet⁹ au tē illic erit infructuosus: q̄ h est vtilis ⁊ pciosus b. Aug. Frustra ibi flebūt pctores: q̄ maloꝝ suoꝝ veniā nō ꝓsequent. .§. IIII.

De punitōe reprobo

rū i corporib⁹ post vltimā resurrectionē: q⁹ cruciabunt̄ i igne iferni ꝓtinue: nec tñ ꝓsument̄ vt deficiēt. Mat. xxv. Dicet iudex vnusqsoꝝ dñs iesus reprobis: qui a sinistris erūt iudicādi resuscitatis i corporib⁹ suis. Discedite a me maledicti i ignē eternū. Et Eccli. vij. Vindicta. i. punitio carnis impij ignis ⁊ vermis. Hic ignis: ait. b. Aug. excellit oēm penā quā alīqs hūanq̄ ē exptus i vita ista. Dicit̄ cōiter a sapiētib⁹ ignē nostrū q̄ vtimur eē q̄si ignis pict⁹ respectu illi⁹ ignis ifernal: q⁹ ita e afflictus q⁹ respectu eius ignis nr̄ nullā afflictionē videt ingerere hūano corpi posito sup eū. Hz si aliqs nūc cū casu tāgit ab igne isto: sētit dolorē intēsū: qd faciet miser dānat⁹ ibi sp mā ur⁹. Isaias. Quis de vob̄ habitare poterit cū ardoribꝫ sēpiternis: q̄s habitabit cū igne deuorāte! Et q⁹ infidelib⁹ videt corp⁹ hūanū in igne manē: ⁊ non ꝓsumi: impossibile voluit de⁹ oñdē p exēpla triū puerorū: ananie: azarie: ⁊ misael: q̄ missi sūt a nabuchodonosoꝝ i fornacē ardētē: nec tñ cōsūpti ab igne. Dan. iij. In mulē q̄q̄ rebus naturalibus oñdit de⁹ mutari fieri ꝓter solitū cursū nature i alijs reb⁹. Sicut enī dedit naturā ⁊ ꝓpetatē certā reb⁹: put voluit: ita ⁊ pt̄ imutat̄ ⁊ dare alīā: cū vult. Hñ h⁹ p multa exēpla oñdit. b. Aug. i. xxi. de ci. dei c. q. ⁊ sequēti. Cōuincant̄ increduli posse hūana

corpora animata atq; viuētia non nunq̄ morte dissoluī: ſ̄ i eternū qq; igniū durare tormētis: cū sint aīalia pfecto corruptibilia: qz mortalia: q̄ tñ medijs ignib⁹ viuāt. Nonnullū etiam gen⁹ vermiū in aq̄rū calidaꝝ scaturigine repiri: q̄rū feruorē nemo impune contrectet. Illos aūt non solū sine sui lesiōe vlla ibi eē: ſ̄ ex eē nō posse: q̄ si eadē incredulitate cōtēdant: qz hec aīalia nec sp viuūt: z in illis feruoribꝰ viuūt.. Si mirabile ē in ignib⁹ dolere: z tñ viuere: mirabili⁹ ē viuere in ignib⁹ z nō dolere. Si hoc credīt: cur non et illud? Sed nullū inquisūt. s. incredulī corp⁹ ē q̄ dolere possit: nec possit mori. Quibus dī. Et si nulla caro nūc est q̄ sensuz doloris ppeti possit: moriq; nō possit: erit tñ tūc talis. s. in vltia resurrectiōe: q̄lis nūc nō ē. sicut talis erit mors: q̄lis nūc nō est. Attēdūt isti ꝯdictores nūc nullā esse carnē: q̄ dolorē pati possit: mortēq; non possit: z attēdūt eē tñ aliq̄d tale: q̄ corpe maius ē. Ipse quippe aīm⁹ cui⁹ pñtia corp⁹ viuit z regit: z dolorē pati possit: z mori nō possit. Ecce inuēta est res: q̄ cuz sensum doloris hēat: immortalis est. Hoc igit tūc erit in corpibus dānatoꝝ: q̄ nūc eē scim⁹ in animis oim. Si diligēter ꝯsideremꝰ dolor corpis magis ad aīm ptinet. Dolet itaq; aīa cū corpe in eo loco eius: vbi aliq̄d cōtigit vt doleāt. Dolet z sola: q̄uis sit in corpe: cum aliq̄ causa etiā inuisibili. tristis ē ipa corpe ꝯcolumi Dolet etiā nō in corpe ꝯstituta. Naz vtiq; dolebat dīues apud inferos: cū diceret. Cruciorꝰ i hac flāma. Corpus aūt examine nec dolet: nec aīatū sine aīa dolet. Si ergo a dolore argumentū recte assumere ꝛ ad mortez: vt iō mors possit accidere: quia potuit accidere z dolor: magꝭ ad aīam ptineret mors: ad quā magis ptinet z dolere. Cū vo illa q̄ magis dolere pōt: non possit mori: quid mōēti affert: cur illa corpa q̄m futura sunt in doloribꝰ: iō etiā mortura eē credamus. Et si platonici q̄daz dixerūt. Unde z virgilius ex moribūdis terreni corpis mēbris animas hze: vt metuāt: doleant z huiusmodi. Cur incredibile est ita ignes illis corpib⁹ dolorē posse inferre nō mortē: sicut ipa corpa dolere aīas faciāt: q̄s tñ iō mori nō cogūt. Idē. c. iiij. Sicut qui naturas aīaliū curiosi⁹ indagarūt: salamandrā referūt in ignib⁹ viuere. Et q̄daz notissimi sicilie mōtes qui tāta tpis diuturnitate z vetustate vsq; nūc ac deinceps flāmis estuāt atq; integri pseuerāt: satis idonei testes sunt: nō oīne qđ ardz absumi. Et aīa indicat nō oē qđ dolere pōt: posse etiā mori. Quid adhuc a nobis rerū postulant exēpla q̄bus doceam⁹ nō esse incredibile: vt hoīm corpa sempiterno supplicio puniꝛ: z in igne aīam nō amittāt: z sine detrimēto ardeāt: z sine interitu doleāt. Habebit enī tunc carnis sba istā qualitatē ab illo inditā: q̄ taz miras z varias tot rebus indidit: q̄s videm⁹ ꝓpe tates: vt eas qz multe sunt nō miremur. Quis ei nisi creatoꝛ oim dedit pauonis carni mortui ne putresceret: qđ dicit. b. aug. se exptū: vt per annū illā reseruasset coctā: nec putresceret: sed solū corpulētie ficciozis fuisse. Quis palee dedit vel tam frigidā vim: vt obrutas niues fuet vel tam feruidaz: vt poma immatura maturet. De ipo igne mira q̄s explicet: quo q̄q; adusta nigrescūt: cū ipe sit lucidus: z pene oīa ambit z lambit coloze pulcherrimus decolorat: atq; ex pzuna fulgida carbonē terrimū reddit. Hecq; id quasi regulariter definirū est. Nā ecōtrario lapides igne cādēte pcocti: z ipsi fūt cādidi. Et q̄uis magis ille rubeat illi albedo coloze nitescant. Cōgruit tñ luci qđ albū ē: sicut nigrū tenebris. Cū itaq; ignis in lignis ardeat vt lapides coquat: cōtrarios hz nō in rebus cōtrarios effectus. Et sicut z ligna z lapides diuersa q̄dē sunt: ſ̄ nō sunt ꝯria sicut albū z nigrū. quoruz in lapidib⁹ vnū facit: alterꝰ in lignis: clar⁹ illos clarificans: hec obfuscās cū in illis deficeret: visi i istis viueret. Quid in carbonib⁹: nōne mirāda est res? z tanta infirmitas vt ictu leuissimo frangant: pressu facillimo cōterant: z tāta firmitas vt nullo humore corrūpant: nulla etate vincant vsq; adeo vt eos sbsternere soleant: qui limites figūt ad quincēdū litigatorē. Qui eos in terra humida infossos: vbi ligna putrescerent: tādiu durare incorruptibilr posse: nisi rex ille corruptor ignis effecit. Intueamur etiā miraculum calcis excepto eo de q̄ iā satis dixi: q̄ igne cādit ad quo alia tetra redduī. Etiā occultissime ab igne ignē cōcipit. Cūq; iam gleba taz gētibus frigida tā latēter seruat: vt nullo nro sensui pzsus appareat. Sed ꝓp⁹ expimēto etiā dū non appet: sciat inesse sopitus: ꝓpter qđ eam calcē viuam lochmur: velut ipe ignis latēs aīa sit inuisibilis visibilis corpis. Iam vo ām̄irū est: q̄ cum extinguīt tūc accēdīt. Ut eiz occulto igne careat: aque infunduī: aquaue pfundīt. Et cuz ante sit frigida: inde feruescit: vnde feruētia cūcta frigescūt. Velut expirante ergo illa gleba discedēs ignis qui latebat apparet. Ac deinde tanq̄ morte sic frigida est: vt adiecta vnda non sit arsura. Et quā calcē vocabam⁹ viuam: vocemus extictā. Quid ē quod huic miraculo addi posse videat: z tñ addīt. Nā si adhibeas aquā ſ̄ oleū qđ magis fomes est ignis: nulla ei⁹ pfusione vel infusiōe feruescit: hoc miraculuz si de aliquo inclyto lapide legerem⁹ siue audirem⁹: z in nostrū expimētū venire nō posset: pfecto aut mēdaciū putarem⁹: aut certe grādīt miraremur. Quaz vo rex añ oculos nros q̄tidiana documēta vsanī nō gne min⁹ mirabili: ſ̄ ipa assiduitate vilescūt: ita vt ex ipa india q̄ remota est ps orbis a nobis desierim⁹ nōnulla mirari: que ad nos potuerūt mirāda pduci. Adamātē lapi

Capitulū .v.

dē multi apud nos hñt: ꝛ maxīe aurifices insignitoresq; gēmaꝝ: qui lapis nec ferro nec igne nec alia vi vlla phibet̄ ꝓter hircini sanguīs ꝓprietatē. Sed qui eū hñt atq; nouerūt: nunq̄d ita mirāt vt hi q̄bus potēcia ꝑmū ei⁹ oñdit̄: q̄bus aūt nō oñdit̄ fortasse nec credūt: aut si crediti inexpta mirant̄. Et si cōtigerit expiri: adhuc q̄dē mirāt insolita. Sed assiduitas expiēdi paulatim sbtrahit admiratōis incitamētū. Magnetē lapidē nouim⁹ mirabilē ferri cē raptorē. Nō cū ꝑmuꝝ vidi vehemēt̄ inhorrui: q̄ppe cernebā a lapide ferreū anulū raptū atq; suspēsuꝝ. Deinde tanq̄ ferro q̄ rapuerat vim dedisset: suaꝝ cōmeq; fecisset. i. anul⁹ alteri admotus ē: eūdēq; suspēdit: atq; vt ille ꝓxi lapidē: sic alter anul⁹ ꝓxi anulo cohērebat. Accessit codē modo tertiꝰ: accessit ꝛ q̄rtus: itaq; sibi ꝑmutua circul⁹ nexis: nō iplicatoꝝ intrīsecꝰ extrīsecꝰ adherentiū: q̄si cathena pepēderat anuloꝝ. Quis istā vim lapidis non stupēret: q̄ nō solū illi inhereat: verū etiaꝝ ꝑ tot suspēsa trāsibat ꝛ inuisibilib⁹ vīculis ea sbligabat. Et si argētū inē lapidē illuꝝ posuerit: ꝛ ferrū mouet cū immoto argēto. Q̄n autez iuxta magnetē ponit̄ adamas: ferrū nō rapit: si eū rapuerit: vt ei appropinq̄uerit: mox remittit. India mittit hos lapides. Verūtn̄ infideles homies q̄ cū diuia vl̄ ꝓterita vl̄ futura miracula p̄dicam⁹: q̄ illis expiēda nō valem⁹ oñdē: rōem a nobis eaꝝ flagitāt rez quā q̄n nō possum⁹ reddere. Excedūt eī vires mēs hūane: extimāt falsa eē q̄ dicim⁹. Ibi de tot mirabilib⁹ rebus q̄s vel vidē possum⁹ vel videm⁹ debēt reddē rōem Nō si ab hoīe fieri nō posse ꝓuiderit: fatēduꝝ ē eis: nō iō aliq̄d ñ fuisse: vl̄ nō futurū eē. qz rō ide reddi nō pōt: qñ q̄dē sunt ista de q̄b⁹ silr nō pōr. Nō itaq; ꝓgo ꝓ plurima q̄ mādata sunt lris nō gesta atq; trāsacta: ꝙ in locis q̄busq; manētia: q̄ si quisq; ire voluerit ꝛ potuerit: vtruꝝ vera sint explorabit. Ꝝ pauca cōmemoro. Agrigētinū sicilie salē phibēt: cū fuerit admot⁹ igni velut in aq̄ fluescē: cū vo ipi aq̄ velut in igne crepitare. Apud garamantas quēdā fontē tā frigidū diebus: vt nō bibat̄: tā feruidū nocte vt nō tangat̄ In egypto aliū fontem in q̄ facēs vt in ceteris extiguūt̄ accēse: ꙙ nō vt i ceteris accēdūt̄ extīcte Asbeston archadie lapidē ꝓterea sic vocari q̄ semel accēsus tā nō possit extīgui. Doma i trasodomoꝝ gigni q̄dē ꝛ ad maturitatē facie pueni re: ꙙ mozsu ꝑfluve tētata i fumū ac fauillā corio fatiscēte vanescē. Pirithē lapidē psicū tenenū manū si vehemēti⁹ ꝑmat̄ adurere: ꝓpter qō ab igne nomē accepit. In capadocia ethere vētoēs cōcipe: eosdēq; fer⁹ nō ampli⁹ triēnio viuē. Tilen indie insulā eo ꝓferri ceteris trīs: q̄ ois arboꝝ q̄ in ea gignit̄: nūq̄ nudat̄ tegmie foliorū. De his itaq; alijs innumerabilib⁹ q̄ historia nō scōꝝ atqz transactoꝝ: ꙙ manētiū locoꝝ cōtinet: reddāt rōez si ꝑnt infideles isti: q̄ nolūt diuinis lris credē: q̄d aliud q̄ nō diuinas putātes: eo q̄ res hñt incredibiles: sicut hꝫ ē vnde nūc agim⁹ Nō. n. inquiūt admittit vlla rō: vt caro ardeat: ꝛ nō absumat̄: doleat neq; moriat̄. Rōcinatores videlicz magni: q̄ de oīb⁹ reb⁹ q̄s mirabiles eē ꝓstat: possint reddē rōem: rōez reddāt de his q̄ pauca posuim⁹: q̄ pculdubio si ea eē nesciūt: ꝛ ea eē futura dicēm⁹: multomin⁹ crederēt: q̄ q̄ nūc dicētib⁹ nob⁹ nolūt credē aliq̄n eē vēturum. Quis eī eoꝝ nob⁹ credēt: si quēadmodū dicim⁹ futura hoīm viua corpa: q̄ sp arsura atq; dolitura: nec tn̄ aliq̄n mozitura sint: ita dicēm⁹ in futuro sc̄lo: futuꝝ salē quē facēt ignis velut in aqua fluescē: eūdēq; facēt aq̄ velut in igne crepitare: ꝛ alia de q̄b⁹ supra dēm ē. Hec in illo sc̄lo q̄ futuꝝ ē: si dicēm⁹ futura: nobisq; increduli rñderent. Si vult̄ vt ea credam⁹: reddite de singul̄ rōez. Nos nō posse ꝓfitemur: eo q̄ in istis ꝛ silr̄ibus dei miris opib⁹ infirma mortaliū rōcinatio vicerēt̄. Fixā tn̄ apud nos eē rōem: nō sine rōe oīpotētē facē: vnde aim⁹ hūan⁹ infirm⁹ rōez nō pōt reddē: ꝛ in mult̄ q̄dē reb⁹ incertū nobis cē q̄d velit: illō rñ eē certissimū: nihil eoꝝ eē ei impossibile q̄cūq; voluerit: eiq; nos credē p̄dicēti quē neq; impotētē neq; mētētē possim⁹ credē. Si tn̄ fidei rep̄hēsores exactoresq; rōis: q̄d ad ista rñdēt: de q̄bus rō ab hoīe reddi nō pōt: ꝛ tn̄ sunt ꝛ ipi rōni nāe⁹ vident̄ eē ꝓxia: q̄ si futura esse dicerem⁹: silr a nob⁹ sicut eoꝝ q̄ futura esse dicimus ab infidelib⁹ rō poscerēt̄: ac p hꝫ cū in tl̄b⁹ opib⁹ dei deficiat rō cordis ꝛ ſmonis humani sicut ista: nō iō nō sunt: nō iō etiā illa nō erūt: q̄n rō de vtrisq; ab hoīe nō pōt reddi. Refert in .c. vi. idem. b. Aug. q̄ in litteris gētiliū repit̄. f. eē quoddā fanū veneris. atq; ibi cādelabꝝ ꝛ in eo lucernā sb diuo sic ardentē. vt eā nulla ptās. null⁹ imber extinguat. vn̄ lucerna inextinguibilis nōiata est. Circa hi⁹ dicit q̄ nō habemus necē credē oīa q̄ historia ꝓtinet gētiliū. cū ꝛ ipi int̄ se historici sic ait Varro: q̄si data opa ꝛ q̄si ex idustria ꝑ multa dissentiāt. Ꝝ ea si volum⁹ credim⁹ q̄ nō aduersant̄ libris q̄bus nō dubitamus optere nos credē. De isto q̄ fano veneris ꝛ lucerna inextinguibili nō solū in multas coartamur angustias: vex ēt latitudinis nob⁹ cāp⁹ aperit̄. ſ. ad rñdēdū. Addim⁹ eni ad istā lucnā inextiguibilē ꝛ humanoꝝ ꝛ magicaꝝ. i. ꝑ hoies demō iacoꝝ artiū: ꝛ ipoꝝ ꝑ seipos demonū multa miracula. q̄ si negare voluerim⁹: eidē ipsi cui credim⁹ sacraꝝ lkaꝝ adūsabimur vitati. Aut q̄ in illa lucerna mechanicū aliq̄d de lapide asbestos ars humana mollitā ē. aut arte magica factū est q̄ hoies illo mirarent̄ in tēplo. Aut demon q̄spiā sub hoīe veneris tāta se efficacia pn̄ tauit vt hꝫ ibi ꝑdigiū ꝛ appareret hōib⁹. ꝛ diutius ꝑmaneret. Illiciūtur autem demones ad

inhabitãdũ p creaturas: q̃s nõ ipi ſ̃ dẽ cõdidit Ut aũt alliciant ab hoibus: prius eos ipi aſtutiſſima calliditate seducũt: vel inſpirando eozũ cozdibus virus occultũ: vel etiã fallacib⁹ amicitys apparẽdo: eozũq; paucos diſcipulos ſuos faciũt plurimozũq; doctozes. Neq; eni potuit niſi ꝑ ipis docentib⁹ diſciq̃ q̃ſq; illoz appetat: quid exhozreat: q̃ inuitek̃ noĩe: q̃ cogak̃. vñ magice artes eozũq; artifices extiterit. Maxime aũt poſſidẽt cozda mortaliũ qua potiſſimũ poſſeſſiõe gloriank̃ cũ ſe trãſfigurãt in angelos lucis. Sũt g̃ eoz facta plurima: q̃ q̃to magis mirabilia ꝓfitenk̃: tanto cauti⁹ vitare debem⁹. Sz ad hoc vnde nũc agim⁹ nob etiã ipa pficiũt. Si eni ſ̃ immũdi demones pñt: quãto potẽtiozes ſunt angeli ſancti? Quãto potẽtioz his oĩb⁹ deus: q̃ tãtoz miraculoz effectozes etiã ipos angelos fecit. De magis pharaõis ſeu malefícis ſcriptura diuina fatet. De q̃dã femina que tali arte pollebat nobilis poeta dicit. Hec ſe carminibus ꝓmittit ſoluẽ mẽtes. Quas velit aſt alis duras immittẽ curas. Siſtere aquã fluuios ⁊ vtere ſidera retro. Nocturnoſq; ciet: manes mugire videbis. Sub pedib⁹ terrã: ⁊ deſcendẽ mõtib⁹ ozans. Quãto magis de⁹ potẽs ẽ facere q̃ infidelib⁹ ſunt incredibilia: ſ̃ illis facilia ptãti: qñ q̃dẽ ipe lapidũ aliarũq; vim rerũ ⁊ hoim ingenia: qui ea miris vertunt modis: angelicasq; naturas oĩbus terrenis potẽtiozes animãtib⁹ cõdidit vniuſa mirabilia mirabili vincẽte vtute ⁊ opandi iubẽdi ſinẽdiq; ſapia: vtẽs oĩb⁹ rã mirabilit̃ q̃ creauit. Cur igit facere nõ poſſit de⁹: vt reſurgãt cozpa mortuoz: ⁊ igne etno crucient cozpa dãnatoz: q̃ fecit mũdũ in celo: in ẽra: in aere: in aquis: innumerabilib⁹ miraculk̃ plenũ cum ſit oĩbus q̃bus plen⁹ eſt ꝓculdubio mai⁹ et excellẽtius etiã mũd⁹ ipe miraculũ. ¶ In capitulo. vij. idẽ. Sed iſtis cũ q̃b⁹ vel contra q̃s nũc agim⁹: q̃ ⁊ deũ eſſe credũt: a q̃ fact⁹ eſt mũd⁹ qñ eis rerũ vim mirabilẽ ꝓponim⁹ aliaz: q̃ nec aĩa lia ſunt rõnalia: nec vlla ratiõe ꝓditi ſpũs: ſicut ſunt ea quoz pauca cõmemozauim⁹ rñdẽ aſſolent. Vis eſt iſta nature. Natura eoz ſic ſe hz: ꝓpaz ſunt iſte efficacie naturaz. Tota itaq; rõ eſt: cur agrigẽtinũ ſalẽ flãma fluere faciat aqua crepitare: q̃ hec eſt natura ei⁹: ⁊ h̃ eſſe poti⁹ cõtra naturã videk̃ q̃ nõ igni ſ̃ aq̃ dedit ſalẽ ſoluẽ: tozrere aũt igni nõ aque. Sed iſta inq̃unt ſalis hui⁹ nãlis eſt vis: vt his conttaria patiak̃. Hec igit rõ addik̃ ⁊ de fonte illo garamãticho ⁊ alijs de q̃bus dictũ eſt ſupza. Quib⁹ licet vis iſolita cõtra naturã ineſſe videak̃: alia tñ de illis non reddik̃ rõ: niſi vt dicak̃ hãc eoz eſſe naturã. Breuis ſane iſta eſt rõ fateoz ſufficiẽſq; rñſio. Sed cum deus ſit auctoz naturaz oĩm: cur volunt foztiozẽ nos reddere rõnem: q̃ aliq̃d velut impoſſibile nolũt credere: eiſq; redditiõem rõnis poſcẽtib⁹ rñdem⁹ hãc eſſe volũtatẽ oĩpotẽ dei Qui certe ñ ob aliud ñ vocak̃ oĩpotẽs: niſi qñ q̃cq̃d vult põt. Qui potuit creare tã multaz: q̃ niſi oñdẽnk̃ ꝓfecto ipoſſibilia putarẽk̃: nõ ſolũ q̃ ignotiſſima apud nos: verũ etiã q̃ notiſſima poſui. Nec eni volo temere credi cũcta que poſui: q̃z nec a meipſo ita credũk̃ tanq̃ nulla de illk̃ ſit in mea cogitatione dubitatio: exceptis illis q̃ vel ipſe ſum exptus: ⁊ cui⁹ facile eſt experiri ſicut de calce q̃ feruet in aq̃: in oleo frigida eſt. De magnete lapide trahente ferrũ. De carne pauonis nõ putreſcẽte. De palea ſic frigẽte: vt nõ ſinat fluere niuẽ. Sic calẽte vt matureſcere poma cõpellat. De igne fulgido cãdeſcẽte lapides. ſ. calcis ⁊ obfuſcãte q̃ vzit. De carbonib⁹ ⁊ oleo ⁊ argẽto de q̃bus ſupza. Cetera aũt ſic habeo: vt neq; negãda neq; affirmãda decreueri Que aũt melioz ⁊ validioz rõ de rebus talib⁹ reddit q̃ cũ oĩpotens deus ea facere poſſe ꝓbibek̃: ⁊ facturus dẽ q̃ ꝓnũciaſſe ibi legik̃ vbi alia multa ꝓnũciauit q̃ fecisse monſtrak̃. Ipſe q̃ppe faciet: q̃z ſe factuz eſſe ꝓdixit q̃ ipoſſibilia putãtur: q̃ ꝓmiſit ⁊ fecit vt ab incredulk̃ gẽtib⁹ icredibilia redderẽk̃. Si aũt rñdẽt ſe ꝓpterea nõ credere q̃ humanis ſp arſuris ne vnq̃ mozituris cozpib⁹ dicim⁹: q̃z hũanoz cozpuz nãz nouim⁹ lõge aliter inſtitutã. Vñ nec illa rõ hic reddi põt q̃ de illis naturis mirabilibus reddebak̃ vt dici poſſit. Vis iſta nãlis ẽ rei hui⁹. Iſta natura ẽ quã ſcimus hũane carnis iſtã nõ cẽ naturã. habem⁹ quidẽ q̃d rñdeam⁹ de ſacris lr̃is. Hãc ipſam. ſ. humanã carnẽ aliter inſtitutã fuiſſe ante peccatũ. ſ. vt poſſet nunq̃ mortẽ ꝓpeti fuiſſe añ peccatũ. Aliter aũt poſt pctũ q̃lis ẽ erũna huius mortalitatis inotuit: vt ꝓpte vitã tenẽ nõ poſſet. Sic g̃ aliter q̃ nob nota ẽ: iſtituek̃ in reſurrectõe mortuoz. Sz qm̃ iſtis nõ credũt lr̃is. ſ. ſacris: vbi legitur q̃lis i paradiſo vixerit hõ. De lr̃is eoz q̃ doctiſſimi apud eos fuerũt aliq̃d pferendũ eſt q̃ appareat poſſe fieri: vt aliter ſe habeant queq; res q̃ ꝑs in reb⁹ inotuerat ſue determinatiõe nature. Eſt in marci varonis libris: quoz inſcptio eſt de gẽte ꝓpli romani: q̃ eiſdẽ verb⁹ ibi legik̃: ⁊ h̃ ponã. In celo inq̃t mirabile extitit portẽtũ. Nã ſtella veneris nobiliſſima q̃ plaut⁹ veſperuginẽ: homer⁹ heſperon appellat pulcherrimã dicẽs. Caſtoz ſcribit tũ portẽtum extitiſſe: vt mutaret colozẽ: magnitudinẽ: figurã: curſũ: q̃ factũ neq; antea neq; poſtea fuit. Hoc factũ ogigho rege dicebãt adraſtos: cicenos: et dyonea polites mathematici nobiles. Hoc certe varro tant⁹ auctoz portẽtũ nõ appellaret: niſi eẽ ꝓtra naturã videreẽk̃. Dia q̃ppe portẽta ꝓtra naturã dicim⁹ cẽ ſ̃ non ſunt. Quõ eni eſt ꝓtra naturã q̃d dei fit volũtate: cũ volũtas tanti vtiq; ꝓditoris ꝓdite rei cuiuſcunq; natura ſit. Portentũ g̃ fit nõ ꝓtra naturã: ſ̃

Capitulū .V.

ꝛtrā quā est nota natura. Quis aūt poꝛtētoꝛū numerat multitudinē q̄ hīstoꝛia gentiū ꝓtinet. Sed nūc in hoc vno attēdam⁹: qđ ad rē de qua agim⁹ ꝓtinet. Quid ita dispositū est ab auctoꝛe celi ⁊ terre quēadmodū cursus oꝛdinatissim⁹ siderū. Quid tā ratis legib⁹ fixisq; firmatū: ⁊ tñ qñ ille voluit qui sūmo regit impio ac ptāte qđ ꝓdidit: stella pre ceteris magnitudine ac splendoꝛe notissima: coloꝛē: magnitudinē: figuraꝫ: et qđ ē mirabili⁹ sui cursus oꝛdinē legēq; mutauit turbauit. Sz hoc de lucifeꝛo stella contigit nec antea nec postea ꝓtigisse dicūt. Nos ī diuinis libꝛis legim⁹ etiā solē ipm: cū hoc a dño petiuiss set vir sanct⁹ iesus naue: donec ceptū plīū victoꝛia terminaret. Et retroꝛsū redisse vt regi ezechie. xv. anni ad viuēdum additi. Hoc etiā pdigio dei significarētur adiūcto. Sz quoq; miracula q̄ meritis sūt ꝓcessa sanctoꝝ: qñ credūt isti facta: magicis artib⁹ tribuunt. Vñ est illud qđ supꝛa ꝓmemoꝛaui virgilij. Sistere aquā fluminis: ⁊ vertere sidera retro. s. quandā magā facere. Nā fluuiū stetisse supi⁹ inferiusq; fluxisse: factū ē ī iesu naue. s. i iordane: ⁊ ab heliae helisco ⁊ de maximo sidere. s. sol reūso sub ezechia rege dictū est. Nō ḡ de noticia naturaꝝ caligines sibi faciant ifideles: q̄si nō possit ī aliq̄ re diuinitus fieri aliud: q̄ in ei⁹ natura p humanā suam expientiā cognouerūt: q̄uis ⁊ ipsa q̄ in reꝝ natura oib⁹ nota sunt: nō minus mira sunt: essent q; stupenda ꝓsiderātib⁹ cūctis: si solerēt hoies mirari mira nō rara. Quis eni ꝓsulta rōne nō videat in hōinuꝫ innumerabili nūositate ⁊ tanta in nature silitudine: valde mirabilē sic habē singulos singulas facies: vt nisi inter se sites essent: nō discerneret spēs coꝝ ab aīalib⁹ ceteris ⁊ rursus nisi inter se dissimiles essent: nō discerneret singuli ab hōib⁹ ceteris. Quos ḡ sites ꝓfitemur: dissimiles iuenim⁹. Sed mirabilioꝛ ē ꝓsideratio dissilitudinis. Sicut ḡ non fuit impossibile deo q̄s voluit instituere: sic ei nō ē impossibile in qđ voluerit: q̄s institūit mutare naturas: nob tamē ista q̄ velut ꝓtra naturā fiunt: ⁊ ꝓtra naturā fieri dicunt: q̄ moꝛe hoīm locut⁹ est. Et apls dicēdo ꝓtra naturā in oliua insituꝫ oleastrū: factū ē participez pinguedinis oliue Et que mōstra ostensa: portenta: pdigia nuncupant: hoc mōstrare debent: hoc ostēdere vel pōstēdere: hoc pdicere quod factur⁹ sit de⁹: q̄ de coꝛpoꝛib⁹ hoīm se pnūciauit eē facturū nulla ipediēte difficultate: nulla pscribēte lege nature Nō igit de sempiterno supplicio dānatoꝝuꝫ. s. ignis suū p ꝓphetā. s. isaiā: dñs dixit: fiet oīno. Vermis eoꝝ nō moꝛiet: ⁊ ignis eoꝝ nō extinguetur. Ad hꝫ eni vehemēti⁹ ꝓmendandū etiaꝫ dñs iesus cū mēbra q̄ hoiez scādalizāt: pro his hōib⁹ ponēt q̄s vt sua mēbra q̄s diligit: eaq; p̄ciperet amputari. Bonū est inq̄t debilē introire in vitā: q̄ duas manus habētē mitti in iehennam. i. in ignē inextinguibilē: vbi vermis eoꝝ non moꝛit: ⁊ ignis eoꝝ nō extinguit. Similit ⁊ de pede ⁊ idem de oculo dixit. Nō eni piguit vno loco eadē vba ter dicē put. s. refert marc⁹ euāgelista. Quē nō ꝛeat ista repetitio ⁊ illi⁹ pene ꝓminatio tā vehemēs oꝛe diuino. Et in veteꝛib⁹ scpturis. Vindicta carnis impi: ignis ⁊ vermis. Eligat q̄sq; qđ placet: aut ignē coꝛpoꝛi: vermē aio: hoc pꝛpe: illud tropice: aut vtrūq; pꝛpe coꝛpoꝛi. Jā eni saē supius disputaui posse aīalia in igne viuere: ⁊ in vltione sine ꝓsūptiōe ⁊ ī doloꝛe sine moꝛte: p miraculū oīpotētissimi creatoꝛis: Cui hoc possibile eē q̄ negat: a q̄ sit: q̄ quid ī naturis oīb⁹ hoc mirat⁹ ignoꝛat. Jpe est eni de⁹: q̄ oīa in hoc mūdo magna ⁊ pua miracula q̄ cōmemoꝛauim⁹: ⁊ incōpabilit plura q̄ nō ꝓmemoꝛauim⁹ fecit: eadēq; ipo mundo vno atq; omniū maxīmo miraculo inclusit. Et ifra in. c. x. Jehēna illa q̄ stagnū ignis ⁊ sulphuris dicta ē: coꝛpoꝛe⁹ ignis erit: ⁊ cruciabit coꝛpoꝛa dānatoꝝ: aut ⁊ hoīm ⁊ demonū. Solida hoīm: aerea dēmonū. Aut tñ hoīm coꝛpa cū spiritibus. i. aīab⁹ coꝝ. Demones aūt spūs sine coꝛpoꝛib⁹ berētes sumēdo penā: nō impartiendo vitā coꝛpoꝛalib⁹ ignib⁹. hec oīa. b. Augu. Nō aūt dicit de coꝛpoꝛib⁹ demonū s̄m opinionem aliquoꝝ loq̄tur non assertiue. Vñ a modernis non tenetur: q̄ demones habent coꝛpoꝛa vnita sibi.

§. V.

Ultra cruciatuꝫ ignis

q̄ coꝛpa dānatoꝝ post iudiciū roꝛq̄buntur: erūt ipsoꝝ coꝛpoꝝ miserie alie ⁊ pene. Quarū ꝓma est oīmoda infirmitas. Erūt coꝛpa illa infirma intus ⁊ extra. Job. xx. Arta bit. s. extra: ⁊ estuabit. s. intra: ⁊ omnis doloꝛ irruet sup euꝫ. Vñ pōt de quolibet trāsgresſoꝛe mandatoꝝ dei ⁊ iō dānato: illud Deute. xxviij. verificari. Percutiet te domin⁹ egestate: febꝛe ⁊ frigoꝛe: ardoꝛe: ⁊ estu: aere coꝛrupto ac rubigine. Et paulopost percutiet te dñs vlcere egypti: scabie ⁊ pꝛurigine amētia ⁊ cecitate ⁊ furoꝛe mēs. Augebit de⁹ plagas tuas magnas: ⁊ pseuerantes infirmitates pessimas ⁊ ꝓpetuas: ⁊ ꝓtet in te oēs afflictiones egypti: q̄s timuisti ⁊ adherebūt tibi. Se cūda miseria illoꝝ coꝛpū ē deformitas coꝝ. Sicut. n. ignis nr̄ cū sit formosus: oīa q̄ lābit ⁊ tangit etiā lucida ⁊ decoꝛa: deturpat ⁊ denigrat: ita ignis inferni: ⁊ mꝛtomagꝫ cū sit obscur⁹: denigt ⁊ deturpat coꝛpa illa. treñ. iiij. Denigrata ē sup carbones facies eoꝝ. s. repꝛobоꝝ: ⁊ nō sūt agniti in platcis hierl̄m. s. supne: imo ab ea exclusi. Si. n. ethiopes sunt ita nigri ꝓpē caloꝛē sol int̄ſuꝫ in illa patria: q̄tomagꝫ coꝛpa dānatoꝝ ab illo igne! Et si ignis q̄ dī sancti anthonij ita deturpat mēbra hūana: q̄tomagꝫ ille ignis iferni!

eū ille sit ymbra vl'signū ei'. ¶ñ dicere pōt qli bet dānat' illō iob.xxx. Cuī mea deniḡta est: t ossa mea aruerūt chaumate. ¶ Tertia miseria ē fetoris q̄litas Job.xxv. Si ascēderit vsq; ad celos: t caput ei' nubes tetigerit. s. in mundo p dignitates t dñia reprobos: q̄si sterq̄liniū i fine pdet. s. in inferno. ¶ec mir̄ si fetor nimius ibi erit: vbi sunt tot trūci putridi q̄ defixi fuerāt: et tot cadauera defecib' inferni: vbi omēs sordes mūdi ꝯgregāt' tanq̄ in sentina t latrina totius mūdi. ¶ñ Isa.xiiij. dī q̄si stirps inutilis fame pollut' t inuolut' cū his q̄ iterfecti sunt gladio .s. diuine ire: t descēderūt vsq; ad fundamenta lacī. i. in pfundū inferni q̄si cadauer putridū nō hēbis cōsortiū. ¶t Isa.xxxiiij. De cadauerib' eor̄ ascēdet fetor. Cadauer q̄uis ꝑhe dicat' corpus sine aīa: tñ aliq̄n etiā dī corp' cū aīa: cū videlicet est infirmū t fetidū. ¶t apoc.xiiij. dī de dānatis: Cruciabunt in igne t sulphure: t ascēdet fetor tormētor̄ in scla sclor̄ Fum' sulphuris multū fetet. ¶ui ergo hic q̄runt suaues odores flor̄ muscati t huiusmodi cogitēt diligenē tm̄ ibi cōtinuū fetorē. ¶ Quarta miseria est inutilitas mēbror̄ t impotentia. Nō.n. poterūt se mouere ad aliq̄d agēdū vel se elōgare a reb' affluētib' eos: vñ qō dictū fuit ō eo q̄ venit ad nuptias regis sine veste nuptiali Ligatis manib' t pedib' mittite in tenebras exteriores ¶ath.xxij. ¶ic ē quicūq; in nuptijs spūalib' eccle nō manet in charitate: q̄ ē vestis nuptialis nō cōpatiēs secum aliq̄d mortale: cui in inferno ligant' man' t pedes. i. ptās tollit aliquid bn̄ opādi t volūtat' affect'. ¶t iō bn̄ dicit Eccs.ix. Quōcūq; pōt facē man' tua istant' opare: q̄ nec op' nec rō: nec sapiētia nec scia erunt apud inferos q̄ tu ꝑpas. ¶erte si ḡs maneret diu in lecto satis molli t plumoso: nec posset se mouere etiā in capite vni' diei valde angustiaretur. ¶uid ergo vbi est ignis fetor t tenebre! ¶ Quīta miseria ē vermiū corrosibilitas Isa. vltimo. Vermis eor̄ nō morie'. ¶t q̄uis vermis iste cōiter exponat' de cōsciētia cōtinue remordēte. beat' aug. tñ nō negat q̄n t de verme materiali possit intelligi: corpa dānator̄ corrosp̄ōdēte absq; ꝯsumptiōe. ¶t si dicat' quō vel de quo ibi viuūt: posset dici: q̄ sicut ignis ibi ardet sine materia nobis nota nec deficit: sic t ymis corpa dānator̄ post iudiciū affligat: nec deficiant. Isa.xiiij. dī. Subter te sternet tinea: t operimētū tuū erūt ymes. Abacuh.ij. Nūq̄d ꝯsurgent repēte qui mordeāt te: t suscitabunt lacerātes te. Ite Eccī.xl. ¶ec parata sunt impijs ignis: grādo: fames: mors: insup scorpij t ypenū t rōphea. ¶ Sexta ē nuditas t luct'. ezechie xvij. Ecce cōgregabo oēs amatores tuos t q̄s oderas: t nudabo ignomiaz tuā corā eis: t videbūt oēm turpitudinē tuā. ¶t Isa.xx. Sicut ambulauit Isaias seru' me' nud' et discalciat' triū annor̄ signū t portētū erit sup egyptuz et ethiopiā. Sic minabit rex assyrior̄. s. diabolus captiuitatē egypti t trāsmigratōnem ethiopie .i. malos christianos t infideles in morte: iuuenē t senē: nudū t discalciatū: discoopē natibus. De planctu christus. Ibi erit fletus et stridor dentiū. Et apoc.i. videntes ēt. plangent se sup se. Adde quod est supra de igne. Et sic sunt septem quo ad corpora. §VI

De diuturnitate pe/

ne infernalis. s. q̄ sit eēna. i. ppetua nō bns finē t pricipiū habuerit. s. ab initio mūdi parata dicit veritas ipa q̄ mētiri nō pōt icarnata. De reprobis in finali iudicio in aīa t corpe reassūpto ꝯdēnādis. Ibūt hi i suppliciū eternū: iusti aūt in vitā eēnā. ¶ath.xxv. Cō suppliciū ipe p̄us declarauerat in sua sentētia: cum dicet eis. Discedite a me maledicti in ignē eternū: q̄ par' est diabolo t angel' ei'. Jn q̄b' verbis oēndit t pena dāni in sbtractōe diuine visiōis. Discedite ingens a me: t pena sensus. i. detētōis in igne q̄ eēn' dicit: q̄ finē nō hz cruciat' ille ac societas eor̄. s. demonū cruciantiū eos. Et certe horrendū est t valde expauescēdū ꝯsiderare penā illā acerbissimā incompabiliē sup omēs penas vite pñē sp sustinēdā ab illis miseris: de q̄ t certi sūt haberēt aūt p maxia gfa t summo bnficio vt in illis penis eēnt tot annis: q̄t sunt granule harene maris t gutte aq̄ eius: q̄ t si a nobis numerari nō pñt p multitudine: a diuina tñ sapientia numerāt: q̄ oia ꝯstituit in pōdere numero t mēsura: t finē vtiq; aliq̄n haberēt: t si post tēp' longissimū t q̄si infinitū. Et ideo cū tētatio vrget: si cōsiderāda est illa ppetuitas pene t timenda: q̄ si momētaneū est qō delectat: eternum tñ qō cruciat: ait. b. greg. Et quis vnq̄ fuit q̄ si sciret post delectatiōem qualēcūq; etiā diu duraturā ppter eam in ignē mittendū: t penā ibi grauissimā toleraturū diu: t si nō sp vellet illā nō ꝯsequi certe nullus. Sed t si pene tpales infirmitatū psecutionū: detractionū: ꝯtumeliar̄: iniuriarū: flagellor̄: exiliorūz: pauptatū t huiusmodi: ita dure sunt t graues hōibus: oia patiētissime tolerāda sunt: vt euadant' cruciat' eēnt. ¶ Sz notandū q̄ circa huiusmodi diuturnitatē penarū malor̄ in alio secto fuerūt diūse opiones septē scz: plene tm̄ errorib' t heresim sapiētib': quas reprobat. b. aug. in. xxi. de ci. dei. c. xiij. t. c. xvij. cum sequētib'. ¶latonici q̄ppe q̄uis ipunita nulla velit eē peccata ait idē: tm̄ oēs penas emēdatōi adhiberi putāt: vel humanis inflictas legib' vel diuinis: siue in hac vita siue post mortē ¶inc ē maronis illa sniā in. vi. vbi cum diuisset de terrenis corpib' morībūdisq; mēbris: q̄ hic metuūt: cupiūt: gaudēt q̄ dolēt. ¶ec auras

Capitulū .V.

suspiciūt clause tenebris ⁊ carcere ceco. Et postea sbdit. Ergo exercent penis. s. varijs: p quas purgare reūtunt ad corpa: ⁊ falsum est hoc ⁊ ꝺ doctrinā christi dicē. Ibūt hi. s. mali in supplicium eternū: ⁊ de quodā genere peccati ipe etiā ait. s. blasphemia in spm scm: q non remittet ei neq hoc in scło neq in futuro. Math. xij. Nō ad lrām vex est de quolibet impenitēte hic migrāte. Alij ex christicolis dixerūt omes malos post penas infernales toleratas certo tpe: demū mia dei liberādos ex illis penis. Et vt dic .b.aug. In hac re mibi cordioz fuit Origenes: q ⁊ ipm diabolū ⁊ angelos ei⁹ post grauiora p meritū ⁊ diuturniora supplicia ex illis cruciatibus eruēdos ⁊ sociādos sanctis angelis credidit. Sed illū ⁊ ppē hoc ⁊ ppē alia nonnulla: ⁊ maxime ppter alternātes sine cessatōe btitudines et miserias: ⁊ statutis scłoz inctuallis ab istis ad illas: atq ab illis ad istas: itus ⁊ redit⁹ inēminabiles nō immerito reprobauit ecclia. Qui et hoc q miseicors videbat amisit: faciēdo sancē veras miserias quib⁹ penas luerēt ⁊ falsas beatitudines in quib⁹ vex ac securū: hoc est sine tiore: certū sempitni boni gaudiū nō hrent. hec. b. aug. Et apte reprobat talis falsitas ex vbis illis. Discedite a me maledicti in ignē eternū: q pat⁹ est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Et ibūt hi i supplicium eternū ⁊c. Alij dixerūt oēs hoies: nō autem demones sed hoies tm: infideles etiā et malos christicolas post supplicia tolerata inferni vsq ad finē mūdi: demū in iudicio finali resurgētes de⁹ dōabit eos ⁊ eruet a penis pcib⁹ scoz suoz. Si enī ipi sancti cū hic viuerēt cū egebāt et p se dīm exorare ex charitate etiā p ipis inimicis suis deū exorabāt: vt pz de Stephano ⁊ alijs: q tomagis orabūt pro eis cū viderit eos humiles supplicesq pstratos. Necq enī credēdū est aiūt isti scōs tūc oblitos mie viscera amissuros cuz fuerit plenissime atq pfectissime sanitatis. Nec eos de⁹ tūc non exaudiet tot ⁊ tales filios suos: qn in tāta coz sanctitate nullū ozōnis in eis inueniet impedimētū. Allegāt p se isti illō ps. lxxvi. Numquid obliuiscet misereri de⁹: aut cōtinebit in ira sua mias suas: q. d. nō. Ira ei⁹ ē dicūt vt oēs indigni btitudine sempitna: ipo iudicāte puniant supplicio sempitno. Sz in hac ira nō cōtinebit de⁹ mias suas: quia. s. liberabit eos dicūt isti. Inducūt ⁊ aūctē aplm dicē. Cōclusit de⁹ oia sub peccato vel infidelitate: vt oibus misereat: quasi significaret p hoc neminez ab eo dānādū ppetuo. Q. aūt christ⁹ pmiserit malis ignē eternū: dicūt hoc fecisse ad incutiendū timoꝛē: vt magis hoies a vitijs abstineant: nec in hoc esse mēdacē: q intelligit ex demeritis quidē eoz q̄tū erat in eis ppetuo cruciādos: ⁊ in rōe miseratōis diuine quā ꝓsequet tūc humiliter supplicātes cā ⁊ sanctis p eis exorātibus. Sicut de niniue pdicere fecit esse subuertendā qō vtiq erat immerito malicie eoz: nō in dīna mia. Sed opinio ista etiam falsa est ⁊ heretica. Quia in inferno nulla est redēptio: ⁊ falsuz est: q sancti tūc orēt p eis. Sed si ad sanctos reprobi pro eoz suffragio accederēt: dicere ei eis: q prudētes vgines fatuis dixerūt postulātib⁹ de oleo eaz. Ne forte nō sufficiat nobis ⁊ vobis: ite poti⁹ ad vēdētes ⁊c. matth. xxv. Et ps. xlviij Dominabunt eoz s. reprobos iusti in matutino .s. finali iudicio: ⁊ auxiliū eoz veterascet i inferno a gla eoz: q scz nō pcipiēt auxiliū: Sz letabit iustus cū viderit vindictā. i. punitōez reprobox: nō quidē de pena eoz: ⁊ de iustitia dei eos puniētis vt decet: ⁊ de sua liberatōe ab illis penis: nec est verū q eos peniteat. Quod ps ait. Nō cōtinebit de⁹ in ira sua mias suas q̄ ad dānatos. Sic intelligēdū est: q etiā aliquo modo vtē mia ad eos: nō q liberabit a penis: ⁊ q nō tm patient q̄tū meruerūt malum: ⁊ si immēsus sit cruciat⁹ eoz fm. b. aug. Vel etiā fm. b. aug. pōt intelligi: q cū de⁹ irascat pctoꝛib⁹ pp scelera sua eos multiplicit puniēdo: vt totū gen⁹ hūanū ppter pmā trāsgressionē que deriuata ē ad oēs: ppter quā patimur miserias vite pntis et mortē: vel alia etiā flagella ppē actualia a nob addita: tm in ista ira nō cōtinet mias suas: quin sacra ⁊ doctrinā oibus pponat: ⁊ tpalia bona ⁊ naturalia cōcedat malis sicut ⁊ bonis. Auctoritatē etiā aplī male intelligūt. Unde. b. Augu. Deus ⁊ gentiles ⁊ iudeos quos pscivit ⁊ pdestinauit ꝓformes imaginis filij sui: oēs i infidelitate ꝓclusit: vt de amaritudine infidelitatis sue penitēdo ꝓfusi: ⁊ a dulcedine mie conuersi credendo clamarēt: q̄ magna multitudo dulcedinis misericordie tue ⁊c. Omniuz itaq misereꝛ vasoꝛum misericordie. Dim. i. eoz qui ex gentibus ⁊ eoz q ex iudeis ab eo vocati sunt: iustificati ⁊ glorificati. Nō igit omniū hoim: ⁊ istoꝛū oim neminē dānabis. Alij dixerūt nō oēs homines malos: ⁊ tm eos q̄ baptisma xpi susceperint: quomodocūq male vixerint in heresi vel quacūq impietate: perire demuz ⁊ dānari non posse. Ad quod pbandū inducūt auctoritatem xpi dicētis Jo. vi. Ego sum panis viuus: q de celo descēdi. Si quis māducauerit ex hoc pane: viuet ineternū. Baptizati q̄ cum sumāt sacramentum altaris cōicādo: necesse est inquiūt isti ab eterna morte erui: ⁊ ad vitam eternā peruenire. Sed ⁊ hoc falsum est: quia vt ait aplus Qui manducat ⁊ bibit indigne: iudiciū sibi mādu. ⁊ bi. i. Cor. xi. Manducat aūt indigne qui cum aliquo mortali accedit ad sacramētū. Nō ergo intelligit auctoritas illa xpi de māducatione tm sacramentali: vt illi exponūt: ⁊ de spūali siue sola siue sociata cū sacramētali: hoc autē est māducare panē illuz: ait. b. Aug. credere in

christū ⁊ credēdo in ipm tēderē. s. p opa charitatis: h xpo incorporatur: vt mēbr ecclie. ¶ Alij vero dixerūt eos tm̄ qui i vera fide pmāserint: non lapsi in heresim aliquā: q̄uis alias male viuant diuersis vicijs implicati: ⁊ in eis descēdentes in eternū non dānandos: ꝛ ꝓpter fundamētū xpi qđ hnt. s. fidē xpi: ⁊ si mortuā: igne illo finalis iudicij plene purgādos de suis peccatis: ⁊ sic saluādos. Inducētes p se auctoritates. s. xpi dicētis. Qui pseuerauerit vsq; in finē: h salvus erit: exponētes pseuerare in finē: hoc ē ee in fide etiā informi pmanē. Et apli cor. ij. pauli dicētis: Fūdamētū aliud nemo pōt ponē pter id quod positū ē: qđ ē xps ihesus. Et postea. Si ąs supedificauerit sup hoc fūdamētū: linū: fenū: stipulā: ipse salu⁹ erit: sic q̄si p ignē: exponētes p lignū: fenū: stipulā: diuersa gnā pctōrū etiā mortaliū: q̄bus p ignē illū vltimū puniē salvari dicūt illos. Sz ⁊ hoc falsū ee oñdit Aug. de ciui. li. xxi. Sz etiā i decretis di. xxv. c. alias ea: vbi expsse oñdit aug. p lignū: fenū: stipulam venialia tm̄ intelligēda nō mortalia. Et ipse. b. august. in. c. xxvi. de ciui. dei li. xxi. diffuse ⁊ pulcre declarat auctoritatē illā apli. ¶ Alij dixerūt catholicos in fide ppetrātes criminalia: si p elemosynas illa nō purgēt ppetuo dānādos Sz si elemosynas faciant: q̄uis i peccatis pmāserint et decesserint ilr elemosynis purgari ⁊ sic saluari. Inducūt auctoritatem xpi dicētis eis qui nō fecerūt elemosynas. Discedite a me maledicti in ignē eternū ⁊c. Esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare ⁊c. Et illud Jacobi. ij. ca: Judiciū sine mia. s. dānatiōis fiet illi q̄ non fecit miaz. Ergo arguēdo a contrario faciētib⁹ miam p elemosynā: nō fiet iudicū illud dānationum. Et illud xpi. Si dimiseritis hoīb⁹ petā eor: qđ ptinet ad elemosynā spūalem: ⁊ pr̄ vester dimittet peccata vra. Et h q̄z falsū ee oñdit. b. aug. in de ci. dei lib. xxi. c. xxvij. vbi inē cetera ait: pfecto si querat q̄s digne sint p petis elemosyne. Be qb⁹ etiā ille xpi precursor dicebat. Facite ḡ fruct⁹ dignos penitētie: pculdubio nō inueniūtur eas facere q̄ vitā suā vsq; ad mortē: quotidianor criminū ppetratione ꝛfodiūt. Qui si pro vno scelere oīa sua distribuerēt idigētib⁹ mēbris xpi: nisi desisterēt a talib⁹ factis hndo charitatē: q̄ nō agit pperā: aliq̄d eis pdesse nō posset. Qui ḡ dignas p suis petis elemosynas facit pus eas facē incipiat a seipo. Indignuz est enī vt i se nō faciat: qđ facit i primuz: cū audiat dicētē dñm Mat. xxij. Diliges primū sicut te ipm. Itēq; audiat. Miserē aie tue placēs deo Hāc elemosynā. i. vt placeat deo: nō faciens aie sue quomō dignas p petis suis elemosynas facere: dicēdus ē. Ideo aūt dns ⁊ a dextris elemosynas ab eis factas: ⁊ a sinistris nō factas se iputaturz eē pdixit: vt hic oñderet quātū valeant elemosyne ad hoza delēda nō ad ppetua impune ꝛmittēda petā. Tales elemosynas nō sūt dicēdi facē: q̄ vitā nolūt a ꝛsuetudie sceleꝝ i meli⁹ ꝛmutare. Si enī xpiano esurienti panē tanq̄ xpo darēt: ꝓfecto sibi panem iusticie qđ est ipe xps nō negarēt. Qñ dns nō cui dek: s quo aīo detur attēdit. Mōne ⁊ q̄ dixit. Nisi ąs renatus fuerit ex aqua ⁊ spū sancto nō intrabit i regnū celoz: ipse etiā dixit. Nisi abundauerit iusticia vra plus q̄ scribaz ⁊ phariseoz: nō intrabitis in regnū celoz. Cur illud timēdo multi currūt baptizari. ⁊ hoc nō timēdo: nō multi currūt iustificari! Et quēadmodū si ąs poccupat⁹ fuerit hoc delicto: vt fratri suo dicat fatue. i. nō ei⁹ peccata volēs auferre: videlicet corrigēdo ꝛuicietur iniuste: paz ē illi ad hoc redimēdū elemosynas facē: nisi etiā qđ ibi seqtur: remediū reconciliationis adiūgat. Ibi enī seqtur. Si ḡ offeres mun⁹ tuū ad altare: ⁊ ibi recordat⁹ fueris ⁊c. ita paz est elemosynas quātaslibet facē ꝓ quolibz scelere: ⁊ i ꝛsuetudine sceleꝝ pmanē. Q. autem xps dixit. Si dimiseritis hoīb⁹ petā eor: dimittētur ⁊ petā vra. Dicit. b. Aug. q̄ loquebat tūc discipulis suis tā iustificatis: ąs oōne dñicā docuerat: p quā delenē quotidiana. s. venialia: sine quib⁹ etiā iusti ⁊ sancti non viuūt qui habebāt. s. discipuli pua peccata ⁊ nō de mortalib⁹: q̄ etiam nihilomin⁹ dimittūtur: nō ꝓpter hoc q̄ dimittāt alijs: s qz penitet eos qđ ee non pōt sine tali remissione. Et qđ dns ait. Facite vob amicos de māmona iniq̄tatis: vt cū defeceritis recipiant vos i eterna tabernacula. Sic ē intelligendū inq̄t. b. Aug. vt q̄sq; sceleratissim⁹ a vita sua nequā mutat⁹ possit recipi in etna tabernacula: qm̄ obsecut⁹ ē sanctis de māmona iniq̄tat. i. diuitijs suis: q̄ dicūtur diuitie iniq̄tatis: vl q̄ male acq̄site sunt. Vel q̄ humana iniquitas reputat eas diuitias: nesciens q̄ sint vere diuitie. Sz p̄supposita in eis gra ad qđ p se nō sufficerēt eor opa: iuuāt ad eterna tabernacula puenire suffragijs sanctor: quib⁹ dāt elemosynas. Et addit. b. Aug. ibi. Mirari soleo etiā apud virgiliū reperiri ista dñi sentētiaz. Ubi ait. Facite vobis amicos de māmona ⁊c. Nā cum elizios cāpos ille poeta describēt: vbi putant habitare alias beator: non soluz ibi ponit eos qui ꝓprijs meritis ad illas sedes puenire potuerūt s adiecit atq; ait. Quiq; sui memores alios fecere merendo. Hec oīa. b. Augu. vbi supra.

¶ Item fuerūt alij qui dicerēt: q̄ ⁊ si pena dānatorum sit eterna: minuiē tamē per suffragia facta p eis: ita tm̄ q̄ semp remanet de ea in ipis Alij dixerūt: vt ꝓposuim⁹: q̄ nō minuiē eis pena: si p suffragia p ipis dānatis facta ꝛfortaē: seu refocillatur tēpore dānatus. Sicut si portanti maximū pondus ⁊ multū laborāti nihil sibi minueret de pōdere s solū refrigeraret per

potū eī ḃatū. Sz ỽtrūq; p̄dictoꝝ est falsum ſm beatū Tho. in .iiij. qz i iferno nulla ē redēptio. nulla. ſ. ỽnq; ab illa pena liberatio: nulla diminutio: nulla refrigeratio. Hoc igit firmiter tenēdū est ꝛ credendū penam damnatoꝝ sicut ꝛ demonū eē ꝑpetuam: ſm illud Math. xxv. Ibūt hi. ſ. reprobi in suppliciū eternum. Iusti aūt in vitā eternā. Mat. xxv. Quod aūt aliq; bus visum ē ꝛ falso opinatū ꝛ dictū: penā illam reproboꝝ aliq̄n desiturā: vt supra habitū ē. In de moti sunt: qz nō iudicabāt iustū esse penā interminabilē deberi cuicūq; peccato quātūcūq; enormi: cū peccatū ipm breui mora tēporis ꝑpetret: vt ex se pz. Volētes isti penā ꝓmēsurari culpe in quātitate tpis: vt sicut breui tpe peccatū cōmittitur: ita ꝛ breui tēpore pena puniat plus ꝛ min⁹ ſm excessum peccati: vñ ꝛ iustissimā dei ordinationē in hoc condēnant hi ꝑsumptuosi nimis i iusticia sua seu in iusta sñia sua. Sz neq; in humanis iudicijs ipe leges istaz iusticiā seruāt vel mādant: vt. ſ. tanto tpe puniatur delinquēs quātū tpis posuit i scelere ſm .b. Aug. in dicto li. c. xi. Nā octo qnā penaz in legib⁹ descripserit Tulli⁹ inueniri. ſ. dānuz rerū: vincula seu carcerē: verbera: tallionē: ignominiā: exiliū: fuitutem: ꝛ mortē. Quid hoz est: vt tāta vindicet mozula: quāta deꝑhendit ꝑpetratū: nisi forte tallio. Iurta illud legis. Oculū ꝓ oculo: dentē ꝓ dente ꝛc. De alijs ꝑ se pz diuturniozē penā q̄ culpam. Culpa enī ꝓpter quam q̄s verberat: incarcerat: exiliat: et huiusmodi cito ꝓmittit: ſ verberib⁹ diucius cruciatur. Et multo magis hoc vez de exilio: fuitute: ꝛ alijs. Qui vere ꝓ aliquo graui crimine morte multat: nunquid mora q̄ occiditur q̄ breuis est: ei⁹ supplicium leges estimāt: ꝛ non q eum in sempiternū auferunt de societate viuentiū. Nō est autē de ista ciuitate mortali homies supplicio ꝓme mortis: hoc ē de ciuitate illa imortali homines supplicio scōe mortis auferre. Sic enim non efficiūt leges hui⁹ ciuitatis: vt in eā quisq; reuocet occisus. Sic nec illi⁹: vt in vitā reuocetur eternā scōa morte dānat⁹. Hec. b. Aug. Et sic huiusmodi pena mortis ē perpetua: qz puatur vita: ad quam nāliter reuocari nō pōt: Nō aūt dictū est in veteri lege. Scōm mēsuram delicti erit ꝛ plagaz modus. Et in noua lege xp̄s Eadē mēsura q̄ mensi fueritis. remetiet vobis non intelligit: vt illi male exponūt de mensura tpis: vt ſm quātitatem tēporis in quo ꝑpetratū est scelus: in illa eadē quātitate tpis puniat. Sz q ſm grauitatem peccati sic grauiter puniat: ꝛ eam mensuraz pene vel premij recipiat quisq; ſm quam ꝑpatus ē boni vel mali. Attendat autē per maxime iusticia dei puientis reprobos pena iferni ꝑpetua: ex hꝫ q cū quātitas pene debeat rndere culpe: ꝛ culpa ꝑpetrata sit infinita in mortali peccato: quia auertit se a deo tal peccator: qđ est bonū infinitū: ꝛ sic peccatū est infinite grauitatis pena aūt ei⁹ nō pōt esse intēsiue infinita: qz ꝓsumeret sbiectum: sed remanet infinita extēsiue. ſ. quantū ad durationem perpetuam. Item etiā quia semp voluntas reproboꝝ permanet fixa in malo: ꝛ hic ꝛ in alio scło: ꝛ ideo vt ait. b. Greg. ad magnā iusticiam pertinet iudicantis: vt nunq; careāt supplicio: qui dum viuerēt: nunq; voluerūt carere peccato. §. VII.

De infelicitate animarū que sunt in inferno.

Ab igne quidez inferni cruciantur ipse sole vsq; ad diem iudicij. Postea vero ipse simul cū corpibus suis quib⁹ reuenientur. Hic ignis vt ait. b. Augu. loquens de purgatorio igne: miro modo ē grauis. Excellit enim omnē penā quā vnq; q̄s passus ē in vita ista. Licz mirabilia passi sint martyres: quāta etiā ꝛ neq̄ter mali sustinuerūt tormēta distinxxv. §. alias ea. Eodē autē modo cruciat aīas ignis ille. i. in sbstantia aīas dānatorum ꝛ purgandoꝝ. Sed in purgādis est certa spes ex illo liberari: in dānatis nulla. Quō autem ille ignis cū sit corporeus agat in aīas affligendo est difficile intelligere: ꝫ tamen necessariuz credere: sicut ꝛ alia que sunt fidei. Et p̄cipue difficultas apparet in hoc ex eo q ſm beatum Augustinum super Gene. agens ē nobilius patiēte. Sed nullū corpus est nobilius spiritu. Unde nō videtur: q aīa que spūs est: possit pati ab igne illo corporeo. Item ſm. b. Boetiuz. Illa solū agunt ꝛ patiuntur ad inuicem que habent materiā cōmunem. Sed spūs cū corpore non habet materiam cōmunez. Item omne agēs corporeū agit ꝓ ꝓtactū: sed non pōt esse ꝓtact⁹ corporis ad spiritū. His non obstātibus respōdet petrus de tarātasia in. iiij. di. xliij. Cōstat q spiritus dānatoruz ab igne inferni cruciant. Unde diues in inferno. Crucior in hac flāma ais Luce. xvi. Et cum iste ignis nō intellectualis tantū sit: nec imaginarius solum ꝫ corporeus: oportet dicere: q ab igne corporeo patiuntur. Sed quomodo hoc sit: a diuersis diuersimode ponitur. Nam cuz in omni actione ꝛ passione oporteat agens aliquo modo cōiungi patiēnti oportet illū ignem coniūgi spiritui. Hanc autē coniūctionē diuersi diuersimode ponūt. Quidam enim ponūt solū vt obiecti ad potentiam cuius est obiectū. Dicūt enim q affligunt ignē videndo. Unde Grego. In eo ardent: duz ardorem suum vident: quia nō visibile per se non affligit sed per accidens: inquantū apprehenditur vt nociuū: oportet vt spūs apprehendat illū ignez vt nociuū: ꝛ hoc concedūt dicentes: q spūs apprehendit illū ignem vt nociuū: ꝛ inde

affligit̃r: q̃uis non possit ille ignis ex se nocẽ sicut puer gladiũ pictuz apprehẽdit vt nociuũ ⁊ hec afflictio nõ eẽt ſm rei veritatẽ ⁊ ſm appa rẽtiam: nec ꝓpter hoc dicerent̃ pati ab igne ſed ab ignis imaginatione. Hec ẽ verisil̃e sic errare demones: vt putẽt falso ignẽ illũ sibi nociuũ ineꝛptũ: maxime cũ nouerit optime naturã et vtutẽ omniũ reꝝ corpaliũ. Alij ponũt ꝓiũctionẽ illã ꝑ modũ locati ad locũ. Habet enĩ corpꝰ nãliẽ vt diffinitiue ꝓtineat spm: ⁊ q̃ retineat ſ̃uituz: h̃ hz ignis ille ex diuia iusticia. Vñ qz ĩpedit spm a faciẽdo qđ vult: z eũdo q̃ vult affligit ipm: ⁊ hec rõ nõ vz̃ sufficẽ: qz tũc eque bene possz dici spũs tozq̃ra terra sic ab igne. Vꝛe terea nũc demones nõ tenent̃ in vno loco: ⁊ ꝑ libito discurrũt ꝑ totũ mũdũ. Alij ponũt illam ꝓiũctionẽ vt instr̃i ad mãz ſquã agit. Vã q̃uis ignis ille vt corpꝰ quoddã nãle ẽ: nõ possit agẽ ĩ spm: agit tñ vt instm diuine iusticie tãq̃ manu diuina mouẽte ipm: ⁊ cũ instm sp ꝑpaz vtutẽ habeat: ꝑ quã agit ab altero motũ q̃liter agit ĩ strumẽtaliẽ ignis ille in spm. Dicẽdum ad h̃ q corpꝰ aliq̃ đupl̃r agit: aut actiõe mãli ĩprimendo spẽm sui in alterꝝ. Aut actione spũali. ſ. imutãdo. Aliẽ enĩ agit in oculũ ignis oculo admotus. ſ. calefaciẽdo oculũ: aliẽ remotꝰ. ſ. ipm imutãdo. Vꝛimo modo non agit ignis in spm sed ſcõ mõ: vñ ꝑ spẽm quã vt instm diuinũ in spm ĩprimit immediate affligit ipm sicut ꝑ spẽz mediante corpoze ipressaz affligebat in quãtũ ẽ nature agẽtis instm ⁊ multo fortiꝰ ꝓpt̃ maiorez potẽtiã agẽtis: iſẽsibilitatẽ patientis: ⁊ ꝓiũctiõis immediatiorẽ modũ. ¶ Si in ꝛriũ arguatur sic. Spũs ab igne aut patiẽt solũ vidẽdo: aut etiã sẽtiẽdo. Si vidẽdo solũ: q̃ nõ affligit: qz visio rei valẽtis nocẽ nõ affligit. Si vero sẽtiendo: aut q̃ mediãte spẽ sensibili aut imaginabili: aut itel ligibili. nõ sensibili: qz nõ hz ozganũ receptibile hiꝰ spẽz sps seu aĩa. Nõ imaginabili spẽ: qz nõ hz imaginatiõis vsum nec ozganũ. Nõ abstel ligibili. Illa enĩ spẽ, pficit. Non affligit intellectũ: ⁊ indifferenter se hz ad quẽlibet ignem. Et sic videtur q̃ nullo mõ spũs possit pati ab igne Rñdet petrus ibidẽ: q̃ spũs patiẽt vtiq̃ nõ solũ videndo ⁊ etiã sentiẽdo: non ꝑ sensũ corpoza lẽ mediante spẽ corpali: ⁊ ꝑ sensũ spũalẽ mediãte spẽ intelligibili: que tñ ex eo q̃ nõ est volũtarie accepta ⁊ violẽter impꝛssa: accipiẽt vt disconueniens: qz etiã non abstrahiẽt: ⁊ imprimiẽt ⁊ accipitur vt particularis: non vt vniuersal̃. Et per hũc modũ mediante specie spũs ab igne corporali viso affligit: non sicut pueri aĩa a gladio viso in parietẽ: sed sicut anima vulnerati a vulnerante gladio: qui gladiꝰ agit in aĩaz nõ tñ vt obiectũ: sed vt instrumẽtũ: ꝑ mediũ tñ non immediate. ¶ Ad obiectũ etiã in pricipio rñdet petrus Q̃z enĩ dicit Aug. q̃ agens ẽ nobiliꝰ patiente: hoc ẽ verum de agẽte ꝓncipali: nõ de agẽte instrumẽtali: vt est ignis ille inferni quo ad spm. Vel dicẽdum q̃ agens ẽ nobilius patiente ſm q̃d nõ simpl̃r. Ferrũ enĩ nõ ẽ nobiliꝰ corpe hũano ſm simpl̃r ⁊ ſm q̃d: in quãtũ corpꝰ hũanũ ẽ molle: z illud durũ. Ad illud aliud q̃ dicit boecius rñdet q̃ est verꝝ de actione z passione nãli: non de supnãli: vt h̃. Ad aliud de contactu rñdet q̃ duplex ẽ cõtactꝰ. ſ. corpalis: z h̃ nõ põt eẽ inter corpus z spm. Et ꝓtactꝰ spũalis q̃. ſ. corpꝰ põt ꝓtingẽ spm z ecõuerso: ſm vltima quantitatis virtutis nõ mobilis: sicut itelligentia cõtingit corpꝰ q̃ mouet: z aĩa corpꝰ ꝓpriũ. Be h̃. ſ. quõ ignis affligat aĩas in inferno vel purgatorio: habes plenꝰ in tertia parte in titulo de purgãdis i purgatorio: ibi vide. .ꝯ. VIII.

Vltra istã penã ignis habebit: z hz aĩa i inferno multas alias penas ꝓut notatur in li. de septẽ donis. Naz erit in aĩa perturbatio timoris indeficientis. In pñti vita vt ait greg. dñ pena infligit timoz quiescit: apud inferos pene inflictio ẽ timoris augmẽtatio. Vñ de quolibet damnato põt intelligi illud Job. xv. Sonitus terroris semp in auribꝰ eiꝰ: nõ credit q̃ possit reuerti de tenebris ad lucem circũspectãs vndiq̃ gladiũ: z post hoc terrebit eũ tribulatio z angustia. Et cũ habeãt oĩa mala: sp timebũt z expectabũt peioza. Sapi. xvij. Hispsi sunt pauẽtes horrende. ¶ Tertia infelicitas aie est cõfusio ineuitabilis doloris: qz nudabuntur z manifestabũtur oẽs turpitudines z scelera malozũ in finali iudicio oibꝰ hõibꝰ bonis z malꝰ z angelꝰ z demonibꝰ. Vñ dñs Nauz iij. Reuelabo pudẽda tua i ꝑspectu omniũ nationũ: z manifestabo gẽtibꝰ ignominiã tuaz ꝛc. O quãta ꝛfusio z verecũdia erit illa reprobis. cũ videbũt: z sciẽt oĩa sua scelera turpissima oibꝰ nota. Tãtã penã hñt aliq̃: q̃ scelera sua turpia sciank ꝑ ipm a ꝛfessore q̃ est ꝑuata ꝑsona: z nil põt alteri dicẽ: q̃ potiꝰ voluit ad inferna descẽdẽ: q̃ ꝛfusionẽ illã pati. Quid q̃ faciet: quantãq̃ penã habebit: cũ ab hõibꝰ oibꝰ scient. Et tõ si quis vult ꝛfusionem illam vitare: ꝛfiteat ea: z ꝓponat se emẽdare: z talẽ ꝛfusionem nõ patietur. ¶ Quarta miseria ẽ infestatio ꝓscientie remordentis Sap. iij. Venient in cogitationez peccatoz̃ suoz̃ timidi: z traducẽt eos ex aduerso iniquitates eoz̃. Vnde ẽ ille vermis. ſ. remorsus ꝓscie ſm. b. Aug. de quo dz Ysaie vlti. Vermis eoz̃ non morietꝰ: z ignis eoz̃ non extinguet̃. Et Judith. xvi. Babis. ſ. tu domine ignẽ z vermẽ in carnẽ eoz: vt vrank sp. Vermẽ ꝓscie remordẽtis i carnẽ. i. ꝑ peccatis carnalibꝰ voluptatibꝰ. Sicut enĩ si alicui ꝓponeret̃ certitudinaliter aliq̃ maximũ bonũ temporale addiscendum: puta consecutionez alicuius regni

pleni omnibus delicijs:diuitijs ⁊ quiete:dūmodo ⁊si in breui tpe ptius vellet aliquos labores sustinere:⁊ ab aliquib⁹ delectationib⁹ abstinere ⁊ ille de hoc non curaret: sed potius sequi vellet appetit⁹ suos illicitos:nec tolerare illos labores sibi ꝓpositos:ꝓpterꝙ ptiuaretur talis adeptione tanti boni sibi ꝑparati:quinimo detruderet in vilissimū carcerē plenū vermib⁹ ⁊ oī miseria:qñ ille se ibi inueniret:⁊ sp detinēdū se ibi itelligēt:o q̄tū remorsū hēret de sua negligētia ⁊ stulticia:ꝙ tm̄ bonū qō poterat de facili obtinere amisisset:ꝓtinue tal remorsū sētiret cū maximo sui dolore. ¶ Quita ifelicitas ē tabefactio inuidie ⁊ liuoris Sapiē.ij. Inuidia diaboli mors introiuit i orbē terrax imitant illū q̄ sūt ex pte illi⁹. Totaliē aūt sūt ex pte ipi⁹ damnati. Hā viuētes i mūdo inuidie dediti:⁊ si sint aliq̄ mō de pte diaboli:dū inuidia detinent:tm̄ p penitētiā pūt exire de manib⁹ ei⁹:ꝫ nō dānati. Inuidet ḡ illi miseri glorie beatorū:quā in gnāli itelligūt: etiā si fuerint amici ⁊ ꝙsanguinei i mūdo. Et tāta est puersitas eox:ꝙ vellet oēs secū esse damnatos. Iste zelus inuidie finem nō hz permanens iugiter sine fine:vt dicit glo. super epam ad coz. Et quāto ille cui inuidet successu maiori ꝓficit:tanto maioris liuoris incendio inuidus inardescit. Huic vultus minax:torvus aspectus:pallor in facie:tremor i labijs:stridor in dētib⁹:ỹba rabida:effrenata ꝓtuitia:manus ad violētiam ꝓmpta:q̄ si interim gladio vacet: odio tm̄ furibūde mentis armata est. Ex his signis q̄ apparēt in corpe inuidi:oñdit rabies:⁊ magna passio mentis. Unde ⁊ Jo.i.H. poc. dicit de eis:ꝙ pre dolore ꝓmāducauerūt linguas suas:⁊ blasphemauerūt deū viuētem in secula seculoꝝ:qui habet potestatem sup has plagas .s.ad affligēdū eos. Et ꝙ diues epulo sepultus in inferno petijt ab abraham: vt mitteretur lazarus mortuus ad fratres suos quos i mūdo reliquerat ad inducendū eos ad penitentiā: ne irent sicut ⁊ ipse ad infernū:nō hoc fecit ex charitate:q̄ nulla est in dānatis:sed ꝓpter amoreꝫ ꝓximum:ne scz illi fratres abutētes diuitijs q̄s eis dimiserat diues:ad infernum eum sequerētur: ⁊ exinde ipse magis torq̄retur ex occasiōe mali dati illis ¶ Sexta ē excecatio seu obfuscatio rationis. Un Sap.ij.dr. Malicia excecauit eos.⁊ sophōie.i. Tribulabo eos: ⁊ ambulabunt vt ceci: quia domino peccauerunt. Ita enim excecati sunt: vt estiment deū iniustum i punitione eorum:⁊ odiunt eū:nec dolēt de peccatis cōmissis in quantum offensa dei: ꝫ quia i de cruciant:⁊ ideo infructuosa eorū penitētia. Et in mūdo quidem illi qui habuerūt aliquam sciam vel artem: delectationē hñt non modicā in speculando veritates tal scie:⁊ tanto magis quāto de altioribus fuerit illa veritas vel scia. Egresse aūt aie taliū sapiētuz hui⁹ seculi dē mūdo:sciam h acq̄sitā secum deferunt:nec eam obliuiscuntur:sed nullam delectationem vel refrigerium recipiunt de tali scientia penis abstracti:ꝫ augmentum doloris:quia considerant:ꝙ si recte vixissent eorum scientia i alia vita fuisz in eis perfecta in deum videndo. Et qz quanto magis noticiā habuerūt in mundo agendoruz tanto granius puniuntur:vt grauiꝰ peccātes. Non ergo ꝓdest platoni:aristoteli:anaxagore pictagore:socrati:tullio:demosteni:vgilio:homero:⁊ alijs phis ⁊ poetis ac rhetorib⁹ eorum scia:eloq̄ntia in inferno. De his.n.dicit hiero. illud intelligi quod ait Salomō ecēs.x. Labor stultoꝝ affliget eos q̄ nesciunt in vrbem pgere Et qz nō habuerūt sapientiā perierūt,ppt̄ suaz insipientiā:vt dr baruch.iij. nō hñtes fidez sed maximā superbiaz. ¶ Septima infelicitas est memoria ptēritaz delectationū ⁊ eaz defectus Unde dictum fuit diuiti in inferno posito. Fili recordare qz recepisti bona i vita tua. luc.xvi. quasi dicat. Defecerūt tibi oīa illa q̄ bona ⁊ maxima bōa putabas ⁊ amabas. Quāto aūt quis magis aliq̄d amat ⁊ illud ꝙseq̄ nō pōt: tāto magis affligitur ps.lxviij. Cum interierit non sumet oīa.i.nihil ex eis q̄ hic amabat:⁊ in eis delectabatur:neq; descendet cum eo gl'ia ei⁹. Un vt dr Sap.v. Uidētes.s.ipi qui sunt in iferno. felicitatez scōz ⁊ defectū in se oīm bonoz q̄ hic dilexerunt:turbabūtur timore insperate saluē: intra se pniam agentes:⁊ p̄ angustia spirit⁹ gementes ⁊ dicētes.s.de beatis . Hi sunt q̄s aliqñ habuim⁹ in derisum:⁊ in similitudinē improperij. Nos insensati vitā illoz estimabam⁹ insaniā et finem illoz sine honore. Ecce quō ꝓputati sunt inter filios dei:⁊ inter sanctos sors illorum est. Quid nobis ꝓfuit superbia nra ⁊ iactātia diuitiaz. Transierūt velut vmbra oīa. Ergo erraui⁹ a via veritatis:⁊ sol iusticie non illuxit nobis ⁊c. Talia dixerūt in inferno. .§.IX.

De qualitate et cōdi/

tiōe torqz in inferno.i.demonū. dicit.b.greg. quos habuerūt.s.reprobi incentores in culpa: habebūt torqres in pena. Un hiere.v.c. Seruietis dijs alienis.i. demonib⁹ alienis ab omnimia:qui nō dabūt vobis requem. Septem autē sunt conditiōes demonū ꝓpter quas sunt timendi:de quib⁹ in li.de.vij.donis ¶ Primum est eoz horribilitas ⁊ deformitas Job.xx. Uenient super eos.s.reprobos horribiles.i. demones. Sap.xi. Uotēs eras tu de⁹ imittere multitudinē irrisoꝝ aut audaces leones: aut noui generis ira plēa bestias ⁊c. Et paulo post q̄rū nō solum lesura poterat eos extermiare: ꝫ etiā aspectus per timorē occidere. Un ad oñdēdū horribilitatem ipoz demonū quādo beatus

Bartholomeus apl̃us: vt scribit in ei⁹ legẽda voluit ondere illis indis quib⁹ ꝓdicabat honorem seu aspectũ horribilẽ ipius demonis: ꝑs monuit vt signũ crucis sibi in fronte facerẽt: ne ex timore & horrore aspect⁹ ei⁹ infirmarẽt. Quo facto viderũt oẽs demonẽ vt ingentẽ mauruꝫ fuligine nigriorẽ facie acuta: barba plixa: crinibus vsq; ad pedes ꝓtensis: de oculis scintillas igneas emittentẽ: ex ore & narib⁹ ignẽ sulphureum: vinctis retro manib⁹. In legẽda ꝙꝫ beati Sebastiani aiebat ipe i sua exhortatõe. Hec catora morte ꝑpetua capiet & tenebit: in qua ẽ ignis: flãma pseverãs: tribulatio & pena ꝑpetua. Hinc atroces angeli. s. demones cõmorãt quor brachia capita draconũ sunt: quor dẽtes sicut elephãtis ꝑminẽt: & stimulãt ad tormẽta vt caudã scorpionũ: quor voces vt fremit⁹ leonum sonãt: quor aspect⁹ dolorẽ timorẽ inducit & mortẽ: & ad hoc ibi viuit: vt vita cruciatibus exponat: & ad hoc vita reinteg̃tur vt serpentũ morsibus iteratis: reparata mẽbra postea atterant. Unde quidã patrũ dixit: ꝙ si quis vidẽt demones in illa deformitate in q̃ vident dãnati non posset viuere. Et in vitis fratrũ habet ꝙ quidã frater in ordine predicator cum vidisset diabolũ in specie ita horribili sibi apparuit ꝙ ꝑ timore fortiter exclamauit. Ad cuius clamorẽ currẽtes fratres inuenerũt eũ in terrã ꝓstratũ q̃si mortuũ nõ valentẽ loq. Quẽ duxerũt ad infirmariã. Resumpto aũt spiritu interrogatus de causa clamoris: respõdit ꝙ ex eo clamauerat & pre timore ita defecerat: qz diabolus viderat. Quesit⁹ de forma & aspectu ei⁹: dixit. Ego nescirẽ describere & declarare q̃litatez eius. Sed vnũ dico ꝙ si mihi daret⁹ optio: quid potius eligerem: vel eum aspicere ꝑ modicũ in illa specie tam horribili: vel mittere me in fornacem ignis ardentẽ ante me positã mallẽ ingredi fornacez ardentẽ. Secũdũ ꝓpẽ quod timẽdi sunt eor crudelitas: de qb⁹ põt intelligi illõ iob. xvi. Collegit furorẽ suũ. s. diabol⁹ in me: vt sit locutio ista cuiuslibet dãnati: & cõminãs mihi infremuit ⁊ me dentib⁹ suis. Hostis me⁹ terribilis: oculis me ituit⁹ est. Aperuerũt sup me ora sua. s. demones: & exprobrãtes percusserũt maxillaz meã. s. ꝓpẽ peccata gule & male locutõis. Saturati sunt penis meis. Cõclusit me de⁹ apud iniquũ: & manib⁹ ipior me tradidit. i. crudeliuz Ego ille quõdã opulent⁹. s. in mũdo repẽte cõtrit⁹ sum. s. in mũdo. Et hiere. vi. dr. Crudel est & nõ miserebit. s. diabol⁹. Ubi. b. hiero. Crudelis diabol⁹ ẽ iustis: crudelior suis: crudelissim⁹ sibiipi. Q. diabol⁹ sit crudel sactis ꝑz in iob. ij. capo. quẽ sathã post sbtractõem oim suor bonor & interfectõem ex ruina ꝑ cũ pcurata f. liorũ: percussit eũ vlcere pessimo: a plãta pedis vsq; ad vticẽ. Exemplũ etiã ad idẽ in Antonio quez in feruore maximo dẽo seruientẽ & orãtẽ demones verberauerũt vsq; ad mortez. Crudelior ẽ diabol⁹ suis scz sotijs demonib⁹ & dãnatis. Petrus in canonica. Aduersari⁹ vester diabolus tanq̃ leo ruglens circuit q̃rẽs quẽ devoret. Et hiere. li. in ꝑsona dãnati dr. Devorauit me: absorbuit me: sicut draco repleuit vẽtrẽ suũ. Uñ & legit in vitis patrũ: ꝙ quidã sacerdos idolorũ in templo quadã nocte vidit sathanã cũ maxia multitudine demonũ in throno sedentẽ & inquirentẽ a singulis de malis ad q̃ homes inducebãt suggestiõib⁹ suis. Et cũ vn⁹ eor retulisset se tẽpestatẽ in mari ꝯcitasse. Et sic naui sbmersa mltos necatos: sathan fecit eũ a satellitib⁹ acriter verberari: qz parũ mali fecisset. Exinde ꝓcessit ali⁹ diabol⁹ asserẽs se in nuptijs q̃busdaz rixas excitasse: & multũ sanguinẽ ab hõibus illis & inter illos fusum ad instigatõem ei⁹. Et hũc sibi flagellari fecit tanq̃ pigrũ & inertẽ ad malũ ꝓcurandũ. Post hũc surrexit ali⁹ medijũ dicẽs qz p multos ãnos tẽtasset quẽdã solitariũ i deserto de fornicatõe: & demũ illa nocte eum vicisse: ad malũq; illũ induxisse. Et hũc sathan osculat⁹ ẽ: & coronã sibi posuit in capite de victoria habita ⁊ illũ scñ̃ vir. Crudelissim⁹ aũt sibiipi: qz cũ sibi augeat⁹ pena ex malis ad q̃ inducit homes: tãta est malitia & crudelitas sua: ꝙ poti⁹ eligit sibi penã augeri: q̃ desistere a tentatõnibus suis.

Tertia ꝺditio demonis est ꝑcacitas & auiditas eius. Deutro. xxviij. Adducet dñs sup te gentẽ de lõginq̃: de extremis finib⁹ terre: gentẽ ꝑcacissimã. i. demones. Legit in vita. b. martini: ꝙ cũ ipe cũ socijs pgeret iuxta qdã stagnũ cernens mergos insidiãtes alijs piscib⁹ & se de eis ingurgitãtib⁹: ait socijs. Forma hec demonum est. Insidiant incautis: captos devorant: saturatiq; neq̃unt devoratis. Quarta conditio eor est fortitudo & ptãs eor. Job. xl. c. Nõ est ptãs sup terrã: q̃ posset ei compari. Tãta ẽ ptãs eor: ꝙ fm nãm ois mã clementalis ẽ subdita eis ad nutũ: nisi a deo & ãgel⁹ bonis retineãt. Uñ posset ignẽ mittere de aere: sulfura: tẽpestates & pluuias & infirmitates in hõib⁹: nisi coherceãt vtute dei. Ipe fecit: vt ait ps. iuuissionẽ p angelos malos ad plagãdũ egyptũ. Diabol⁹ fuit qui ignẽ de celo imisit ad ꝺsumẽdũ greges ouiũ Job. Ipe ventũ validũ excitauit ad subruendũ domũ: vbi filij iob. vij. cũ trib⁹ sororib⁹ ꝺuiuabant. Ipe graui vlcere corp⁹ ei⁹ vulnerauit: eius ope maleficia mltis mltiplicit nocens Eccl. xxxix. Sũt spũs ad vindictã creati: & i furore suo ꝺfirmauerũt tormẽta sua: & in tpe ꝺsummatõis effundent virtutẽ et furorẽ eius q̃ fecit eos ꝺfundẽt. Quito eor velocitas. Tre. ij. Velociores fuerũt psecutores nr̃i aquilis celi: vnde vt habet⁹ in li. dialo. dicẽte stephano mãcipio suo ex ira. Veni diabole: discaltia me: statiz

affuit diabol⁹ discalciās. Similit̄er cū hermogenes icātatoꝛ inuocall̄z demones: vt adducēt ad eū legatū philetū discipulū suū: ꝫ executi sūt. Missi aūt ab eo ⁊ ad Jacobū ap̄lm etiā adducendū: veloces q̄dē fuerūt ad eundū: ꝫ in nullo valētes eū ledere: quinīmo cruciati velociores fuerūt iussu ap̄li ad hermogenē: captū ⁊ ligatū ante ap̄lm adducendū. Sexto eoꝛ nocendi studiositas: sagacitas: ⁊ diuersitas. Ūñ apoca. xiij. describit hāe. vij. capita ⁊. x. coꝛnua: q̄ significant. vij. modos varios decipiēdi ⁊ nocendi. Ūñ in figurā. Serpens callidioꝛ erat cunctis animantib⁹ terre Gene. iij. Mille nāq; nocēdi hꝫ modos: nec ignoramꝰ astuciā ei⁹. xvi. q. ij. vis. Ad qđ facit qđ diabol⁹ ipe cōfessus è. Nam cū magister iordanus gn̄alis scōs ordinis p̄dicatoꝛ adiuraret demonē: vt discederet ab obsesso: ⁊ interrogasset quo noīe vocaret ipse diabolus obsidens. Rñdit q⁹ mille artifex dicere tur: q⁹ mille modos haberet ad nocēdū. In dialogo quoq; refert Grego. q⁹ cū quidā epūs mediolanen⁹ corinthum accessisset: intrauit domū quam multis annis demones inhabitabilē reddiderāt ꝓpter clamoꝛes eoꝛ: ⁊ cū vellet de nocte quiescere: audire cepit magnis clamoꝛibus rugitus leonū: balatꝰ pecoꝛ: sibilos serpentuꝫ ruditus azinoꝛ: grinitus porcoꝛ ⁊ hi⁹. Tunc epūs ait. Ḧñ tibi ꝓficit miser. Tu es qui dixisti ponā sedē meā ad aq̄lonē: similis ero altissimo. Ecce p superbiā tuā his bestijs sicis fact⁹ es. Ad hoc q̄si erubescēs diabol⁹ discessit a loco. Septima coꝛ maligna falsitas: vera enī exprobrat ⁊ falsa opponit Apoc. Proiect⁹ ē in terrā diabolus accusatoꝛ noster: q̄ accusabat ffres die ac nocte Job. xvi. Suscitat falsiloqu⁹ adūsus facie meā ꝓtradicēs mihi. Collegit furoꝛē suū in me. Gaudet enī de penis ⁊ malis iustoꝛ ⁊ reproboꝛ: ⁊ irridet eis. Hīa supradicta ꝓpter q̄ diabolus ē timēdus ⁊ horrendus dānatis notant Abachuch. i. vbi dicit. Suscitabo chaldeos: q̄ interp̄tant feroces: ecce crudelitas gentē amaram: ecce malignitas ⁊ velocem: ecce velocitas ambulātē ⁊c: ecce auiditas horribilē ⁊ terribilē ecce horribilitas ex se ipa mēdacē: ecce falsitas leuioꝛes pardis equi ei⁹: ecce fallēdi ⁊ nocendi diuersitas. Pardus enī est varij coloꝛis: ⁊ velociores lupis vesp̄tinis: ecce voꝛādi auiditas ⁊ insaciabilitas. Et postea dicit. Ipe de regib⁹ triumphabit: ecce p̄tās ⁊ fortitudo. Potes ex his ꝓpendere: quāta miseria: quanta angustia: quāta pena sit hītare cū talib⁹ toꝛtoꝛib⁹. Et iō timēdū: ne ad talē societatē pueniaꝫ. .§.x.

De p̄riuatōne diuine

visionis. Qui descēdūt ad ifernū dānatoꝛ: nūq; deū vidē p̄nt. Ūñ dī eis. Discedite a me maledicti i ignē eternū. Math. xxv. vt. l. nūq; me videaꝫ. Isa. xxvi. ait dñs. Ḧō videbit gloꝛiam meā. l. dānat⁹: vbi alia trāslatio hꝫ q̄ cōius allegaꝫ. Tollaꝫ impi⁹ ne videat gl̄az dei. Et hec est eis maxia pena sup oēs alias. b. aug. Nulla pena maioꝛ: q̄ carētia diuīe visiōis. Et Chrys. li. de visiōe al⁹ ꝓpositōe coꝛdis dicit: q⁹ poti⁹ eligēt mille gehēnas. i. ignes inferni q̄ ꝑuari tali visione. Hec visio vt ait plotin⁹ pbs platonic⁹. Et refert. b. aug. de ci. dei. Est tāte pulchritudinis tātoq; amoꝛe dignissima: vt sine hac aīa q̄buslibet bonis ⁊ quātislibet p̄ditā estimet infelicissimā. Sed q⁊ coꝛp⁹ qđ coꝛrūpit aggrauat aīam ⁊ deꝓmit terrena inhabitatio sensum multa cogitātē. Ḧō parū ⁊ q̄si nihil intelligit in vita p̄nti de deo: quātū bonū sit aīe: vt. n. ait pbs. Sicut lumē noctue se hꝫ ad lumen solis: qđ. l. sustinere nō valet: ita oc̄lus nr̄. l. intellect⁹ ad illa manifestissima nature: vt angelos ⁊ deū paꝝ ⁊ imp̄fectissime ea cognoscēs. Si. n. ista bona tpalia et q̄cūq; creata q̄ bona sunt: accidētaliter ⁊ p̄cipati ue trahūt nos ad amoꝛē eaꝝ: ⁊ tātomagis q̄tomagis habz trahere ad amoꝛē ⁊ ꝓsolatōem ⁊ delectatōez bonū diuinū seu de⁹ q̄ ē bonū p essentiā: vnde deriuaꝫ oīs bonitas. Sed q⁊ h̄ paꝝ aīa videt ⁊ cōsiderat in mūdo: iō paꝝ vel nihil diligit: ⁊ paruꝫ estimat ei⁹ visiōe ꝑuari. Sepata āt aīa a coꝛpis ḡuamine: tūc intelligit deū summū bonū: ⁊ q⁹ ad illū adipiscedū è creata. Et q⁊ immediate ipsuꝫ summū possidēt: si nō eēt in ea ipedimētū. Cōsiderās q̄ q⁹ ꝓpt̄ sui defectū. l. petōꝝ ꝓsecutōe talis boni ꝑuaꝫ: ⁊ ineternū si dānat⁹ ē: sūme dolet ꝑuari se tali visiōe dei clara. Si. n. aīa eēt i igne inferni: ⁊ deū videret clare nō sentiret penā. Et ecōtra si eēt in celo cū sanctis ⁊ angel⁊ nō videꝛz deū: non hꝫ gaudiū ⁊ ꝓsolatōem. Sicut q̄ dei visio. l. clara ⁊ facil⁹ est tota merces ꝑm. b. aug. ⁊ p̄miū scōꝝ. Satiaboꝛ ait ps. xvi. Cū appuerit gl̄ia tua. i. clara visio: ⁊ quietaꝫ oīs appetitus: ita ⁊ ꝑuatio talis visionis est totū malū. i. ꝑncipale ipis dānat̄. Et sicut ex ipa visiōe ꝓsequūt sancti omia bona: ita ex p̄riuatōne eius dānati oīa mala ꝯtia dictis bonis. Recipiūt. n. sancti ex ipa visione dei summā sciam oīm. Quid est qđ nesciāt scilicet sancti qui scientē oīa sciūt? ait. b. greg. Cum enī in deo sint idee omniū creaturarū ipm̄ videtes: oīa in eo vidēt que volunt de creaturis. Ecōtra dānati p̄riuati tali visiōe nullius rei hñt pfectā cognitōem. Et si aliquid hic in hoc mūdo nouerunt de deo ⁊ creaturis: vt philosophi Aristoteles: Plato ⁊c. Ḧc tali cognitione non habent delectatiōem: ꝫ maius tormentū: quia abusi sunt: ⁊ minimus puer qui. l. mortuus est in infantia baptizatus maioꝛem sciam de rebus hꝫ in patria: q̄ oēs pbi i iferno.

Secūdo sancti ex beatissima visione consequunt maximū gaudiū ⁊ delectatōnem ps. xv.

Delectationes in dextera tua vsq; in finē. Dextera dei ē vita eterna Aug. Delectatiōes sūt ex visione dei ē vsq; in finē. i. ad finiēdum ⁊ pficiēdum oēm appetitū. Ecōtra dānati ex puatione hui⁹ visionis habēt sūmā tristiciā. Et sicut beati ex omni pte supra: infra: intus: ⁊ extra: circū: circa pleni sunt gaudio: ꝓpter quod dicit cuilibet eoz. Intra i gaudiū dñi tui. Ita dānati ex omni pte circūdati sunt dolore ex ꝓsideratione superiox pmiox que amiserūt: ex ꝓsideratione inferiox rerū q̄ nimis dilexerūt eis priuati. Ex ꝓsideratione interiox remordētiū pctoz. Ex ꝓsideratione exteriox igniū vrētiū. Ex cōsideratione circūstātiū demoniox ⁊ sociozum.

Tertio beati ex visione dei ꝓsequuntur pfectam amicitiā ad deū ⁊ socios. Ita se pfecte diligūt: q̄ gloriā maiorē sanctox magis eis volūt q̄ sibi: q̄ magi meruerūt. Ecōtra dānati odiūt deū vt punientē. Vñ Jo. in apoc. Blasphemauerūt deū viuentē in sclā sclox. Nulla dilectio vel amicitia ē in eis: nec erga ꝓpinquos: nec erga amicos. Quos secū videt in tormētis socios in peccatis odiūt. Oēs sanctos etiaz ꝓpinquos genere vellēt secū eē in inferno: quinimo ⁊ seipsos odiūt. Et q̄uis nō eē simplr nō cadat in appetitū creature: tñ q̄ min⁹ malū hz rōnez boni respectu maioris mali: q̄ meli⁹ ē non eē q̄ male eē: iō dī de dānatis in apoc. c. ix. Desidera būt homines mori. i. deficere abesse: ⁊ fugiet mors ab eis.

Quarto beati ex visione dei assequūtur magnā dignitatem. s. regiā ⁊ sacerdotalem. Vñ decantāt añ deū. Redemisti nos dñe i sāguine tuo: ⁊ fecisti nos deo nr̄o regnū. i. reges ⁊ sacerdotes: reges ad dñandū toti mundo: sacerdotes ad offerēdū ꝓtinue sacrificiū sanctaz ⁊ feruētiū affectionū. Ecōtra dānati ex puatione huius visionis pticipant ignominiā ⁊ seruitutez. Piere. v. ca. Seruietis dīs alienis: q̄ nō dabūt vobis requem. i. demonib⁹: quinimo fuit ⁊ sōiecti sunt etiā captiui tenent in carcere inferni: vt nō valeāt inde exire ad libitū suū.

Quito ex dei visione hūt sancti sūmā pacē. Isa. xxxiy Sedebit ppls me⁹ in pulchritudine pacis ⁊ requie opulēta. Oia appetūt pacē: dicit dionysi⁹ Et si tā dulcis ē pax humana ꝓ tpali salute hominū: quāto dulcior ē pax diuina ꝓ eterna salute āgelox: ait. b. Aug. xxiy. q. i. noli. Nec h̄ pōt eē pfecta pax: ꝑ solū in patria. Sz in inferno ē remotio oīs pacis ⁊ ꝓtinuū belluz. Nā vt dicit sapiēs. Armabit. s. de⁹ creatura ad vltionē inimicoz. Et itez pugnabit ꝓ eo. s. deo orbis terrarū ꝓtra insensatos. Sicut aūt ipsi miseri hūt intra se ꝓtinuū bellū malaz affectionū: sic ⁊ creature bellāt ꝓtra eos affligēdo diūsis modis ⁊ penis.

Sexto ex visione dei hūt sancti maximā claritatē. Vñ. i. Jo. Deus lux ē: ⁊ tenebre i eo nō sūt vlle. Hec lux sicut illuminat oēm hominē veniētē in hūc mūdū lumine gr̄e: q̄. s. nullus illuminatur nisi ab eo: ita de mūdo egredi ens lumine gl̄ie nō illuminat nisi a deo. Dō lumē gl̄ie redūdans ab aīa glorificata in corpus suū resuscitatū: facit ipm clarissimū ⁊ pulcherrimū. Videntes etiā oculi corpis reassūpti xp̄i humanitatē fulgētē sicut sol: imo incōpabiliter plus: inde etiā illuminātur ⁊ iocūdant. Dānati vero ꝓuati tali visione remanēt obscuri: ⁊ tenebrosi i aīa ⁊ corpe. Et quāuis i iudicio finali visuri sint xp̄i humanitatē: q̄ hēt eos iudicare: nō inde recipiēt illuminationē vel aliquā ꝓsolationē vt sancti: ꝑ sūmū horroze ⁊ dolorē: ex verbis xp̄i eos exprobrātis de mal⁹ suis: adeo vt dicāt mōtib⁹ ⁊ collib⁹. Abscōdite nos: ⁊ cooperite a facie agni. i. xp̄i turbati ꝓtra nos.

Septimo recipiūt sancti ex visione dei sūmā firmitatē in bono: q̄ cū ꝓtinue rep̄sentet de⁹ menti vt sūmū bonū: nō possunt ad momētū diuerti ab eo: ⁊ ipm non sūme amare: ne valeat in aliq̄ peccare. Sine macula eni sunt ante thronum dei. Apoc. xiiy. Dānati aūt ecōtra sūt ita aūsi a deo q̄ non p̄nt deū diligē: ꝑ sicut demones: vt dicit dionysi⁹. Hūt fantasiā ꝓteruā. i. iudiciū intellectus puersū: estimātes deū iniuste eos cruciare: sic ⁊ dānati. Nec auerti p̄nt a mal⁹ desideriis eoz q̄ habuerūt in mundo: ꝑ nihil eoz p̄nt obtinere ꝓs. Desideriū peccatoz pibit. s. vt nō ꝓseqū valeāt desiderata ab eis. .§. XI.

De subtractione omniū sbsidiozū ab eis. s. dānatis i inferno.

A deo seu ꝓsonis diuinis: ab angel⁹ a sanctis: a notis: ab ecclesie suffragiis: a bonis peractis: a locis sacris. In vita p̄nti hūt etiā maximi peccatores sbsidiū multiplex a deo: ꝓcipue p pniam p quā placar⁹: ꝑm illud collecte. Be⁹ qui culpa offenderis: pnia placaris. In q̄ pater cor lapideū frāgit p potētiā ꝓtritiōis. Fili⁹ illuminat p manifestationē ꝓfessiōis. Et spūssanct⁹ dignificat fructū satisfactiōis. Sz dānat⁹ nō dabit deo placationē suā: in ps. cxi. q̄ penitere nō pōt. Adeni ait Damas. fuit angelo casus: ꝑ hōi mors. i. sicut ang⁹ ex pmo suo lapsu fact⁹ ē incōuertibil⁹ ad deū: ita mortēs in mortali hō est irreuersibilis ad pniaz. In iferno q̄s ꝓfitebit tibi. q. d. nullus: ita nec ꝓtritio nec satisfactio. Quidam rustic⁹ vt habet in li. de septē donis iuitat⁹ ad regales nuptias cū alijs ibat. In via aūt sitiens multū cū a socys suaderet⁹ vt aquā fetidā: quaz inuenerūt in via non biberet: ꝑ abstinēs ab ea ⁊ cito pueniēs ad locum nuptiarū: optimū vinū ⁊ alia delicioſa inueniret: noluit ille acq̄escē cōsilio alioz: sed vt satisfaceret siti: implevit ventrem aqua illa putrida. Cum autem pueniſſet ad palaciū foetes: vbi celebrabāt nuptie cructās fetoze āque fetide: quē adhuc habebat in vētre

quē rex non solū nō permisit intrare: ꝫ cū multis ictib⁹ expulsus eiectus ē in foueam fetidissi mā: vbi cūctis videntib⁹ euomuit aquā quā biberat ibi obfirmat⁹. Sic accidit dānato cuilibz In vita enī pñti vocat⁹ ad celestes nuptias: cū in via nāliter appetat bonū: ꝛ sitiat beatitudinē aquā fetidā inueniēs deliciaꝝ ꝛ diuitiaꝝ mūdi: vt satisfaciat siti sue: iplet affectū inordinatum illis: cū ñ sibi dissuadeat a predicatoꝛib⁹ ꝛ alijs bonis. Sz demū venit ad mortē: ꝛ cū deberet ingredi ad nuptias celi: vbi sūt oīa bona parata: qz reperit mens ei⁹ plena iniqtate ex terrenis inordinate amatis ꝓicit in foueaz inferni: nec penitere valet: ꝫ puatus tpalib⁹ i inferno permanet. Secōo dānatus ꝓuat auxilio angelorū sanctoꝝ. In mūdo innumera subsidia ꝛ adiutoria habem⁹ ab angelis: vt pz p exēplū ꝛ figuram i angelo raphaele sociāte in via Tobiam Sed in alio seculo dicūt angeli de aīa dānata. illud Hiere. Curauim⁹ babylonē: ꝛ nō est curata: recedam⁹ ab ea. i. in vita multipliciter q̄siuimus curationē talis p inuestigationes ad bonū: noluit acq̄escere: nil i alia vita agere possumus subsidij. ¶ Tertio orationib⁹ sanctoꝝ. Dā ti eos qui sūt in mūdo multipliciter adiuuant meritis ꝛ precib⁹: ꝛ pmaxime beata maria quo ad corpus: ꝛ quo ad aīam: vt pz ꝯ. ¶ Bachabe. vbi dicit de Hieremia sancto defuncto. Hic est q̄ multū orat p ppło. Sz p his q̄ sunt in inferno seu dānatis nunq̄ orat: qz oīno sunt conformes volūtati dei: quē sciūt hoc velle. s. in nullo eis subsidiari. Vñ ꝛ diues nec guttā aque potuit ab abraham vel lazaro obtinere. ¶ Quarto ex orationib⁹: elemosynis ꝛ alijs q̄ fiūt spāliter a cōsanguineis ꝛ amicis alicui⁹: dānati nullū refrigeriū recipiūt: ꝛ qui sciūt aliquem eē dānatū quātūcūq; sibi amicissimū: male facerēt p eo orando: sicut ꝛ si oraret p diabolo liberādo Sz qz nisi q̄s decedat i notorio mortali sciri nō pōt: si ē dānat⁹ vel saluus. Ideo vt dicit. b. Augusti. xiij. q. ij. tēpus. rōnabiliter p cūctis fidelibus defūctis oratur: ꝛ si illi dānati essent: vtiq; nihil ipsi inde pcipiūt: ꝫ in faciēte illud suffragium ꝛ in alijs de purgatorio ꝓuertit. ¶ Quito ex orationib⁹ ꝛ alijs bonis q̄ fiūt in ecclesia: oēs q̄ sē mēbra ecclesie. s. vnita xp̄o p charitatē participāt aliq̄ mō de illis bonis ꝼm illud. Participē me fac de⁹ oim timētiū te ℟. Exemplū de cibo quē quis comedit: qz oīa mēbra viua recipiunt ptem nutrimēti: nō aūt precisū mēbrum Quia q̄ dānati sunt oīno p̄cisi: nec amplius incorporari seu reuniri pñt: iō nullū subsidiū inde pcipiūt. Nec etiā ex idulgētijs p̄latoꝝ. Dā ꝛ si bis qui i purgatorio sunt: valere possint: si ad eos extēdatur a platis: non tñ ad dānatos.

¶ Sexto ex bonis q̄ fecerūt in vita siue viua: dū. s. fuerūt facta in gr̄a siue mortua opa q̄. s. fuerūt facta in mortali: nullū inde auxiliū suscipiunt directe. Et hoc ē qđ dicit dñs p Ezechiel. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia sua: ꝛ fecerit iniqtatē: omniū iusticiaꝝ ei⁹ nō recordabor. Et apls. i. cor. xiij. Si distribuero oēs facultates meas in cibos pauper⁹ ℟. nihil mihi pdest .b. Gregoī. In ppetratione malor⁹ nulla dz eē fiducia bonor⁹ ꝓteritor⁹. Indirecte valent: qz si nō fecisset illa bona: tūc fecisset aliqđ malū: ppē quod spālē penā sustineret: quā euasit. ¶ Septimo loca sacra vbi boni sepeliūtur iuuāt eis: vt. s. sācti illi in q̄z honorē illa loca sūt dedicata orēt p aīa illa si ē in purgatorio: ppē deuotionē quā ille viuēs hūit ad eos: ppē qđ elegit sepulturā: vt dicit .b. Aug. xiij. q. ij. Sz dānat⁹ ꝫ nō pdest qui pot⁹ nocet ppē plūptionē eor⁹: q̄ elegerūt talē sepulturā: vt magis crucient. Vñ ꝛ .b. Greg. i. iij. dial. exēpla pōit de q̄busdā mal' i loco sacro sepulē: q̄ miraculose inde eiecti sūt.

¶ De timore iniciali. Capitm. vi.

QUintus timor dicit inicialis de quo ps. c. x. Inicium sapie timor dñi. Hic timor sp est cū charitate: quādo. s. quis timet penā siue tēporalem siue eternā. Timet ꝛ erubescit culpā ꝓmissam: ꝫ plus timet dei offensaz ℣ Prou. i. ꝛ Eccli. i. ℣ Principiū sapiētie timor dñi: ꝛ puerbi. viij. Timor dñi odit malū: plus. s. amore iusticie q̄z timore pene. Hic timor habet duos oculos .s. dextrū amoris iusticie ad declinandū malū culpe. Sinistrū euitationis pene ad euadēdū infernū vel aliā penā. Hoc figuratū fuit i abraha cū fixit tabernaculū suū inter bethel ꝛ hay. Gene. xij. ꝛ xiij. qz vir iust⁹ firmat mentē suā inter amorē paradisi ꝛ timorē inferni. Iste fūt ille due ancille: que inducūt hester reginam: q̄ interpretatur humilis: ad assuerū qui interp̄tat beatitudo. ℣ Hester. xv. Timor eleuat ꝛ cōp̄imit vestimēta defluētia ꝛ defect⁹ vtutū q̄ nos vt vestimēta ornant: amor eam sustentat. ℣ Ne sunt due alate mulieri p quas volat in desertū pnie et vite eterne. Et qz bona opera que fiunt ex isto timore filiali: ꝛ mala seu peccata que quis cauet ex eo sunt meritoria: quia magis timet offēsaz q̄z penā: quia ex charitate procedūt: quia pena respicit se: offensa deum. Ideo q̄ magis timeat ꝛ doleat de offensa dei q̄z de pena: signū est dilectionis dei. Videdū est de multis: que debent timeri isto timore. Primo igitur timēdum est peccatum: ne incurratur Eccls. xij. in fine dicit Salomon. Finē loquēdi oēs pariter audiamus. Deum time. s. timore initiali saltē ꝛ māda ta eius serua: quod scilicet est eius effectus et signum: quia. Qui timet deum faciet bona.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Eccl̃i. Hoc ē oīs hō. i. pl̃s hō hz verè esse hoīs: qō est esse rationale. §. I.

Timendum aūt ē pec

catū ⁊ vitādū ꝓpter septē ratiōes: q̄ ponūtur i li. de septē donis. Ꝓmo qz si pctm̄ nō eēt: nihil hōi obesset. Scō qz sine h̄ q̄cq̄ ē: hōi pdesset. Tertio qz angel⁹ bon⁹ sūme h̄ abhorrz. Quarto qz sanctis iniuriā infert. Quīto qz diabolo sūme placet. Sexto qz deo maxime displicet. Septimo qz facienti pessime nocet. Primo igit̄ timēdū est peccatū ⁊ fugiendū: qz si h̄ non eēt: nullū malū pene eēt. Eccl̃s. vij. Qui seruat mādatū: nō experiet q̄cq̄ mali. b. Grego. Nulla nocebit adūsitas: si nulla dñet iniq̄tas. b. Iero. Ego oīa mala sustineam⁹: pctā nr̄a hoc fecerūt. Oīa mala q̄ timem⁹: valde vitarem⁹: si peccatū nō eēt. Nō timerem⁹ nec infernū: nec purgatoriū: nec dei iudiciū: nec multiplex mundi periculū: nec mortē si nō eēt pctm̄. Vbi ē peccatū: nō ē bon⁹ hō. Sene. Nihil ē hōi bonū sine se bono. Et qz q̄libet mortale ē venenū ⁊ ꝺriū charitati: ꝓ quā hō hz eē spūale: iō nō hns charitatē ß peccatū: dicit ap̄ls. i. Cor. xiij. nihil ē. Et iō petr⁹ ap̄ls amissa charitate p pctm̄ negationis xp̄i: q̄uis nō hoc itellexerit: tn̄ vere dixit: cū ait cuidā dicēti se eē ex discipul⁹ ei⁹. O hō nō sū: qz eē amiserat spūale: vt exponit hylari⁹. Secūdo ē timēdū peccatū ⁊ rēuēdū: qz hōi extra pctm̄ oīa coopant̄ in bonū diligendi deum fm ap̄l̄m: quinimmo ptic̄eps fit oīm bonor̄ eccl̃ie fm illud ps. Participē me fac de⁹ omniū timētiū te ⁊c. Nō solū bona eis cedūt i bonū: ß etiā mala pene. Nā qz ex penis purgātur eor̄ pctā augent̄ ⁊ meritū ⁊ corona: vt p̄z i Iob: Tobia ⁊ alijs: Sicut ecōtra bona i se ⁊ optima fūt mala mal̄. Vñ. b. Aug. de ꝺc. di. ij. Et mala ꝓsunt bonis: sic̄ angel⁹ satħane colaphizās paulum. At sca obsunt mal̄ sic̄ buccella. i. eucharistia iude. Nec enīz illa buccella in se mala fuit: ⁊ iō nocuit: ß qz mal⁹ bono male vsus fuit. Insuper et mala culpe bonis ꝓuertūtur i bonū. s. cū reuertunt̄ ad pniaz. Vñ. b. Aug. de pe. di. iij. Vsq̄ adeo oīa electis dei ꝓuertūtur in bonū: vt etiā si qui eor̄ exorbitauerint: hoc eis faciat ꝓficē: qz inde humiliores cautiores: ⁊ feruētiores surgūt. Sicut ⁊. b. Ambro. dicit de petro di. l. Fideliorē fact⁹ ē petrus: postq̄ fidē se pdidisse defleuit. s. negādo. Et sic pctm̄ electē ē sicut tiriacha q̄ ex serpēte venenissimo tiro dicō ꝓficitur: ⁊ remediū efficit̄ ↄtra venenū: qz pctm̄ qō hūit mortiferā delectationez in se vel alio: ex eo assumit̄ remediū ad ip̄m expellēdū ⁊ mortificādū p cōpūctionē de eo: ⁊ p ↄpassionē i alio. Tertio ē timēdū ⁊ abominādū peccatū: qz bonis angelis multū displicet: ⁊ abominant̄ ip̄m: hoc p̄z i malis ⁊ bonis hōib⁹. Nā seuere puniūt deo dispone: vt p̄z de sodomitis p q̄s ⁊ cluiiates eorūz ipsi imiserūt ignē ⁊ sulphurē. Geñ. xix. Et ꝺauid ꝓpter cui⁹ vanā gl̄iaz i numerare faciendo pp̄l̄m suū angel⁹ dñi infra triduū peussit ex peste videlicet. lxij. milia. h̄. Reg. vlti. Anx. Tolerabili⁹ fetet canis putridus hōib⁹: q̄ aīa peccatrix deo ⁊ angel̄i ei⁹. Vñ in vitis patr̄ legit: q̄ cū trāsiret p heremū: angel⁹ i forma hois cū q̄dā sācto heremita: obuiā habuerūt q̄dam cadauer hois: ⁊ qz valde fetebat: heremita nares obturauit cū clamide: ne fetorē sēt̄iret. Angel⁹ aūt nil tale egit: postea obuiā hn̄tib⁹ quēdā pulchrū iuuenē vestib⁹ ornatū redolētib⁹: angel⁹ clausit fortit̄ nares: heremita aūt minime. Sz mirat⁹ de actu: q̄re nares obturassz iuē iuuenē trāsiēs: cū eēt ita pulcher ⁊ redolēs: nō aūt circa illud cadauer ita marciduz ⁊ fetidū? Rñdit. Tu cū sis caro sētis fetorē carnis. Nos aūt qz spūs sum⁹: sentim⁹ fetorē spiritū: q̄ ꝓcedit ex pctīs: q̄rū iuuenis ille lasciu⁹ erat plen⁹: ⁊ ideo mihi fetebat. Cū aūt angeli boni sint nob̄ amicissimi ⁊ socij: debem⁹ pctā timē ⁊ cauere: ne eis abominabiles fiam⁹. Peccatū quarto sācē iniuriā infert: qz offēdit regē ⁊ dñm: q̄ eni offendit dñm: offendit totā familiā suaz: q̄ sūt sancti. Eccl̃i. xxviij. Vir peccator turbabit amicos. s. eterni regis: vel qz a cōione sanctor̄ se sūbrahit ⁊ societate militant̄ ⁊ triūphātis eccl̃ie: q̄si si ex cōicatos eos iudicaret. Vel qz se ꝺriuz sanctis efficit: dū ꝺrie prātī militat. Luce. xi. Qui nō ē mecū: ↄtra me ē. Vel qz quātū in se ē gl̄iam sanctor̄: ⁊ gaudiū minuit: q̄ de ei⁹ gl̄ia visa gauderent: ⁊ in pūti de bonis ei⁹ exēplis iocūdarent̄. Vñ. b. Aug. in li. de pnīa: dicit q̄ penitēs debz de hoc dolere: q̄ multū boni ꝓristati sunt suis opib⁹: sicut ecōtra de bonis eor̄ iocūdati fuissent. Quīto pctm̄ iō timēdū ⁊ horrēdū: qz inimico nr̄o pessimo. s. diabolo sūme placet: ⁊ de eo gaudet p̄s. xij. Qui tribulāt me: inimici mei exultabūt. Si mot⁹ fuero. s. recedēs a deo pū. ij. Exultāt i reb⁹ pessimis: hoc estimat maximū suū lucruz: si alas christi sanguine acq̄sitas sibi sūbiciat: ⁊ deo sūbrahat: ⁊ secū ad inferna deducat: ⁊ cū ex hoc q̄ tētationib⁹ suis homines ad crimina inducat: nil ei vtilitatis accedat: sed augmētū pene: tanta est malitia eius ⁊ inuidētia: q̄ potius eligit sibi penam augeri cū pditione aīarū: q̄m eo augmento carere nō tentādo. Vnde vt habet̄ ex legenda Io. euāgeliste: resuscitat⁹ iuuenis quidaz ab eo dixit publice: q̄ viderat demones magnū festū faciētes ⁊ nimis gaudentes de ruina illor̄ duor̄ suor̄ discipulorum qui penitentes de eo q̄ mundum reliquerant: intēdebāt redire ad seculuz. Et econtra angeli sancti dolebant de casu eorum: quibus auditis ꝓuersi sunt ad deū ꝓpūcti. Quidā aūt demoniacus: vt patet i lib. de septē donis: cū p obsessū

diceret peccatū ei fetere: ⁊ hoc ꝓpter nobilitatem nature sue. Ūñ ⁊ de q̄busdā dī: q̄ postq̄ in duxit eos ad malū p̄cipue luxurie: ipe aufugit in actu ei⁹. Interrogauit q̄dam: q̄re g̃ cū tāta dilīgētia illud ꝑcuras? Rñdit ꝓpter lucrum. Sicut cloacharius itrat latrinā ꝓpter lucrū: licet ei feteat. Sed certe cū q̄libet sibi caueat facē id vñ inimic⁹ eius leteē: qđ ꝑmaxime ē sibi noxiū: et diabolus sit maxim⁹ aduersari⁹ nr̄ tanq̄ leo rugiēs circueat: q̄rens quē deuozet p peccatū: summe debet q̄libet timere ⁊ cauere. ¶ Sexto peccatū ē timēdū ⁊ vitandū: q: deo sūme displicet. Et h̄ ꝑ septē pliciter. Primo ex dei odio ⁊ tra ipm ⁊ indignatiōe. Nihil deo displicz nisi peccatū. Sapien. Nihil odisti de⁹ eoz q̄ fecisti Et q: sine ipo factū est nihil: vt dī Io. primo .i. peccatū: vt exponit. b. Aug. qđ nihil dī: q: nō ē alīq̄ natura seu positiuū ſ̄ priuatiuū. Dō cū oīa diligat q̄ fecit: h̄ solū odit qđ ipse nō fecit. Et in quo iuenit. s. mortale peccatū: inimicū hz ⁊ odit .s. respectu culpe. Eccli. xij. Altissim⁹ odio hēt peccatores. Hiero. de pe. di. i. Nō eni hōibus irascit de⁹: ſ̄ vicijs: q̄ cū ablata fuerint non erit quib⁹ irascat deus. Scdo peccatū deo displicz ex ꝓtumelie ei⁹ ꝓpter ipm irrogatiōe. Nonne maximā ꝓtumeliaz faceret spōso nobilissimo: q̄ dulcissimā eius spōsam vilissimo adulterio ꝓstituerz. Hoc agit peccator: q̄a aiaz spōsam xp̄i ꝓstituit diabolo. Hiere. ij. Sub ōi ligno frōdoso ꝑsternebaris meretrix. i. i omni apparētē p speritate vl̄ delectatione. Hic peccator filios ⁊ filias dei occidit. i. bona opera tēpluz dei succēdit. Strată paradisi ad modū p̄donis frangit In faciem xp̄i conspuit: ⁊ ēt uz in eo ē iteꝝ crucifigit: Ad Heb. vi. Rursus crucifigētes dei filium in semetipsis ⁊ ostētui habētes. Ecce quāte contumelie. Tertio q̄ peccatū valde displicit deo: pz ex eius contra ipsū persecutione: ꝑsecut⁹ ē eni illud in omni loco: vt nullus loc⁹ sit ei tutus. In celo ꝑmum: vt apparet i lucifero: quē ꝓpter vnū peccatū supbe mētis de celo deiecit in infernū: de tāta felicitate i tātaz miseriā In paradiso de q̄ eiecit ꝑmos parētes ꝓpter vnā culpe trāſgressionē. In terra ꝑsecutus est peccatū i mittēdo diluuiū ꝓpter peccata i ignē sogdomis. In aere p grādiationē in egyptijs In terra p absorptionē a terra dathān abirō. Et in iferno Deutero. xxxij. Ignis succēsus ē in furore meo: ⁊ ardebit vsq̄ ad inferni nouissima deuozabitq̄ ⁊c. Quarto hoc oñdit ex dei ꝓpter hoc imutatione. Nā peccatū ei displicet tm q̄ benignissimū ⁊ clemētissimū pīez ꝓuertit in crudelissimū iudicē: ita q̄ p toto mūdo nō dimittit quin filios q̄s creauit: q̄s sanguie suo redemit: si eos in mortali inuenerit i morte: quin gladio eterne dānatiōis occidat: ctiā si fugerēt sō clamide. b. marie puer. vi. Tel⁹ ⁊ furor viri non parcet in die vindicte: nec acq̄escet cuiusq̄ precibus. Quinto pz ex ꝓtaminatiōe bonoz ex gnē. Nā quecūq̄ q̄s faciat: ieiunia: elemosynas: martyria sustineat: nō placēt deo si sint cū mortali. Eccli. xxxiij. Bona impioz nō ꝑbat altissim⁹: nec respicit i oblationibus eoz. Iacobus. Qui in vno offendit: multa bona pdit scz meritū bonoz opez ex gnē quo ad vitā eternā ¶ Sexto apparet quātū displiceat deo peccatū ex ei⁹ destructionis elaboratione. Dēs eni laboꝛes assumpsit: vt destruerz peccatū. Voluit eni carnē assumere: vt carnē a peccato mundaret: p̄dicare vt illud ꝓtēneret. Sacra instituere vt illud destrueret. Apl̄os in mūdū mittere: vt illud expugnaret: vendi: vt nos redimēt: ligari vt nos a peccatis solueret: sanguinē fūdere: vt nos a peccatis lauaret: crucifigi: vt illud crucifigeret: occidi: vt occideret peccatū. b. Augusti. Hec oīa humiliter patī deus: vt mūdus q̄ perierat: liberarē. Septimo pz ex dei sepatiōe ⁊ exhereditatione. Nullus eni est ei tñ amic⁹: quin si iueniat ipenitētē in mortali: ꝑuet heredi tate vite eterne ⁊ fruitione ei⁹. Isa. lix. Iniquitates vr̄e diuiserūt inē vos ⁊ deū vr̄m. §. II.

Peccatuz ideo timen

dū ē ⁊ cauēdū: q: multa nocumēta infert ipi facienti. Naturalis eni ratio dictat vt timeat q̄s ⁊ euitet q̄ hōi plurimū nocēt. Precipue autez sunt septem nocumēta peccati.

Quia facit sibi ipi inimicū ⁊ odiosum.

Quia efficit ipm durū ⁊ pōderosum.

Quia ꝓstituit eū seruū ⁊ despectuosum.

Quia reddit aīmū immūdū ⁊ maculosū:

Quia oñdit illū fatuum ⁊ exprobrosum.

Quia innuit eū varijz ⁊ menstruosum.

Quia reliquit demū nudū ⁊ amaricosū.

Quātū ad ꝑmū clare sacra scꝑtura attestat q: peccatū facit hoīem sibi ipsi inimicū ⁊ odiosum. ps. Qui diligit iniq̄tatē odit aīam suā. Et Thobie. xij. Qui faciūt pctm ⁊ iniq̄tatem: hostes sūt aīe sue. Nō. n. mai⁹ odiū ⁊ inimicitia pōt ad aliquē demōstrari: q̄ cū q̄s illū occidit: ⁊ vita ꝑuat: qđ ē maximū bonū i tpalib⁹ reb⁹. Sed vt dī Sap. xvi. p malicią. s. pctī occidit hō aiaz suā: q:. s. ꝑuat eā vita gr̃e si pctm mortale ē: q̄ excedit icōpabiliter oīa bona tpalia ⁊ nālia: ⁊ iō dicit sapiens Eccli. xxi. Quasi a facie colubri fuge pctm. Sic eni vidēs colubz ꝓpe veniētē ñ expectat eū: vt magi videat: ſ̄ sbito fugit: timēs ne eū mordeat ⁊ occidat: ita cū serpēs antiqu⁹ approp̄inq̄t ad aiaz sua mala suggestiōe: vt virus pctī infūdat: nō ē remisse agēdū ⁊ dimittēdū ap propinq̄re p discursū cogitationū: ſ̄ sbito fugiē dū p resistētiā ⁊ expulsionē tal⁹ tētatiōis Iaco. iij. Resistite āt diabolo: ⁊ fugiet a vob̄. b. Ber. Vlā pctī ingrediētib⁹ mel ꝓpinat sophistic⁹. s.

diabol⁹: ꝓgredientibus fel ⁊ acetū: egredientib⁹ venenū aspidū insanabile. Ingredientes ꝓtami nat: ꝓgredientes obscurat vel obstinat: egredientes exterminat: vt in aia ⁊ corpe dānētur iusto iudicio dei. ¶ Donis stultitudo i li. de septē donis de duobus fr̄ibus fatuo ⁊ sapienti. Qui simul i cedētes deberēt redire in patriā suā: a q̄ elōgati erānt: venerūt ad quoddā biuium: vbi audierūt a pastoribus loci: q̄ vna illaꝝ viaꝝ erat: q̄ directe ducebat ad ciuitatē suaz: q̄ vtiq; erat alta: arta ⁊ aspera: ꝫ secure ducebat ad patriam suā Altera vero via erat plana: lata: delectabil: sed piculosa ⁊ latronib⁹ plena. Cū q̄ audītis his sapiens vellet capere viā mōruosā ⁊ asperā: exq̄ secura erāt: dixit ei frat fatu⁹. Rogo te: ne sumamus tm̄ laborē: ꝫ eam⁹ p istā aliā viā: q̄ est ita delectabil: q̄uis enī ibi sint picula: poterim⁹ euadē illa diuīsis modis. Cui sapiēs assētiuit. Cuz q̄ igit̄ pceḡrent̄ p latā viā a latronib⁹ captī: spoliati: ⁊ vulnerati sūt. Et cū fatu⁹ in foueā ꝓcerēt occidēdus: ⁊ ali⁹ ligat⁹ ad mortē duceretur maledicebat sapiēs fatuo: dicēs q̄ ꝓpter suaz fatuitatē: q: voluit capere illā viaz ipse mozerēt. ¶ Ñdit fatu⁹. Tu potius maledicaris: qm̄ tibi potius iputandū est: q̄ sciebas me fatuū: ⁊ mihi credidisti ⁊ acq̄uisti. Ad ꝓpositū. duo fr̄es sūt aīa ⁊ corpus seu affect⁹ vel appetit⁹ rōnal⁹ ⁊ sensualis. Sapiēs ē aīa: cui rō dictat bñ facere: arduа vtutū ꝫscēdere. Stult⁹ appetitus sēsualis vel corp⁹ q̄ nō vult nisi delectabilia sibi. Cū aūt puenit ḡs ad vsū rōis: occurrit biuiū. s. via virtutū difficil' quā seq̄tur: q: a pastoribus. i. plal' et p̄dicatoribus sibi manifestat̄: q̄ hec ē q̄ ducit ad vitā. Altera aūt q̄ occurrit. s. delectationū mūdi: ⁊ si lata videat̄ ⁊ placida: tm̄ plena picul' ⁊ latronib⁹ demonū: ⁊ ad pditionē ducit. Licz aūt aīe seu rōni videat̄ māḡ sequēda via aspera: ḡa secura: tm̄ allect⁹ a fre. s. appetitu sēsualit: cui grauior ē via vtutū ⁊ pnie: pmittit se duci: vt ꝓplaceat fatuo p viā latā: p̄cipue cū multos videat ire p eā: cogitās q̄ ⁊ si multa picula iueniet: ipe euadet: vel si erret q̄ poterit emēdari. ¶ Pergē do igit̄ p viā latā mūdi: icidūt i latrones demones: q̄ spoliāt bonis spūalibus: ⁊ vulnerāt i nāl⁹: ⁊ occidūt aīaz ⁊ corpus deiciēdo i foueā infernī. Vñ Jacobus. Unusq̄sq; tētat̄ a ꝓcupiscētia sua abstractus ⁊ illectus. Deinde ꝓcupiscētia cū ꝓcepit: parit peccatū. ¶ Peccatū vero cū ꝓsumatū fuerit: gnāt mortē. Et pauci sunt q̄ p pniam redeāt ad viā salutis: vt sperāt: potiꝰ ꝑsumūt. In inferno aūt positi aīa ⁊ corp⁹ post finē vltimū ꝙrit̄ aīa de corpe: q: noluit laborare: ꝫ magḡ rōnabilit̄ corp⁹ de aīa: q̄ vt dña ei⁹ ⁊ sapiēs noluit refrenare: ⁊ sibi sbm facē. .§. III.

Secundum nocumen

tū qō facit peccatū aīe: ppt̄ qō est timēdū: ⁊ ab ḡciēdū est: q: facit hoīez durū ⁊ pōderosū. Vñ de diabolo dr̄ ⁊ mēbris eius reprobis Job. xli. Cor ei⁹ idurabit̄ q̄si lapis. Et de pharaone obstinato. Induratū est cor pharaonis. Nec est credendū vl dicēdū: q̄ istā duriciā causet deus in mal: q: apl's dicit ad Ro. ix. Cui vult de⁹ miserēt: ⁊ quē vult indurat. Indurare de⁹ dr̄: q: idurare pmittit relinquēs hoīez arbitrio suo de meriē ei⁹: vt dicit. b. Aug. xxiij. q. iij. nabuchodonosor. Et quāto ḡs magḡ pmanet i peccato: tāto magḡ obdurat̄. ¶ Poeta ouidi⁹. Qui nō est hodie: cras min⁹ aptus erit. Sene. ¶ Peccata iuuenū predicant̄ in q̄le: q: fiunt debilia de facili. ¶ Peccata senū p̄dicant̄ in q̄d: q: eis q̄si ꝺbaliter adherēt. Cū enī pmanēdo in peccat̄ q̄si ipossibile ē: quin illa iterēt: vel alia ppetrēt iterando frequēter trahūtur i ꝓsuetudinē: q̄ cū sit q̄si altera nā ſm phm sicut nālia tolli nō pñt ita tales obdurati raro reuertūtur ad deū ea dimittēdo nisi in magno miraculo vt patet exēplū de illo sene nicolao luxurioso. q̄ cū ꝓposuisset abstinere a voluptatibus carnis. ⁊ ppt̄ h̄ etiā portarz euāgeliū in sinū suū q̄si in sui adiutoriū. deuict⁹ ex mala ꝓsuetudine. stimulatus a ꝓcupiscentia accessit ad pstibulū ad scelus ppetrādū. Sz da mauit meretrix ꝓtra eū. Egredere senex. quia video sup te mirabilia. Habebat enim tunc secum euāgeliū. Qui ꝓūctus accessit ad beatū andreā apl'z narrās factū suū. ¶ Dro quo oraꝫ diu dñm p remissione peccatoꝝ illius ⁊ ꝓtinentia audiuit vocē de celo dicentē se exauditū. ita tamen q̄ senex pniaz ageret sex mensibus iciunando ⁊ orādo. Hec ergo agēs. ⁊ paupib⁹ cūcta distribuēs salutem obtinuit ⁊ castimoniam. Quantū aūt sit piculosa ⁊ pnitiosa ista obduratio oñdit. b. Bern. in li. ad eugeniū papā de cōsideratione ꝺincēs. Nemo duri cordis salutez vnq̄ adeptus ē nisi forte cui de⁹ abstulit cor lapideū. ⁊ dedit ei cor carneū. Ipm enī cor durū ē. qō nec ꝓūctōe scidit̄. nec pietate mollit̄. nec precibus mouet̄. minis non cedit. flagellis obdurat̄. Ingratum ad bñficia. infidū ad cōsilia. pmptū ad iudicia. inuerecundū ad turpia. impauidū ad piculosa. inhumanū ad humana. ꝑteritoꝝ obliuiscēs. pñtium negligēs. futurū nō pspiciens. Et breuiter vt cūcta vno verbo ꝑhendā. Ipm est q̄ nec deuz timet nec hoies reuereꝫ de quo dicit̄. s. Eccli. iij. Cor duruz male hàbebit in nouissimo. ¶ Hodie igit̄ si vocē ei⁹. s. dei audieritis. nolite obdurare corda vra. Haz ipa duricia facit hoīez pōderosū. Est enī pctm vt quoddā pōdus aīe. Ez illud ps. Sicut onus graue grauate sūt sup me. s. iniq̄tates. peccatū aūt ſm. b. Greg. q̄ p pniaz mox non diluitur. suo pōdere ad aliud trahit. quāto igit̄ quis magis indurat̄ tanto peccata multiplicat. ⁊ p consequēs ponderosioꝝ efficitur. Anima quidem

nostra de se leuissima ē: nullū pōdus māle bñs Sed corp⁹ qđ corrūpit: ait sapiens: aggrauat aiam: cū est vnitū cum ea. Separata aūt si sit sine peccato: adeo leuis ē: q in momēto ī ictu oculi supra celū puenit vsq; ad ꝓspectū dei: q̄ puenire nō posset. s. vsq; ad primū etiaz celū: nec aḡla nec alia auis etiā toto tpe vite sue. In mortali aūt egressa ita pōderosa ē p peccatū: q ꝓsistere nō pōt vel in modico: quin ad pfūdū inferni descendat. Et in ꝟ pz q est pōderosior aīa: ꝓpter peccatū omni re pōderosa. Nā si massa plumbea eēt vbi ē luna: cū caderet: eā terra retineret Sz peccātē spiritū angelicū nō potuit retinere firmamētū: qđ sic dicit ꝓpter suā firmitatez nec terra nec aliq̄ corpea creatura vl nā retinere nō potuit: quin caderet ad inferni nouissima Unde zacharias. v. Iniq̄tas dī sedere sup talētū plūbi: vt edificet ei dom⁹ in ēra sēnar. i. inferni. Et Eccli. xxij. dī Sup plūbū qđ grauabit: q.d. nihil. Et post: arenā t salē t massā ferri facili⁹ ē ferre q̄ hoiez iprudētē fatuuz t impiū. Cū ꝟ aūt pōdere nō pōt nō solū p artā t altā viam currere vel ambulare: ꝟ nec serpere vel erigē: nisi onere deposito. Et iō hortat apl's ad Heb. xij. Deponētes omne pōdus. s. iniq̄tatis t circūstās pctm: curram⁹ ad ꝓpositū nobis certamen. .§.IIII.

Tertiuz nocumentuz

peccati ꝓpter qđ timēdū est t ab eo abstinēduz q̄ facit seruū vilissimū t despectū. Nil certe vili⁹ peccato: q̄ nihil est. i. nō ē aliq̄ creatura: ꝟ priuatio boni. Peccatū aūt facit ppetrātē tp̄z seruum peccati t ꝓsequēter diaboli. Un xp̄s Johan. viij. Qui facit pctm: seruus ē peccati. Et .i. Pet. ij. A q̄ ds victus ē ei seru⁹ addict⁹ est. b. Aug. Bonus hō si seruit. s. alicui dño temporali: liber est. Mal⁹ aūt si regnet: seruus ē: nō vni⁹ hois: ꝟ qđ pei⁹ est tot dñoz q̄t vicioz. Un t bragmani scpserūt alexādro magno: vt legit in hīstoria transmarina. Tu hostes exteriores expolias vt interiores nutrias. Tu hoies tue seruituti sbjcis: t int⁹ tuis iteriozibus seruis. Vos nullā ptē vīi corpis ptāti vze reliq̄stis q̄n inde tributarij sitis. Vos tot deos aut dños asseritis: q̄t mēbra habet. Mineruā deā capitē dicitis p sapiētiā. Junonē: q̄ iracūda deā cordis Martē q̄ bellicosus deū pectoris. Mercurium: q̄ multiloquus deū lingue. Herculē: quia magne fortitudis deuz brachioz. Bachum: q̄ ebriosus deū gutturis. Cupidinē: q̄ fornicator deū renū. t sic de alijs. Recidit deuicto a peccato vl diabolo: sicut de ceruo de q̄ dicūt nāles: q̄ exq̄ semel vincit ab alio ceruo: sep postea q̄si dñm suū iudicās t recognoscēs: cū ei occurrit caput iclinat t cornua dimittit: q̄si i signū subiectiōis t fuitutis. In hui⁹ fuitutis figurā ē: q̄ sedechias rex hierl'm capt⁹ ab exercitu nabucho donosoz ī reblata excecat⁹ duct⁹ fuit captiu⁹ et ꝟuus ī babylonē. Hiere. Sic aūm⁹ hoīs rex factus supne hierl'z p gr̄az: si capit ab exercitu vicioz q̄ ē exercit⁹ demōis: excecat ī rōe t fu⁹ ducit ī babylonē infernalē. Facit igit peccatum hoiez abiectissimuz t vilissimū. Maxime eniz vilitas est ꝓditio seruit: t tanto maḡ quāto dignioris ꝓditiōis ē q̄ efficit seru⁹: t vilioris q̄ efficit dñs. Seruit⁹ eni hoīm q̄ etiā p peccatū in ducta ē: nō inducit in totū hoiez: qz solū in obsequijs exterioribus corpis: ꝟ nō in interioribus aīmi. Un Sen. Errāt q̄ estimāt seruitutē ī totū hoiem descēdere: ps melioz excerpta ē. Corpora dicimus obnoxia. Mēs sui iuris ē. Un pcipiēti dño aliq̄d mali: nullo mō tenet nec dēt obedire: vt dicit Hiero. xi. q. iij. si dñs Sic seruitus peccati deriuat ad aīam pncipalit t capit eā: cū tn aīa sit de sui nā nobilissima: t pctm vt dictū ē qđ vilissimū. Un Sen. Si scirem deos ignoscituros: t hoies ignoraturos: adhuc dedignarer peccare. Et q̄dā phs quū incitaretur ad peccādū sibi ipsi rndit. Erubesce celū intra re ī cenum. Est aīa nr̄a illa margarita tā pciosa q̄ celestis negociatoz oīa bona sua dedit vt cōperaret eā: sm euāgelicā parabolā. Mat. xiij. Sz pctm nimis vilificat eā: adeo q̄ non capiat locū nisi imūdissimū. s. sētinā mūdi. i. infernū. t iō dns vt se peccatoz ꝓsiderat t vilitatem deponat peccati: exhortās: ait. Quā vil facta es nimis iterās vias tuas. Hier. ij. i. peccata sequēs .b. Aug. Quid times o hō: hoiez ī sinu suo posituū abjcit deus a suo t suoz ꝓsortio. Abjcit a mūdo t pjcit ī sētinā inferni cū diabolo: ppē ꝟ .s. peccatū lucifer vilis t abiect⁹ abjcit de ꝓsortio angeloz sicut leprosus. Adā ejcit de paradiso. saul a regno. i. Reg. xv. Nabuchodonosoz ab hūano cōsortio. Dan. iiij. Et iō dī in ps. xlix. Hō cū in honore eēt nō intellexit: ꝓpatus ē iumētis insipiētibus. Nec solū sil's illis: ꝟ viliozt abiectioz eis Bern. O q̄ misera conditio pctōz: q̄ de filio facit seruū pozcoz: vt pdig⁹ oñdit. Ecce quō de rege facta tā egregia creatura Muto dicerēt iumēta si loq̄ posset. Ecce adam q̄si vnus ex nob factus est. .§.V.

Quartum nocumentū

peccati est: qz reddit imūdum t maculosuz. Dicit apl's q̄ xp̄s elegit sibi ecclesiā vt spōsaz nō hñtem maculā. s. peccati neq; rugā erroris. Et de triumphāti dī Apo. xiij. Sine macula sunt ante thronū dei. De militāti in ps. c. Ambulās in via imaculata hic mihi ministrabat. Qui ergo habet maculā peccati: neq; in militanti ecclesia est p merituz: neq; ī triumphāti erit p pmiū Quāuis aūt pctm vēiale obscuret aliquātulū aīam: ppē quod. b. Aug. dicit: q̄ cauēda sunt t

timēda:ne multiplicata faciant nauim mētis ſb mergi:ſicut gutte aque intrātes in ſentinā niſi euacuetur:nō tñ generat maculā ſicut mortale quodcūq:ſm Tho.in.iiij. Que macula nō eſt materialis:ſ ſpūalis.ſ. q̄dam diſſimilitudo diuine bonitatis. Eſt enī deus ſūma bonitas ſine aliquo defectu. Vñ Sapi.vij. de eius ſapia dicitur. Speculū ſine macula et imago bonitatis Anima igit cū habet aliq̄ mortale dō maculata ꝓpter talē diſſimilitudinē ab eo et ꝓtrarietatem malitie: et quāto plura et grauiora peccata habet: tāto dicit magis maculata et lōgior a deo et diſſimilior. Exquo etiā dicit aīa fetida īmūda et corrupta.ps. Corrupti ſunt et abominabiles facti ſunt i ſtudijs ſuis.i.operib⁹ in quib⁹ multū extendūt et laborāt. Et modicū fermētū: ait apls.i.corrin.v.totā maſſam corrūpit.ſ.ogerie bonor operū. Hoc peccatū eſt lepra īmūditie: cui nō licet adherere:ne alia īmunda faciat ſiue ſit lepra i capillis.i.cogitationib⁹ ſiue in cute exteriozis opationis. Siue i veſte manifeſte puitatis. Siue ſit in domo q̄ frequentat.ſ. male ꝓſuetudinis. Dia iſta īmūdam reddūt aīam et abominabilē. Figurā huius habes Leui.xiij. et.xiiij. Tāta eſt hec īmundicia:vt ad ei⁹ ꝓpationē oēm īmundiciā corpozalē:quātumcunq; le pre plagarū et vlcerū:deus et ſancti qui rectum iudiciū hñt:nullā extimāt. Ex corde exeunt cogitatiōes male:furta:blaſphemie.adulteria: et hi⁹. Et hec ſunt que coīq̄nant hoiez: ait magiſter veritat xps. Matth.xv. Nō lotis manib⁹ māducare vel ēt lutulētis:nō coīq̄nant hoiez. Tanta ē h⁹ īmūditia:vt nulla ablutio terrena hanc īmmunditiā tollere poſſit:et maculas niſi deus aqua ſue celeſtis gre figurata aqua iordanis in qua Naamā ſyrus totus īmūdus lepra lotus: mūdatus ē ad plenū:et reſtituta eſt caro eius ſicut caro pueri paruuli.iiij.regum.v.b. Augu. Nemo tollit peccata niſi xps:qui eſt agnus dī tollēs peccata mūdi remittēdo q̄ facta ſūt: adiuuādo ne fiant:et ad vitaz pducēdo vbi fieri nō pñt:de conſe.di.iij.et ad hoc virtute ſue diuinitatis. Tanta eſt huius īmunditia:vt ad huius ablutiōem faciēdā neceſſariū fuerit deo filiū de celo deſcēdere:carnē aſſumere: crucē ſb ire:vt i ſanguie ſuo auferret iſta macula immūdicie: Apoc.i. Lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo. Ad hanc remouendam tot lauacra ſtatuit:aquas diluuij:ignez iudicij et purgatorij:tribulationum et martyrior lachrymar: ſacramētorū:verborū ſuorū. Abijcite ergo:ait Jac.apls in canonica ſua:oēm īmundiciam et abundātiā malicie:immūdiciā terre.i.aialiū terreſtrium immūdorū: quales ſunt qui ꝓpter amorem terrenor poſtponūt celeſtia: Immūdiciā aque que eſt piſcium īmundorum:dum facit hoies fluere per īmundas cogitationes:curioſe diſcurrere i ſcientijs.et voluptari i carnalib⁹ Immūdiciaz aeris.i.volatiliū immūdorū eor q̄ volāt et q̄rūt alta dignitatū Immūdiciā ignis alieni:inuidie et preſūptionis:quo cōbuſti ſunt nadab et abiu filij aaron: qui preſumpſerūt cuz igne alieno domino offerre:quia beati immaculati in via.

§.VI.

Quintum nocumētuz

peccati eſt: q̄ oſtēdit hoiem fatuuz. vñ et deridēdū. Voiter in libris ſapiētialib⁹ pcōres ſtulti dicūtur. Unde q̄ pcōres ſemper in mūdo abūdant.dī Eccleſiaſtes.i. Stultor infinitus ē numerus Stulticia eſt ōria ſapiētie. Sicut q̄ ſapiēs pmaxime dī:qui bene iudicat de vltimo fine hoīs: ita et ſtultus qui male iudicat et falſe de ipſo vltimo fine.ſ.deo preponēdo creaturaz creatori:et bonū tēporale eterno. Ex ſeptez oſtēditur peccator fatuus. Ex via:ex cura:ex mēſa:ex domo ſua:ex pugna:ex gloria:ex ope. Et pmo ex via. Poſui vos vt eatis:ait xps. Et cū oporteat nos ambulare:vel vſus hir'm ſupernā:vel verſus babyloné infernalē:et veritas que mētiri nō pōt docuerit: q̄ ſit via ducēs ad vtrāq; ciuitatez hir'm plenā omnib⁹ bonis et babyloné plenaz oībus miſerijs:dicēs. Arta eſt via que ducit ad vitam.ſ. via virtutū:et pñie:et pauci vadūt p eam. Et lata et ſpaciosa via q̄ ducit ad mortez:et multi incedūt per eam.ſ.via vitioz et voluptatum. Peccator eſt ita ſtultus:q cuz habeat eſſe certus de ſñia iſta:eligit potius incedere per viaz peccatoz per quā vt bos ad victimā ducitur:vides multos talem viam amplecti:q̄ cum modico laboze in virtutib⁹ ſe exercere. Unde bene dī ꝓuer.i. Sapiētiaz et doctrinā.i.ſapiētie doctrinā xpi ſtulti deſpiciunt. Sz in inferno poſiti dicūt. Nos inſenſati vitā illorū.ſ.iuſtor aſperā extimabam⁹ inſaniā:et finem eor ſine honore. Ecce quō ꝓputati ſūt inter filios dei. Sapien.et nos vt fatui inter filios diaboli. Ex cura oſtenditur fatuitas peccatorū Fatuus enim reputatur qui nullam curam ſui vel ſuoz habet. Hec infirmitatib⁹ ſuis et ſuorū aliquā curā p ſe vel alios ad ſananduz adhibet quinimmo frenetic⁹ extra ſe moleſte recipit curam habētes ſui ne pereat. Et vt dicit Iſaias xxxv. Fatuus fatua loquit: ꝓtumelias inferēs eis q̄ reꝑhendūt vitā ſuā. Etſi curā ſui vel familie et ſuoz alicui ꝓmittit fatuo: q̄ nec curare nouit alios nec ſe ipm. Familiā filios ꝓmittit eruditos laſciuijs. Alexāder magnus i puericia ſub pedagogo leonide mal' morib⁹ inbutus:in adoleſcētia et iuuētute illos dediſcē nequit. O quāta ſtulticia in platis:q̄ ꝓmittūt curā aīaz pſonis q̄b⁹ nō ꝓmitterēt pecuniā nec forte pomerū ſpoztā.b. Bern. Sic ſtulti extimationem de maximis minimā: et de minimis maximā curā

gerunt. ¶His silēs cuidā fatuo ep̄o qui solicitudinē maiorē ostendit de custodia calati pirorū pleni q̄ de multitudine aiar̄ sui epi. Cū.n.contulisset cuidā suo nepotulo archidiaconatuz: t pñtatū sibi fuisset canistrū suauiū piror̄ querebat cogitās cui ꝓmendaret vt saluā fierēt: dixit dictus nepotulus archidiaconus. Bñe mi cōmēda mihi. ¶Cui ep̄us: Nō confido de te male mihi custodires. Quidā autē magister ibi existēs t familiaris: ait. O miser que fatuitas ista ¶Cōmisisti infinitū numer̄ aiar̄: cui non audes ꝓmittere calatū piror̄. ¶Tertio ex mēsa apparet stulticia vbi sunt diuersi cibi t potus toxicati: sed melle vel zucharo ab extra liniti t i vasis aureis ppinati. ¶Certe oīo fatuus esset qui tales cibos t potus sibi paratos: t tales declaratos esse a fide dignis ꝓpter pulcritudinē vasorū t dulcedinē ciboz aliquē illoz comederz: cū mors pessima inde ꝓculdubio sit secutura: pū. i. vsq̄ quo puuli dilligitis infantiā: stulti ea q̄ sunt sibi noxia cōcupiscūt. b. ¶Grego. Quid insanius q̄ ꝓ modica delectatiōe carnis: eternis se obligare supplicijs. ¶In huius figurā habet ¶Exo. q quidā de populo isrl cū essent in deserto pasci mānā suaui celesti: appetētes delectatiōes ciboz carniū: ignis ꝓsumpsit eos duz illos comedissent. ps. Adhuc esce eoz erant in oze ipor̄: t ira dei ascendit sup eos ꝛc. ¶Quarto patet fatuitas peccatoris t ostenditur ex domo sua .i. mentis: qñ. s. ignem ponit in ea: vnde se t ōnia bona sua consumat ignem. s. carnalis delectationis ire vl inuidie vel alterius peccati: q̄ cōsumit in eo vitā gr̄e t omnia bona vtutuz. Jo. xxi. Ignis est vsq̄ ad ꝓsumatiōem deuorans t oia germia eradicās. s. bonoz operz. ¶Sic sardanapalus rex assyrioz totus effeminatus et lasciuus deditus: cū vidit ciuitatē suā obsessam ab exercitu t non posset resistere: se ipsū in domo ꝓbusit cū oībus suis rebus p̄ciosis. ¶Similis est hi⁹ aui fenici que antiquata multas radices aromaticas in nido colligit t seipam cōburit. ¶Quinto q̄ cum sit positus in pugna cōtinua: qñ vt dicit Job. vij. Militia est vita hois sup terrā ꝓpter quod oportet arma hr̄e: sm illud apli ad ephe. vi. c. Sumite armaturam dei vt possitis resistere aduersus insidias diaboli. ¶Ita fatu⁹ est q̄ ꝓiecit arma quibus se poterat defendere. vnde phia boetio. ¶Talia tibi arma ꝓtuleramus que nisi pus abiecisses nūq̄ victꝰ fuisses. vel est negligēs q̄ pmittit latrones sibi arma auferre vnde possit vulnerari. ¶Superbia furat ei calcaria timoris mortis tēpalis t eterne: t ensem timoris diuine iusticie: t vulnerat i oculis. ¶Inuidia vulnerat in naribus: ne odorē ꝓmi bonoz sustineat: t aufert ei lozicā iusticie que ꝓtegit simul multos annulos. s. virtutes. ¶Ira aufert scutū patiētie t vulnerat in auribꝰ ¶Pigritia aufert equū corꝑis: ne eo vtat ad laborē t vulnerat in pedibus. ¶Auaricia furat lāceā misericordie t pietatis el⁹: t vulnerat in manibꝰ. ¶Luxuria aufert t cingulū t brachas continētie: t vulnerat in lūbis. ¶Gula aufert galeam spei salutis p quaz custodiat caput rōnis. ¶Sexto fatuitatē peccatoz ostēdit in gloria pro momētanea laude t gl̄ia eternā postponens. Unde in nūero est quinq̄ fatuar̄ vginū q̄ accipiētes lāpades suas nō sumpserūt oleū in vasis suis: q̄ ideo excluse sunt a gl̄ia nuptiar̄ sponsi: vt habet ¶Gabolice ¶Math. xxv. t exponit. be. Augu. signare eos t eas que tsi habeāt in se integritatē quicq̄ sensuū ꝓseruādo: quasi vgines ex hoc lucētes vt lāpades: p exempla operz exteriorz: tñ q̄ non habēt oleū in vasis. i. leticiam spūalem: que exurgit in cordibꝰ ex pura intentione bonoz operz: vt. s. fiant ꝓpter deū pmanēt gloria eterna finaliter. ¶Septio in opa sua ostēdit peccatoz fatuitatē: q̄. s. cū habeat magnā sarcinā peccatoz quā ferre nō potest adhuc addit alia que plus onerent: sm illud ¶Apoc. vi. Qui in sordibꝰ est sordescat adhuc. ¶Exemplū i vitis patrū. ¶Ostēdit angelus hoies laborātes triplici fatuitate sub his exemplis. ¶Ostēdit.n. quēdā facientē sibi fasciculū de lignis: t cū pre graue dine nō possz illud ferre: adhuc alia ligna addebat. ¶Secūz: qui cū aquā de puteo cū labore hauriebat multo: haustaz fundebat sup terrā q̄ absorbebat ab ea. ¶Tertiū portantē trabē t cū vellet cū ea intrare domū tenebat eā ex trāsuerso sibi ipsi ponēs obicē ad nō valendum intrare. ¶Sic peccatoz fatuꝰ est: q̄ duz hz multa grauia peccata eū onerātes non minuit ea: ß auget addendo alia. ¶Secūdus est qui laborat satis ꝓ gr̄a aque acquirēda t per incuriā eam amittit. ¶Tertius est qui p rigoreꝫ inobediētie t supbie vult intrare in domū dei.

§. VII.

¶Sexto peccatuz est timēdum t fugiendū: q̄ spoliat hoiem cunctis bonis spiritualibus t amaritudinē inducit t angustiolū facit. ¶Q̄ spoliatū t nudū vtutibus faciat ostenditꝰ ¶Luc. i. dū dixit. b. ¶Maria. diuites. s. peccatis dimisit in anes. vacuos. s. bonis ¶Treno. i. ¶Manū suā. s. hostis diabolus vel peccatū ad oia desiderabilia eius. i. p̄ciosa auferēda. ¶In hꝰ figurā ¶Judic. vi habet q̄ p. vij. anos veniebāt madianite in terra isrl̄ postq̄ malū fecerant in ꝓspectu dñi filij isrl̄ t cūcta vastabāt t nihil oīo relinquebant ad vitā ptinens. ¶Sic demones peccatoribus malū facientibus t sibi fugientibꝰ in septē peccatis mortalibus faciūt: q̄ spoliant aiam vtutibus nec relinquūt in ea aliq̄d ptinēs ad vitā gr̄e vel gl̄ie. ¶Et que bona auferat diabolus magis ptic̄lariter ostendit p figurā in ¶ij. macha. qñ. s. antiochus pessimꝰ tyrānus ascē

dit hirlm: ⁊ intrās in templū abstulit oīa ꝑciosa eius. Inde antioch⁹ interꝓtat silentiū paupertatis: ⁊ significat diabolū seu peccatū: qui silet pauptatē bonoꝝ spūaliū: ad quā alam inducit. Intrat enī templū dei. s. coꝛ cū supbia ꝓtēt⁹ dei Et aufert. vij. genera bonoꝝ spūaliū ibi figurata. Primo quidē altare aureū: quod significat christū dei sapiam: cui⁹ gustū peccatoꝛ perdit. Secūdo aufert cādelabꝛū cum. vij. lucernis. i. grām spūs sancti: cū. vij. donis eius vel beatitudinibus. Tertio furat mēsam ꝓpositōis in qua cōtinue manebāt. xij. panes ꝓpositōis. Et hec est fides formata cū. xij. articulis. Quarto aufert de tēplo aime cortinas seu vela de q̄tuoꝛ colorib⁹: q̄ significāt q̄tuoꝛ ⁊utes cardinales: prudentiā: iusticiā: foꝛtitudinē: ⁊ tēperantiā: immo vasa tēpli ⁊ libatoꝛia. i. in quib⁹ solida ponebant: vt farina vel panis ⁊ hi⁹. Et significat ꝓtinētia ad spem: q̄ futurā beatitudinē facit ꝓeliare. Phialas q̄z in quib⁹ cōtinebant liq̄da: vt vinū: oleū: ⁊ hi⁹. ⁊ significat viscera pietatis vt liquescat lachꝛymis ꝓpūctōis: deuotōis: ⁊ compassiōis. Mortariola etiā in quib⁹ aromata vt thus ⁊ thimiama redigebant in puluerē: q̄ sunt meditatōes ⁊ affectōes humilitat: que ceteras ⁊utes humiliāt: ⁊ q̄si in puluerē redigūt odoꝛiferū: dū humilia de se sentit ⁊tuosus. Quinto vela seu cortinas de pagis cilicinis. i. fructū seu op⁹ pnie ⁊ austeritat. Sexto ornamētū aureuz .s. charitat ⁊ coꝛone pmia. Septimo aufert vasa cōcupiscibilia. i. opa facta in gratia q̄ ad meritū dū moꝛat in peccato. His bonis erat spoliatus ille paup: de quo dī apo. iij. Dicis q̄a diues sum locupletat⁹ ⁊ nulli⁹ egeo: ⁊ nescis q̄ miseres: paup cec⁹ ⁊ nud⁹. Q. amaritudinē inducat peccatū habes Hiere. ij. vbi dñs dicit alie peccatrici. Scito ⁊ vide q̄ malum ⁊ amarū est tibi dereliquisse te deū tuū. s. ꝑ peccatū: ⁊ timoꝛē ei⁹ nō esse apud te. Salū quidez est q̄ est pīnatio boni. s. virtutū: vt dictū est. Amaꝝ q̄ inquietudinē ⁊ punctōnem inducit. Unde phs dicit: q̄ois mal⁹ implet penitudiue ꝓpter remoꝛsum. s. cōscie. Isa. lvij. Coꝛ impij quasi mare q̄d q̄escē non pōt. ⁊. b. aug. in li. ꝓfes. Iussisti dñe ⁊ sic: vt ois inordinat⁹ alm⁹ ipe sibi pena sit. i. spḡit de⁹ amaritudies sup illicitas cupiditates. b. ambz. O q̄ magna est amaritudo petꝛi meoꝝ: pro qua tollēda tāta fuit necēsaria amaritudo scilicet passiōis ⁊ moꝛtis christi. Uerūtn nutriti in peccatis non sentiūt istā amaritudinē: q̄ sicut facti sunt piscib⁹ maris: q̄ ꝓpt assuetudinē nutrimēti ex aqua maris amara seu salsa estimāt aquaz illā dulcē. Sicut etiā sunt mulieri pregnāti: cui amara saptūt: ⁊ suauia fastidiūt. Si q̄ ꝓceperūt doloꝛē: ⁊ peperūt iniquitatē: ponūt dulce i amarū: amaꝝ in dulce: vt dī Isa. v. Et hoc ꝓpt palatū infectū febre peccati. Legit q̄ cū quidā fatuus audiret multū cōmendare falconē dñi sui de bonitate: occidit eū ⁊ comedit. Et cū plāgēt ab amicis dñi: ⁊ cōmēdaret ab eis de bonitate: nesciētes q̄d actū esset de eo: dixit fatu⁹. Falsuz est: q̄z ego comedi eū cū audirē tm cōmendare: putās eē suauissimū cibū: ꝑ nunq̄ comedi amaꝛiozes carnes. Sic hoīes fatui credētes inuenire multā dulcedinē in peccato: in fine inenitūt multā amaritudinē. Unde legit de q̄dā virgie que diu caste vixerat: ⁊ cum instigaret a diabolo de luxuria ad expiendā delectatiōem ei⁹ maximā: ⁊ quidā etiā viuēs honeste nimis familiariter cum ea cōuersaret etiā virgo: tentat⁹ ⁊ ipe ad expiendū hi⁹ delectatōem. Demū victi a diabolo cōmixti sunt simt. Qua delectatiōe expta ad tantā amaritudinē deuenit: q̄ virginitatē amisisz ꝓpt tā vilē ⁊ turpē ⁊ momētaneā delectatiōem: q̄ p̄ amaritudie moꝛtua ē. ℣. VIII

Septimo et ultimo peccatū facit hoīem mōstruosum ⁊ variū seu instabilem Treñ. i. Peccatū peccauit hiᵗ lm: ꝓpterea instabilis facta est. Unde ⁊ caim post peccatū ait dño. Ecce eijcis me hodie a facie tua: vagus et ꝑfugus ero super terrā. Et postea dī q̄ posuit dñs signū in caim. Et hoc fuisse dī: q̄z erat tremulent⁹ seu palyticus: quod est q̄d mōstruosuz Unde ⁊. b. aug. in ylti. li. de ci. dei: narrat de q̄dam matrona vidua: que cuz a filijs suis quos decez habebat fuisset offensa: ꝓpt q̄ eos male dixit: subito oēs talis infirmitas apprehendit: vt oīa eoꝝ mēbꝛa tremoꝛ quatereē: q̄ erat ita mōstruosum: vt oim aspect⁹ ad se ꝓterēt. Nonne valde mōstruosum eēt: si yn⁹ hō eēt qui haberet in se de nā ⁊ ꝓpetate diūsoꝝ aialiū: vt. s. caput hēt hois: ꝑ mēbꝛū aliq̄ leonis: aliud porci: aliud canis: aliud vsi: ⁊ hmōi. Sic euenit ait phia boetio in li. de phīca ꝓsol. vt q̄ ꝓbitate defta diuersis vitijs trāsformatū videas: cū i diuinā ꝓditōez trāsire nō possit: ytaq̄ in beluā: ⁊ leo q̄dē efficit ꝑ supbiā: porc⁹ ꝑ luxuriā: vulpes ꝑ dolositatē: ⁊ sic de alijs. Et pmaxie mōstruosuz aial est platus: ⁊ quicūq̄ rector male vite ⁊ exēpli. Unde. b. ber. Mōstruosa res est: grad⁹ ꝑm⁹ ⁊ anim⁹ imus. Sedes pma: vita infinita. Lingua magniloqua: manus ociosa ⁊ vultus grauis: actus leuis ⁊c. Et Isa. xxxiij. dī de peccatoꝛib⁹. Oriēt in domib⁹ eoꝝ. i. cōscie tijs spine ⁊ vrtice: ⁊ paliurus in munitoīb⁹ eius Et erit cubile leonuz ⁊ pascua strucionū: ⁊ occurrēt demonia onocētaur⁹ ⁊ pilosus: ⁊ clamabit alter ad alterū. Ibi cubabit lamia: ⁊ inuenit sibi requiē. Ibi habuit foucā eriti⁹: ⁊ enutriuit catulos suos. Ibi ꝛgregati sunt milui alter ad alterū. Et paulo supius dicit. Et ibix ⁊ corvus habitabūt in ea. Hec aialia significant diuersa vicia peccatoꝝ ꝑ que illis assimilant. Silis est

peccatoꝝ monstruoso euãgelico: qui simul erat demoniacus cecus: surdus ⁊ mutus: quez dñs iesus sanauit. Ad.u.xi. Hã peccator cecus est qz non videt finẽ suũ ⁊ piculũ: vel monocul⁹ sicut in quibusdã pribus dicunt hoies mõstruosi: qz nõ bñt nisi vnũ oculũ. s. ad terrena. Surdus ẽ qui non audit diuina p̃cepta. Mutus est q̃ nõ fatet peccata, sua: nec deũ laudat in opib⁹ suis. Demoniacus furijs ab eo agitat⁹ ad oia mala Et breuit peccatũ facit hoiez nõ solũ demoniacũ: cecũ: surdũ: ⁊ mutũ: ꝟ omni miseria miserũ. pũ. xiij. Miseros facit populos peccatũ. be. Aug. Quid misero miseri⁹: nõ miserẽte seipso Et ideo dicit. Miserere aie tue fili placẽs deo .s. amouẽdo a te miseriam peccati.

¶ Timẽdũ ẽ in pñti ꝑpt. vij. picla. Ca. vij.

Secundo timẽdũ

est in pñti ꝓpter piculoꝝ multiplicitatẽ. Sz timoze initiali: vt meritũ quis ꝓsequat: ⁊ p̃miũ. ꝓpt qđ dr. puer. xxviij. Beatus vir qui semp est pauidus. Qui vero mẽtis ẽ dure cozruet i malũ. Ecõtra. b. Hiero. Ego oia tuta timeo. Utiq; timendũ est nobis: qz hoc mare magnũ ⁊ spaciosũ manibus. i. demonib⁹: ait ps. est h̃ seculũ in quo vsamur. Sz vt dr Eccl. xliij. Qui nauigãt mare enarrãt pricula eius: q̃ vtiq; tãta nõ sunt in mãli mari q̃ta in mundi inhabitatõne: ⁊ hoc ex septem.

Ex eoꝝ immanitate. Ex ꝓditõis fragilitate. Ex hoium fatuitate. Ex temporis q̃litate. Ex malor̃ societate. Ex ſbmersiõis ꝓpiq̃tate. Ex paucoꝝ euasibilitate. §. I.

Est primo periculum

in mari ꝓpter ventoꝝ vehemẽtiã ⁊ ɔrietatem. Dañ. vij. Et vidit quatuor vẽtos pugnãtes in mari. s. vanus timor: vana spes: vanus dolor: ⁊ vanũ gaudiũ. Scõo piculosuz est ꝓpter monstroꝝ diuersitatẽ q̃ monstra designãt Dañ. iiij. per quatuor bestias q̃ surgebãt de mari. Prima silis leoni significat supbiã. Scõa silis vrso significat carnalẽ voluptatem cõcupiscẽtie. Tertia silis pardo auariciã. Quarta dentes bñs ferreos: crudelitatẽ ⁊ maliciã: vt significat quatuor genera psecutionũ i mũdo. s. tyrãnoꝝ p cruciatus: hereticoꝝ p doctrinã: hypocritaꝝ p fictã vitã ⁊ antixp̃i. Sunt ⁊ in hoc mari alia mõstra. s. syrene cãtates suauiter. i. pisces i mari. Ne bñt voces ⁊ suauit cãtãt: vt faciũt homines nauigãtes obdormire: ⁊ inde nauẽ pire Dos q̃ sũt adulatores debem⁹ vt ait. b. Hiero. surda aure trãsire ad modũ vlixis sapiẽtis: qui dr aures obturasse: ne audirz voces eaꝝ. Adulatores. n. hi⁹ ⁊ blandi malorum suasores: ad quoꝝ cãtus. i. suasiones hoies se p̃iciũt in pericula mũdi: ne audiant obturãde sunt aures mẽtis ꝓsideratõe deformitatis peccati tanq̃ pice. Et de hoc mari alia bestia mõstruosa exurgẽs malicie ⁊ inobediẽtie: de qua dr Apoc. xiij. Vidi bestiã de mari ascẽdẽtẽ que habebat septẽ capita ⁊ decẽ cornua. Capita. vij. sunt. vij. vitia capitalia. Decẽ cornua sunt trãsgressiões decẽ p̃ceptoꝝ legis: p que pugnat diabol⁹ cõtra nauigãtes hoc mare: vt faciat perire. Tertio sũt in mari picula ꝓpter peccatoꝝ põderositatẽ: cũ q̃bus sunt ⁊ natãt seu nauigãt p mare. Nã eni nauis est nimis onerata: ⁊ p̃cipue exurgẽte tẽpestate: nisi alleuiaret ſbmergeret. Onerat nauim alicuius cõgregatõnis peccatũ graue aliquoꝝ sicut nauis in q̃ nauigabat iudas cũ apostolis in mari galilee piclitabat. b. amb. Cauea mus ꝓditorẽ iudã: ne p vnũ multi fluctuemus xxij. q. i. nõ turbat. Quarto est magnũ piculum ꝓpter vasis debilitatẽ. Est eni corp⁹ humanũ ⁊ sensualitas fragilioꝝ oi vitreo. Sed ⁊ nauis ista est pforata: ita q̃ intrãt paulati aq̃ tẽtationũ ⁊ malaꝝ delectationũ vsq; ad aiam p foramina q̃q; sẽsuũ. Et sicut paulati ⁊ q̃si gutta tim aque intrãt in nauim p rimas: ⁊ nisi euacuent ita augerent q̃ nauim submergerẽt: ita etiã minima peccata nisi expellãt de mẽte p ꝓtritionem ⁊ alios pios modos: ita aggrauãt mẽtem q̃ de facili posset ds submergi in infernũ p mortale. Unde. b. aug. Nõ facit fluct⁹ irruẽs: hoc lentina neglecta. Quito oñdit piculũ ꝓpter defectũ necessariorum ad viuendũ ⁊ nauigandum. Carent eni virtutibus p q̃s vt per instrumẽta bñt duci. Carent etiam vento grate aure spũs sancti: sine q̃ nõ põt nauis ꝓcedere in bonũ. Carent nutrimẽto spũaliũ cõsolationũ. Sexto oñdit piculũ ꝓpter eoꝝ varietatẽ. Numerat. n. apl⁹ varia picula in que incurrit q̃bus spũaliter plenus est mũdus. i. cozin. xj. Periculũ fluminũ: carnaliũ motuũ ad voluptates: piculũ latronũ: demonũ vel supbie ⁊ inanis glozie: q̃ furant thesauros spũaliũ bonoꝝ. Periculis ex genere. i. cõsanguineoꝝ ꝓpter nimiã ad eos affectionẽ. Periculis ex gentibus: in infidelib⁹ verbis vel factis instigãtibus ad errores. Periculis in ciuitate: ex diuersis officijs in iudicãdo ⁊ nõ recte ⁊ ciuiliter ꝓuersando. Periculis in solitudine: per accidiã ⁊ ꝓsumptõem suiipi⁹: ⁊ ppriã volũtatẽ sequẽdo. Periculis in mari i studio sacre scripture que mare dicit: non sane intelligendo: sed falso vt heretici. Vel in mari tribulationũ ne deficiat. Ut pnie ne recte agat Periculũ in falsis fratribus. i. hypocrit̃ ⁊ dolo simulãtib⁹ se aicos ad decipiẽdũ ⁊ nocendum.

Septio oñdit piculũ ppt pplexitatẽ ⁊ implicatõem maloꝝ ad inuicẽ. Aliq̃n. n. ds est ita implicat⁹ i aliq̃ negocio vt ñ videat modũ euitãdi

quin alterꝫ malorꝫ incurrat. Et dñ vnum vitiū vult euadere:in aliud inuoluit:sicut volēdo vitare vanā leticiā:incurrit accidiā ꝛ ecōtra. Vñ legit i vitis patrū:q.b. Anto. vidit mūdū totū plenū laqis se iuicē ꝓnectētib⁹. Et cū clamasset Antoni⁹. Q̄s istos euadet? Vox de celo ad eum facta est:sola humilitas. .§.II.

Secundū unde ostendit magnitudo piculi h⁹ mūdi: ppē qō sp in tiore manēdum est. Juxta illud. Nisi tenueris te instant in timore dñi:cito sūuertet dom⁹ tua sez ꝓscie. Est fatuitas hoim nō vidētiū vel curātiū de pericl' ppē qō seqt in eis qō dr in eccl'. xij. Qui amat piculū incidet in illud. Et hec fatuitas ondit ex. vij. Primo qz nō vitāt nec formidāt hoies ipa picula:nō attēdētes illō poete. Felix quē faciūt aliena pericula cautū. Sicut Balaam ariol⁹ assuet⁹ mōstris: mōstra visa nec stupebat nec formidabat:ita isti piclitātiū visa picula nō vitāt. Silꝫ sunt latronib⁹ q̄ cū vidēt aliquē de latronib⁹ socijs suspēdi:nō ppē h̄ dimittūt furta:estimātes illud sibi nō ee verum. Secūdo appet fatuitas hoim:qz nō solū timēt ꝫ nec sentiūt picula in qb⁹ sunt:ad modū ebriosoꝝ ꝛ dormiētiū. Hi sunt silꝫ ione ppē cui⁹ petim nauis piclitabat. Alij oēs clamabāt ꝛ timebāt attēdē tes piculū sōmersiōis nauis. Ipe sol⁹ i ea tēpestate ꝛ pericl'o dormiebat Jone. ij. ꝛ iō alijs inocētib⁹ euadētib⁹:ipe sol⁹ remānsit i pericl'o absorbit⁹ a cete. Et ꝓ. xxiij. Eris q̄si dormiēs in mari:ꝛ q̄si gubernatoꝝ amisso clauo. Tertio appet ex h̄:qz nō solū nō sentiūt piculū: imo etiā ipm diligūt:adeo q se sciēter in illud ipingūt ꝛ imergūt:currētes ad loca q̄ sciūt sibi periculosa: ad loca vbi sunt occasiōes petōꝝ:ꝛ in spectacl' mulieꝝ ꝛ hi⁹ ꝓ. vij. De fenestra dom⁹ mee ꝓspexi ꝛ ecce vidco vecordē:ꝛ mulier occurrit ei in habitu meretricio ad capiēdas aīas. Et paulop⁹ Et sequit eū q̄si bos duct⁹ ad victimā ꝛ agnus lasciuiēs:ꝛ velut si auis festinet ad laqz:ꝛ nescit q̄ de piculo aīe agit. Quarto qz nō solū pricula amāt:ꝫ piclitātibus se illaqant:vt ab eis auelli neq̄ant:ad modū eoꝝ q̄ cū sit in piculo sōmersiōis:aliq̄ vt fatui volētes eos liberare mittūt se in aq̄s illos apphēdēdo:ꝛ cū ill'se strigendo. Sed talit astrigūt q̄ peūtes nunq̄ eos dimittūt:imo ꝛ cū eis pereūt: sicut accidit cuiq̄ i vitis patrū legit:q̄ cū scūm deseruisset ꝛ in heremo deo fuiret:appuit ei diabol⁹ in forma viatoris cū mltis lris: dicēs se missum a suis consanguineis:eo q̄ mortui eēnt sui ꝛ dimissēt ei magnā hereditatē paupib⁹ dispēsādā:nisi ipe illuc iret:mlta scādala oriren̄t de sbstātia illa. Dō ille incaut⁹ pgēs ad ciuitatē ꝓ hi⁹re sedāda ꝛ substātia erogāda:inuenit oēs incolumes: q̄ tñ rogat⁹ ab eis vt cū ipis remaneret: acqescēs scto se totū dedit. Quito qz cū deberēt se exonerare ꝛ explicare ab impedimētis in piculo sitī: ad motū aq̄ꝫ tumentiū:vt nudi ꝛ expediti liberius possint natare ꝛ euadere:ipi ecōtrario magis se onerāt ꝛ implicāt reb⁹ tpalib⁹ et nociuis .i. thimo. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt in tētatōes ꝛ laqꝫ magnū diaboli ꝛ desideria mlta inutilia:q̄ ducūt hoiez ad interitū. Sexto qz cū sint in piculo:deū nō excitāt nec aditatoria alioꝝ vocāt:sine qb⁹ euadere neq̄unt. Sz potⁿ volētes eos a pericl'o liberare ꝓtenūt: ꝛ enā eos q̄s vidēt sibi nō acqescere ꝛ picula fugere eozꝫ monita irridēt. Silꝫ sunt isti duob⁹ generib⁹ loth:q̄s cū admonuisset vt discederēt de ciuitate pessima:ne inuoluerēt in piculo in pditōe illoꝝ de sodamis:nō acqeuerūt:ꝫ visus est eis p risum loq̄:ꝛ ideo inciderūt cū illis in pditiōem. Septimū nō solū diuinū aditatoriū vel scōꝝ nō aduocāt:ꝫ eos ad iracūdiā ꝓtumelijs ꝓuocāt ꝛ vt maris delphines in tempestate saltāt:ꝛ vt frenetici in suis periculis exultant:ꝛ eos quos non vident inuolui periculis:insensatos ꝛ insanos reputant. Sap. v. Nos insensati vitā illorum estimabamus insaniam. .§.III.

Tertio ostēditur q̄ hō sit in magno piculo ppē ꝓditōis fragilitatē. Job. xiij. Hō natus de muliere brcui viuēs tpe:replet⁹ multi miseriꝫ:qui q̄si flos egredit ꝛ ꝓterit:ꝛ fugit velut vmbra:ꝛ nunq̄ in eodē statu pmanet. Idē iob q̄rto. c. Ecce q̄ seruiūt ei nō sunt stabiles:ꝛ i angelis suis inuēit prauitatē. s. q̄ ceciderūt:ꝛ q̄ro magꝫ q̄ habitāt domos luteas:ꝛ terrenū bn fūdamētū. dom⁹ lutea ē coꝛp⁹ in q̄ sunt q̄tuor pugiles ꝓtinue pugnātes adinuicē:q̄tuor. s. humores:calidū:frigidū:humidū:ꝛ siccū. etsi vnus ꝓ alio vicerit excessiue supabūdās ifirmat coꝛp⁹ ꝛ demū domus lutea corruit:etsi male vixit:ad suspēdiū eternū trahit. Vñ dr i li. de. vij. donis q̄ quidā rex q̄siuit a q̄dā phō de q̄nq̄ qōib⁹que faciūt ad ꝓpositū: ad ondēdū fragilitatē ꝓditionis humane:ꝛ exide magnū piculū:ad q̄ singulas rndit. Et ꝓma fuit. Quid ē hō: Et rndit phs. Bacipiū dr mortis:hospes loci: viatoꝝ trāsiēs. Bacipiū dr:qz manū mortis euadere neq̄t. Et qz mors oēs dies ei⁹ ꝛ labores rapit Hospes dr loci:qz cito obliuiscī tradit:ꝫ cū gaudio recipiat. Ac etiā qz pascēs ꝛ potās nihil immane de hospitio vel reb⁹ hospitij portare pmittit:ꝛ qz in introitu in hospitiū multa ei ꝓmittūt suauia q̄ nō soluūt seu exhibēt. Dr q̄s viatoꝝ trāsiēs:qz siue dormiēdo siue vigilando siue comedēdo vel loq̄ndo:nec per momētū de scit q̄n currat ad mortē. Secūda qō fuit. Cui silꝫ est hō: Et phs. Silꝫ ē aceruo niuis: rose matutine:pomo nouo. Acerno niuis: qz vt acerꝰ niuis modico caloꝛe cito in aquaz de qua

fuerat resoluit: sic hō genit⁹ de putredine mo-
dica infirmitate in cū reuertit. Rose matutie
qz in iuuētute hñs colozē viuidū: in vespe sene-
ctutis habet marcidū. Homo nouo: qz duz in
arboze pendēs ad crementū debitū peruenire
credit: verme interi⁹ exorto corrodit: ꝛ subito
corruens inutile efficit: ꝛ sic frequēter hō in pu
ericia sua subita infirmitate ꝛ morte punct⁹ in-
utilis suis inuenit. ps. cxliij. Hō vanitati simil
factus est. Tertia questio est. Quō se habet
homo? Rñdit phs: Ut lucerna ad ventū que
cito extinguit: ꝛ vt scintilla in mari que cito ab
vndis absorbet. Sap. v. Ut spuma gracil que
cito a procella dispgit: vt lanugo q̄ subito a vē
to rapit. Quarta questio. Ubi est hō? Rñ-
dit phus. In bello multiplici ꝛ diuerso: qz in se
habet bellū intestinū remordētis ꝛ sciētie: si est
in pctō. In ꝓpo corpe hz bellū ciuile ꝛ vicinuz
quatuoz elemētoꝝ pugnātiū adinuicē: p ꝟrias
qualitates vt s̄ dictū est. Uolibet quatuoz ele-
mētoꝝ vult eū sibi vēdicare ab alio: ꝛ p hoc pu
gnat cū alijs vt pdñet. Terra vt fiat melācolī-
cus: Aqua vt fiat flegmaticus. Aer vt fiat san
guineus. Ignis vt fiat colericus. Quodlibet
hoz in hoie ꝛ p hoie pugnat ꝟ aliuz: ꝛ qōlibet
hoz p virib⁹ alteri repugnat. Tertiū bellum
est reꝝ ex ꝛcupiscibiliū que bellāt alliciendo: vt
pea hoies se a deo auertāt ꝛ ad se p inordinatū
affectū ꝛuertāt. Quīta questio est. Cū qb⁹
socijs est hō? Rñdit phus: cū septē qui frequēt
eū molestāt. ꝛ hi sunt fames: sitis: calor: frigus:
lassitudo: infirmitas: ꝛ moꝛs. Et vt istis satisfa
ciat hō frequēt deū offendit. .§. IIII.

Quarto apparet peri

culū magnū. vnde ꝛ timendū ꝓpter maloꝝ so-
cietatē: qz hō nāliter est aīal sociale ꝛ ciuile: iō
cōiter delectat ꝛuersari cū alijs. Sed qz pauci
sunt electi: ꝛ multi sunt qui incedūt p viā latam
viciozꝝ: que ducit ad pditōem. Jō vitāda est so-
cietas hoīm familiaris: nisi notū sit eos esse bo
nos. Nā vt dicit ps. Cū sancto sanct⁹ eris: cuz
puerso puerteris. xxvij. q. i. Sepe maloꝝ ꝛsoꝛ-
tia ad crimē inducūt innocētes. Un Petrus
apl⁹ cū fuit inter bonos. s. socios suos apl⁹os
ꝛfessus est xpm: dicens. Tu es christus filius
dei viui. Sed cū repit se cū pfidis iudeis in do
mo caiphe: xpm negauit ꝛ peierauit. Cōsiderā
tes sancti viri picula ꝛuersatōis hūane: solitu-
dinē q̄rebāt. Sic Jo. baptista: antra deserti te-
neris sb annis: ciuiū turmas fugiens petijt: ne
leui saltē maculare vitā famine posset. Adā cū
esset solus non est ꝑuaricat⁹. Associatus autē
ne ꝛtristaret socīā euam: ei acq̄uit in trāsgres-
sione precepti. Sen. Quotiēs inter hoies fui
minus homo fui. Sic Judas machabeus cuz
fratrib⁹ magī elegit vitā ducere in deserto: feni
cibo vescētes: q̄ cū hoibus in ciuitate declinan
tibus a lege dñi. Christus etiā resurgēs a moꝛ
tuis non legit ꝛuersatū fuisse cū malis: ꝟ tñ cū
bonis vt discipulis quibus sepe apparuit. Sz
ꝛ Apoc. xij. dr: q draco traxit tertiā ptē stellaꝝ
de celo in terrā cauda sua. Prima ps stellaꝝ. i:
angeloꝝ est eoꝝ: qui voluerūt deo ꝛtēplādo as
sistere. Secūda ps est eoꝝ qui pati fuerāt ei mini
strādo obedire. Et hi nō ceciderūt: ꝟ i veritate
steterūt. Tertia ps ē eoꝝ qui parati fuerūt dia
bolo ꝛsentire eū imitādo in sua supbia: nō reco
gnoscētes seu expectantes suā gl̄am a deo. Et
sic cū mala societate tracti sunt in ꝓfundū laci
cū dracone lucifero: vñ traxerūt exemplū imi-
tatōis male. Propterea deus ꝓhibuit pp̄m
isr̄l ꝟhere matrimonia cū gētilibus: ne ex eoꝝ
societate addiscerēt supstitiōes eoꝝ. Descēden-
tes ex seth: filio tertio ade: qui dicunt filij dei qz
boni erant: cū cōmiscuerūt se cū descēdentibus
ex caim que dicunt filie hoīm que male erant.
inde effecti sunt mali ꝛ dediti vicijs carnalibus
ꝓpter que deus imisit diluuiū. Gen. vi. Unō
in puer. Qui tetigerit picē inquinabit ab ea:
Ecclē. xiij. Qui cōicat supbo: induet supbiam.
Et sicut in ꝛpalibus mūdus est plenus piculis
deceptionū ita in spūalib⁹. Propt quod dicit
Hiere. ix. c. Unusq̄sq̄ a ꝓximo suo caueat: ꝛ in
oi fratre suo non hz fiduciā: qz ois frater sup-
plantās. Exemplū de illo ꝓpheta q̄ fuit missus
a deo de iudea in samariā. vt reꝑhēderet hiero
boā de idolatria sua. Cui cū dñs ꝓcepisset ne
comederet in samaria: accedēs illuc ꝛ intrepi-
de arguēs ꝛ publice regē hieroboā ꝛ extensam
manū seu brachiū regis vt caperet arefactā sa
nauit: nec oblata munera recipe voluit a rege:
postea cū reuerteret: quidaz falsus ꝓpheta ex
pte dei suasit sibi: vt rediēs samariā comederet
cū eo: qz deus sibi hoc mādauerat qō credens:
cū falsum esset cū comederet cū ipso ꝓpha in
uitāte p cūdē sibi declaratū est se deceptū: ꝓpē
qō puniret ꝓut accidit: qz sutfocatus est a leo
ne in via. iij. Reg. xiij. Joseph sanct⁹ vendit⁹
a fratribus in egyptū: cū fideliter tractaret bo
na dñi sui falso accusatus ab vxore patroni: qa
noluit sibi ope nepharío assentire: cū tñ p mul
ta eū quesisset ad ꝺ inducere: vt hī in li. ō xij. pa
triarchis: incarcerat⁹ est. Licet postea deo op
ante mirabilit exaltatus est. Narrat Petrus
alphon. q cū quidā diues amisisset vnū sacculū
aureoꝝ: in quo erat etiā vn⁹ serpēs sculptus ō
auro. Fecit p ꝑconē clamari: q qui inuentū re-
signasset ei: donaret sibi. x. florenos. Huc igit
sacculū quidā paup inuenit ꝛ inuita vxore sua
restituit diuitī illi. Solēs aūt diues q paup ha
beret de illis. x. aureos ꝓut ꝓmiserat accusauit
ip̄m coꝝ iudice: dicens qz in sacculo illo erant
duo serpentes aurei ꝛ vnuz solum reddidisset.

Cōsultus aūt sup hoc quidā phs q̄ dicebat auxiliū miseroꝝ: dixit. Viues ꝓbus hō videt nec videt veriſile q̄ debeat mētiri paup etiā ille et fidelis: q̄ potuit sibi retinere pecuniā illaz: ⁊ tñ reddidit: ⁊ sic videt fidel⁹ ⁊ veridic⁹. Scōz g̃ dictū diuitis iſte nō est saccul⁹ ei⁹: exq̄ ibi tm̄ vn⁹ est serpēs aureus ⁊ in suo erāt duo. Retine g̃ eū tu paup quousq̄ inueniat sacculus diuiti in quo sunt duo serpētes. Qua ꝓcepta ſnia iudicis falſas est se falſuz dixiſſe diues: q̄. ſ. ibi non erat niſi vnus ſpens: sed hoc faceret ne paup illos. x. haberet. §. V.

Quinto apparet mundus piculosus ex tpis q̃litate.

Dicit. n. apls. ij. ad thimo. iij. In nouiſſimis tpibus inſtabūt tē poza piculoſa. Erūt. n. homes seipos amantes cupidi: elati ⁊c. Temp⁹ itaq̄ piculoſuz est q̄ ad corpa ⁊ cauſatiuū infirmitatū: q̄n ſimℓ ⁊ semel ē minus calidū ⁊ frigidū ⁊ siccū. Sic ſpūalit ē in hoibus modernis: q̄ sunt in nouiſſio tpe: nimi⁹ calor cupiditatis deſiccās hūoꝛē gr̃e ⁊ charitatis: vñ q̄ nō habēt humoꝛē ozto ſole tribℓatōis vel oblate ꝓſperitatis aret in eis ꝓpositū bone volūtatis. Erūt. n. homines seipos amātes ⁊c. Vix in mūdo iā amaℓ aliq̄d pure ꝓpter deū: ſ oia ꝓpter ꝓpriū ꝫmodū. Periculoſū tps ē ꝓpter abundantiā siccitatis. ſ. ex ingratitudine. Eſt. n. ingratitudo ventus vrēs: deſiccās fontē diuine pietaſ: fluēta gr̃e: ⁊ roꝛē miſericordie Vñ ⁊ in dicta auct̄e dō ingrati ſceleſti ſine affectōe. Ingratitudo fuit cā deſtructōis hieroſolymoꝛ: vt ꝑz Lu. xix. cū xps dixit. Non relinquēt in te lapidē sup lapidē q̄ nō deſtruet: eo q̄ non cognoueris tps viſitatōis tue. Hiere. viij. Milu⁹ cognouit in celo tps suū ⁊c. Popul⁹ aūt meus me nō cognouit. Ber. recolēs in coꝛ de meo toꝛpoꝛē tepoꝛēq̄ hoꝛ miſerabiliū tpm in me metipo ꝫfundoꝛ. Cui. n. modernoꝛ inferat tñ gaudiū tātoꝛ bñficioꝛ exhibitio: q̄tum antiqs patrib⁹ ſola ꝓmiſſio. Videt q̄ iā mūd⁹ ſit in pedib⁹ ſtatue. de q̄ Dan. ij. dō. q̄ ꝫiūgebat ferrū teſte: qđ ſignificat: q̄ in fine erūt homies abſq̄ federe ⁊ pace: ⁊ ſicci gr̃a gratitudis. Tertio eſt piculoſū ꝓpter abundantiā frigiditat: q̄ ℨbit hoiem ⁊ impedit a motu bonoꝛ opeꝛ. Sicut frigidā ciſterna facit aquā: Sic frigidā fac malicia aliaz ſuā. Vñ xps de vltio tpe ait. Qm̄ abūdauit iniqtas: refrigeſcet charitas multoꝛ Et ex hoc efficiūt hoies pigri ad bñ opandū. Vñ in pū. ꝓpter frigus piger arare noluit: iō mēdicabit eſtate. Ecōtra: Amoꝛ dei. n. nūq̄ eſt ocioſus. Opaℓ. n. magna ſi ē. i. opari facit. Si opari renuit: amoꝛ nō eſt. Amoꝛ. n. dei q̄ ē huic frigiditati ℨrius: ꝓpaℓ igni q̄ nunq̄ dicit ſuffic Sic ignis diuini amoꝛis semp ad alia ſe extendit. Quarto eſt piculoſū tps ꝓpter supabūdātiā hūoꝛis. i. voluptatū carnaliū. Vñ dō in dctā auct̄e apli. Voluptatū amatoꝛes magiſq̄ dei. Aptiſſime ꝫuenit huic tpi qđ dō Ben. vi. Dis quippe caro coꝛrupat viā suā. Et cū tps sit ꝑciosiſſimū: nil ꝑcioſi⁹ tpe: ait. b. Ber. Sz heu q̄ hodie nil viliꝰ reputaℓ qđ vtiq̄ recupari nō pōt. Et tñ hoies amittūt de ipſo nō solū hoꝛas ⁊ dies: ſed ⁊ mēſes ⁊ annos. Vñ cū quidā ſāct⁹ hō q̄tū tpis vixiſſet iterrogareℓ: cū ānodo cēt senex? Rñdit ille. xx. ānis. At interrogans ait qūo hoc veꝛ est cū ſis senex? Rñdit ille. Ego arbitroꝛ me. xx. ānis vixiſſe: q̄ tm̄ vixi q̄tū fui vi dō. ſ. xx. ānis reſiduū reputo pdidiſſe. §. VI.

Sexto est vita presēs

piculoſa valde: ꝓpter abſoꝛtōis ꝓpinq̄tatē ps: exiij. Pericula inferni inuenerūt me. Tētatō est vita hois sup terrā ſm aliā trāſlatōez. Job vi. In quocūq̄. n. ope tētatio ſe offert: inclinamus ad veniale: ⁊ de veniali ad moꝛtale: ſiue comedēdo: ſiue bibēdo: ſiue loquēdo: ſiue audiēdo ſiue reſpiciēdo. Hiere. ix. c. Moꝛs introiuit p feneſtras noſtras. ſ. ſenſuū. Quāciti⁹ aūt q̄s labiℓ in moꝛtale deſcēdit merito vſq̄ ad portas inferni. Et q̄ ꝑ ſe exire non pōt niſi manu diuina extrahaℓ de luto fecis ⁊ ꝯtinuo moꝛi pōt. iō est in magno piculo inferni. Periculū aūt maximū noſtrū ad inferos deſcendi oñdit balaā ad Joſaphat regē ꝑt refert Jo. damaſ. dicēnim qui delectatōes mūdanaſ deſideraāt ⁊ aliaſ suaſ fame veritatis perimūt ſiℓes sunt cuidaz hōi: q̄ dū a facie vnicoꝛnis ne ab eo deuoꝛareℓ velociꝰ fugeret i quoddā magnū baratrū cadere cepit. Dū aūt caderet: manib⁹ arbuſculā q̄dam appēdit q̄ erat in terra: pedes vo suos in q̄dā baſi lubꝛica ⁊ inſtabili fixit. Reſpiciēs vo vidit duos mures vnū albū ⁊ aliū nigꝝ inceſſāter radicē arbuſcℓe quā appēdeꝛat manu coꝛrodētes Et iam ꝓpe erat vt eā abſciderēt. In fūdo aūt baratri vidit draconē terribilē ſpirantē ignē: ⁊ apto oze ipſuz deuoꝛare cupientē. Sup baſes vero vbi pedes tenebat vidit q̄tuoꝛ aſpidū capita inde ꝓdeūtia. Eleuās aūt oc̄los vidit exiguū mellis de ramis illi⁹ arbuſcule pendentē Oblituſq̄ piculi in quo vndiq̄ positus erat: se ipz dulcedini illi⁹ mellis modici totū dedit. Ad ꝓpositū: vnicoꝛnus iſte moꝛtis tenet figurā q̄ hoies semp ꝑſequit ⁊ appꝛehēdere cupit. Baratrū vo mūdus est oībus malis plenus. Arbuſcula i terra: vniuſcuiuſq̄ est vita: q̄ ꝑ hoꝛas dieiꝰ ⁊ noctis quaſi ꝑ murē albū ⁊ nigrū inceſſāter ꝫſumit: ⁊ inciſioni ꝑ moꝛtē appꝛopinquat. Baſis q̄tuoꝛ aſpiduz vbi pedes figit: est coꝛp⁹ lubꝛicū luteū: ex q̄tuoꝛ elemētis ꝓpositū: qđ⁹ in ordinatis coꝛpis ꝫpago diſſoluit. Draco terribilis: os iferni cūctos deuoꝛare cupiēs. ſ. ſathanas rex eius: q̄ tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rens

quē deuozet: vt dicit Petrus in canonica sua. Dulcedo aliq̄ mellea in ramusculis est delectatio fallax ⁊ momētanea: que habēt in reb⁹ vite pñtis in diuitijs: in honozib⁹: in voluptatibus: ⁊ alijs huiusmōi: p quas hō seducit vt attendat piculū suū. Iaz iam securis ad radicē arbozis posita est. Qua abscisa p mortē infernū ingredit vñ nūq̄ egredit. Aliud quoq; addit exemplū Jo. damas. In quadā ciuitate magna hec fuit ꝯsuetudo: q̄ oī anno hoiem ignotū ⁊ extraneū in pncipē eligerēt. Qui oī potestate accepta licitū erat facere q̄cquid volebat: ⁊ sine cōstitutōe terrā regebat. Illo igit in oibus delitijs pmanēte ⁊ semp sic se esse extimāte: repente in eū ciues insurgebāt: ⁊ p totā ciuitatē nudū trahētes in remotā insulā trāsmittebāt exulē: vbi nec cibū nec vestimentū inueniēs: fame ⁊ frigore vrgebat. Tandez quidā sblimatus ad illud dñium cū didicisset illoz ꝯsuetudinē: infinitos thesauros illuc pmisit ad īsulā illā: vbi post annū in exiliū relegat⁹ vt ceteri: alijs qui sibi non puideāt fame deficiēt⁹: in delitijs abūdabat immēsis. Ciuitas hec mūdus est: Ciues pncipes tenebraz qui nos falsa delectatōe decipiūt ⁊ alliciūt quasi nō liceat gaudere vt volumus. Sz nobis inspirātib⁹ mozs supuenit: ⁊ in locū tenebraz demergimur. Ecce piculū nr̄z qđ nō videm⁹. Sz si paupib⁹ largiant bona ista: tūc in alia vita fruimur bonis eternis ex meritō bonoz factoz. Sz vt dō Eccle. ij. Qui timēt dñm pzepabūt corda sua ⁊ sanctificabūt aīas suas. s. vt non incidāt in picula. .§. VII.

Septimo patz periculū ex paucoz euasione.

Uñ in treñ. iij. ca. Uie syon lugēt eo q̄ non sit qui vadat ad solēnitatē Uie syon dicunt opa vtuosa: p que itur ad syō .i. visionē dei. Et dicunt lugere: q̄ quasi nullus incedit p eas. ps. xiij. Corrupti sūt ⁊ abhoīabiles facti sunt in studijs suis: non est qui faciat bonū: nō est vsq; ad vnū. b. Ber. Periculū pbat. s. hui⁹ vite spūalis trāseūtiū paucitas ⁊ peuntiū multitudo. In magno mari marsilie ō cccc. nauib⁹ trāseuntib⁹ vix euadit vnus a piculo piclitat vna. In hoc mūdo vix de q̄tuoz: immo de decē transeūtib⁹ vix euadit vn⁹ a picl'o.

¶ Mozs est timenda pzopter septem considerationes. Cap. viij.

Tertium quod est timendum est cōiunctoz sepatio .i. mozs p quā sepant ab inuicem que sunt maxime amoze ꝯiuncta. s. aīa ⁊ corpus. Mā liter aūt hanc oīns timēt. Uñ ⁊ xp̄s appzopinquās ad passionē cepit tedere: pauere: ⁊ mest⁹ esse. Mar. xiiij. Et factus est sudoz eius sicut gutte sanguis decurrētis in terrā pzc hozroze mortis sēsualitate repsētate. Lu. xxij. Mozs .n. vt ait phs ē vltimū terribiliū. Ad aūt Tullius dicit. Mozs timēda nō ē quā imortalitas aīe sequit. vult dicere q̄ nō ita timēda est q̄ pzopter hoc quis a vtute recedat ⁊ a debito rōnis vel nimia tristicia absozbeat. Sicut legit de q̄dam medico dicto vrsino qui cū ꝓpter cōstantiā fidei substinuisset tā plura tozmēta: dānatus ad mortē: cū deberet decapitari cepit expauescere adeo: q̄ quasi inclinaret ad fidē negandaz Sed sanctus vitalis miles hoc aduertēs ꝓfortauit eū ⁊ animauit ad tolerantiā: dicēs. O vrsine medice qui ꝓsueuisti alioz curare cozpa noli te iaculo mortis eterne vulnerare: ppē modicū temp⁹ vite presentē. Qui in se reuersus ⁊ cōpunctus de illa nimia trepidatōe ꝓstāter ⁊ libēter recepit palmā martyrij. Timēda est autez mozs ⁊ ad ipsaz se pzeparandū sm illud christi Estote parati q̄ nescitis qua hoza dñs venturus est: Est autē timēda mozs ppter septē que considerantur circa eam.

Primo pzopter eius ineuitabilitatem.
Secundo pzopter eius velocitatem.
Tertio pzopter eius facilitatem.
Quarto ppter eius incertitudinē ⁊ dubietatē.
Quinto pzopter eius occupabilitatem.
Sexto pzopter demonū vexabilitatem.
Septimo ppter ꝓsequentiū qualitatē. §. I.

Mozs utiq; e ineuitabilis est:

Apls ad hebze. ix. Statutū est hoib⁹ semel mozi: q̄n. s. de⁹ dixit pmo parēti ade. In quacūq; die comederis ex eo: morte mozieris. Ecc̄n. iij. Comedēs ergo incidit in penā statuti dñici cum tota posteriozitate ex eo descēdenti Quis. n. est hō qui viuet: ait ps. ⁊ non videbit mortē: quasi dicat null⁹. Nemo. n. est qui semp viuat: ait Salomō: aut qui hui⁹ rei hēat fiduciā Eccle. vij. Omnes. n. mozimur ⁊ sicut aq̄ dilabimur ad mortez tendēdo que non reuertit. ij. Reg. xiiij. Sicut aque fluuiū currūt ad mare: sic dies fluxibiles vite pñtis ad mare amarum mozs. Poeta: mozs dñm seruo: mozs sceptra: ligonibus equat. Bissimilē sil'i ꝓditōne trahit. Et ita est hoc vniuersale q̄ vt dic apls ad Ro. viij. ꝓpzio filio nō pepcit: sed p nobis oīb⁹ tradidit illū. b. Ber. Qui nō pepcit filio qūo pcet seruo! Qui nō pepcit figulo qūo parcet figmēto. Et nos quidē necessitamur ad mortē ppter pcm̄ originale qō ex parentib⁹ ꝥhimus. Omnes. n. in Adam mozimur. Ro. v. Christ⁹ aūt cū non ꝥxerit originale: q̄ nō sm ppagatiōem carnalē ex Adam descendit: ß ope spūs sancti: iō nō necessitabat ad mortē: ß volūtarie carnez sumpsit mortalē. Cuz igit nullus possit eam

euadere: i qua sepat anima a corpe receptura fm ea que gessit in corpe premiū vel penā. Jō hz timere t se prepare. Ūñ Eccle. xviij. Ñ iudiciū. s. pticulare tuū p morte: para iustitiā tibi Narrat Jo. damas. q cū Josaphat filiº regis educeret de palatio ad solatia cū oi genere musicoz t gaudio magno: obuiā habuit leprosum t cecū. Et cū quereret quid hoc esset: dictū fuit ei q sunt passiones hūane pcedētes ex inequalitate hūoz q non sunt oim sz esse possūt oiuz. postea cuz videret senē decrepitū incuruatū et balbucientē: t quereret qd hoc esset ille ita curuatº: balbus: t edētulus. Ñ sum fuit ei: q erat ex senectute magna ad quā oīes oz venire: ni si pcccupet eos mors: nec possunt hoīes viuer circa centū ānos q n ad huius statū pueniant. Tūc auditis his cepit iuuēis cogitare de morte: carnis delicias: mundi diuitias: t honores horrere t querere: si esset alia vita post hanc: t quid futuz? Dicebat quidā q si haberet iudicē fidelē eligere: mortē p ceteris eligeret: eo q nō est acceptio psonaz apud eā. Nec miseret pupillo: nec defert senioi: nec timet potentē: nec verer nobilē: nec horret pauperē aut ignobilē nec dimittit diuitē aut potentē: nec pcēnit infirmū aut ōbilē: nec euitat fortē: nec parcit sapiēti nec insipienti. eccli. xli. O mors bonū est iudicium tuum. Narratur in libro de septem donis: q cum dominus maioricarum haberet filium: nouum militem euntem ad tirocinium: t transeuntē per claram vallem: videns ibi dei milites. b. virgini militantes: cogitans quis finis est vtriusq militie: t q in vtraq posset mori: q mors cōmunis erat illis t his: t iuniorib⁹ et senioribus: intrauit ibi ordinē cisterciencium. Cuz autem pater eius hoc audisset: furore repletus minatus est: q nisi rediret filius ad eum: veniret t destrueret abbatiā illaz. Tunc iuuenis remandauit patri q si vellet auferre: t posset vnā psuetudinē remouere de terra sua: ipse rediret ad placitū suum: quod si non faceret: eū in pace dimitteret. Pater assensit. Filius aūt declarauit ei: que esset illa psuetudo remouēda: videlz: q eque morieba nt iuuenes sicut t senes: t vniuersaliter omnes. Et q illud tollere non possz eum in pace dimitteret. Sicq in religiōe pmā sit. Bona ppatio ad eam est p timorē iustū initialem. Nam vt dicitur eccli. i. c. Timenti deuz bene erit in extremis: t in diebus defunctōnis sue benedicetur. §II

Secundo timēda est

mors propter eius velocitatē. Velociter enim ad eam currimus: t ipa ad nos. Unde Job. c. vij. Dies mei velocius trāsierūt q a texēte tela succidit: consumpti sunt absq vlla spe. Et notanter dicit: q a texente &c. Texens nō scindit telā quousq pficiatur: sed de vita nostra quātū fluxit temporis texit tātū: statim mors scidit. Scidit enim filum instātis psentis: ēcito cursus psentis temporis texuit: q statim esse desinit: et de cetero non erit. Et sequit post illud Iob. c. ix. Dies mei velociores fuerunt cursore. Cursor quantūcunq velociter currat: tamen aliquādo quiescit in comedēdo vel saltem dormiēdo. Sz hoīes continue minimo interuallo semp currunt ad mortem t dormiendo t comedēdo: t bene et male operando semper ad mortem tendunt: et sequitur ps. illō. Dies velociores fuerūt cursore: t quasi naues poma portātes de quib⁹ nesciūtur ad quem portum venient: t velociter etiaz ducunt. Vel quando etsi euadent periculū. ps. Dies nostri sicut vmbra declinauerunt. Umbra hominis sequit eum quocūq vadit: vbi ponit vestigiū statim t vmbra sequit: ita sequitur mors vitam per omne instans. Si quid videtur addi posse ad vitam seu mors retardari t abbreuiari: est opera hominū bona vel mala. Dies enim peccatoris breuiabūtur: ait Salomon. Et econtra. Qui honorat parentes: vita viuet longioi. Et exempla patēt. Nam cū deus apparuit Noe: erat quingentorū annoz: pnunciās ei diluuiū immittendū propter peccata hominū. Et nihilominus etiā promisisset expectare homines centū viginti annis: vt reuerti possent ad penitentiā: dicens. Erūtq dies eius. s. generis humani: centū t vigiti anni: q hoīes abusi sunt eo spacio temporis dato ad penitētiā peioza quotidie perpetrātes: abstulit deus de tempore quod promiserat vite viginti annos. Nam diluuiū inundauit sexcentesimo ano vite noe. Ex q patz: q non expectauit nisi cētū annis: ita dicit. b. Piero. de pe. di. i. pdixerat. Econtra dictū fuit ezechie regi iuda p isaiā ex parte dñi. Disponе domui tue: q morieris tu t nō vives. Et hoc propter peccatū superbie: de victoria data ei a deo ostra sennacherib cesis per angelū in vna nocte cētū octogīta milibus de exercitu eius. Vel fm alios propter ingratitudinem: q nō dignas deo gratias egerit de tāto beneficio liberatōnis eoz. Sed q ezechias recognoscēs peccatū suū subito fleuit fletu magno: curatus est ēcitius ab infirmitate illa: t additi sunt anni quidecim ad vitam ei⁹: vt pz Isa. xxxviij. Et ideo sapiēs salubriter admonet dicēs: eccli. v. Ne tardes conuerti ad dñm: et ne differas ō die in diem. Subito enim veniet tibi ira eius: t disperdet te. Narrat. b. Grego. in quarto dialogoz: q cum quidā assuetus essz multam fidem dare somnijs: quadā nocte somniauit q deberet viuere longo tempore: t ideo in futurū sibi prouideret: quod cū ille firmiter crederet: cepit diuitias congregare: s cito moriens intactas dimisit. Legit quoq in lib. de. vij.

bonis.q cū quedā vetula sortilega audisset quā-
dā auē que dī cuculus vl cucudrinus: pma die
mai qnquies cantātē cucu. Credidit p certo q
tot annis deberet viuere admīa. Ān cū gr aui
ter infirmaret ad mortē: filia sua instāter admo
nebat eā ad penitentiā t confessionē: qz in piculo
vite erat: ait illa. Non oz p nūc: qz viuē adhuc
hō quīq annis. Et cū magis appropinquarz
ad mortē: ita vt vix posset loqui: t illa solicite ad
moneret ad penitentiā: eleuauit quīq digitos:
quasi signo affirmās qō verbo dixerat: quia. s.
quīq annis supuiueret adhuc. Quo facto sta-
tim mortua est: t vt pōt credi sicut in corpe ita
in aīa: quia impenitens. Velociter ergo currit
mors ad quēlibz. h. Hre. Vita ista tpalis etne
cōparata: mors potius est dicēda q vita. Naz
ipse quotidianus corruptiōis nostre defectus
quid est aliud q quedā plixitas mortis. beat⁹
Aug. Temp⁹ vite pntis nihil aliud est q cur-
sus ad mortē: i quo nemo paululū tarde vl tar-
dius ire pmittit: sz omnes pari motu vrgētur.
Seneca: In hoc fallimur q mortē nō pspicim⁹
psentē: diē cū morte diuidim⁹ t illa non habet
ptē deteriorē: qz totū qō transijt vite nre rapuit
t non habēs nisi instās temp⁹: nullus raptor vi
olētior q mors. Idem in li. de nālibus qstioni-
bus. Quod tu times experiris. Quotidie mo
rimur aliqua ps vite nostre dirimit: t tunc q
cū crescim⁹: vita nostra decrescit. Quā mlti de
cepti sunt credentes tarde mori que tā velocit
ꝺ omnez eoz spez inuasit eos. Pharao t egyp
ti credētes diu viuere t dñari hebreis: subito i
mari rubro submersi sunt. Exo. xiiij. Holofer-
nes cū virtute assyrioz robustissim⁹: credētes
subijcere sibi t dño suo mundū: t solus adorari
dñs velociter a femina sancta iudith victi t oc-
si sunt: Judith. xiij. Idez patet de faustu t cre
dulitate antiochi: q credebat se terre t mari do-
minari: t terrā iudeoz facere congeriez sepul-
chroz. Subito pcussus t a vermib⁹ corrosus:
expirauit. Sic ille diues qui sperabat multos
fructus colligere ex possessionib⁹ suis t ampli
are horrea ad reponendū ea ibi: dicēs. Anima
mea habes multa bona reposita in annos plu-
rimos: comede: quiesce. Audiuit subito vocez
domini dicentē sibi. Stulte: hac nocte aīaz tuā
repetent a te ⁊c. Cum ergo velocissime currat
aduersus te mors: time t timore initiali: Eccle.
ij. Serua timorē dñi t in illo veteresce. §. III.

Tertio timēda est mors
ppter eius facilitatē: quia facillime aggredit hominē
t multis: Jaco. iij. Que est vita nostra vapor
ad modicū parens. Et deinceps exterminabit
prosper: ferro: peste: fame: vinculis: algore: ca-
lore. Mille mōis miseros mors capit vna ho
mines. Vita hois est quasi tela aranee: que ad
modicū flatū venti rumpit: imo fragilioz est q
filū aranee. Citi⁹. n. extinguit ab irruente adūl
tate q filū illud a vēto rūpat. Certe in magno
piculo sunt peccatores qui ad filū tam debilem
dependēt super puteū inferni. Narrat de quo
dā tyrāno sicilie domino: q cū quidā eius ami-
cus multū cū eo colloquendo laudaret felicita
tem eius t statū: vnde habebat cām multū gau
dēdi: cū tamē ille tristis t suspectus semp mane
ret: voluit tyrānus vt exemplo deprehēderet i
felicitatē eius t cām tristicie. Unde ordinauit
q vna diez secū prandaret: qō t factū est. Sed
tyrann⁹ iussit poni gladiū acutissimū pendētez
ex filo desup affixo ad solariū. Sed ita subtilē
q perpendi vix posset: directe super caput ei⁹
Cūq ex mādato tyrāni sederet ille cōtra regē
timens amicus ille gladiū imminentē super eū
qui de puncto ad punctū videbat cadendus su
per caput eius: paz comedebat sed tristis ma-
nēs respiciebat: si forte gladius caderet. Et q
uis tyrannus sepe sollicitaret eū ad comeden-
dū de cibis delicatis qui ante eum erant. Ille si
mulabat in vultu leticiam: sed intus plen⁹ erat
timore t dolore. Peracto igit prandio quesi-
uit rex postq surrexerūt a loco illo quare non
gaudiose comederat: Qui causā assignauit: vi
delicet gladiū illū nudū capiti imminentē timu
isse: ne caderet super cū. Tunc tyrānus ait. Si
tu vnū gladiū qui tū erat affixus licet tenuiter
ita timuisti vt putares te infelicē t miserz in tali
prandio. Que felicitas pōt esse mea t que leti-
cia qui tot pericla mortis habeo super me gla
diorz: veneni: infirmitatū: persecutorz: t huius-
modi. Quā feliciter mors accidat homi: patet
Eccls. ix. Nescit homo finē suū. Sed sicut pi-
sces hamo ita hoīes capiunt in tpe malo. Pi-
scis. n. videns escaz sibi placitā: sed non aculeū
ibi absconsuz: auide capit ab esca capit adama
ta. Sic hoīes discurrūt p aquas mūdanaz de
licias: t dū eis occurrit aliquid: vnde credunt
reficī t multum delectari: inde eis mors parat
non solū in cibis toxicatis: sed etiā in alijs duz
nimios sumūt. vnde infirmant t morīūtur: et
ita in delectatōibus venereis. Unde dī Eccl.
xxxvij. Propter crapulā multi perierunt. Et
Seneca Plures occidit voluptas q gladius
Quā faciliter mors occidat hoīem: patet cum
vnus morsus canis rabidi: aculeus scorpionis
visus basilisci: gramen eleborī: sibilus serpētuz
cibus vel potus toxicatus: Incantatō vel ma
leficiū diabolica arte confectū occidat hoīem.
Juxta illud mens nulla insanie polluta: vene-
ni incantata: perijt. xxvi. q. v. Nec miz. Punc-
tura vnius acus aliqñ interficit hoīem. Mo
dicū febrilis calorīs prosternit fortissimuz. Et
medicamēto t nutrimēto sine quo viuere non
potest homo t cibo t potu. s. multotiens incur

rit mors. Item aliqui ex nimia tristicia incurrūt mortem: alij ex nimio gaudio. Ūñ narrat Valerius Maxim⁹ q cū exercitu romano quadā vice in bello existēte occisi fuissent ab inimicis quidā ex romanis: inter ceteros fuit significatū cuidam vidue romane eius filiū qui in dicto exercitu erat fuisse de numero interfectorum. Quod illa omnino credēs vt mortuū lugebat Una autē dierū iuuenis ille filius vidue qui i veritate non fuerat occisus: reuersus est ad vrbem: z inde ad domū suam. Quē mater videns tanto gaudio resoluta est: vt subito pre gaudio moreret. ¶ Ex diuino etiā iudicio aliqui morte pcutiunt: vt ananias z saphira propter mendaciū z proprietatē. Narrat etiā in lib. de septē donis: q cum quidā bubulcus p̄misisset cuidaz femine fide data: q duceret eam in vxorē: cum eam deflorasset z noluisset seruare pactū: excōmunicatus est: et cum pluries admonit⁹ fuisset seruare pactū: z cōtrahere cū illa matrimoniū: z contēneret z rideret ad increpatōes z censuras: in nocte carnisp̄iuij sedens ad ignē z truffans z rides: animaz diabolo reddidit: subito moriens. Timendū ergo mortē p̄pter facilitatem eius: sed timore initiali. Eccī. ij. Obtuentes dominū: sustinete misericordiam eius: z ne deflectatis ab eo ne cadatis. .§ IIII.

Quarto timenda est

mors: z cogitāda p̄pter incertitudinē z dubietatem scilicet hore eius. Origenes nil certius morte: sed nil incertius hora mortis. Et p̄pterea christus admonuit dicens. Estote parati: quia nescitis diem neq̄ horam. Est autez incertum homini in quo tempore: in quo loco: i quo modo: in quo statu moziatur. Unde quantum ad tempus ait dñs Jesus. Vigilate: quia nescitis quādo tempus sit. s. mortis: nescitis enī q̄ndo veniat dñs. s. ad vocandū per mortē ad reddendā rōem an sero: an media nocte: an gallicātu: an mane. Sero est etas senectutis: q̄ finis diei. Media nocte in infātia et pueritia: plena tenebris ignorātie. Gallicāru i adolescētia quādo iā apparet lux vsus rationis: z capax est exhortationis. Mane plena luce in virili etate. Et ideo in qualibet etate oportet vigilare z sibi p̄uidere. In quo loco quis moziat etiaz incertum est. Utrum in domo vl in via: in mari vel terra: in ciuitate sua vel aliena. Ideo voluit dominus incertum esse homini locū mortis: sicut z tempus: vt i omni loco z i omni tēpore timeatur. Seneca. Mors insidiat in omni loco: z tu in omni loco securus expecta. Quo etiā modo seu genere mortis sit quis moritur⁹: ignoraf. Utrum morte naturali vl violēta: vel casu subito. Narratur in libro de septem donis: q cuz quidam vsurarius apud diuīdem ante portam ecclesie beate virginis quandam sibi despōsasset cū qua credebat diu matrimonialiē viuere: casu accidit z dei iudicio: vt alius vsurarius lapideus q̄ erat sculpt⁹ supra portam cum bursa lapidea: bursā illam lapideam p̄oiceret sup caput eius: ex qua percussione subito mortuus ē Quis vnquā potuisz estimare modū illū mortis illius. Nec tamen multū curandū est: quo genere mortis quis moziat: dūmodo bū vixerit p̄ius. b. Aug. Mala mors dicenda nō est cuius bona vita p̄cessit. Unde cum quidā venerabilis z bonus religiosus in studio fuisz repertus subito mortuus: aliqui mirabant. Alij scandalizabātur de tali morte eius subita: dubitantes p̄opter hoc de bonitate eius. Sed cuz repert⁹ fuisset liber quidā apert⁹ ante eū: z digitum ip̄ius habere super certū versum scriptu re: attendētes ad scripturā inuenerūt hāc esse. Justus quacūq̄ morte p̄ueniens fuerit: in refrigerio erit: z iusticia eius non auferet ab eo. ¶ Quantū ad statū nō p̄t esse quis certus in quo statu moziat. s. gratie vel peccati mortalis nisi specialiter de⁹ reuelauerit: sicut fecit ō̄busdam sanctis. Unde dicit Ecclesiastes. ix. Sūt iusti atq̄ sapientes: z opera eoz in manu dei: z tamen nescit homo vtrū odio vel amore sit dignus. Quāuis enim possit quis scire p̄ certo: z debeat credere q̄ si committit aliquod mortale peccatū: quod expresse est cōtra dei p̄cepta vt furtū: fornicatiōez: periuriū: blasphemiā dei z sanctorū: auferat alienum: vsuraz committat z huiusmodi: vtiq̄ est dignus odio dei et inferno: dum permanet in eo. Non tamen est cōtra Etsi caueat quis ab istis manifestis peccatis: z exerceat se in bonis operib⁹ iusticie z pietatis nec remorsum habeat cōscientie alicuius criminis: etsi aliquod perpetrauit: dolet z confessus est: ex hoc nō p̄t scire certitudinaliter dignus esse amore dei. i. esse in gratia eius p̄opter qō dicebat ap̄lus. Nihil inconscius sum: sed non in hoc iustificatus suz. Et ratō est: q̄ vt ait ps. Delicta quis intelligit. Potest enim esse peccatū z mortale: ita in omissione alicui⁹ boni debiti fieri: sicut z in p̄missione mali. Sed minus cognoscunt talia omissa que delicta dicuntur quasi derelicta. Quāuis. n. iustus homo quasi continue se exerceat in operibus virtuosis: et faciliter z delectabiliter. Et scōm phm delectabiliter operari virtuosa sit signū habitus generati virtutū ipsarum. Opera autez virtutuz faciunt hominem dignū dei amore z gratum: tamen quia actus virtutum acquisitaruz per frequētes actus sunt similes omnino actibus virtutuz infusaz. Actus vero p̄cedentes ex virtutibus acquisitis soluz non sunt meritorij: nec faciunt hominē dignum amore dei: sed soluz actus p̄cedentes ex virtutibus infusis ex grā

dei: faciunt hominē gratum deo. Et ideo quia nō potest scire homo vtrū actus de genere bonoꝝ qui ab eo fiunt procedant a virtutibus infusis vel acquisitis. Ideo non possunt ex hoc scire pro certo si sunt in statu gratie dei vel nō. Et ideo vt ait. b. Grego. Bonarū mentiuꝫ est ibi culpaꝫ agnoscere. i. timere esse vbi culpa nō est. di. v. Ad eius. Et Eccl. v. Be ppiciatu pec catoꝝ noli esse sine metu. §. V.

Quinto timenda est

mors propter eius occupabilitatē: quia. s. preoccupat omnes actus ⁊ sensus: auferens pedibus potestatē ambulandi: manibus operandi: lingue loquendi: oꝛi aufert potestatem comedēdi: oculis videndi: ⁊ sic de alijs. Hiere. ix. Ascēdit mors per fenestras. s. sensuū: ingressa est domus nostras. s. omnia occupans. Sap. xvi. durus bellātoꝛ in mediam terram exterminij proſilijt: ⁊ repleuit omia morte. Aufert coꝛpoꝛi vigoꝛem ⁊ decoꝛem ⁊ inducit pallozem: Apo. vi. Ecce equus pallidus. s. coꝛpus: ⁊ qui sedebat super eum. s. dominando ei ⁊ regendo coꝛpus ipſuꝫ: nomen illi moꝛs. Aufert quod peius est anime dei cognitōem precipue carnalibus. be. Grego. Tanta est ibi vis doloꝛis q̄ alibi non possit ferri impetus cogitatōnis. Dicit Salomon Eccle. ix. c. In quācūq; partem lignuꝫ ceciderit: siue ad austrum sine ad aquilonem: ibi erit. i. firmabitur. lignuꝫ dicitur homo. i. arboꝛ ſm illud ps. primꝰ. Erit tanq̄ lignū quod plātatum est secus decursus aquarum ⁊c. Cadit ista arboꝛ cum moꝛit homo: fructus sunt opa folia verba: flores affectus: radices potentie. Et potentie quidem sensitiue sunt radicate in anima: sed operationes suas exercent per oꝛgana coꝛpis quibus sunt affixe: vt potētia visiua oculis: auditiua auribus ⁊ huiusmōi. Interioꝛes etiā vt fantasia: memoꝛia: ⁊ alie. Habent ⁊ ipse suas cellulas in capite. Sicut ergo magꝝ arboꝛ que habet multas ⁊ magnas radices bñ fixas in terra: vtiq; nō pōt euelli a terra nisi cū maxima violentia: ita cū aīa debet separi a terra coꝛpis cū retrahat potentias suas ab oꝛganis coꝛpis ⁊ secū radicaliter deferat. Hoc vtiq; fit cū maxima violentia ⁊ tota vis nāe ibi occupat. Ubi aūt ceciderit: ibi erit cū fructu suo: vt̄ malo vel bono. Ad austrū cadit cū moꝛit in statu gratie ⁊ diuini amoꝛis. Ex pte. n. austri exurgit calidus ventus: ⁊ est regio calidissima. Ad aquilonē vbi est intensuꝫ frigus: ⁊ ventus exurgit frigidus: cadit cū moꝛit cū peccato moꝛtali ⁊ ibi pmanet cū malis suis fructibus: igit̄ ꝓburendus. Jam q̄ securis ad radicē arboꝛis posita est: ad incidēdū p morte. Timeat q̄ vnusq̄sq; sibi ⁊ videat quos fructus facit. Difficile est. n. ita subito in infirmitate grauī arboꝛis fructus mutare dē malis in bonos: cū moꝛs que supuenit occupet totū hoīem. Et iō bñ dicit. b. Aug. in li. de pñia. Multos solet decipe serotina penitentia: de pe. di. i. Nimis. n. difficile est ab assuetis recedere: cū habitꝰ qui est qualitas ō difficili mobilis a ſbiecto: sit in pctoꝛibꝰ vicioꝝ q̄ ita subito eos dimittat ⁊ faciat fructus vtiliuꝫ hoc hūanū non est. Ex deo nil impossibile qui tpe non eget ad opandū: ⁊ in pūcto ꝛtritiōez infundere potest. Et hoc est qō dicit Leo papa Misericoꝛdie dei nec mēsuras ponere possūꝰ nec tpa diffinire: apud quē nullas patit moꝛas ꝛuersio. Jō de nemie est desperādū dū est in hꝰ coꝛpe ꝛstitutꝰ. de pe. di. vi. Cautiꝰ tñ sibi ꝓuidet nō expectare tps moꝛtē ad pniam agendam Experientia. n. rex magistra doczꝫ q̄ ēt in seruis dei habituaē in bonū: cū notabiľ doloꝛ arripit eos: vt iliū: podagre: calculi: acutissime febres: Vix vꝫ aliq̄d boni cogitare: ſ bonū possidꝫ doloꝛ exteriozē ⁊ interiozē hoiez: ⁊ tñ magꝫ vexat ⁊ occupat. Ipi vo pctōres nimis affecti ad coꝛpus ⁊ delitias eiꝰ solitas: videāt bñ qūo aīm dirigere poterūt ad dolendū de pctis ⁊ ꝛuertendū se ad deū toto coꝛde ⁊ nō solū tioꝛe. Sūe tibi exēplū. Qñ q̄s hꝫ aliquē amicissimū quē sēp hꝫ p oculis: ⁊ videt eū anxiari ad morte. Hꝫ et vicinū infirmū de cuiꝰ incōmodo nūq̄ aut paꝛ cogitauit quē ꝓculis nō hꝫ: nō ē miꝛ si vicinū minꝰ dilectū quē nō hꝫ p oculis ⁊ paꝛ de eo curat: tradit obliuioni: p eo q̄ maxie amicū ⁊ dilectissimū videt moꝛi. Ad ꝓpositū amicus maxime dilectus a pctoꝛibꝰ: quē semp p oculꝫ hñt ad ꝓplacēdū ei ē coꝛpꝰ. vicinꝰ paꝛ dilectꝰ ⁊ ō q̄ paꝛ videt curare ē spūs seu animꝰ: qñ igit̄ pctoꝛ videt coꝛpus maxie dilectū ab eo moꝛi: tota cogitatio sua ⁊ doloꝛ est de morte coꝛpoꝛis. De aīo aūt parū dilecto ab eo modicū videtur curare. Sed obliuiscitur eius: etsi ipe sit in pericło moriendi. Nonne hoc manifestius patet cū inducant q̄citius ⁊ frequētius medici pro salute coꝛpoꝛis: vix aūt vnus medicus anime ⁊ raro: ne ei salubꝛiter medeatur quo ad animū vt restituat: ⁊ alia huiusmodi faciat. Notandū est qō ait. b. Aug. Hac animaduersione percutit pectoꝛ: vt moꝛiens obliuiscatur sui: qui duꝫ viuet oblitus est dei. Nec ipa moꝛs mozulaꝫ facit alicui ꝓpter suas diuitias: honoꝛes vel sapientiam: vel minus occupat infirmum ⁊ vexat: sed facit officiū suuꝫ ad quod deputata est. Uñ in lib. de septem donis legitur: q̄ cū quidā longo tempoꝛe seruiuisset cuidā principi ⁊ grauit egrotaret: cū instaret domin̄ eius dicēs: q̄ mt̄ tum de eo doleret: etsi quo indigeret hoc ab eo peteret. Dixit eger q̄ petebat: q̄ ꝓ omni seruitio quod ei fecerat: vt liberaret eū ab infirmitate vel saltez ad hoꝛā respōdit dominus. Hoc non potest facere nisi solus deꝰ. Et eger ait illi.

Et ego illi soli ꝓmitto me seruiturū in futuruꝫ q̄ solus me potest liberare si liberabit me ab ista ifirmitate. Qui liberat⁹ hoc qō dixerat effecit.

¶ Ibidem. Cum q̄dam vsurari⁹ in extremis laboraret: fecit ante se portari vasa aurea: ꝓmittēs anime sue illa ⁊ multa amplioꝛa: possessiones: domos: ⁊ alia: si adhuc cū eo maneret: ⁊ cū magis vrgeret doloꝛ infirmitatis ait miser. Exquo non vis mecū morari: reddo te diabolo. Et hec dicens expirauit. .§. VI.

Sextū ꝓpter quod

moꝛs est timēda: est ꝓpter demonū occursionem ⁊ infestatiōnem. Hēñ. iij. Dictū fuit prime mulieri in persona cuiuslibet anime ⁊ precipue bene viuēti s. Ipa conteret caput tuū: ⁊ tu insidiaberis calcaneo ei⁹. Mulier conterit caput serpētis antiqui: q̄ndo ꝓcipia vicioꝝ superat que diabol⁹ suggerit. Sed serpens insidiat calcaneo eius: quādo diabol⁹ tentat foꝛtiter in fine vite. Calcane⁹ enim finis est coꝛpis: finē significat vite. Ad deo hoc videt generale demones occurrere ⁊ multū tentare animas in separatōne a coꝛpoꝛe: vt etiā sanctos homies aggrediant. Unde. b. Martin⁹ cū esset in extremis ⁊ in cinere ⁊ in cilicio oratōi insisteret vidit diabolū ⁊ ait. Quid hic astas cruenta bestia: nihil in me funestū reperies: sed sinus abrahe me suscipiet Qui cōfusus disparuit: quiimmo ad ipm dñm maiestatis ausus est accedere i ligno crucis affixū: si q̄d forte in eo reperire posset de suo: quē sanctissimū: nondū tamē filiū dei esse cognouerat. Et hoc ipe christ⁹ exꝑsit cū ait apl's. Uenit. i. veniet. q̄ die seq̄nti ei illō erat futurū: ꝓnceps mūdi hui⁹. i. diabol⁹: q̄ ꝓcipatū obtinet i mūdanis ꝓpter vicia coꝝ: ⁊ in me nō hꝫ quicq̄ scꝫ vicij vt queret. ¶ De anima que male vixit in mūdo exꝑssi⁹ hoc ponit. b. grego. in homel'. super illud euāgeliū. Uidēs ihesus ciuitatē: fleuit super illā ⁊c. Lu. xix. Ecce ibi dicit dies veniet. s. moꝛtis: ⁊ circūdabūt te inimici tui vallo: ⁊ coangustiabūt te vndiq̄: ⁊ ad terraꝫ ꝓsternēt te ⁊c. Inimici isti sunt demones: q̄ in fine vite circūdāt aiam vallo diuersaꝝ tētationū: vt euadere nō possit de manib⁹ eoꝝ: ⁊ coangustant diuersis modis: vt ꝓsternāt tandē coꝛp⁹ ad t̄ram ⁊ aiam ad cētrū terre. i. infernū ducētes secū. b. Bernar. Quāt⁹ erit pauoꝛ o aia misera: cū dimissis oīb⁹ quoꝝ tā iocūda p̄ntia: tā grat⁹ aspectus: tā familiaris habitatio: aliena penit⁹ religionē ingrediēs: cateruat i infinita demonia ad te exire videbis. Cū ergo aie pctoꝝ egressure sūt de coꝛpib⁹ suis dño iubēte. Si dixerit ad te ait dñs per hieremiā. xv. Quo egredieē dices eis: q̄ ad moꝛtē: ad moꝛtē: q̄ ad gladiū: ad gladiū q̄ ad famē: ad famē: q̄ ad captiuitatē: ad captiuitatē ⁊ visitabo sup eos q̄tuoꝛ spēs: gladiū ad occidēdū: canes ad lacerādū: volatilia ad deuoꝛādū: bestias terre ad dissipādū. Narrat in lib. de vij. bonis: ꝙ cū q̄dam solitari⁹ rogaret dominū vt ei oñderet quō anima egredit de coꝛpe. Ad. est subito lup⁹ trahēs cū ꝓ vestes: ⁊ duxit eum ad ciuitatē. Ibi aūt vidit tūc choꝛos clericoꝝ ⁊ laicoꝝ: parari ad honoꝛificas exeq̄as cuiusdā solitarij valde famosi: mꝛtosq̄ lachrymātes esti mātes ꝙ meritis ⁊ oꝛonib⁹ ei⁹ illa patria cōseruaret. Sed reuera hypocrita erat: ⁊ ꝓ mūdi gloꝛia multa faciebat. Uidit ergo heremita ille demones astare ad illū moꝛiētē. Dixitq̄ vn⁹ alteri ꝙ mitteret tridētē in os eius: ⁊ p vim extraheret aiam illā a coꝛpe: etsi renitēte. De alio diuite dicit ꝙ cū eēt in extremis: ⁊ demones assisterēt violēter cū vncinis ferreis extrahentes aiam eius. Et ille diceret. Hñe adiuua me: imꝛopobāt ei demones dicētes. Hūc queris adiutoꝛiū dei: cū dies defecit tibi. ¶ Ut autem dicit. b. greg. Cū q̄s bñ viuit ⁊ deū timet: abstinēs se a malis: ⁊ de ꝑpetratis pniam agit. In illa hoꝛa etsi foꝛtissime sint tētatiōes diaboli: q̄a nouit se pl⁹ ꝑpis nō habere ad tētandū: ⁊ iō pl⁹ acuit malicią suā ad decipiēdū: vel ꝓ desꝑatiōez vel ꝓ infidelitatē: vel ꝓ taciturnitatē alicui⁹ pcī grauis: tñ vt ait apl's. Fidelis seru⁹ q̄ nō pmittet vos tētari supra id qō potestis: sed faciet. n. cū tētatōe puētū. Hñ cū q̄dā sanct⁹ religiosus in extremo vite fuisset multū exterrit⁹ adeo vt aliq̄ dubitarēt ne decipeē a diabolo. Moꝛtuus ille: inde ad aliq̄s dies apparuit cuidā sibi deuoto in pulchra spē ⁊ totus lucidus: vnde ille ꝓcepit ad gloriā cum assumptū. Interrogauit ille Que causa fuerit in exitu suo tanti terꝛoꝛis. at ille. Nescis quia scriptū est. Territi purgabūtur ꝑs. Qui timēt dñm sperauerūt i dño adiutoꝛ ⁊ ꝓtectoꝛ coꝝ est in tētatōib⁹. .§. VII.

Septimo moꝛs est ti

mēda ⁊ ꝓuidēda ꝓpter mala q̄ sequūt ad ipam in ipsa. n. ⁊ ꝑ ipsaꝫ oīa que in mūdo sunt relinquūt: q̄ cū tanto laboꝛe: cū tot peccatis: cuꝫ tot curis acquirunt ⁊ retinentur Job. i. Nudus egressus sum de vtero matris mee: nudus reuertar illuc. i. in terrā que fuit mater ꝓma oīuꝫ q̄ fecit deus hoiem de limo terre. apl's. Nihil intulim⁹ in hūc mundū. Haud. i. nō dubiuꝫ: q̄a nec auferem⁹. Moꝛs ipsa aufert amicos: consanguineos: pulchritudinē a coꝛpe: foꝛtitudinē dignitatē: ⁊ oīem potestatē Eccle. x. Hō cum moꝛtu⁹ fuerit hereditabit serpētes: bestias: et vermes. Et vt dō a quibusdā. Moꝛtuo homie de cerebꝛo eius nascit buffo: de renib⁹ serpens de vētre lūbꝛici: ymes de carne. de lingua astolabus. b. Ber. Quid fetidius humano cadauē Quid hoꝛribilius hoie moꝛtuo: cui⁹ erat i vita gratissim⁹ ap̄lex⁹: fit hoꝛribil' aspect⁹ i moꝛte.

Capitulū .VIII.

Quid ergo pſunt diuitie: quid honōres. Diuitie non liberāt hoiem a morte: delitie nō liberāt a verme: honores nō liberāt a fetore. Qui mō ſedebat diues ⁊ gloriosus in throno: mō iacet paup in tumulo. Qui delicijs vescebat: nunc a vermibus in ſepulchro ꝓſumit. Memorare ḡ nouiſſima tua ⁊ in eternū nō peccabis. Refert Petrus alfonſus q̄ mortuo Alexādro māḡ: qui in tam breui tpe dñium orbis acq̄ſiuit: Cōuenerūt pharisei ⁊ dixit vn⁹ iſte qui terrā totā heri ꝓculcabat: hodie ab ea ꝓculcat. heri dominabat ei ⁊ poſſidebat eā nūc poſſidet ab ea. heri non ſufficiebat ei totus mūdus nūc ſufficiūt ei quatuor vlne terre: heri p̄mebat eam: nūc p̄mit ab ea. ducebat heri exercitū ſup terrā: hodie ab exercitu ducit ſub terra. ¶ In li. de. vij. donis legit: q̄ Saladinus magn⁹ ꝓnceps ſarracenor: fecē ſibi portari ſudariū ſuū cū videret ſe ꝓpinquū morti: ⁊ fecit illud clamādo p preconē deportari p ciuitatē. Tantū deportabit ſecū ꝓnceps magnus ſaladinus de oībus reb⁹ ſuis Timenda eſt ḡ mors ⁊ ſepe meditāda. Vnde vt ait Plato: ſumma phia eſt meditatio mortis. Et ad multa valet: Et p̄mo ad humiliatōnem. Quid ſupbis inquit ſapiens terra ⁊ cinis. q. d. Ex morte hēs cām humiliādi te. Dauo: ⁊ ſi viſis pennis ſuis pulchris eas extēdit: ⁊ hicinde girat: de ea⁊ pulchritudine ſupbiēdo: tñ ad pedes turpes aſpicies eas ꝓtinuo deponit quaſi ſe humiliās. Sic hō attendēs ad finē vite humiliat. De ꝓſuetudine aliq̄ fuit imperator: q̄ cum eſſent electi p̄ma die coronatōnis eor⁊ veniebat ad eū lapicidar⁹ deferēs in manu ſua tres vel quatuor petias marmoris diuerſor⁊ colorū dicens. Jubeat dñs imperator de quo genere marmoris velit ſibi fieri ſepulchrū: eo q̄ hō mortal⁹ eſt. Et hoc fiebat ad dandū ſibi occaſionē hūiliatōis ex memoria mortis. Joānes elemoſynari⁹ factus patriarcha alexandrinus: fecit ſibi fieri monumentū ſz imperfectū. Et in p̄cipuis ſolēnitatib⁹ cū eſſet pōtificalib⁹ insignitus: ⁊ in magno honore populi ſtatuerat vnuz tunc venire ad ſe qui diceret. Hōe imperfectū eſt ſepulchrum tuū: iube ergo illud p̄fici: q̄ neſcis qua hora furveniet. ſ. mortis. Sed ⁊ q̄n papa cōſecrat ante oculos eius accēdit modicū ſtupe: ⁊ dō ei Pater ſancte: ſic tranſit gloria mūdi. Valet ſcdo meditatio mortis ad mūdi ꝓtentū ⁊ deſpectōem Eccl⁹. Si multis annis vixerit hō: ⁊ in his oībus letus fuerit: meminiſſe tñ debet tenebroſi tpis. ſ. mortis: q̄ cū venerit vanitatis arguēt p̄terita. Piero. ad Paulinū. Facile ꝓtēnit oia qui ſemp ſe cogitat moriturū. Tertio valet ad fugā peccati ⁊ deteſtatōem: cū ꝓſiderat q̄ ꝑpter peccatū hō incurrit mortē corpis ⁊ aīe. ad Ro. v. per vnū hoiem. ſ. Adam peccatū intrauit in mundū. ſ. originale: ⁊ per peccatū mors. In hiſtoria trāſmarina legit: q̄ cū bragmani peterēt ab alexādro magno imortalitatē ſibi dari: ⁊ ipe negaret ſe hoc poſſe facere cū mortal⁹ eſſet. aiūt illi. Tu ergo cū mortalis ſis: quare tot mala faciēdo p mundū diſcurris. q. d. Ab his mal⁹ hec ꝓſideratio mortalitatis tue deberet te retrahē Valz quarto ad depreſſionē carnalis deſiderij ⁊ delectatōis. In cuius figurā habes Job. ij. q̄ ipſe teſta ſanies radebat ſedens in ſterquilinio. i. memoria mortē ⁊ ꝓſideratiōe fractōis corpis q⁊ vas p ipſam mortē frangit: ſanies carnal⁹ delectatōis ex ꝓcupiſcētia exurgentē amouebat. b. Greg. Nihil adeo valet ad edomandū carnis deſideria: q̄ cogitare qualis ſit futura caro moritura. Valet quito ad tribulatōnū tolerationē: q⁊ cū in morte oīs res tpales deficiant: ⁊ tp⁹ vite breue eſt: q̄n mors ſequit: iō inde cōfortat ad ſuſtinendū: q⁊ pax affligit ⁊ inde q̄ eſcet ⁊ remunerabit. Petrus in canonica ſua Modicū ⁊ ſi oportet ꝓtriſtari in varijs tribulatōibus: vt pbatio fidei vre preciosior ſit auro qō p ignē pbat. Apoc. xiiij. Beati mortui qui in dño moriunt. Immō ia dicit ſp⁹ vt requieſcāt a laboribus ſuis. Valet ſexto q⁊ ꝓuocat ad miſericordiā ⁊ largitatē. Cōſiderās. n. q̄ ſecū afferre non pōt: ꝫ largiēs paupibus inde ſb̄ ſidiū in aīa habebit. Jō dimittit iniurias recep tas a ꝓximo: elemoſynas dat: aliena reſtituit Alexāder cū vidit q⁊ morere: diuiſit regnum ſuū pueris ſuis. b. Ambro. Non ſunt hois bona que ſecū afferre nō pōt. Sola miſericordia comes eſt defunctor. Quidā burgenſ pariſi⁹ fecit fieri feretrū in quo portaret mortu⁹: ⁊ in domo ſua voluit illud poni in loco vbi frequēt videret ip̄m: vt p ꝓſideratōem mortis ꝓuocaretur ad opa miſericordie. In die aūt oīuz defunctor replebat illō panib⁹ quos paupib⁹ dabat dicēs. Ecce cito morior: ⁊ quis poſtea memoria bit mei. Valet ſeptimo ⁊ vltimo ad inducēdū ad penitentiā ⁊ pſeuerantiā. Rex niniue cū populo ſuo audito a Jona q̄ niniue inde ad. xl. dies eſſet ſbuertēda: ⁊ inde omnes moriturī: induti eſt ſacco ⁊ ſe dederūt opib⁹ penitētie. Job ij. Expectāt mortē ⁊ non venit: quaſi effodientes theſaur⁊ gaudent q̄ vehementer cū inuenerint ſepulchrū. Legit in libro de. vij. donis: q̄ cū quidā miles flagitioſus accepiſſet penitētiā ab Alexandro papa: renuebat eā facere ⁊ ſe nō poſſe implere. Demū papa dedit ei vnū anulū quē p penitentia aſſidue portaret in digito: eo pacto q̄ pluries eū in die aſpiceret ⁊ aſpiciēdo tunc cogitaret ſe eſſe moriturū. Quod cū feciſſet: inde ad modicū tp⁹ ex huiuſmōi ꝓſideratōne mortis ita contriſtatus ⁊ compunctus eſt q̄ rediens ad Alexandrum obtulit ſe paratuz ad omnem penitentiam peragendam.

De assignatio rationū in morte est timenda de septem generibus rerum. Caplm.ix.

Quartū quod est timēdū est in morte rōnū assignatio Apls ad heb.ix. Statutū est hōib⁹ semel mori: iudiciū post hoc. s. pticulare: scilicet discussio vite eius. Oēs. n. stabim⁹ añ tribunal christi. s. ad reddēdā rōem de tota vita nostra. Quod ipe dns oñdit p parabolas villici t dispensatoris cuiusdā diuitis: cui⁹ cū dns audisset qz male dispēsaret dispēsando bona eius: vocauit illum dicens. Redde rōem villicatiōis. luc. xvi. Et etiā de quodā rege: qui voluit rōem ponere cum seruis suis. math. xviij. Et sic de illo dño q dedit seruis suis talenta:: vni q̄q; alteri duo: tertio vnū: vt negociarent cū eis. Et post certū tpis venit dns ad faciendū rōcinium cū eis: quō negociati fuissent. Et quos inuenit bene et diligenter se exercuisse in eis collaudauit: et de lucro facto remunerauit. Eū aūt qui nō opat⁹ fuerat talentū sibi creditū: qz non multiplicauerat: etsi ꝓseruasset dure increpās t ab eo illō auferens ꝓdēnauit: math. xxv. Et quasi simile de homie nobili: qui dedit seruis suis decē mnas ad negociandū: luc. xix. Ex qb⁹ oib⁹ pabolis apte oñdit: q̄ habem⁹ deo reddere rōem de actis in vita nra: t hoc ꝓmo in egressu aie de corpe. Unde Cypian⁹. Qualē te inuenit dns cū vocat. s. p mortē: talē te iudicat: vt sciāt oēs ait ipe p pphetā: qz ego sum dns scrutās renes t corda. i. affectōes t cogitatōnes: q̄ do vnicuiq; ꝓm opa sua: de pe. di. i. Nunqd. Ad idez exempla. In vitis patr̄ dixit quidā scūs. Tria sunt que valde timeo. Primuz est qñ aīa egressura ē de corpe. Secūdū qñ ꝓsentabit añ tribunal christi. s. rōez reddituram. Tertiū est: qñ dabit a christo sñia de me. Unde t quidā ali⁹ senex cū videret quendā iuuenē ridētē ait. Ecce corā celo t ēra reddituri sum⁹ rōem deo de tota vita nra: et tu rides. Uñ eccs. xi. dī. Letare iuuenis in adolescētia tua: t in bonis sit cor tuū: t scito quia p his oib⁹ adducet te dns in iudiciuz. Nec ibi in rōe reddēda multū tpis ponet: sicut fit i mūdo cum rōcinia fiūt: qz tūc oīa nota sunt iudici. ad heb. iij. Oīa nuda sunt t apta oc̄lis ei⁹: t oīa in pūcto repsentabunt ꝓscie iudicādi. Horrēdū est ait apls incidere in man⁹ dei viuētis: nil defuet⁹ impunitū pmittētis. Hoc timēs sanct⁹ iob dicebat. Uerebar oīa opa mea. i. timebā: sciēs q̄ nō parceres delinquēti. Timebā dubitās aliq̄ ne forte aliquis defectus in ipsis etiā bonis operibus meis inesset: qđ punitiōem mereret. Et si colūne timēt tale iudiciū particulare pro rōne reddenda: quid facient harundo. Est autē ratio exigenda de septem.

De anime potentijs.
De tpe t adiacentijs.
De sapie documētis.
De regimine in sbiectis.

De corpis mēbris
De gr̄e adiumētis.
De c̄lpe ingnamētē.

.H.I.

Primuz igitur de quo reddēda est rō deo: est de aīa t potēnijs: quō cōseruauit eam t exercuit: deute. iiij. Custodi te metipm t animā tuā sollicite. Et eccl. Custodi animā tuā t da illi honorē suum: et merito. Est enim in ea imago dei. Unde. b. Aug. in lib. de trini. Licet aīa seu mens nō sit eius nature cuius est deus imago: tamen eius ibi querēda ē: quo nihil est melius. s. in parte superiori. Hec autem imago apparet in potenijs eius. s. memoria: intellectu t volūtate: que dicunt potēcie sepate: qz. s. anima semper retinet t vtt eis etiā sepata a corpore. Sumendo tamē memoriā p parte intellectiua que retinet species intelligibiles: et non p̄o potentia sensitiua: que est etiā in brutis. Nec operatur anima: nisi mediātib⁹ istis potenijs. Ecce quomodo est dei imago: quia sicut vna est essentialiter t trina in potenijs: que realiter distinguūtur ab inuicez: ita q̄ vna non est alia. Una tñ in essentia anima: ita vna essentia diuina in tribus personis realiter distinctis ab inuicē: ita q̄ vna nō est alia: pater t filius t spūs scūs: t hi tres vnū sunt. Honorat autē ista imago: quādo ꝓseruat in sua puritate: t potēcie eius exercent ꝓpter ipm deum: cuius est imago. Et de memoria ait Salomon Eccles vltimo. Memēto creatoris tui i die⁹ iuuenturis tue añquā veniant dies afflictionis tue et appropiquēt anni ō quib⁹ dicas mihi nō placet. Et ps. Benedic aīa mea dñm: t noli obliuisci oēs retributiones ei⁹ idest beneficia ei⁹ que ideo dicuntur retributiones: qz cū malefeceris quotidie peccando tanta ē charitas dei: q̄ inumera bona bñficior⁹ suor⁹ reddit tibi: Ait etiā ipse dns in Treñ. Recordare paupertat⁹ mee quā scilicet sumpsi p te absinthij t fellis. i. amarissime passionis quā sustinui p te. De intellectu dicit magister in secūdo sententiarum distinc. pma. Fecit de⁹ rationalē creaturam: vt sūmum bonū intelligeret. Et hoc ē ad quod hortatur ipse de⁹ hoies dicēs per ps. Uacate t videte quoniā ego sū de⁹: vacare idest cessate a vitijs t ab alijs operib⁹ exterioribus aliq̄n: quia aliter non potest videri aut intelligi de⁹: Intelligite quoniā ego sū deus qui t non mutor: Ego sū deus quo melius excogitari nō potest: Ego sū verū vniuersale t summum bonum. Intelligenda quoq; sunt mandata dei t seruanda: et curiosa omittenda: secūdū illud Eccl. iij. Altiora te ne quesieris: t fortiora te ne scrutatus fueris: sed que precepit tibi domin⁹ illa cogita semper: t i plurib⁹ operibus ei⁹ ne fueris curiosus

Capitulū .IX.

¶ De volūtate: pū.xxiij. Fili p̄be mihi cor tuū ⁊ volūtatē. Et modū docet dicēs: Deut.vi. Et matth.xxij.⁊ luc.x. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. Hugo in libro de arra aīe. Scio aīa mea qz vita tua amor est: et sine amore eē nō potes. Ea aūt est vis amoris: vt talē te esse necesse sit: quale est illud qđ amas. Hoc est amare velle bonū: qđ est volūtatis. Si ergo deum aīa amat vere deū hz: imo ⁊ deus est participatōe. Scōm illud. Ego dixi dij estis. Si terram amas terra es. Osee. Abhominabiles facti sūt .s. peccatores sicut ea que dilexerunt. Ex toto corde seu volūtate deū diligit: qui eū sup oīa diligit: qui ꝓpter obseruādū mādata dei: ⁊ sībz et familiā ⁊ patriā ⁊ famā ⁊ tpalē vitā postponit. Ex toto corde diligit: qui oīa que amat ꝓpter deū diligit. Cū igit tibi dicendū sit. Redde rōnem villicatōis tue de aīa tua ⁊ potētys: quam rōem reddere poterit que dei imaginē in lutuz sepe sepi⁹ petōz piecit. Qui bñficioz dei rarissi me recordat⁹ est: sed bñ iniuriaz que sibi fecit p ximus ad vlciscendū nō remittēdū. Qui deum nec cognoscere voluit: nec eius mādata nec ei⁹ verba. Sed totū acumē intellect⁹ sui posuit ad fraudes inueniēdas ad predādū. Qui totū affectum suū posuit in terrenis ⁊ carnalibus: oēm rem vilissimā magis amans q̄ deum. quod pz: quia pro vno solido dicet multa periuria: valde ergo timendū est talibus. .§.II.

Secūdo reddēda est

rō de corpe nr̄o ⁊ mēbris eius. Ad quid.n. data est nobis: oñdit ap̄s ad Ro.xij. Ut exhibeas corpa vestra deo hostiā viuentē .i. vt mactem⁹ ip̄m vitys ⁊ cōcupiscētys tanq̄ aīal immolatuz ⁊ viuat in opib⁹ virtuosis. Nā vt ait petr⁹ in canonica. Christ⁹ semel mortu⁹ est p̄ peccatis nr̄is: iustus pro iniustis vt offerret nos deo sequentes cū: mortificatos qđem carne: viuificatos āt spū. Et cuz incōpabiliter debeam⁹ pl⁹ laborare ⁊ exercere mēbra nostra in obsequiū dei q̄ diaboli mūdi: vel carnis: imo solū in honorē dei debem⁹ corp⁹ exercere: ⁊ nūquā in peccato. Hūanū dico ait ap̄s. c.vi. ꝓpter infirmitatē carnis vestre. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire iniquitati in iniquitatē .s. de vna ad aliā laborando: ita exhibete nūc seruire ip̄i iusticie in sanctificatōez: vt vel saltē tantū laborēt mēbra vestra pro deo: quantū fecistis pro mūdo vel peccato. Quique sensus nr̄i exteriores: q̄uis radicem habeāt in aīa: tn̄ non vtit̄ eis aīa nisi p mēbra vt p organa qb⁹ sunt affixa. Ut potētia visiua per oculos: auditiua p aures: ⁊ hi⁹. Dedit ergo tibi de⁹ oculos ad aspiciēdū ad necessitatē ⁊ vtilitatē: nō ad vanitatē. Dedit tibi oculos vt aspicies celos ⁊ ornamēta ei⁹ solē: lunā: ⁊ sidera: elemēta ⁊ aialia que sunt in eis: ⁊ alia pulchra opa dei: vt inde exurgas ad ꝓtēplādū pulchritudinē ⁊ magnitudinē creatoris: a q̄ oīa pulchra et pulcherrim⁹ ip̄e. Inuisibilia.n. dei a creatura mūdi p ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciūt̄ .i. dei perfectiones. Ad Ro.i. Dedit tibi aures vt disciplinas morales: scias nāles: artes varias ab alijs audiēdo valeas addiscē: ⁊ ex armonia cantuū ⁊ musicoz instrūoz: ꝓsideres cāt⁹ suaues angeloz. Dedit ⁊ nares ad odorādū: vt ex fragātia floz ⁊ aromatū intelligas: qz sancti dei i patria florebūt sicut liliū ⁊ sicut odor balsami erūt añ dinā maiestatē. Dedit ⁊ liguā ⁊ palatū vbi ē gust⁹: vt ligua tua ⁊ nō solū mēte vt angeli deū laudes: admoneas p̄xim ꝓficeris petīn tuum. Posuit in ea gustū: vt ex suauitate ciboz ⁊ potuū pcipias: qñ dulcis ē dñs ois dulcedis auctor: ⁊ clamet cū sapiētissimo viro. O q̄ suauis ē spūs tu⁹ dñe: q̄ vt dulcedinē tuā i filios demōstrares: panē suauissimū de celo p̄stitisti: hñtez oēm sapore suauitatē. Sap.xvi. Nō solū māna pāb⁹ in deserto ꝙ refectōez intrinalē scīs tuis: cui⁹ ꝓpatōne oē dulce amaz: vt ait.b. Ber. Dedit ⁊ man⁹ vt nō abscōdas man⁹ isb̄ ascella piger. Hz vt docet Salomō. Quōcūq; pōt man⁹ tua instāt̄ opare boni: qz nec op⁹ nec rō nec scia valēt apō inferos q̄ tu ꝓpas. Pedes dedit ad ābulandū ad loca necāria tibi ⁊ p̄xīo vtilia. Nō pedes ve loces ad effudēdū sanguinē: vel ad malū quod cūq; ꝓcurrētes: ꝙ ad dirigēdos pedes nr̄os in viā pacis. Tibi g̃ dicet: redde rōem villicatōis tue. Et vere q̄libz dicē pōt cū timore. Quid fū miser tūc dicturus: quē patronū rogatur⁹: qñ iudex est vētur⁹ cūcta stricte discussur⁹? Quid laboris ⁊ afflictōis corp⁹ tuū sustinuit p deo: q̄ nec ieiunia eccl̄ie: nec vigilias i oōe: nec pegrinatōes ad eccl̄as fecisti: ꝙ p lucro inūera. Oculi tui ad quid aliud respiciūt nisi ad vanitates ⁊ curiositates ⁊ voluptates implēdas. Etsi lachrymis irrigant̄ nō hoc p peccatis ꝙ p dānis tpalib⁹. Aures tue q̄ solicitant̄ audire: nisi detractōes: irrisiōes: vaniloq̄a: ⁊ turpiloq̄a: cātilenas mūdanas ⁊ hi⁹. Nō aūt verba dei: admonitōes: reprehensiōes: laudes diuinas. Gustū tuū oibus cibis ⁊ potib⁹ vis delectari: vsq; ad crapulā ⁊ ebrietatē. Lingua aūt vti nescis: nisi ad mēdacia ⁊ piuria ⁊ blasphemias ꝓtentiōes ⁊ susurratōes. Murmuratōes ꝑ deū ⁊ ministros eius. Odores supfluos ad voluptatē q̄ris. Fetores infirmoz: fugis. Man⁹ tuas nō extēdis ad paupes sbleuando ꝙ ad eos pdandos. Opa manuū tuaz vana ⁊ risui digna. Pedib⁹ curris ad theatra: ad spectacla: ad trepudia. Et si aliq̄n ad eccl̄ias ⁊ festiuitates coz magi ad pcā dū vt videas ⁊ videaris: q̄ ob deuotōem. Boti g̃ ait p̄s. qui timēt dñm timore initiali: qui ambulāt in vijs eius. i. opib⁹ vtuosis exercēdo corpus ⁊ mēbra sua: qz tūc nō timebūt i hac rōne.

Tertio reddenda est ratio de tpe ⁊ adiacētijs eius. i. de reb⁹ tpalibus trcñ. i. Vocauit ꝓtra me tp̃s. s. q̃ male vsus est ad arguēdū eū. Job. xxiiij. Dedit ei tp̃s seu locū pnie: ⁊ ipe abusus ē eo in supbiā. Señ. Nulla maior iactura q̃ tp̃s. Oīa fortune sunt: tp̃s tuū. Nec pōt recuparī tp̃s amissum. Q⁹ aut̄ aplus ait. Redimētes tp̃s q̃n dies mali sunt: nō intēdit p hō dicere q⁹ tp̃s amissum possit recuperari: ꝫ q⁹ ita feruenē et sollicite ḡs se habeat i futuꝝ. etiā vltra sibi debitū: q⁹ recōpēset p superogatiōem bonoꝝ opū neglectū ꝑteriti: vl dō redimere tp̃s q̃ q̃si superflua ⁊ min⁹ vtilia etsi licita dimittit: vt meliozib⁹ vacet. b. Bern. Nil p̄cios⁹ tpe: ꝫ heu hodie nil vili⁹ reputat. Sz sic capill⁹ de capite nō peribit: qđ. s. nō recipiat coꝛpus resuscitatū q̃tū ad eos. s. q̃ sunt ad decētiā coꝛpis. Ita nec momētū a tpe: de q̃. s. nō exigatur rō. Unō anselm. in li. meditationū ait. O lignū aridū ⁊ inutile: eternis ignib⁹ dignū: quid rñdebis i illa die cū exigēt̄ a te vsq; ad ictū ocli. Omne tp̃s viuēdi tibi impēsum: q̃l fuerit a te expēsum? Et iō hortat apls ad gal. vi. Bū tp̃s habem⁹ operemur bonū ad oēs. In vno momēto tpis pōt hō lucrari vitā eternā: duꝝ est i vita pñti. Totū mūdū daret dānat⁹ si hēt in ptāte sua: vt ex eo posset hāe modicū tpis ad penitendū. Et nō solūm de tpe ⁊ de reb⁹ tpalib⁹ q̃ dant in tpe: reddituri sunt hoīes rōem si bñ vsi sunt ⁊ ad subueniendū paupib⁹. Bñs. n. ait Chrys. nō dños: ꝫ dispēsatoꝛes nos eē voluit rex suꝝ. Sicut q̃ dispēsatoꝛ q̃ res dñi sui sibi retineret: vel pdige distribueret infidelit̄ ageret: ⁊ merito esset a dño suo puniēd⁹. Sic ⁊ dñs deus rōem exigēs in exitu vite a diuitib⁹ q̃ sibi thesaurizāt vel superflue vtūt reb⁹ tpalib⁹ paupib⁹ sbtrahentes. Un̄. b. ambro. In iniust⁹ est de⁹: vt nō noꝫ eque distribuat vite subsidia: vt tu quidē esses affluēs ⁊ abundās: alys aūt deesset ⁊ egerēt: et nō pot⁹: q⁹ voluit tibi benignitatis sue experimēta largiri: aliū vo virtute patiētie coronari. Tu vo susceptis dei muneribus: ⁊ in sinū tuuꝝ redactis nihil putas te agere iniquū: si tātoꝝ bona solus obtineas. Egentiū est panis quem tu detines: nudoꝝ vestimētū quod recludis: miseroꝝ pecunia est quā in terrā refodis. Tantoꝝ ergo te scias inuadere bona: quātis possis dare quod velis. i. quod debes velle. Nec ille. di. xlvij. Sicut hi. Insuper qui pdige expēdūt in edificijs sumptuosis: in cōuiuijs lautis: i eq̄taturis falleratis: in canibus ⁊ auibus ad venādum ⁊ aucupandū: in vestibus pōpatib⁹: in oꝛnamentis varijs: cogitēt quā deo sint reddituri rōem vidētes pauperes fame mori: vestibus nudari: puellas nubiles periculo exponi ꝑpē defectū dotium: captiuos in carceribus mori. Diues qui epulabat quotidie h̄ splēdide: sepultus in infernū: quia micas mēse sue noluit mēdico dare: nunc guttam aque ab eo nō pōt hāe. Et qui purpura ⁊ byssо induebat nūc vmbris operit. Et iō Jaco. in canonica sua. c. v. exterret eos dicēs. Agite nūc diuites: plozate vlulātes in miserijs q̃ aduenient vobis: diuitie vre putrefacte sūt: vestimēta vestra a tineis comesta sunt: auꝝ ⁊ argentū vestrū eruginauit: ⁊ erugo eoꝝ in testimoniū vobis erit: ⁊ māducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizastis vobis irā in nouissimis dieb⁹. Ecce merces operioꝝ voꝝ qui messuerūt regiones vras: q̃ fraudata est a nobis clamat: ⁊ clamoꝛ eoꝝ i aures dñi sabaoth introiuit. Et paulo post. Ecce iudex ad ianuā assistit. Admonz q̃ paulus discipulū suū Tymotheū ep̄m ⁊ p̄dicatoꝛē dicēs. i. Thi. v. Diuitib⁹ hui⁹ seculi p̄cipe non in sublime sapere nec sperare in incerto diuitiaꝝ suaꝝ: ꝫ i deo bñ agere: diuites fieri in opib⁹ bonis: facile tribuē cōicare: thesaurizare sibi fundamentū bonū in futuꝝ. Petrus apls. ij. c. p̄me. Fraternitatem diligite: deū timete. q. d. Tūc ostēdit deū timer si fr̄nitatē diligit sbueniēdo miseris. §. IIII.

Quarto reddēda est ratō de gratie adiumētis: de cui⁹ p̄ciositate ait Petrus. c. i. ij. epl̄e. Maxima ⁊ p̄ciosa p̄missa nobis donauit deus. s. munera gratie vt p hoc simus diuine nature ꝓsortes: fugiētes eius q̃ i mūdo est ꝓcupiscētie coꝛruptōem. Per gr̄am enī vitat̄ coꝛruptō oīuꝝ peccatoꝝ: nec alit̄ pōt euitari. Nil p̄cios⁹ gr̄a q̃ fac̄ nos gr̄ia dignos. Ab hac ꝑcederūt sicut radij a sole: oīes virtutes aliaꝝ illustrātes ⁊ decoꝛātes. Ab hac oriē radi⁹ fidei vē intellectū p̄ficiētis ad assentiēdū eis⁹ q̃ fide debēt teneri. Ex gr̄a ꝑcedit vi⁹ spei mentē erigēs ad expectādū in dubio supnā gr̄am bñ faciēdo. Ex ipsa descēdit flāma charitat̄ ad diligendū deū ⁊ ꝓximū. Sobrietatē quoq; tpantie ⁊ sapiētiā prudētie docet: iusticiaꝝ ⁊ virtē. i. fortitudinē: q̃b⁹ nil hōib⁹ in vita ē melius: vt dī Sap. viij. Tēpātia. n. cohibet ꝓcupiscibilē potentiā a delectatōib⁹ prauis. Fortitudo irascibilē retinet i pferēdis molestijs: ⁊ acuit i aggredi ēdis arduis. Prudētia rōem istruit in agēdis vt nil ꝑperā faciat: ꝫ ꝓsona rōni. Justicia aūt ad ꝓximū dirigit volūtatē: vt nō ei noceat ꝫ ꝓficiat. Ista aūt p̄ciosa gr̄e mūera donauit gr̄is nō meritis nostris. Hortamur vos ait apls. ij. Coꝛ. vi. Ne in vacuū gr̄am dei recipiat̄. Omis vtiq; eā in baptismo recēpim⁹. Et aria. n. i baptismo nō reḡit gemitū vel plāctū vel aliud op⁹ ꝫ oia gr̄a ꝓdonat: ait. b. Ambro. de ꝓse. di. iij. Donat simil̄ virtutes: donat ⁊ remissionē pcīoꝝ: nisi ponat obstaculū ei: q̃ ponere non potest parvulus cū baptisat̄: cum careat vsu rationis

In vacuū aūt ⁊ frustra recipit qui eā non exercet ⁊ auget p opa quotidie melioza. Sz multo magis in vacuū recipit q̄ eā per peccata pdit. Unusquisq; ergo, put accepit gr̄az in alterutr̄ illā administrātes vt boni dispēsatores multiformis gratie dei inquit ꝑr⁹ in.i. canonica ca.iiij. Sed certe cū dicet tibi. Redde rōem hᵒ gratie: quō vsus es multū habes ti mere: qz nō solū non augmētasti hoc p̄ciosum talentuz: sed ⁊ pdidisti. Eidemᵐ. n. cōiter q̄ q̄citius puenit puer ad aliquē vsum rōnis: se implicat ꝓpter malas societates multis turpitudinibus ⁊ piuriys ⁊ blasphemyꝫ ꝓpter que amittit gr̄az baptismalē. Et vtinā sic esset solicitᵘ ad recupandū amissaz gr̄am que est sanitas aīe ⁊ vita: sicut ē solicitus ad recuperādū corpis sanitatē cū infirmat. Sacra. n. ecclesie sunt ꝑtētatiua gratie. ſm Tho. in.iiij. Et iō si q̄s post baptismū gr̄az amisit: qđ fit p q̄libet mortale: alit recupare eā nō pōt nisi p penitentiā. Sz qz nimis tardi sūt hoies ad penitentiā ⁊ ꝓfessionē: iō in nullis vis vtutibᵘ se exercent. Sic ⁊ sacz sacre cōionis p q̄ mens implet gr̄a. s. deuote sūptuz: ⁊ future glie nobis pignus dat: vt dic. be. Tho. in offi. q̄raro assumit: q̄ indeuote: q̄ tepide. Eucharistia dr̄ q̄ latine bona gr̄a interpretat. Quid. n. melius corpe ⁊ sanguīe dñi? Noli negligere: ait apls ad Thimo. gr̄az que data est tibi in ꝑpositi one manus presbyteri q̄ ptinet ad ordinē. Cuz q̄ta negligētia ⁊ indispōe recipiāt clerici sacm ordinis: cū q̄ta desidia exequant ipsi ꝓsiderent qui deo reddituri sunt rōem: ignorātia pleni: oī honestate vacui. cupiditati dediti: ⁊ simonys insatiabiles beneficys ⁊ dignitatibᵘ: ociositate sepulti: ꝓpter q̄d accidit eis q̄d dñs predixit. Si sal infatuat̄ fuerit ad nihilū valet vltra nisi vt mittat̄ foras ⁊ ꝓculcet ab hominibus Math. v. Infatuat sal q̄n clerici qui debēt vbo ⁊ exēplo alios ꝓdire ⁊ pseruare a corruptōe vicioz: nec alios admonēt nec ipsi vtuose viuūt ꝓpter q̄d ꝓtenunt a pplis. Un dñs p Malachiā. ca. ij. ad sacerdotes ait. Vos recessistis de via: ⁊ scādalizastis plurimos in lege: ⁊ irritū fecistis pactū leui: ꝓpter hoc dedi vos ꝓtēptibiles ⁊ humiles. i. abiectos oibus popul. Qui tñ ppli male faciūt dehonorando eos: cū sint ministri christi ⁊ ecclesie: ⁊ ad eū cuiᵘ sunt ministri ⁊ quē ꝑsentāt debeāt aspicē nō ad mores eoz malos. Cū ergo tibi dicet. Redde rōnem sacroz que tibi collata sunt ad ꝓcurandū ⁊ augendū gr̄az q̄tū frequētaueris: qūo deuote susceperis. Qualr in eis te exercueris. Noli altū sape ait apls: sz time qz cui plus collatuz est: plus exigit ab eo. Cū. n. augent dona: ait. b. Greg. augent ⁊ rōnes donoz. Tāto g̃ hūilioz atq; ad seruiendū deo ꝓmptioz q̄sq; dz esse ex munere: q̄to obligatiozem se esse conspicit in reddenda ratione.

Timentes autem dñm timoꝛe. s. initiali: misericordia circumdabit. ps. .§.V.

Quinto reddenda est

rō: ⁊ ideo timendū de sapie documētis. s. receptis. Alia nostra vt ait phs nascit sicut tabula rasa in qua nihil est pictū: ꝫ apta est pingi. Et sic alie scie ⁊ artes addiscunt ꝑ documenta alioz. ita ⁊ sapia ⁊ noticia diuinoz ⁊ moraliuz. Quia eni hō ꝓpter peccata sua obscuratus nesciebat legere in lege dei insita in medio cordis nostri dedit hoibus legē scriptā: legē. x. preceptoz: q̄ semp fuit necessaria obseruari oibus qui volue rūt saluari. Hec est lex dñi imaculata ꝓuertēs aīas: ⁊ testimoniū eius fidele: sapiam prestans paulis. i. humilibᵘ. Deus igit deoz dñs locutᵘ est: ait idē in ps. lxxx. ⁊ vocauit terrā a solis oz tu vsq; ad occasum: ex syon spēs decoris eius. Deus dñs deoz sanctoz: qui dicunt dij principatōe. ps. lxxx. Ego dixi dij estis. Ut demonū qui dicunt dij falsa nūcupatōe: ps. Dij gentiuz demonia: vel p̄sidentiū: qui dicunt dij repsentatōe: qz repsentāt deū: ps. lxxx. Deus stetit in synagoga deoz. i. sacerdotū. Unum hoz deᵘ verus deus noster est dñs ⁊ auctoz locutus est inquit. b. Aug. sup psalteriū in illū vsi. Multis modis p angelos ipse locutus est: dādo legē in mōte syna. ita ait apls ad Gala. iij. c. ordinata p angelos. s. illa lex: locutᵘ p ꝓphetas suos Isa. Hiere. Ezech. Danielē ⁊ alios. xij. minozes ꝓphetas excitando hoies ad obseruantiā legis ipsaz declarādo: futura multa prenunciādo ad aiandū eos: ⁊ ꝓminatōem adijciēdo ꝓtra transgressoꝛes. Demū locutus est nobis in filio suo incarnato. ⁊ quid sapia docere vt exprimere potuit nisi verba sapie, falsas expōnes legis a scribis reprobando: obscura declarando: in se ipso adimplendo: consilia oīs perfectōis adijciendo adiutoria ad obseruandū offerendo. Locutus est per apostolos suos ⁊ discipulos quos misit in vniersum mundū dicens. Docete omnes gentes. Et quid nisi christum dei virtutē ⁊ dei sapientiaz. Locutus est per doctoꝛes suos. b. Augu. Ambro. Hiero. Greg. ⁊ alios innūeros grecos ⁊ latinos quos impleuit in medio ecclesie spiritu sapientie ⁊ intellectus ad exponendas scripturas sacras sapientia plenas. Loquendo autem per hos ⁊ quotidianos predicatoꝛes: vocauit terram non grecie tantum vel aphrice vel italie sed terram totam. i. mundum. Et hoc est quod subdit. A solis ortu vsq; ad occasum idest per totum. In omnem enim terram exiuit sonus eoꝛum. Ex syon tamē species decoris eius idest pulchritudo huius sapientis locutionis cepit ex syon. i. populo iudeoruz: quia vt dicit Isa. ij. c. De syon exibit lex. s. euangelica: ⁊ verbum domini de hierusalem.

Nullus ergo pōt se excusare: qz ignorat ista documēta sapie: ybiqz.n. pdicat & pdicatuz est. In pticulari etiā vocat terrā quēlibet peccatorē a solis ortu vsqz ad occasū. i. a pncipio quo i eo oriē sol intelligētie quo ad vsū: vsqz ad mortē dat hōi documēta sapie. Reddēs igit rōem de tot documentis sapie qūo ea obseruaueris. Et certe male illi poterūt reddere rōem: nec īmpune trāsibūt qui verba dei audiētes nil eoruz que audiūt faciūt: Facti fm pphetā sicut aspidis surde aures eoz obturātis que non audiet vocē incantātiū. Aspis serpens cū ppendit aliquē incātatuz eū: vnā aurē figit in terrā & aliaz cauda obturat ne audiat. Sic multi audientes verbū dei ex vna pte figūt mētē in terrenis ex alia ꝓmittūt sibi futuz tēpus vite ad emēdādū vñ incātatio pdicātis sapienter nō pōt eū educere de clausura peccati. Deius illi ratōez reddēt qui audiētes verbū nil mēti retinēt vel rumināt meditādo. Uñ aīalia īmunda in lege iudicant que nō rumināt. Eterne mortis iudiciū formidate fratres ait. b. Greg. si ybū vite audiētes in vētre memorie nō retinetis. Signū. n. mortis est cū infirmus nō retinet cibū. Sz pessime illi ratōez reddent & gūissime punient qui nec ipsa verba dignant audire nolētes intelligere vt bñ agerēt. Hos cōdēnabit studiositas regine saba que venit a finibus terre audire sapientiā salomōis Math. xij. Cōtra hos igit i reddēda rōne dicet sapia: vt habet pū. i. qz vocaui vos p scripturas & renuistis. Extendi manū meā in cruce etiā dādo documēta: nec fuit q aspiceret. s. ad imitandū. Despexistis oīe cōsiliū meū ibi datū: & increpatōnes meas neglexistis. Ego in interitu vr̄o ridebo & sbsānabo: cū vobis quos timebatis: aduenerit. Clamabunt ad me & non exaudiam eos: eo q exosam habuerint disciplinam: & timorem domini non susceperint. .§. VI.

Sexto reddenda est

rō de peccati inquinamētis fm. b. Aug. peccatū est dictū vel factū vel ꝯcupitū ꝯ legem dei: et in hac diffinitōe includit omissio cuiuslibet horū fm. b. Tho. in sūma. Māita peccari potest mortaliter vel venialiter omittēdo sicut ꝯmittēdo. Sz primū occulti & iō magis timenduz Et de oībus his differētijs peccatoz reddēda est ratio añ tribunal xpi: vbi q̄quid latet apparebit: nil inultū remanebit. Et de malis opib' dicit Salomō Eccle. vlti. Ūcta que fiūt adducet dñs in iudicium p oi erratu siue bonū siue malū. s. exigēt rō. Nō solū de malo ope in se sz etiā in eo qō de se ē bonū: vel alias videt bonū ꝓpter aliquā malā circūstantiā error est & i iudiciū adducēt. Et q̄trucūq occultū opus fuerit manifestabit abscōdita tenebraz. i. peccatorum: ait apl's. Sz & de ybis ratio exigēt xp̄o dicēte Math. xij. De oī ybo ocioso qō locuti fuerint hoies reddēt rōez in die iudicij ꝓmo ptic̄laris iudicij qui est in morte. Et fz. b. Bre. in moral. de verbū ociosū: qō necessitate vel vtilitate. s. rōnabili caret. Q ds vnq̄ enumeraret multitudinē verboz ociosoz que quotidie dicim' nullaz nobis de hoc conscīam faciētes. Nz si de ociosa ratio exigit cū pena: quid de ꝓtumeliosis: detractorijs: de piurijs & blasphemijs: adulatōnibus: & alijs malis. Sz & in cogitatōib' impij interrogatio erit dicit sapiens. s. in futuro exaie. Mā vt ait saluator noster. Ex corde exeūt cogitatiōes: & he sunt que coinquināt hoiem quo. s. ad aīam. Nec tñ ait. b. Greg. Immūda cogitatio mentē maculat cū pulsat si p delectatōem superat. de pe. di. iij. Quis aūt tāte vtutis & sācti tatis extat qui nō habet cogitatōes iutiles & supfluas: etiaz qñ clauso hostio sensuū in secreto vult patrē orare. Delicta autē iuuētutis mee & ignorātias meas que sunt omissiōes ne memineris dñe. Sz ab occultis meis mūda me: & ab alienis parce seruo tuo ait ps. Cuilibz ergo timendū est in ista rōnis exactōe. vñ in vitis patrū legit: q cū quidā sāctus pater ad extrema venisset & alij plures visitassent eū: videtes euz tremere totū: dicūt ei. Et tu pater times mori cū semp in penitētia vixeris. Respōdit ille. Ve timeo. Naz licet p. xl. annos laborauerim i ista solitudine ad seruiendū deo: tñ q̄ alia sunt iudicia dei q̄ hoīm: iō timeo ne forte placuerit deo vnde & Job. xxx vij. Semp. n. quasi tumentes fluctus timui dominū. Plurima sūt petā nra que nobis leuissima vel nulla vident q̄ tñ deus discutit & punit. Uñ in vitis fratz legit: q cuz quidā vir valde religiosus & sanctus infirmat' essz ad mortē lęta facie & totus exhilarat' dixit astantib' qui eū visitauerāt. Ecce beata Maria mater dei: Salutem' eā. Quod cū oīs fecissent & magnā ꝓsolatōem pcepissent: lz nil viderēt dixit infirm'. O q̄ grate & iocūd' recepit mater dei vestrā salutatōez: & ipa quoq vos resalutauit. post paululū aūt cepit expauescere & valde anxiari: adeo q socius ei' vix sufficiebat ad extergendū sudorē ex labore. Et fact' i agonia quasi rūc deo redderet rōnem de vita sua. Aliq̄n dicebat quasi ad aliū loquēs. Hoc non ē verū. Forte de aliquo peccato: qō diabol' ei obiciebat ad inducendū ad desperatōem. Aliq̄n dicebat. O dñe dona mihi & pce hoc modicum. Dixit ei socius. Quid ē hoc frater etiā ne pua peccata requiris & de eis deus exigit rōnem Qui ait vtiq. Et ea que nulla putant hoies ee peccata. Cōfortauit tñ eū soci' efficacit ad cōfitendū de misericordia dei. Demuz pacta pugna spūali totus in dño releuatus cuz magna deuotione requieuit in pace.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Septimo reddēda ē ratio de regimīe in subiectis: ꝛ hoc valde timē dū ꝓlatis ꝛ rectoribꝫ. vñ sap. vi. dr. Audite reges ꝛ intelligite. Discite iudices finiū terre: p̄bete aures qui ꝓtinetis multitudines: qm̄ data est vobis ptās a dño ꝛ virtus ab altissimo: qui interrogabit opa vestra: ꝛ cogitatōnes scrutabit qm̄ cū essetis ministri regni illius non recte iudicastis: nec custodistis legē iusticie: nec fm voluntatē eius ambulastis. Horrēde ꝛ cito apparebit vobis qm̄ iudiciū durissimū fiet his qui p̄sunt. Exiguo.n. ꝓcedit misericordia. Potentes aūt potenter tormēta patient. Non.n. subtrahet psonā cuiuscꝫ dñs: nec verebit magnitudinē cuiuscꝫ. Apls etiā ad hebre. xiij. ait. Obedite ꝓpositis vestris ꝛ sbiacete eis. Ipsi.n. inuigilāt quasi rōem reddituri p aīabus vestris vt cū gaudio faciāt non cū tristicia. Ad idem facit qđ ait Dionysi⁹ papa. xiij. q. i. Ecclesias. dicēs Unusquisqꝫ ꝓtentus sit terminis suis ꝛ ecclīa ꝛ plebē sibi ꝓmissā diligēter custodiat: vt de ouibus suis deo rationē reddat ꝛ gl'iam inde non iudiciū. i. damnatōem recipiat. Rationē igit̄ p̄sidentes reddere habēt deo in egressu suo de hoc mūdo: qūo acceperint ꝓlaturā: vtrū p ambitōem vel p simoniā vel p intrusionē: qz vt ait Leo papa. Principatus quez metus extorsit vel ambitus occupauit: rsi actibus suis ꝛ moribus non offendāt: ipsius tñ initij est pnitiosus exēplo: ꝛ difficile est vt bono pagant exitu: que malo sunt inchoata pncipio. i. q. i. Principat⁹. Si p simoniā accepit vel alīs intrusū titulū: cuz careat iurisdītiōe ꝛ auctoritate sup populū illū qz suspensus vel nullus: decipit q̄tū in eo ē animas illas absoluēdo. Vñ ab eo tāq̄ oues pdite exigent. Rōem quoq̄ reddere habet deo si populū suū vbo ꝛ exēplo ad bene viuendum induxerit. Chrys. In iudicio sedes si bñ docueris ꝛ bene vixeris populū instruis qūo viuē debeat. Si aūt bene docueris ꝛ male vixeris: deū instruis qūo debeat te ꝓdēnare. Rōnem quoq̄ reddere habet de admīstratōe sacꝝ ne indignis dederit. Si restitit potētibus vsurpātibus iura ecclesie. vt. b. Tho. cātuariēs: Et. b. Amb. xiij. q. viij. Cōuenior. Vñ dñs p ezech. cōtra illos q̄ tanq̄ mercenarij cū vidēt lupū venientē fugiūt: ꝛ lupus rapit ꝛ dispgit oues: ait. Non ascendistis ex aduerso: neq̄ opposuistis vos murū p domo isrl' vt staretis in p̄lio in die dñi. Rōem quoq̄ reddituri sunt si cria sbditoꝝ dimiserūt ipunita ꝛ incorrecta sine cā rōnabili. Nā vt ait. be. Greg. Peccata q̄ in nos cōmittunt facile dimittere possum⁹: que vo deū ppetrant cū magna discretōe nec sine vindicta possum⁹ relaxare. xxiij. q. iij. Si is. ꝛ. b. Aug⁹. sup psalteriū. Quo ista noīa non frustra dicūt Homo peccatoꝝ: q̄ peccatoꝝ est: corrigat: quia hō est: miserere: nec iuste misereberis hoīem si nō correxeris peccatorē: huic noī inuigilet disciplina: put vnicuiq̄ apta est cura nō solū ep̄o regēti plebē suā: ñ ꝛ paupi regēti domū suā: diuiti regēti familiā suā: patri regēti ꝓlem suam marito regēti ꝓiugē suā: regi regēti patriā suā vt nulli misericordia claudat: nulli ipunitas relinquat. xxiij. q. iij. Quo. Valde timendum est vnicuiq̄ p̄sidēti qđ dñs ait Ezechi. i psona oīm ꝓlatoꝝ. Fili hois speculatorē dedi te domui isrl'. Si dicēte me ad impiū. Morte ipie morieris. tu non fueris locutus vt ipius se custodiat: impius ipse in iniq̄tate sua morietr: sanguinē vero eius de manu tua requirā: ñ si te ānūciāte ad ipiū vt auertat a vīs suis non fuerit auersus a via mala sua morietr ipse in iniq̄tate sua: porro tu aīam tuā liberasti. Ezech. xxxiij. ꝛ in. c. seq. s. xxxiiij. ait dñs. Ve pastorib⁹ isrl' qui pascebat semetipsos. Lac comedebatis ꝛ lanis cooperiebamini ꝛ qđ crassū erat occidebatis: gregem aūt meū non pascebat: qđ infirmū erat nō consolidastis: qđ egrotū non sanastis: qđ fractū nō alligastis: ꝛ qđ abiectū nō reduxistis: qđ perierat nō quesistis: sed cum austeritate imperabatis ꝛ cū potentia ꝛ dispse sunt oues mee: eo q̄ non esset pastor: ꝛ facte sunt in deuoratōem oīm bestiaꝝ. propterea pastores audite vbū domini. Ecce ego ipse sup pastores requirā gregē meū de manu eoꝝ. hec ibi: licet hely summus sacerdos in se sanctus esset: tñ qz filios publice male faciētes nō correxit aspe vt exigebat excessus eoꝝ: reprehensus fuit a dño terribiliter: ꝛ demū cū filijs vitā mala morte finiuit. vt patz. i. Re. iij. Et notandū q̄ cū dñs pdixit p Samuelē malū qđ cominat⁹ ē hely propter negligētiā correctionis filioꝝ: ait. Ecce ego facio vbuz quod qui audierit tineāt ābe aures ei⁹. s. p timore: ꝛ ideo vt dr Eccle. xix. Corripe ꝓximū anteq̄ cōminēris: ꝛ da locū timori altissimi.

Q. timendum est purgatoziū ꝛ q̄ septem sunt purgatozia. Cap. x.

Quintū quod est timēdū ſ tione initiali: vt in timore sit meritū ꝛ p̄miū ē purgatōnū aspa variatō: Vñ dr Beutro. v. Deū tuū timebis. Et paulo post sequit. neq̄n iracat furoꝝ eius ꝙ tr. i. p varias punitōnes. Et act. x. ait pncepit apl'oꝝ. In oī gente q̄ timet deū accept⁹ est illi. dicit aūt bea. Gregorius. di. xxv. Qualis. De q̄busdā culpis aīe dīe iudicij esse purgatōis credēdus ē ignis: p eo q̄ veritas ait. Qui blasphemiā dixerit i spm nō remittet ei in hoc seculo neq̄ in futuro. Ex his vbis arguit. b. Gre. a ꝙrio sensu. s. q̄ alique culpe remittūt hī p̄nti vita: ꝛ aliq̄ i alia vita. Et cū remittūt purgāt: ñ nō nisi p ignē afflictōis.

Ignis enī in scripturis signāt quācūq; afflicti onem etiaz pñtis vite. Sic exponīt illud quod ait Baptista de christo. Ipe vos baptizabit in spū sancto ⁊ igne. i. lauabit: purgabit a peccatis igne tribulationis. Unde possum⁹ ponere. vij. purgatoria: intelligendo purgatorium omne quod affligit ad tempus p peccatis ⁊ purgat.

Purgatoriū innate ⁊ cōmunis passionis.

Purgatoriū pene volūtarie afflictionis.

Purgatoriū illate ab alio vexatiōis.

Purgatoriū post trāsitū venialis offensionis

Purgatoriū p crīali incōplete satisfactionis.

Purgatorium neglecte p̄o alio obligatōnis.

Purgatoriū in p̄senti patricie procuratōnis.

In quolibet horz est pena ⁊ ad tempus ad purgationē: si tñ patiēter ferat ⁊ ī statu gr̄e. .§.I.

Primuz igitur purga

toriū est penalitas cū quanascimur quā ꝓtinue patimur: famis: sitis: caloris: frigoris: sudoris: fessitudinis: interne passiōis: ⁊ mortis vt merito dicāt Salomō eccl̄s. ij. Cūcti dies ei⁹ laboribus ⁊ erūnis pleni sunt: nec p noctē quidē reqescet: ⁊ plorat⁹ hois in ortu suo est quasi quedam ꝓphetia suaz miseriaz ad quas ingredit. Quātis aūt hec sine peccato sit: tñ ex pcēo originali pcedūt vt punitio eius. Unde. b. greg. Sepe sine peccato fit qō venit ex culpa. Nā sine cā patimur⁹. Sed ex peccato puenit vt esuriamus dī. v. Ad eius. Ex ipis aūt purgamur patiēnt ferēdo ⁊ a peccatis cauēdo. Cōsiderādo quāta pena inflicta sit humano generi p̄o vno pcēo. vñ apte dici pōt illud exo. xx. Pñs venit cum terroze: vt timoz eius esset in vobis: ⁊ nō peccaretis. Christ⁹ volūtarie assumpsit has penas: ⁊ si nō habuit peccatū originale: qui venerat purgationē peccatorū faciens: vt dicit apostol⁹ ad hebr̄. i. .§.II.

Secūdū purgatoriuz

est pene: quā sibi quisq; voluntarie assumit. Et iste est optim⁹ mod⁹ purgādi peccata sua mortalia ⁊ venialia q̄tū ad culpā ⁊ q̄tū ad penā: vt ait. b. greg. de pe. di. i. Si peccatū. Be⁹ delictū sine vltione non patit. Aut enī homo punit se aut de⁹ cū hoīe: p se punit homo: qñ volūtarie penā dolozis assumit de peccatis. Unde beat⁹ Aug. diffinit q̄ pnia est quedā dolētis vīdicta puniēs in se qō dolet cōmisisse: ⁊ q̄to q̄s magis dolet:: tāto magis purgat: ⁊ quo ad culpā et q̄ ad penā debitā p peccatis tēpalē: totū tñ agit ī vtute passiōis christi. Unde ⁊ de dauid dī eccl̄i. xlvij. Christ⁹ purgauit peccata eius. i. dauid: et exaltauit cornu ei⁹. Voluit. n. de pcēo cōmisso cōfesso nathā: ⁊ virtute passiōis christi: ⁊ si tunc future fuit purgatū peccatū eius. Et q̄ cōiter dolor penitētis nō est tant⁹ q̄ sufficiat purgare seu satisfacere omni debito pene tpalis. Ideo ⁊ confessio inūgit aliq̄ in pnia agēdū penale: vt magis purget a debito pene tpalis vl̄ alleuiet. Quia vo pnie iniūcte sunt parue ꝓpter imperfectionē penitētiū: ea etiā que hoīes sibi assumūt volūtarie de genere bonoz: vt elemosynas facere: oōnes: ieiunia: pegrinatōes: disciplinas: cilicia: abstinētiā ꝓpter deū: oia ista sunt purgatoria si fiāt in statu gratie: inquātū penalia sunt pene tēpales: ad quā quilibet est debitor ꝓpter peccata: ⁊ incompabiliter plusq; sibi existimat. Et ideo dicit sapiens eccl̄i. v. de propiciatu peccatorum noli esse sine metu. .§.III.

Tertium purgatoriū

est illate ab alio vexatōis. Omnes qui deo placuerūt ab initō p multas tribulatōes trāsierūt fideles Judith. viij. ⁊ qz vt dr̄ amos. iij. Nō est malū in ciuitate: qō dñs non fecerit. s. de malo pene. Nā malū culpe ipse non facit. Jō si quis recipit iniuriā a ꝓximo: puto: infamiā. rapinā: bonoz pseutionē: pseutiōem ⁊ huiusmōi: illa vexatio inq̄tum est in penā: a deo est: qz ois pena inq̄tum pena iusta est. Omne iustū est bonū: omne bonū est a deo. ergo fm. bea. Augu. ois afflictio est a deo: ⁊ non solū firmitas: pauptas ⁊ huiusmōi: sed etiā mala que inferunt ab hoībus. Sicut nō potuit diabolus cū omni nequicia sua ledere Job in substātia. familia ⁊ psona: nisi licētiatus a deo: vt patet Job. i. Nec etiā in gregē porcoz̄ intrare nisi pmissus a xp̄o vt dr̄. Math. viij. ita nec hō potest hōi nocere sine pmissu dei. vnō ⁊ ipse saluator ait Pilato cū dixisset q̄ poterat eū crucifigere ⁊ dimittere Non haberes potestatē vllā. s. ad me ledendū nisi tibi datū esset desup Jo. xix. Dauid etiā cū fugeret egressus hir̄m a facie filij eius q̄ vsurpauerat regnū p̄is ⁊ morte eius querebat qñ pgenti cū aliquibus sibi fidelib⁹ p latā montis ⁊ plangez peccata sua: quidā pessim⁹ hō noie semei iniuriarē ei ꝓtumeliādo ⁊ ꝓiceret lapides ꝑ dauid dicēdo. Egredere vir sanguinum Egredere egredere vir belial. Nūc premūt te mala tua qz vir sanguinū es ⁊ inuasisti regnum Saul. Abisai frater Joab: cū vellet ire ad vindicandū iniuriā regis ⁊ occidendū illū: phibuit eū dauid: dicēs: dimitte eū vt maledicat. dñs p̄cepit illi vt malediceret Dauid. Et quis est q̄ audeat dicer̄ quare sic fecit: dimitte eū vt maledicat iuxta preceptū dñi: si forte respiciat dñs afflictionē meā: ⁊ reddat mihi bonū p maledictione hodierna. ij. Reg. xvi. Huiusmodi igit tribulatōes siue a deo siue ab hoībus illate: cuz patienter ferunt̄ in statu gratie sunt purgatoriū penaz debitaz p peccatis ⁊ defectuū: vnō dr̄ a dño nostro iesu christo. Omnē palmitem qui fert fructū. i. bonoz opez purgabit eum. s. a

supfluitate defectuū per tribulatiōes pñtes vt fructū plꝰ afferat Jo.xv. Et.b.greg. Abelect suis maculas pctōꝝ tpali afflictōe deꝰ curatab stergere: ḡs in eis in eternū non vult videre de pe.di.i. Si pctm̄. Et ḡto ꝙs magis ad dei obse quia se occupat: tanto magis tribulationibus visitatur. Et ideo Ecclesiastici.ij.dō. Fili accedens ad seruitutē dei: sta in iustitia ꝛ in timore ꝛ ꝑpara aiam tuam ad tentationē. .§.IIII.

Quartum purgatoriū

est post hāc vitā: pena quā sustinēt aie cū egrediūt a corpe: nō plene hic emūdate ab oi defectu quā penā sustinēt ad tps ꝙusq; purgent ad plenū: de q̄ pōt intelligi illō malach.iij. Purgabit filios leui: ꝛ colabit eos q̄si aurū ꝛ argētū. Leui iterptat assumptꝰ seu appositꝰ: ꝛ significat eos q̄ assumpti a dño p mortē apponūt ad patres. Isti purgāt p ignē si aliq̄d pcti vel expiabile se cū deferūt: sicut fit de auro ꝛ argēto cuz colāt p ignē purgat scoria eoꝝ. Et sic ait apls.i.cori.iij Si ꝙs superedificauerit sup hoc fundamētū. s. fidei christiane viue: q̄ō aurū dō ḡtū ad dilectiōez dei argentū ḡtū ad dilectiōnē ꝓximi: lignū: fenū: stipulā. ipe salꝰ erit: sic q̄si p ignē trāsiēs. s. purgatoriū: ita q̄ ly q̄si vel ē expssiuū vitat: ita q̄ est verꝰ ignis cruciās. vel si nota ē similitudis: refert similitudo ad purgatiōem: vt sicut purgaret vas aureū vel argēteū mixtū ligno ꝛ hiꝰ p ignē trāsiēs: ita aia secū deferēs pctā venialia q̄ habent gradꝰ maioꝝ ꝛ leuioꝝ p penā illiꝰ ignis purgat vt pūcat vas purissimū añ ꝓspcm̄ dei pcertuz tps. Nihil.n. coinq̄natū introibit in illā glam. Et hoc ē q̄d dicit.b.gre.ꝛ aug.di.xxv.§. Allias.et ca. Qualis. s. q̄ de leuibꝰ pctis cuz q̄bꝰ hō decedit: purgatōis credēdꝰ ē ignis. et ponūt exēpla vt risus imoderatꝰ: ꝑmo ociosus. Cura rei familiaris que vix pōt exerceri sine pctō: etiā ab his q̄ nouerūt vitare pctm̄. hec.b.gre. Aug. addit alia exēpla: ꝛ alibi dicit ipe.b. Aug. q̄ lignū: fenū: stipula sūt affectiōes inordinate circa deū tm̄: q̄bꝰ dediti sunt hoies rebꝰ tpalibꝰ familijs suis ꝛ amicis: vel p̄pe sensualitati in q̄bꝰ radicate aie hic discedūt. // Et q̄ hic ignis purgatoriꝰ vt dicit.b. Aug. in lib. de igne purgatorij miro modo ē grauis. Excellit.n. oēm penā huiꝰ vite iō timēda ē pena purgatorij. Unde saluator nr̄ math.x. ait. Timete euz q̄ postq̄ occiderit: pōt mittere aiam ꝛ corpꝰ in gehēnā. i. ignē ifernalē Idē.n. ignis ē in sba ignis cruciās purgādos ꝛ dānatos: ſ ꝑmos ad tps secūdos in ppetuuz Ita dico vobis hūc timete: ſ timore initiali nō seruili. Ue q̄ eccl.i. Initiū sapie timor dñi: ꝛ cū fidelibꝰ in vulua ꝛcreatꝰ ē: ꝛ cuz electis feminis gradit: ꝛ cū iustis ꝛ fidelibꝰ agnoscit. Hūc autē aia purgāda in igne cruciat: deū videre nō pōt facie ad faciē: vt sancti in gla. Et de hac etiā ad tps sbstractōe diuine visiōis maxie cruciatur: plusq̄ de pena ignis. Scit.n. se aptā ad videdū ꝛ fruendū summo bono quo cū puenꝛ ꝑ illo tpe maxie affligit pp q̄d dicē valet aia illa. Fuerūt mihi lachrime mee. i. dolor: panes die ac nocte .i. ꝓtinue talibꝰ amarꝰ: medicinalꝰ tñ ad purgā dū dō mihi: p singulos dies cū ibi maneo in purgatorio. Ubi ē deꝰ tuꝰ. Spes.n. q̄ differt .i. res sꝑata affligit aiaz dicit Salomō: ꝛ tāto magis ḡto magis diligit. Nō paz etiā affligū tur aie ipe ex insultatiōe ꝛ irrisione demonū de eaz penis: sicut in pñti si quis videret inimicū suū de suo infortunio vel pena insultare ꝛ letari multū affligeret. Nō tñ ipi demones torquēt aias in purgatorio ſm.b.tho.in.iij. Quia non decet vt quoz fuerūt victores. i. si. s. qui sunt in purgatorio habeāt eos tortores: nec ita absorbent a grauitate pene: q̄n sciāt se ad tps ibi eē ꝛ aliq̄n liberādos: vñ patiēter ferūt punitiōem diuine iustitie. Et pie credi pōt: q̄ āgeli sancti aliq̄n visitēt ꝛ ꝓfortēt // Uñ legit in li.de.vij.donis: q̄ cū quidā scelerate viuēt: visitatꝰ a dño vt ad se rediret incurrit graue infirmitatē ꝛ diutinā. Attediatus aūt ex plixitate lāguoris: rogabat frequnter dñm: vt de carcere corpis educeret eū Apparēs aūt vna dieꝝ ei angelꝰ dñi ex pte dei Dedit sibi optōem eligēdi q̄d magis vellet: vel adhuc p duos annos illā infirmitatē tolerare: ꝛ postea ad celū euolare: aut tē mozidēdo p tres dies in purgatorio pmanere. Et ille attendens ad breuitatē tpis quo erat mansurus in purgatorio ꝛ lōgitudinē dieꝝ quibꝰ infirmitate iā diu exptam adhuc erat passurus: ꝛ elegit potiꝰ morari in purgatorio p triduū esse ꝛ mori. Exauditus ergo de hac luce migrauit: ad ignē purgatorij pergens aiaꝰ. Unde ad hozā ab exitu suo de hoc mundo: apparuit ei in purgatorio angelus dñi ꝓfortās eū. Interrogauitq̄ eū: si eū recognoscerꝛ. Rñdit minime. Et ille. Ego sum ait angelꝰ dñi qui tibi dedi optionē sumendi ex pte dei ad hūc locū. s. venidi ꝛ triduo morā faciēdi: an in illa tua infirmitate p biēnū permanēdi. Cui ille. Nequaq̄ vales esse angelus dei: q̄ ille mētiri nō pōt. Sz qui mihi hoc dixit mēdaciū magnū expressit. Nā cū dixerit p triduum me hic mozaturꝫ. Ego iā māsi i his maxis penis p plūmos ānos. Angelꝰ vo ad eū. Tu ḃ nō fuisti nisi p hozā ita q̄ adhuc hēs hic manēt q̄d restat. Et ille roga dñz meū vt nō respiciat ad insipientiā meā hoc eligēdo: ꝛ tu ꝑ me intercede apud eū vt reducat ad vitā pozē: ꝛ ego ne dū p duos ānos ſ ḡtū placuerit ei paratꝰ sum tolerare infirmitatē illā. Nō ꝛ obtinuit: vñ vite restituꝰ patiētissime ꝛ letāter oēz dolorē tolerabat: exptus penas purgatorij. .§.V.

Esse autē purgatoriuz

necessariū est ad salutē credere. Ipz aūt negaſ vt faciūt greci:hereticū esset ꝛ dānabile. Hoc āt pbaſ ꝛ aucte scpture ꝛ ex moze ꝛ obseruatōne eccl'ie:ꝛ ex rōe ꝛ ex exēplis multipharie. ¶ Be pzio dz.ij. Mach.xij. Sācta ꝛ salubzis est cogi tatio p defunctis exozare vt a peccatis soluāt. Qui in inferno dānatoz sunt: a pctis solui nō pñt:qz in inferno nulla est redēptio. Qui i gl'a supna sunt:pecata nō hñt a quib⁹ soluāt. Re stat ergo vt de his qui sunt in purgatozio itel ligāt vt soluāt vel a venialib⁹ cum quib⁹ decesse rūt:vel a penis debitis p mortalib⁹ quib⁹ i mū do ad plenū non satisfecerūt. Ūñ ꝛ iudas ma chabe⁹ vt ibi dz. Misit hierosolymā duodeciz milia dzagmas argenti offerri eas ibi p peccat moztuoz.s. in bello quod gesserāt ꝯ inimicos vt a penis purgatozij liberarēt vel alleuiarent Et.b. Aug.in enchiridiō ait. Neq negādū est defunctoz aīas pietate suoz viuētiū posse rele uari:cum p illis sacrificiū mediatozis offertur vel elemosyne fiūt. Sed hec eis pſunt:qui cuz viuerēt hoc sibi vt postea possent pdesse meru erūt. Idē Bzeg.xij.q.ij. Hie. Et.b. Ambzo.c. Quia alij.q.e. ¶ Pzobat idē ex obſuatiōe ec clesie q est maiozis auctozitatis : q dicta cuiuſ cunq doctozis. Nā vbiq in eccl'ia fiūt misse et suffragia alia p defūctis ꝛ missa spālis p eis q incipit. Requiē.. Et in omni missa fit in secūdo memēto ozatio p defunctis : ꝛ in offertozio dz. Libera aīas oim fideliū defunctoz:q scz sunt i purgatozio quos ignozat. Nā p alijs defūctis nō intēdit ozare. Libera eas de pena inferni.i. purgatozij qō dz infern⁹: qz infra terrā vnde et xp̄s descēdit ad inferna.s.limbū. Ne absozbeat eas tartar⁹.i.ne detineat absoztas i illis penis: ne cadāt in obscurū.i.neq ceciderūt in obscuz locū detineant. vñ.xij.q.ij. p obeūtibus:sic dz. Sancta sic tenet eccl'ia vt xp̄s p moztuis vere xp̄ianis offerat oblatōes: atq p̄sbyter eoz faci at memoziā. Et q̄uis petis oēs subiaceam⁹: cō gruit vt sacerdos p moztuis catholicis memo riā faciat ꝛ intercedat:nō tñ p impijs q̄uis xp̄i ani sint tale aliq̄d agere licebit. Et dicit ibi glo. o dicūt impij q decedūt in mortali notozio:vt q se occidunt ꝛ hi⁹:ꝛ q in ebzietate mozer⁹:sec⁹ si dubiū sit ¶ Pzobat tertio hoc rōe. Nā q dece dit:aut est in statu gr̄e:aut ex grām. Si ex grāz hoc pōt esse dupl'r. Aut qz hz solū originale: et talis descēdit ad limbū pueroz: puatis sp gl'ia diuine visionis:de q tñ penā nō sentit: ꝛ liber a pena sensus.i.ignis. Aut hz actuale mortale:ꝛ hic patit penā damni.s. priuatōis gl'ie:ꝛ penam sensus.s.ignis infernal':ꝛ de vtroq summe affli git. Et qz in inferno nulla est redēptio:iō p his suffragia nō valēt. Si aūt moziſ in statu gr̄e: et hoc dupl'r. Quia aut in tāta puritate ꝛ pfectio ne vt nil deferat secū cremabile vt baptizati p uuli:martyzizati p xp̄o:ꝛ pfecti viri. In cui⁹ si gnū xp̄o baptizato aptū est celū. Stēphan⁹ p tomartyr vidit celos aptos:ꝛ Joāni puriſſimo aptū est hostiū in celo. Aut in statu gr̄e moziēs defert secuz cremabile siue aliqō veniale. Siue qz non satisfecit ad plenū in mūdo p mortalib⁹ ꝯmiſſis:etsi ꝯtrit⁹:ꝛ qz nil mali impanitū pmit tit diuina iustīcia:nihilq coinq̄natū aliq̄ pctō in regnuz celoz potest intrare. Nec tñ eis q talia cremabilia secuz detulerūt debet pena etna:q̄a non auersi a deo sed ꝯuersi trāsierūt: ideo istis debet pena ad tp̄s purgatozia:ꝛ p his a deo est ozdinatū purgatozium. Officia aūt q̄ fiūt solēnit p eis dicūt vel ternariū vel septenariū vl trige simaliū vel anniūsariū. Et ternariū q̄dez qō fit in capite triū diez a die trāsit⁹ moztui vt deleāt p illud pctā oīa ꝯmissa:ꝯ tres vtutes theologi cas:fidē spem ꝛ charitatez. Septenariū vt per grām septifozmē auferant ab eis.s.defunct⁹ pec cata septē moztalia'cū filiab⁹ suis. Trigenariū vt deleant illis pctā ꝯmissa ꝯ decē pcepta ꝛ fidē trinitatis. Anniuersaria:vt de anno tpali trans seant ad annū sempiternū. ¶ Quarto pbatur multiplici exēplo. Legit in vitis frūm:q cū de uotus religiosus frater p̄dicatoz freq̄nt dicez missā p peccatozib⁹:rarissime aūt p defūctis:q dā alius eiusdē ozdinis religiosus sanct⁹ homo charitatiue arguit euz:q̄re raro vel nunq̄ cele braret pro defunctis:et freq̄nt p petōzib⁹ viuis cū moztui se iuuare non possent: viui autē mul tis mōis. Cui ille rñdebat. Qui sunt in purga tozio sunt securi nec possūt deficere a gl'a ꝛ si re tardent. Sed qui ꝯuersant in mundo petōres sunt in ꝯtinuo piculo dānatōis. Sicq firm⁹ in sua sn̄ia remānsit pax inclinat⁹ ad suffragia pro defunctis. Nocte igit sequēti cū in lecto q̄escēt in p̄ncipio sōni apparuerunt q̄dā moztui velut in capsis ligneis positi seu feretro:ꝛ ipsa cap sa lignea seu feretro opp̄imebant eum. Sur gente autem eo a somno disparebat illa capsa cum moztuo. Et cū iteꝛ dedisset se quieti:iterū apparuit moztu⁹ in capsa vexās euz ꝓpter qō surgere ꝯpulsus est. Cūq pluries ille apparu isset pcutiēs eū cū dicta capsa: q̄escere nō valu it illa nocte: Ex qua re aīaduertens defunctos egre ferre q nō eis ꝯpatere orādo p eis. ma ne sequēti celebrauit missaz p defunct⁹ decetero magis eis ꝯpatiēs ꝛ orās p eis. Beat⁹ q̄q pater dominic⁹ oī quasi nocte vnā disciplinā cum ca thena ferrea sibi ipsi dabat: p aīabus q̄ erāt in purgatozio:vt inde ab illis penis sōleuarētur. In eodē libro legit q cū quidā frater vocatus ad p̄dicādū ad exequias cuiusdā notabilis viri defuncti:cū remor⁹ in domo cogitaret sup p̄di catōe fēda: apparuerūt ei quidā defuncti dicē tes se missos ab his qui sunt i purgatozio:vt re cōmendaret aīas illas in tāt̄is penis populo:q

Capitulum .x.

auditurus ẽrat p̃dicatõnem. Et q̃ p thematẽ sumeret illud Job.xix. Miserimini mei miserimini mei saltẽ vos amici mei. Cõquerẽdo ꝺ amicis ⁊ ꝓsanguineis q̃ p eis suffragia spũalia nõ faciebãt. Unde legit̃ in quita pte de vita fratꝝ p̃dicatoꝝ: q̃ quidã frater lainard⁹ magn⁹ p̃dicator defunct⁹ tholose: apparuit cuidaz suo familiari in dalmatica indut⁹ tanq̃ pplo p̃dicaret: in facie fulgida ⁊ collo q̃si aureo toto. Et cũ ipe recognouisset eũ ⁊ interrogasset cãm fulgoris faciei ⁊ colli aurei. Respõdit p̃mũ recepisse ex pura cõfessiõe. Collũ vero aureũ habere insignũ p̃dicatõis ⁊ zeli animarũ quẽ habuerat: Deinde oñdit ei p manichã dalmatice pectus ⁊ lat⁹ totũ cõbustũ. Et cãm hui⁹ pene purgatorij esse p nimiũ ardorẽ ⁊ distractiõem ad edificãdũ noua edificia. Sed p suffragia fratrũ posse iuuari. Quib⁹ factis ille liberat⁹ est. Itẽ q̃dam noie Joãnes magn⁹ ⁊ subtilis p̃dicator cuz de hac luce migrasset: apparuit cuidã sibi multuz familiari: dixitq̃ se fuisse in purgatorio.vij.dieb⁹ maxime ꝓpter ingratitudinẽ ⁊ verbis solatij ⁊ recreatõis corpis. Addiditq̃ q̃ petã venialia que hic parua reputãt grauiter in purgatorio puniũt: nec pena illa posset alicui pene assimilari vite pñti. Interrogat⁹ quõ de purgatorio exierat: dixit q̃ dñs misit angelos suos qui cuz inde eduxerũt ⁊ añ dñm cãtãdo adduxerũt: et quanto pl⁹ ascẽdebat: tãto pl⁹ gaudij sentiebat. Quidã alius vidit aliquẽ defectũ affligi in purgatorio eo q̃ alijs limphãtib⁹ vinũ ipm puꝝ bibebat vt posset dormire. Illi⁹ visus est tozq̃ri ꝓpter nimiũ affectũ quẽ habebat ad q̃ternos et tenacitatẽ illos tenẽdi. Alter frater tristicia mlta affect⁹: q̃ erat magn⁹ p̃dicator: ob recreatõez accessit sine licẽtia ad balneãdũ se in loco vbi nõ erat mlta aq̃: q̃ ibi submersus ẽ. Et apparuit amico suo in habitu vili exust⁹ in brachijs: reuelãs iõ puniri in purgatorio ꝓpẽ delectatõem illi⁹ balneatõis sine licẽtia. Sed adiut⁹ oꝛonibus amicoꝝ q̃citi⁹ fuit liberat⁹. In ꝙetu coloniẽsi vna ⁊ eadẽ die defuncti sunt duo fratres: vnus nouiti⁹: alter antiqu⁹ p̃dicator. Tertia autẽ die a morte eoꝝ apparuit nouiti⁹ infirmario: dicẽs se tũc a purgatorio liberatũ ꝓpter feruorẽ conuersiõis tũc euolare. Post mẽsez vo apparuit p̃dicator ille gl̃iosus: monile hñs in pectore et multos lapides p̃ciosos i veste: ⁊ coronã aureã in capite. Quẽ recognoscẽs infirmari⁹ ⁊ q̃ tũc a purgatorio liberat⁹ ad celũ ascẽderet: interrogat⁹ cur tardi⁹ fuerit purgat⁹ q̃ nouiti⁹. Rndit Ego ꝓpter familiaritatẽ sc̃tarũ ⁊ verba solatij diuti⁹ fui in purgatorio: sed maiorẽ eo gl̃am accepi. Monile significat rectã intẽtiõnem: lapides p̃ciosi alias ꝙuersas mei p̃dicatõe: corõa ineffabilẽ gl̃am. Quidã ali⁹ apparẽs socio oñdit socio tibias adustas. Interrogat⁹ cãm huius.

Rndit i purgatorio eẽ eo q̃ receptis nouis ẽligis vel soccis veteres nõ resignauerat: ⁊ sub lecto hẽbat. Timeat g̃ q̃libet venialia etiã ꝓmittere: ⁊ ꝓmissa nõ hic purgare. .§.VI.

Quintum purgatoriũ

est p satisfactõe incõpleta. Et ⁊ purgatoriũ nõ ẽ aliud a p̃cedẽti loco vel q̃litate pene: ⁊ cã q̃ p̃cedẽs vt dẽm fuit ẽ ꝓpo remotõe venialiũ: istud aũt ẽ p incõpleta satisfactõe mortaliũ: de quo.b Aug.de pen.di.vij c.vl.ait. Etsi ꝙsus vita viuat.s.gr̃e ⁊ nõ moriat̃.s. ad infernũ descendẽdo nõ tñ ꝓmittim⁹ q̃ euadat oẽz penã. Purius enĩ purgãd⁹ ẽ igne purgatõis: q̃ in aliud scelm distulit fructũ ꝙuersionis. hec.b.Aug. Cũ enĩ in oi petõ mortali sit ⁊m.b.Aug. auersio ab incõmutabili bono q̃ ẽ de⁹: ⁊ ꝙuersio ad ꝓmutabile bonũ q̃ ẽ creatura. Rõne auersiõis debet petõi pena infinita extẽsiua. i. ppetua seu infernalis q̃ auersio ẽ ab infinito bono. Rõne vo ꝙsiõis debet pena finita extẽsiue. i. ad tps: q̃ id ad q̃ se ꝙuertit peccãdo est q̃d finitũ: puta pecunia: delectatio carnal⁹: ⁊ hi⁹. Cũ aũt ꝙtit ad pnam imediate sicut remittit̃ culpa: ita ⁊ debitũ pene infernal⁹. Sz remanet obligatio ad penã tpalẽ nisi tãta sit vis dolozis ⁊ ꝓtritõis in ipa ꝓtritõe q̃ deleat eius magnitudie etiã oẽ debitũ tpalis pene: sicut accidit in bono latrone cũ xp̃o crucifixo: ⁊ in Maria magdalena: ⁊ rarissime ⁊ accidit. Tñ post dimissiõem debiti pene infernal⁹ cõiter remanet obligatio ad penã tpalẽ plus ⁊ minus ⁊m deuotõem ꝙuersionis: ad quaz penã satisfaciendã valẽt vt dictũ est supza: ⁊ ꝓtritõ ⁊ ꝓfessio ⁊ penitẽtia iniũcta ⁊ indulgẽtie ⁊ bona q̃ quis facit ⁊ elemosyne: ieiunia: oratões: ⁊ hui⁹mõi: ⁊ tribulatões tolerare patiẽter in gr̃a. Si q̃ ei restat psoluendũ in purgatorio luet. Tñ Piero.sup naũ. Deus vt oĩuz rex ita ⁊ supplicioꝝ nouit mensuras: nec ꝑueniri sñia iudicis nec illi in peccatorẽ exercẽde de hic pene auferre ptãtẽ: ⁊ magnũ peccatũ magnis diuturnisq̃ lui cruciatib⁹. xxiij.q.v. Quid g̃. Itaq̃ non est equalis pena ignis oibus in purgatorio sz valde varia. Et acerbitas pene ⁊m Ricardũ coꝛrespõdet grauitati culpe ꝓmisse. Diuturnitas vo in pena: radicatõi culpe in affectu. Et vt dz Eccli. Per misericordiã purgãtur peccata et fidẽ: quo. s. ad diminutõem pene vel abbreuiationẽ. Et hoc est q̃d dicit.b.Aug. q̃ quib⁹ ꝑsunt suffragia. s. p defunctis facta: aut ad hoc valẽt vt sit plena remissio. s. illaꝝ penaꝝ ⁊ sic deliberatio aut tolerabilioꝛ sit ipa dãnatis. xiij.q.ij. Tẽpus dãnatõem appellat punitõem: ad quã sunt ꝓdẽnati in purgatorio. Purgant̃ aũt p misericordiã suffragioꝝ q̃ fiũt ꝑ eis ⁊ magis p spẽalia q̃ p generalia: videlz vel missaꝝ: vel elemosynarũ: vel ieiunioꝝ: vel orationũ. vt dz. xiij.q.ij.

Quàtuor modis ad quos rèducũt alia: purgãtur peccata illoꝝ ⁊ p fidè viuã faciẽtiũ. Cũ enim hi qui sũt i purgatorio sint mẽbra viua militãtis ecclesie: p gr̃az ⁊ charitatẽ capaces sũt suffragiorũ q̃ fiũt p eis: sicut mẽbra viua i corpore hũano partẽ nutrimẽti recipiũt de his q̃ dãt corpori viuo p mẽbra viua. Que ãt suffragia fierent p malos ꝓpria auctoritate: nõ valẽt eis: sicut si fierẽt ex ordinatiõe ⁊ iussiõe alteri⁹ exñtis i gratia: aut p clericos malos vt mistros eccl̃e: q̃ in q̃tũ ministri eccl̃e valẽt his p q̀bus fiũt: ß magis q̃ñ ⁊ ipsi ministri sũt i statu gratie. Exẽplũ de mõacho ꝓprietario in. iiij. dialogoꝝ. Nã vitiũ ꝓprietat̃ nulli dubiũ q̃ est mortale i religioso. Nec q̃ illũ penituit ⁊ multũ ingemuit in fine suo de illo vitio rẽissa fuit sibi culpa cuz debito pene ifernalis: sed nõ q̃ ad debitũ pene tẽpor̃. Unde per aliq̃s dies stetit i igne purgatorij: q̃ nõ plene satisfecerat debito pene tẽpor̃. Ideo facto sibi suffragio. xxx. missaꝝ fm iussiõez beati Gregorij: postea apparuit illi q̃ celebrauerat p eo let⁹ ⁊ pulcher: dicẽs se de purgatorio liberatũ ad gloriã ascendere. ¶ Est hic etiã adũtenduz: q̃ aliq̃s i purgatorio cruciat̃ ex negligẽtia sua quãdo ñ caute ordinauit: vt q̃ citius fieret executio legatoꝝ p aĩa sua: vel q̃ ipse executor cui ꝓmissũ ẽ exeq̃: vl̃ hereditatẽ adire ipse nõ iplet. Cũ enim q̃s negligẽs ẽ ad faciẽdũ suffragia debita p defũctis: q̃uis nõ noceat defũctis q̃tum ad meritũ: q̃ minui non põt post trãsitũ ei⁹: nec noceat quo ad augmẽtũ pene: nocet tamẽ q̃tũ ad subtractiõez suffragiꝝ: q̃ cũ nõ fiũt: nõ ita cito liberat̃ ã penis aĩa i purgatorio: sicut liberaret̃ si facta essẽt. Et illi q̀dẽ qui negligũt iplẽt heredes vl̃ executores notabilit̃ ⁊ sine causa ꝛrgẽti differẽdo: ⁊ mlto magis nõ faciẽdo: peccãt mortalit̃: q̃ inferũt dãnũ notabile ꝓximo: vnde. xiij. q. ij. qui oblatõnis. dz: vt tales necatores aiaꝝ excõicẽt̃. Si ãt eos penitet in fine de tali criminali omissione i purgatorio manẽt p tali negligẽtia. Uñ legit̃ q̀dã religiosus cũ mortu⁹ eẽt ⁊ mlte misse ⁊ oratiões ⁊ alia suffragia fuissẽt facta p eo: apparuit suo amico dicẽs se esse in purgatorio: q̃ et si multa suffragia fuissẽt facta p eo: nil inde ꝑleuatiõis accepat: eo q̃ i vita debita suffragia aliox omisisset: vnde ⁊ facta p eo: aliꝝ a diuina iustitia fuerant applicata: ideo se recõmẽdãs vt alia fierẽt demuz liberat⁹ est. In hystoria charoli magni legit̃: q̃ cũ q̀dã miles intraret bellũ cõtra ifideles disposuit cũ cognato suo q̃ in casu mortis sue quendã bonũ equũ suũ venderet: ꝓciũ pauperib⁹ erogando. Eueniẽte ãt morte illi⁹ militis cognatus el⁹ auaricia ductꝰ sibi equũ retinuit. Unde ad octo dies appuit miles cognato illi dicẽs. O ifelix ⁊ ifidelis homo tu fecisti me cruciari in purgatorio vsq̃ nũc: q̃ ꝓpter auaritiã tuã nõ vendidisti equum precio erogãdo p aĩa mea vt legaui. Ecce nũc liberatus pgo ad gl̃iam: ß tu impunit⁹ nõ euades de nequicia tua: imo ad inferna descẽdes. Sicq̃ ille disparuit ⁊ q̃ ꝓdixit euenit illi. In q̃rto dialogoꝝ narrat. b. Greg. q̃ cũ esset abbas in monasterio suo: quẽ ex monachis suis noie iustuz infirmatũ ad mortẽ: iuenit occulte sibi retinuisse tres aureos oblatos ab his quib⁹ subuenerat medicine ꝓfilio: cuius arte erat pitus: ⁊ ea se exercẽs aliq̃n. Q̃ cũ ꝓcepisz. b. Greg. ꝓhibuit sibi visitatiõem fratrũ ut moris est in illa infirmitate. Sz german⁹ eius laicus qui in mõasterio erat sibi ꝓuideꝛz de necessarijs: cãmq̃ inuisitatiõis fratꝝ sibi explicaret. s. ꝓpter viciuz ꝓpetatis inuentũ: q̃ fecit. b. gre. vt ex ß magi intelligeret grauitatẽ sui peccati: indeq̃ magis doleret. Quo facto ingemuit frater valẽ ex excessu suo ꝓfessus. demũ eo mortẽte mãdauit. b. Greg. nõ in loco sacro sepeliri: sz in steꝛlinio fratꝝ ꝓiectis aureis sup eũ dicẽdo. Pecunia tua sit tecũ in ꝑditõnẽ. Q̃ tõ fecit. b. Greg. mustere ad terroꝛe supuiuentiũ: vt itelligerẽt grauitatez hui⁹ mortalis crimis: q̃ vtiq̃ destruit oñe monasteriũ vbi repit̃. post hec iniũxit. be. Grego. ꝓpassione mot⁹ cuidã ex monachis vt xxx. missas p aĩa illius celebraret: q̃ cũ pfecisset: vltima dicta apparuit cuidã fratri ꝑfat⁹ defunctus q̃ requisit⁹ quo se haberet? Rñdit nũc usq̃ male. Sz hodie bene p gr̃am dei: q̃ cõionẽ recepi: q̃. n. si mortale ꝓmiserat vicũ ꝓpetatis tñ q̃ penituerat deleta culpa debito pene infernalis: q̃ pene tpali cui remãserat obnoxi⁹ satisfecit: iõ ad tps i purgatorio fuit. Nec tñ credat quis q̃ aĩa quelibet in purgatorio exñs nũero xxx. missaꝝ liberata ad celũ euolet: q̃ nõ filis illi. In li. de septẽ donis legit̃: q̃ cuz quidã puer filius cuiusdã ducis accepisset sub mutuo aliq̃ pecuniã ad ludos solatiosos expẽdendã: ad extrema veniẽs ꝓfessus deuote: ex obliuiõe dimisit ordinare q̃ pecunia illa restitueret illi q̀ mutauerat: ꝓpter q̃ moriẽs in purgatorio fuit. Sz apparẽs defunct⁹ ⁊ mandãs restitutõez fieri liberatus est. In cronicis quoq̃ legit̃: q̃ defuncto quodã sũmo põtifice apparuit cuidã familiari: insinuãs se esse in magnis penis purgatorij: tñ petens sibi suffragia. Cũq̃ ille dedisset magnã pecuniẽ quãtitatẽ p ipso paupib⁹ erogatã: ait ille. Ego de illa nullũ pcepi sõsidiũ q̀a male fuerat acq̃sita: sed fiãt elemosyne ex tali pecunia que licite fuit recepta: ⁊ subleuabor: q̃d et factũ est penituisse illum credenduz est de iniusta acquisitione illa: ⁊ ideo non ad infernuz sed purgatorium descẽdit. .§. VII.

Sextum purgatoriuz

est extraordinarie locatõis. Quãuis nõ sit certitudo de loco purgatorij: cõis opi. docto. b. Tho.

ꝛ alioꝝ in.iiij.est q̄ sit in ỹiscerib⁹ terre loco vicino ꝛ ꝓtiguo inferno:tñ ex dispẽsatiõe diuina aliq̃bus assignat alius locus q̄ ille cõis ad sui purgatõem seu purgatoriũ. Et hoc quadrupliciter cã. Siue ad coꝝ leuioꝝ punitõem:siue ad celeriorẽ liberatõez:vel ꝓpter culpe in loco perpetratõem:vel ꝓpter alic⁹ sancti oꝛonez. Et iõ bñ dicit eccli.de negligẽtijs purgate cũ paucis.s. ne in alia vita purgeris cũ multis.s.penis. Unõ q̄tũ ad primũ reuelatũ est ꝑm.b.Greg.alias q̄s dã in vmbra punitas. Be scõo vt.s.citi⁹ liberẽt appentes alios a q̃bus suffragia postulẽt. Narrat q̄ cũ quidã piscatores tpe autũni piscarent magnũ frustũ glacici prendiderũt loco piscis. De quo satis gauisi ꝑ eõ suo:qz magnũ dolorẽ patiebat in pedib⁹ ex caloꝛe intẽso illã glaciẽ p enxenio ipi eõ suo noie Theobaldo tradiderũt. Quod frustũ glacici accipiẽs eps ꝛ pedib⁹ suis supponẽs:magnũ refrigeriũ inde sibi sentiebat.quadã aũt die de glacie vocẽ audiuit exeuntẽ. Editurauit aũt eps vt q̃s esset exꝑmeret. At ille inquit. Sũ quedã alia que in hoc geliciõio p pctis meis affligoꝛ: ꝛ liberari possem fi.xxx.missas.xxx.diebus ꝛtinuis ꝑ me dicẽs Nõ eps qui sanct⁹ hõ erat disposuit se actuꝝ. Sz cũ tã medietatẽ dixisset ꝛ se ad aliã sequẽtẽ preparet diabolica suggestione euenit: vt fere oms hoies illius ciuitat̃ bella inter se mouere vellent:vñ vocatus eps ad sedãdã discordiam vestes deposuit ꝛ illa die missaꝝ dimisit. Iterũ eps reincepit missas.xxx.ꝛ cũ tã duas ptes dixisset exercit⁹ magn⁹ vt videbat ciuitatẽ illam obsedit:vñ ꝓpulsus eps ad puidẽdũ missã illã intermisit. Iteꝝq̄ reincepit. Et cũ.xxix.dixisset ꝛ ad dicẽdã.xxx.se ꝑparasset tota villa ꝛ domus epi igne diabolico succẽsa est. Cui cũ hui indicassent vt missã dimitteret:ait ille. Si tota villa cremari deberet istã missã nõ dimitterem qui dicerẽ. Qua celebrata glacies illa p se soluta est ꝛ aĩa liberata: ꝛ ignis quẽ se vidisse credebãt tãq̄ fantasma recessit ꝛ nullũ dãnũ recepit.

Quãrũ ad tertiũ casuz.s. ꝓpter culpe in loco ꝑpetratõem. Narrat Greg.in.iiij.dialo.q̄ cuz quidã p̃sbyterẽ balneũ frequẽtaret quendã viz incognitũ ad sui obsequiũ ꝑpatũ inueniebat: q̃ semp sedule sibi mistrabat:qui dũ quadã die ꝑ bñdictõe ꝛ laboꝛis mercede sibi panẽ bñdictuz offerret:ille merẽs rñdit. Quare mihi ista das pater. Iste panis sanct⁹ est. Ego aũt mãducaꝛ nõ possũ. Ego.n.aliq̃n hui⁹ loci dñs fui ß ꝑ culpis meis p⁹ mortẽ huic loco deputat⁹ suz. Sz queso vt oꝛpotẽti deo hũc panẽ offeras ꝑ peccatis meis. Et tũc te exauditũ noueris cũ huc veniẽs ad lauandũ me hic nõ inueneris. Presbyter aũt salutarẽ deo ꝑ eo hostiã quotidie ꝑ vnã hebdomodã obtulit ꝛ reuers⁹ eũ mĩme inuenit. De q̃rto exemplũ narrat.b.Greg.in.iiij. dialo.s.pascasio:hic vir cũ mire sanctitatis fuerit ꝛ etiã libꝝ de coꝛpe dñi ediderit vt doct⁹:ꝛ illo ĩtpe duo in sũmos põtifices ꝑ dissensionẽ electi fuissent.s.symach⁹ ꝛ laurenti⁹. Et demũ eccl̃ia in vnũ illoꝝ cõuenisset.s.symachũ alio reiecto. paschasi⁹ tñ iste p errorẽ semp aliũ ꝓtulit .s.laurentiũ:existimãs poti⁹ illũ esse summũ põtificẽ Et sic in hac snia vsq̄ ad mortẽ ꝑmãsit:qui tam alte tãte sanctitatis ꝛ fame fuit in ꝓpho:vt cũ eẽt defunct⁹ ꝛ dalmaticã sup feretro positã demõiacus tetigisset statĩ liberat⁹ est. Post mltũ vo tps cũ beatus Herman⁹ eps Capuan⁹:cuius aiam vidit .b. Benedict⁹ in celũ deferri:balneaq̃a sanitatis petisset:ꝓdictũ paschasiũ diacoꝛ ẽ ibi stantẽ ꝛ obsequẽtẽ inuenit. Quo viso vehemẽter extimuit:ꝛ quid illic vir tãtus faceret inq̃siuit. Qui ꝑ nulla cã est illi loco penali deputatũ asseruit nisi qz in illa cã dissenſ.õis pl⁹ iusto sensit. Et addidit. Queso te ꝑ me dñm depcaraq̄ in hoc cognosces q̄ exaudit⁹ fueris: si hic rediens me nõ inueneris.q̃ cũ ꝑ eo oꝛasset:atq̄ post paucos dies reuersus illuc fuisset: ꝓdictũ paschasiũ mĩme inuenit. Quãgratũ sit defunctis ꝑ eis oꝛare: vel alia suffragia facere:oñdit ꝑ hoc exẽplũ. Quidã de moꝛe habebat cũ trãsiret p aliq̃ cimiteriuz dicere semp de ꝓfundis ꝑ defunctis. Cũ aũt quadã die ab inimicis inseqũ rent ꝛ fugeret p cimiteriũ q̃dã: subito defuncti quoꝝ coꝛpa ibi reqescebãt surgentes cũ instrũmentis sue artis in vita ipsiuz viriliter defendẽrũt ꝛ inimicos ꝓtinus fugarunt. §.VIII.

Septimũ purgatoriũ

est q̃ dñs sancti Patricij: q̄ hoies intrãtes certis mõis dũ hic viuũt purgãt̃ de pctis suis. Et videt fieri ista purgatio ex pena maximi terroris ꝛ horꝛoris coꝝ q̃ videnẽ in illo loco purgatoꝛij erga eos fieri imaginarie:poti⁹q̄ in rei veritate. Videt.n.eis q̄ ad illud intrãt dñ ibi morant q̄ in igne ardeãt:ꝛ q̄ demones eos cũ lanceis igneis vel verub⁹ trãsfodiãt vncinis ferreis euiscerũt ꝛ huiusmõi: cũ tñ coꝛpa integra remaneãt ꝛ inde sustinẽt magnũ timoꝛẽ ꝛ doloreꝝ vt apte eis ꝓueniat illud Job.xl.c.timoꝛe territi purgabunt. Circa q̃ sciendũ: vt in vita patricij. Iste sanct⁹ patricius missus fuit ad ꝓdicandũ in hiberniã q̃ dñs esse ẽ extremis terre habitabilis. Cũq̄ populũ illũ vt durũ nõ posset cõuertere:nec ꝓminatõib⁹ nec ꝓmissionib⁹ flectere rent:oꝛãti ei ꝑ huiusmõi ostẽdit ei dñs fossam rotundã ꝑm circulũ quẽ baculo suo in terra fecerat:declarãs q̄ q̃ intraret in illã ꝛ p vnã diez ꝛ noctẽ maneret purgaret̃ a pctis commissis. Qui patricius ꝛcta dictã foueã fieri fecit abbatiã quandã in q̃ monachi deo seruiebãt. Et illi monachi instruebãt volẽtes intrare purgatoriũ illud: q̃ eos facere oꝛteret ꝑ prepatẽne

ad huiusmõi. Ad quẽ locũ multi intrãtes egressi retulerũt multa ab eis visa: ꝓpter q̃ alij conuersi sunt. Et quidã magr̃ Jo. lector parisienꝭ referebat in suis lectõibus vidisse quẽdã q̃ dicebat fuisse in purgatorio illo: q̃ de nullo qõ viderat in mundo gaudere poterat vel ridere: cui amara videbãt delectabilia mũdi q̃ inter viuos quasi mortuus videbat. Narrat aũt in li. de vij.donis: qõ tractũ fuit de legẽda beati patricij q̃ q̃dã miles flagitiosissim⁹ missus fuit ad quẽdã eꝑm: cui cũ ꝓfessus esset enormia pcta sua: t eꝑus daret ei certã penitentiã. Excusabat se ille dicẽs nõ posse illã adimplere: nec de elemosynis nec de ieiunijs: nec et orõibus. Tũc eꝑs ad eũ. Exquo nõ vis facere aliquaz penitentiã vadas ad dñm tuũ diabolũ. Cõfusus in se miles t ad cor reuersus dixit eꝑo vt daret ei ꝓ penitẽtia: q̃ intraret purgatoriũ sancti patricij: eꝑs aũt misit eũ ad abbatẽ qui custodiebat t claues habebat spelũce illius purgatorij. Abbas aũt cũ monachis suis pſuadebãt ei q̃ potius eligeret aliã penitentiã. Cũ aũt pmaneret in ꝓposito illuc intrãdi. Post ieiuniũ. xl. diez: orõnes: t ꝓfessionez: instruxerũt eũ q̃ demonib⁹ occurrentib⁹ ei nõ crederet: nec minis eoꝝ nec pmissionib⁹ cederet vt a ꝓposito desisteret: alꝭ periret. Sz in oi tormẽto nomẽ ieſu inuocaret t signũ crucis si posset imꝑmerz. Sicq̃ instructũ ꝓcessionaliter ad locũ introducũt. Ingressus q̃ audiuit tm̃ strepitũ t vlulatũ demonũ: ac si oĩa elemẽta ꝓtererẽt ad inuicẽ. Post hec vidz maximã multitudinẽ habentiũ aspectũ horribilez in quodã prato. Hi pſuadebãt sibi reuersionez pmittentes ei multa t magna si reuerteret ad suos. Cum aũt ille nullo mõ assentiret in dicto prato igne succẽso nudatũ vestib⁹ in ignẽ pjciũt cũ furcis ferreis t vncinis discerpẽtes. Sz inuocato noie ieſu: t crucis signaculo sibi impſso: ignis ille extinctus est. Exinde ducũt iꝑm p tenebras densissimas t horribiles: in q̃b⁹ sensit ventũ calidissimũ qui totũ videbat eũ pfozare. Fluctus aũt ad orientẽ cepit audire vulgi fletꝰ miserabiles. Campũq̃ latissimũ vidit terminũ nõ habentẽ: totũ ardentẽ vt ferrũ candẽs: vbi vidit infinitã multitudinẽ manib⁹ affixoꝝ t pedibus: vẽtres habẽtiũ deorsũ t dorsa sursum. Hi p doloribꝰ videbanꝭ terrã mordere cũ dẽtibus. Alij clamabãt: parce parce. Et tũc demones currẽtes sup eos grauiꝰ flagellabãt. Cum his igit dictũ militẽ iũgũt t affligũt. Sz inuocato ieſu ad finẽ cãpi illeſũ se iuenit. Post hec ducũt eũ ad aliũ cãpũ equalis magnitudis: vbi vidit siꝝ hoies affixos sed suppinos: q̃ hẽbant ignitos ſpẽtes voluẽtes eos sup vẽtres t brachia t capita coꝝ t pectora t horribiles buffones: qui ignitis aculeis videbanꝭ exhere eorũ viscera: siꝝ t dẽtib⁹ qui eiulabãt miserabiliter Et p hos trãseuntes demones flagellabãt: de inde ducũt militẽ ad tertiũ cãpũ qui plenꝰ erat hoibus vtriusq̃ sexus qui affixi erãt clauis cãdẽtib⁹ p totũ corꝑ. Hi p dolore clamare nõ poterãt ſ suspirare modicũ: sicut q̃ laborãt in extremis. Et de his fecerũt demones t de milite vt de ꝓcib⁹. Ad quartũ vo cãpũ ducit miles plenũ multis ignib⁹: vbi erãt oĩa genera tormẽtoꝝ q̃ excogitari possũt: Alij ibi suspẽdebãt cathenis igneis t sulphureis: alij p pedes: alij p manus: alij p caput: alij vncinis ferreis pendebãt p vngues: alij p oculos: t alia mẽbra torq̃bant t vrebant. alij metallis bulliẽtib⁹: alij i sartagine frigebãt: alij veru assebãt. Postrẽo duꝭ ducũt eũ ad domũ cuiꝰ finis nõ videbat q̃ plena erat foueis rotũdis plenis metallib⁹ bulliẽtib⁹ t hõibus vlulãtib⁹: in quib⁹ alij hẽbant vnũ pedẽ: alij duos: alij vsq̃ ad genua: alij vsq̃ ad ventrẽ: alij vsq̃ ad pectꝰ: alij vsq̃ ad collum: alij vsq̃ ad oculos trãseuntes: p hiꝰ domum demones militẽ torq̃bant cũ alijs: ſ inuocato ieſu liberabat. demũ duxerũt eũ ad fluuiũ sulphureum t ignẽ sub quo dicebãt esse infernũ: in q̃ erat pos artus t ardu⁹: t ita ꝓgelatꝰ t lubricus: vt etiaz si latissimꝰ fuisset vix aliqs stare vl ascẽdere potuisset: ita artus vt vix in eo pedẽ ponere potuisset. Inuocato aũt nole ieſu meliꝰ t meliꝰ perẽ ascẽdere potuit: t demones ad pedẽ remãserũt: fluuiꝰ aũt plenus videbat diuersi generis draconũ t serpentũ. Cũq̃ esset in sũmo pontis tãtus clamoꝝ exiuit de fluuio vt vix stare posſz Sz inuocato ieſu libere trãsiuit. Hoc ãt tranſacto vidit ꝓtum amenissimũ diuersi generis floꝝ plenũ t odoꝝ. Et post hoc ciuitatẽ cernit pulcherrimã muꝝ habentẽ diuersis lapidibus ꝑciosis fulgentẽ: t ꝺ porta eius exiuit odor mirabilis: ad cuiꝰ afflatũ ita fuit recreatꝰ q̃ videbat ei nullũ dolorẽ: feroꝛẽ: vel laborẽ sensisse in ꝓteritũ. Huic obuiã aduenerũt ꝓcẽticula ſpeciosissimoꝝ holuz: qui introduxerũt eũ in ciuitatẽ illã. Splẽdor aũt maximꝰ desup sup habitãtes descẽdebat de celo: qui i cõmunabili gaudio suauitate t dulcedine pfundebãt t reficiebanꝭ ita q̃ nec victu nec alio indigeret. Ab angelis aũt sancẽ dictũ est ei q̃ reuerteret ꝑ loca p que venerat ad suos: t cũ ille nimis timeret: ꝓtexerũt eũ q̃ secure ꝓcederet nullũq̃ ei impedimentũ demones vel molestiã inferrẽt. Qđ t factũ est nil sentiẽs in reditu molestie vl terroris Mane igit secũde diei hora q̃ intrat reuertꝰ ẽ ad portã t ibi inuenit abbatẽ t monachos q̃ cũ introduxerãt: narrauitq̃ egressus q̃ viderat. Et q̃diu vixit amarissime afflixit se.

¶ Qz timendũ est finale iudiciũ t de certitudine eius t causa. La. xi.

Capitulum .xi.

Sertū ualde timē dū est oim finalis diudicatio. amos iij. Leo rugiet ꝙs non timebit. Leo de tribu iuda qui vicit diabolū christ⁹ qui ꝛ si tacuit in primo aduentu sustinēdo nostra mala ꝛ maximas iniurias cū patiētia ꝛ humilitate nō silebit i secūdo: ꝫ quasi rugiet vt leo oñdēs suā potentiā ꝛ maiestatē: ꝛ in iudicādo seueritatez. Ex tō quis nō timebit. Ego ait hiero. ꝙtiēs diē illū. s. iudicij ꝓsidero: tot⁹ cōtremisco. Ꝫz beati oēs qui timēt dñm: nō quocūq; timore: quia nō fuili ꝫ initiali vel fithali: p ꝙ oſtēdit talē timorē hīe eos q ambulāt in vijs ei⁹. i. in obſuātia mādatoꝝ ei⁹. Futurū esse finale iudiciū mūdi i quo christ⁹ vēturꝰ ē iudicare viuos ꝛ mortuos: iustos ꝛ petōres: articul⁹ est fidei vt pz i symbolo: vnō ꝛ necessariū ad salutē hoc sine hesitatōe credere: ꝫ scripture auctoritate theologica rōe ꝛ sybille assertōe mōstrat. beat⁹ Aug. i li. xviij. de ci. dei refert. xxv. ysus sibylle de finali iudicio plene agētes. Iudicij signū tell⁹ sudore madescet. E celo rex aduenies p scla futur⁹. Scilicet in carne vt pñtē iudicet orbē. Uñ deuz cernent incredulus atq; fidelis. Sic aie cuz carne ardebunt quas iudicat ipse ꝛc. .§.I.

Rationem huius finalis ꝛ vniuersalis iudicij assignāt theologi hanc fore: vt quēadmodū manifestata ē mūdo dei potētia in creatōe rer: sapia i gubernatiōe mūdi: mia ꝛ clemētia in incarnatōe ꝛ iustificatiōe impioꝝ: ita ēt māifestet mūdo iusticia dei. Hec. n. iusticia maxie ꝫmēdabilē reddit pncipē ꝛ iudicē ꝛ quēlibet. Uñ dr Sap. i. Diligite iusticiā q iudicatis terrā. Hec aūt iusticia dei nūc nobis est valde occulta. Nā cuz iusticia dicter malos debmi ꝛ puniri: bonos aūt exaltari ꝛ premiari videm⁹ aūt vt plurimū impios et flagitiosos regnare in mūdo: diuites esse: honoribꝰ abūdare. Ecōtra scōs viros deiici: paupes esse: psecutiōes pati: varios cruciat⁹ vsq; ad mortē ab iniquis innocēter ppeti. Quāuis aūt in morte iniqui puniāt sine dubio in alio scło: ꝛ iusti pmia eterna recipiāt: hoc tñ nō ꝫstat nisi ipis recipiētibꝰ ꝙd meruerūt: nō aūt his potissime q vsant in mūdo. Insup nūc recipiūt mali penā i aia solū: sicut ecōtra iusti glām: nō aūt q ad coꝛp⁹ cuz incinereſ: ꝛ tñ coopatū est coꝛp⁹ aie ad bonū et malū. Ut ḡ pateat oibus q pnceps ꝛ rex oim scloꝝ de⁹ iustissime mūdū gubernauerit: ꝛ retribuat oib⁹ ꝫm ea que gesserūt in coꝛpe: pmiū vel suppliciū: ꝛ integraliꝛ q ad aiam ꝛ coꝛp⁹. Ideo necessariū est esse futurū iudiciū in fine mūdi i quo oēs de oib⁹ coā oib⁹ angelis ꝛ hōib⁹ a deo iudicabunt. Utriusq; testamēti pagine huic copiose attestāt. In ps. xlix. inqt dauid. Deus manifeste veniet de⁹ nr̄ ꝛ nō silebit. Ignis in cōspcu ei⁹ exardescet: ꝛ in circuitu ei⁹ tēpestas valida. aduocabit celū desursū: ꝛ terrā discernere pplz suū. Cōgregate illi scōs ei⁹ q ordinauerūt testm̄ ei⁹ sup sacrificia. Annūciabūt celi iusticiā ei⁹ qm̄ de⁹ iudex ē. hec ait. b. aug. in. xx. de ci. dei de dño nr̄o iesu dicta intelligim⁹ q vēturꝰ ē iudicare viuos ꝛ mortuos. Uerus nō solū hō: ꝫ ꝛ deꝰ veniet manifeste int̄ iustos ꝛ iniustos iudicatur⁹ iuste: q ꝑus vēit occult⁹ iudicād⁹ ab iniustis iniuste. Uenit occult⁹ vt añ iudicē staret tacēs: q sicut agn⁹ coꝛā tōdēte se nō aperuit os suum Veniet manifest⁹ vt etiā de iudicibus iudicet. Deꝰ nr̄ q ē verꝰ deꝰ quē colūt xpiani: nō dij gentiū q sūt demonia nō deꝰ. Deꝰ nr̄ q factꝰ est nr̄. s. frater p incarnatiōem. Nō. n. pr̄ iudicat quēq; ait ipe Jo. vi. q: i hūana spē nō appebit quā nō sumpsit: nec spūscūs q nec ipse hō factꝰ ē. Sed deꝰ nr̄ filiꝰ in assumpta hūanitate appebit oibꝰ ꝛ iudicabit vt deus cū pre ꝛ spūscō. Et nō silebit. Aug. sup ps. Nō veniet illudēd⁹ flagellād⁹ ex alaphād⁹: calamo in capite pcutiēd⁹: crucifigēdus: sepeliēd⁹: q: hec oīa pati potuit occultus deꝰ. s. in carne assumpta: ꝫ veniet māifestꝰ: q: cū ptāte magna ꝛ maiestate vt coglscaſ deꝰ. Nō ḡ silebit occultās suā deitatē. Nūc aūt silet. Sed quō silet qui ꝙtidie clamat p scpturas: p pdicatoꝝ futurū iudiciū p flagella ꝫz illō in alio ps Dedisti metuētibꝰ te significatōem: vt fugiāt a facie arcus. s. diuini iudicij ut liberentur dilecti tui. Silet ḡ ait. b. Aug. ꝛ non silet. Silet nūc a iudicādo finaliē non silet admonēdo: nec etiā a flagellādo. Nā cū flagellat alicꝫs i terra: admonitio est nō dānatio. Silet ḡ a iudicio: occultus est in celo: adhuc interpellat pro nobis: patiēs est sup peccatores nō exercēs irā: sed expectās penitentiā. Quia ḡ ad iudiciū veniet sequētia docēt. Ignis añ ipm precedet. Timeam⁹ ꝛ mutemur ꝛ non timebimus. Ignem palea timeat auro quid facit. Est aūt nūc i ptāte q facias ne illud: q̄ꝺ te ventuꝝ nolēte est: nō coꝛrectus expiaris. Si possem⁹ fratres facere vt dies iudicij non veniret: nec si erat male viuendū. Si non veniret ignis in die iudicij ꝛ sola peccatoribus imineret sepatio a facie dei: in qualibet eēt affluentia deliciaꝝ nō vidētes a quo creati sūt ꝛ separati ab illa dulcedine ineffabili vultus eius in q̄ libet eternitate ꝛ ipunitate peccati plāgere deberēt. Ꝫz quid loquar aut ꝙd loquar hec amātib⁹: pena est nō ꝓtenentib⁹. Qui dulcedinē sapietie ꝛ veritatis vtcūq; sentire ceperūt: nouerūt q̄ꝺ dico q̄ta pena sit tantūmō a facie dei separari: qui etiā illā dulcedinē nondū gustauerūt: si nōdū desiderāt dei faciē timeāt vel ignē. Supplicia terreāt q̄ pmia nō iuitāt. Tale est tibi q̄ꝺ deus pollicet: ꝛtremisce q̄ꝺ minat. Amplexaris peccata tua ꝛ delicias carnis tue: stipulam

ad te cōgeris veniet ignis: ignis in ꝓspectu eiꝰ exardescet. nō erit iste ignis vt focꝰ tuus: quo si manū mittere cogeris faceres quicqd voluerit qui hoc mat. Minat inimicꝰ hō tā leue malū & facis malū. Minat deus eternū malū: & non facis bonū. Unde piget te nisi qꝛ nō credis. Si credimꝰ futuꝛ iudiciū fratres bn̄ viuamꝰ: tps misericordie nunc est tps iudicij nūc erit. Tūc oīs arboꝛ q̄ non facit fructū bonū excidet & in ignē mittet. Ignis ait ps. xlvij. i cōspectu eiꝰ exardescet & in circuitu eiꝰ tēpestas valida. Valida tēpestas vē tilatura ē: & in tā magꝝ aera: hac tēpestate sepabit a sanctis oīe imundū. Modo mixtura quedā iacet. Porro illa tēpestas quā dā sepatōem factura est. In illa sepatōe fit quedā bonoꝝ & maloꝝ distinctio. Aduocauit celuꝫ desurſuꝫ. s. deꝰ: celū. i. oīs pfectos viros secuꝫ iudicaturos de quibꝰ dixit in euāgelo. Vos q̄ reliquistis oīa & secuti estis me in regeneratiōe vltia. i. vltia resurrectōe oiuꝫ: cū sedrit filiꝰ hois in sede maiestatis sue sedebitis & vos sup sedes duodecī iudicātes duodecī tribꝰ isrl. per. xij. sedes fm. b. Aug. intelligit vniuersitas pctoꝝ q̄ cū xpo iudicabūt vt assessores: sic p duodecim tribꝰ isrl intelligit vniuersitas eoꝝ qui iudicabunt a xpo. Aduocauit eos pfectos sensū secū sessuros & alios iudicaturos. Et terrā. s. vocauit ad iudiciū alios videlꝫ iudicādos: ita autez vocauit terrā oīs. s. iudicādos discernere populū suū. i. ita vt discernat ppl̄m suū electos vt delicet suos a malis deputatis ad penā. vel sic vocauit sursuꝫ celū quo ad aīas: terraꝫ quo ad coꝛpa. s. pfectoꝝ. vocauit aūt sursū. i. secū discernere ppl̄m suū. i. ita vt discernat ppl̄m suū. i. fideles. Vā vt ait xps. Jo. iij. Qui nō credit iā iudicat est clara est eius dānatio toti eccle. Cōgregate illi sanctos eiꝰ. vos. s. angeli quoꝝ mīsterio ꝓgregabunt ante cū oīs gentes. Alia trāslatio hꝫ iustos eius qui. s. exercuerūt opa iusticie. i. bōa elemosynas: & alia bona opa. Cōgregate tales ipsi deo. i. vt sint cū eo ad dexterā. Qui ordinauerūt testū eius sup sacrificia. i. q̄ disposuerūt & ipleuerūt testamēta eiꝰ: documēta euāgelica i q̄bus disposuit & pmisit regnū faciē tibꝰ elemosynas: que sūt sup sacrificia. i. magis accepta q̄ sacrificia coꝛpalia: qꝛ māz volo & nō sacrificiuꝫ .i. vl̄ q̄ ordinauerūt. i. ordiate ipleuerūt testamē tū eiꝰ. i. legē eiꝰ sup sacrificia. i. sup mā elemosynaꝝ. Sūt. n. plura genera sacrificioꝝ spūaliuꝫ Elemosyne dicunt sacrificia: iciunia: & alia pia opa que fiunt ꝓpter deū. Cōtritio etiā & opera bona interioꝛa dicuntur sacrificia. scōm illud. sacrificiū deo spūs ꝓtribulatus. Hō etiā fm illud: Sacrificiū laudis honorificabit me. nō āt ordinauit testū dei. i. legē dei in q̄ ꝓmittit & legat hereditas supnoꝝ bonoꝝ fuantibꝰ eā: & iō nō dī testū illi q̄ dāt & offerūt sacrificia elemosynaꝝ exterioꝝ omissis interioꝛibꝰ elemosynis vt ꝓtritōe iniuriaꝝ remissiōe & hi: qꝛ nō ordinate implēt qō mandat: & iō tales nō ꝓgregāt int sanctos & iustos. vñ. be. Aug. in encheri. q̄ vult ordinate dare elemosynā ꝓmit ꝺz a se ipso incipe & eā sibi dare. s. dolēbo de peccatis & cōfitēdo Est. n. elemosyna opꝰ misericordie verissime ꝺ q̄ ait sapiēs. Miserere fili aīe tue placens deo de pe. di. iij. qui vult. Itē. be. Augu. in. xx. de ci. dei. in quo p totū ꝑbat finale iudiciū. c. xxv. sic ait ꝑpha Malachias q̄ & angelꝰ dict est qui & esdras credit ꝺz opi. hebreoꝝ: vt refert Hiero. iudiciū nouissimū ꝓphetat: dicēs: ecce venit dicit dñs oīpotēs: & qs sustinebit die introitꝰ eiꝰ. aut quis ferre poterit vt aspiciat eū. Quia ipe ingredit quasi ignis ꝓflatoꝝ & quasi herba lauantiū: & sedebit ꝓflans & emūdās sicut auꝝ & sicut argentū: & mūdauit filios leui & fundet eos sup auꝝ & argentū. Et erūt dño offerentes hostias in iusticia: & placebit dño sacrificiū iude et hierl̄ sicut dieb ꝑstinis & sicut ānis ꝓxīb: et accedā ad vos in iudicio & ero testis velox sup maleficos & sup adl̄teros & sup eos q̄ iurāt ꝛc. & qui nō timēt me dicit dñs oīpotēs hec lr̄a textus est fm septuagīta quā ponit. b. Augu. nr̄a aūt translatio q̄ est Hiero. alia vba ꝓtinet: lz sit eiusdē snīe. qō ergo dic: qs sedebit ꝓflās & emūdans quasi argentū dupl̄r pōt intelligi fm be. Augu. ibi: qꝛ vel de sedatōe qua sepabunt boni a malis: quā sepatōem dicit emūdatōem & collatōem sicut argēti & purgatōem fm lr̄am nostrā sic granū dī purgari & mūdari q̄n sepat a paleis & argentū & auꝝ q̄n sepat ꝑ ignē a scoria. vel ēt pōt intelligi quo ad bonos tm̄ qui dicunt filij leui & iuda & hierl̄m q̄ boni: si quid defecꝰ erit in eis purgabunt ꝑ pus in pn̄ti vita: vel in igne illo iudicij si quid expiabile remāsisset i eis. & ꝙ dī q̄ erūt offerētes i iusticia sacrificia: nō intelligit de sacrificijs aīaliū: ꝙ de seipis q̄ oīno mūdati ab oī peccato offerēt seipos deo in holocaustū. i. p ignē diuini amoꝛis transformādos. Et sic placebit deo sacrificiū iude & hierl̄m. i. ecclesie triūphātis sicut dieb ꝓistinis. i. sic sacrificia munda aīaliū offerebant in lege: ita oīno mūdi offerent sancti deo. vel sicut dieb ꝑstinis .i. sicut in tpe innocētie in paradiso terrestri a ꝑmis pentib. Enūerat postea ꝑpha quedā peccata q̄ abundāt in ppl̄is ꝑ qb & alijs oībus venit ad iudicādū & puniendū malos: dicitq̄ se testē: qꝛ testib non egebit vt velocē: qꝛ ex inopiaro eiꝰ aduētu erit celerrimū qō tardissimū putabat a malis. vel velocē dicit qꝛ ipas ꝓuicet sine vlla ꝓlixitate sermonis ꝓsciētias. fm illud apl̄i Cogitatōibus accusātibꝰ aut excusātibus seu defendētibꝰ: in die q̄ iudicabit deus occulta hominū. Sic ergo dñs futurus dī testis velox:

cū sine mora reuocāturus ēst in memoriā vnde quincat puniatq; ꝛsciam. Idē malachias in fine libri sui cū admonuisset vt meminisset legis moysi: qm̄ p̄uidebat eos multo adhuc tpe nō eam spūaliter: sicut oportuerat accepturos cōtinuo subiecit. Ecce ego mittaꝫ vobis helyam tesbitē: anteq̄m veniet dies dñi magn⁹ illustris qui ꝛuertat cor patris ad filiū: ⁊ cor hois ad p̄ximū suū: ne forte veniēs p̄cutiat terraꝫ penit⁹ ſm septuagita est hic text⁹. b. Aug. ⁊ hūc helyā magnū, ppham: exposita sibi lege vltimo tempore ante iudiciū iudeos in christū verū eē creditur os: celeberrimū est in sermonibus cordibusq; fideliū. Ipe nō immerito añ aduētū iudicis saluatoris sperak esse vētur⁹: qui nūc etiā viuere creditur. Cū venerit ergo exponēdo legē spūaliter quā nūc iudei carnal⁹ sapiūt: ꝛuertet cor p̄is ad filiū. i. cor patrū ad filios. Hā posuerūt septuagita singularē numerū p plurali: ⁊ est sensus: vt etiā ipſi filij sic intelligāt legē. i. iudei quēad modū patres eorū. i. pphe intellexerūt: in quib⁹ erat ⁊ ipse moyses. Sic. n. cor patrū ꝛuertet ad filios: cū intelligētia patrū pducet ad noticiā filioꝝ: ⁊ cor filioꝝ ad patres eorū dū in id qđ senserit illi ꝛsentiūt ⁊ isti: ⁊ cor hois ad p̄xim suum. Sūt. n. inter se valde p̄xie iūcti patres ⁊ filij. Daniel q̄ꝫ ppha. c. vij. locut⁹ est de q̄tuor bestijs varijs. s. leena: vrso: pdo: ⁊ quarta dissimili alijs q̄ hēbat cornua decē: inter q̄ oriū est cornu puuꝫ: a cui⁹ facie euulsa sunt cornua tria ex illis decē: q̄ bestie q̄tuor significant q̄tuor monarchias mūdi: vt refert. b. aug. xx. de ci. dei. al legās hiero. sup danielē: viz assyriorū. p p̄ma: pſaꝝ ⁊ medoꝝ. p secūda: grecoꝝ. p tertia: roma noꝝ. p q̄rta: ⁊ cornu puū antichristū. Decē autē cornua nō significāt decē reges illi⁹ monarchie ſ poti⁹ diuisiones ei⁹ in. x. regna. Post cornu illud puū significās antichristū: describit aduētū ad iudiciuꝫ: oñdēs iudiciū fieri a dei trinitate q̄ significat in antiq̄ dicrū: ſ manifestatio iudicis ad os a christo. s. in humanitate assumpta: de quo postea dicit. Ecce in nubibus celi veniebat q̄si fili⁹ hois: ⁊ vsq; ad antiquū dieꝝ puenit: ⁊ dedit ei ptātē ⁊ honorē ⁊ regnū ꝛc. Et multa dicit de antichristo ibi ⁊ in capło. xij. ⁊ in capło. xij.

Quāuis aūt testimonia veteris testamenti inducta inquit. b. Aug. vbi supra. p̄ioza sint tēpore noui testamēti testimonia p̄ponēda fūt dignitate: qm̄ illa vera p̄conia noue ⁊ veteris testamēti scripture sunt cōes nobis xp̄ianis et hebreis. Licet ipſi hebrei falso intelligāt et exponāt: dicta vo noui testamēti p̄pa sūt xp̄ianis

Os euāgeliste referūt dñm christū in euāgelijs p̄nūciasse futurū finale iudiciū sub diū sis documētis ⁊ pabolis. Hā euāgelista math. .c. xxij. ⁊. c. xxiij. diffuse loquit de iudicio futuro: ⁊ inter cetera. xxv. ait. Cū venerit fili⁹ hois in sede maiestatis sue ⁊ oēs angeli ei⁹ cū eo: tūc sedebit sup sedē maiestatis sue: ⁊ congregabūt añ eū oēs gētes ꝛc. vbi ponit sniam p electis dei: de q̄ dr. Venite bñdicti p̄is mei possidete regnū ꝛc Et postea sniam ꝺ malos. Discedite a me maledicti ꝛc. Et in euāgelio luc. xxi. Erūt signa i sole luna ⁊ stellis ꝛc. Tūc videbūt filiū hois venientē in nube cum ptāte magna ꝛc. Et mar. xiij. post signa p̄cedētia: ⁊ ioan. vi. ait christ⁹. Venit hora ⁊ nūc est qñ mortui. s. in aīa audiēt vocē filij dei. s. in predicatōe: ⁊ qui audierit viuēt: audierit. i. obedierit viuent. s. vita gr̄e ꝛc. Et paulo post. Et ptātē dedit ei iudiciū facere: qz fili⁹ hominis est:. Nolite mirari h̄: qz venit hora i qua oēs qui in monumētis sunt audiēt vocē filij dei Et p̄cedēt: qz bona fecerūt in resurrectōe iudicij. i. dānatōis. Petr⁹ princeps ap̄lor̄ in secūda canonica. c. iij. de hoc sic ait. Veniēt in nouissimis dieb⁹ in deceptōem illusores: iuxta p̄pas concupiscētias ambulātes dicētes: vbi ē p̄missio aut aduēt⁹ eius. Exq̄ enī patres dormierūt: sic oīa pleuerāt ab initio creature ⁊ infra. Nō tardat dñs p̄missis: ſ patiēter agit p̄pē vos nolēs aliq̄s pire: ſ ad p̄niam reuerti oēs. Aduenient aūtē dies dñi sicut fur: in q̄ celi magno impetu trāsient: elemēta vo calore soluēt: terra vo ⁊ q̄ ī ipsa sunt oīa exurētur. Cū hec igit oīa dissoluē da sint: q̄les oz nos esse in sanctis ꝛuersatōnib⁹ ⁊ pietatibus expectātes ⁊ p̄perātes in aduētu dei ⁊ dñi nostri iesu christi. Sicut ⁊ carissimus frater noster paul⁹ ſm datā sibi sapiam scripsit vobis in oib⁹ ep̄lis Paulus vo ap̄ls. ij. ad thessa. ij. ait. Rogam⁹ vos fratres p aduētum dñi nostri iesu xp̄i vt nō cito moueāmi a vestro sēsu neq; terreamini neq; p spūm neq; p ſmonē neq; p ep̄lam taq̄ p nos missā. quasi instet dies dñi. Ne q̄s vos seducat vllo modo: qm̄ nisi venerit discessio p̄mū ⁊ reuelatus fuerit hō pecti filius pditionis: qui aduersat⁹ ⁊ extollit⁹ sup omne qđ dr deus. aut qđ colitur: ita vt in tēplo dei sedeat tāq; sit deus: nō retinetis q̄ cuz essē apud vos hec dicebā vobis. Et nūc quid detineat scitis: vt reuelet⁹ in suo tēpore. Hā mysteriū iam operat⁹ iniq̄tatis: tātuz: vt qui tenet nūc: teneat donec de medio fiat: ⁊ tūc reuelabit⁹ ille iniqu⁹ quē dñs interficiat spū oris sui: ⁊ destruet illustratiōe aduētus sui: cuius ē aduētus ſm operationē sathane: in omni ꝓtute ⁊ signis ⁊ prodigijs mēdacib⁹. b. Aug. hec verba inducens. xx. li. de ciui. dei ait. Nulli dubiū est eū de ātichristo dix isse: dieq; iudicij. Nūc enī appellat dieꝫ dñi non esse vēturū nisi p̄ior ille venerit. Sedā quo tēplo sit sessurus incertū ē: vtrū in illa ruina tēpli qđ a salomone rege est ꝛstructū: an in ecclesia. Unde nōnulli nō ipsū principē: sed ⁊ vniuersū quoddā corpus ei⁹ ideist ad eum ptinentem hominū multitudinē simul cum ipso suo principe:

hoc loco intelligi antixpm volūt: qō aūt ait. Jā mysteriū opaē iniqtatis tantūmō q tenet: teneat ꝛc. Ego ꝓsus quid dixerit me fateor ignorare. Suspiciões tñ hoiuz quas vel audire vel legere potui nō tacebo. Quidā putāt de impio dictū fuisse romano: ⁊ ꝓpterea paulū aplm nō apte scripsisse ne calūniā videlicz incurreret q romāo impio male optauerit: cū sperareē eternū: vt i hoc qō dixit. Jā mysteriū opaē iniqtatis neronē intelligi voluerit: cui⁹ iā facta veluti antixpi videbanē: vnde nōnulli ipm resurrectuz ⁊ futuz antixpm suspicanē. Alij vō nec occisuz putāt: ꝙ subtractū poti⁹ vt putareē occisus: et sic occultari donec reueleē in suo tpe: ⁊ restituatur in regnū. Sz multū mihi mira est plūptio tāta hoc opinantiū. Illud aūt qō ait aplūs tñ q mō tenet: teneat donec de medio fiat: nō absurde de ipso romano impio credit dictū tanq̄ sit dictū tm̄: q mō imperat: impet donec de medio fiat. i. de medio tollat. Et tūc reuelabit iniquus quē antixpm significari null⁹ ambigit. Alij vō ⁊ qō ait quid detineat scitis: ⁊ mysteriū iniqtatis: non putāt dictū nisi de malis ⁊ fictis q̄ sunt in ecclesia: donec pueniāt ad tñ numez q̄ antixpo magnū ppm faciāt: ⁊ hoc esse mysteriū iniqtatis qz videē occultū. Hortari aūt aplūs fideles vt i fide quā tenēt tenaciter pseuerēt dicēdo: tm̄ qui mō tenet teneat: donec de medio fiat: hoc est donec extat de medio ecclesie mysteriū iniquitatis qō nūc occultū est. Alius ergo sic alius sic aplī verba ꝓiecturat: hoc tñ eū dixisse dubiū nō est. Non veniet xps ad iudicandū: nisi ꝑus venerit antixps ad seducēdos pplos in aīa. Cuius aduētus erit sm̄ opatiōez sathane i signis ⁊ pdigijs mēdacib⁹: hec. b. Aug. ibidē. §. II.

Circa finale iudicium

de quo vt dictum est vtriusq̄ testamenti pagina copiose loquitur: videnda sunt septem.

Signozum premonstratio
Mundi per ignem confragratio.
Omnium ad iudicium citatio.
Judicis ad cunctos manifestatio.
Assessozum cum eo associatio.
Accusatozum ⁊ testium multiplicatio.
Sententie irreuocabilis prolatio.

Quantū ad primū: ps. Bedisti metuentib⁹ te significatiōez vt fugiāt a facie arch⁹ vt liberēē dilecti tui. Arch⁹ est finale iudiciū ex quo deus sagittas mortē eterne emittet mānifeste ꝝ reprobos. Tūc aūt vt ait i alio ps. ōō. Archū suū tetēdit p scripturas manifestādo: ⁊ parauit illū ꝑparādo cruciatus penaz: ⁊ posuit i eo sagittas mortē. In archu est funis mollis infra ⁊ lignuz duz supza. Funis mollis est diuina clemētia: q̄ ad hoies inclinat penitētes ad parcēdū ⁊ pmanētes in peccatis ad expectandū eoz ꝓuersionē: q̄ clemētia flectit ad se lignū durū scūeritas diuine iustīcie. Sz quāto funis magis trahit et inclinat lignū: tāto inde sagitta emissa vehemētius vulnerat: vñ aplūs ad ro. ij. Ignozas qm̄ benignitas dei ad penitentiā te adducit: sm̄ āt duriciā tuā ⁊ ipenitēs coz thesaurizas tibi iraz in die ire ⁊ reuelatiōis iusti iudicij dei q̄ reddet vnicuiq̄ ꝛz opa sua. Et Hiero. Moderatō dei ac pietas solū nostruz reditū q̄rit: ac nos cupit lōga sua bōitate saluare. Q⁹ si nō ꝓuertimur si duri colli sum⁹: si vsq̄ ad mortē in malis pseueram⁹ assidue peccantiū nō miserē de⁹. di. xciij. Diaconi. imo grau⁹ punit. Tñ valerius maximus. Lento quidē gradu ad vindictā sui diuia ꝓcedit ira: tarditatēq̄ supplicij gūitate ꝓpēsat Bedit g̃ deus significatiōem. i. signa multa: terribilia magnaz tribulationū que ꝓcedūt finale iudiciū: q̄ ex sui terroris magnitudine: valeant illud sine fine malū. s. eterne dānatiōis nūciare. Bedit aūt metuētib⁹ deū: qz illi tantū inde vtilitatē sue emēdatōnis trahūt vñ liberent dilecti sui. Nā mali ex flagell⁹ deteriozes fiūt: vt pharao qui cū plura signa videret terribilia nō fuerit ꝓuersus: demū ab aquis sbmersus fuit cum suis. Et iō dñs ac redēptoz noster. inqt. b. Bregoriturī mūdi mala ꝓcedētia denūciat: vt minus pturbēt venientia cū fuerit ꝑscita. Binus enī iacula ferūt q̄ preuidenē. Et vt dicit. bea. Tho. in. iij. di. xlviij. Ad dignitatē iudiciarie ptātis: ptinet hr̄e aliq̄ iudicia q̄ ad reuerentiaz ⁊ subiectiōem inducāt. Et iō aduētū xpi ad iudiciū cū veniat in forma gl̄ose multa signa ꝓcedēt: vt cozda hoiuz in subiectiōez vēturi iudicis inducanē: ⁊ ppter tiozes ad iudiciū pparētur. huiusmōi signis ꝓmoti. Juxta illud Eccli. xvij. c. Ān iudiciū para iustīciā. Inteq̄. n. de aduētu suo ad iudiciū loquat Luc. xx. pmittit di cēs. Erūt signa in sole ⁊ luna ⁊ stellis ⁊ i terris ꝑssura gentiū ꝑ ꝓfusione sonitus maris ⁊ fluctuū arescētib⁹ hoib⁹ p timoze ⁊ expectatiōe que supueniēt vniuerso orbi. Nā ⁊ vtutes celoz cō mouebunē. Sibi ponūt septē signa ꝓcedētia iudiciū. Primū est signū in sole. Et qō seq̄le sit istud signū declarat Math. xxiiij. c. dicens. Sol obscurabitur. Et Joan. Apoca. vi. Sol fact⁹ est niger vt sacc⁹ cilicin⁹. Quo ad lrām. maioz erit obscuratio solis q̄ solita nālis. sicut enī patrefamilias mozīēte tota familia ei⁹ induit nigroz: ita tūc hoie deficiēte q̄ ad vitā istā tempalē sol lumie suo minuet nobis sbtrahēdo ꝓsuetaz lucē: q̄si ipsi ꝓpatiēs doleat. Mel etiā qz maioz luce aduenientē i aere: ista sole iusticie xpo cedet vt minoz lux solis nālis. Mozaliter impiū romanū significatū p solē obscurabit: qz post mltas sui diuisiones vilificabit: ⁊ q̄si ad nihilū deducetur: qō figuratū ē p solē q̄ reuersus est retro p decē lineas in horalogio achaz regis i signū

Capitulū .xi.

pfecte sanatōis ezechie ⁊ liberatōis ppli dei sez de manib⁹ inimicoꝝ. Sic impiū romanoꝝ reū tek retro deficiēdo a sua ptāte .x. lineis: inq̄ntū minorabit diuisum in decez reges seu regna q̄ nō recogscūt impatorē vt supiorē: qō etiā signatur p decē cornua orta in capite illi⁹ fere singlaris. Unde postea ortū est cornu parūm qō facit bellū sanctis: significās antixp̄m. Obscurabit etiā sol aliter: qz .s. sol iusticie xp̄us de⁹ nr: q̄si occult⁹ erit q̄ ad claritatē fidei: de ipso q̄ pus erat manifesta. Secūdū signū erit in luna. Erūt ait signa in sole ⁊ luna: ⁊ qō signuz sit illud exp̄mit ioel .ij. vbi dicit. Luna ꝓuertet in sanguinē antequā veniat dies dñi magn⁹ ⁊ horribilis .s. iudicij. Cui ꝓcordat qō ait Io. apoc. vi. dicens. Et luna tota facta est sicut sanguis. Quātū ad litterā pōt dici q luna obscurabit. Et qz fm astrologos eclipsis seu obscuratio solis ⁊ lūe nō pōt esse sil. Ideō dicēdū fm. b. tho. in. iij. q vel erit ḥ diūsis tpib⁹: vel si sit dei vtute supnāliter: vel fiet in illo tpe appropiquāte finali iudicio aliq̄ inusitata impssio in aere circa lunā: vt videat tota sanguinea: ad significādū q ecclia significata p lunaz: qz a xp̄o illuiat sicut luna a sole: erit tota sanguinea: ex ea q̄ q̄ erūt in ea fideles numero ⁊ merito: māli gladio occidēt ab infidelib⁹ ⁊ satellitib⁹ antixp̄i: etiaz illi duo scissimi viri enoch ⁊ helyas: q̄ de padiso terrestri mittēt ad p̄dicandū ꝺ antixp̄m occidēt ⁊ fūdēt sanguinē suū. Ut hēt apoc. xi. Fideles vo q̄ erāt in eccl̄ia nūero tm̄ q̄. .s. dicebāt xp̄iani: totaliter dabūt se voluptatib⁹ ⁊ vicijs mūdi. Et sic in eis luna ecclesie erit sanguinea. Naz sanguis significat petā fm illō ps. Libera me de sanguinib⁹ de⁹ de⁹ me⁹. .i. de pctis. Et ali⁹ ppha. Sāguis sanguinē tetigit .i. pctm̄ petō additū ē. Et q in illo tpe erunt sic hoies valde vicijs dediti: vñ oñdit xp̄s in euangelio fm lucā dicēs. Fili⁹ hois veniēs i terrā. .s. ad iudicandū: putas inueniet fidē in terrā. q. d. modicā ⁊ q̄si nullā. Et in euā. math. q̄m abūdauit iniq̄tas: refrigescet charitas multoꝝ. aplus aūt ponit pticularia vicia q̄ tūc magis abūdabūt dicēs. ij. ad thimo. iij. In nouissimis dieb⁹ instabūt tpa piculosa. Erūt hoies seipos amantes: cupidi: elati: superbi: blasphemi: parentib⁹ inobedientes: ingrati: sceleſti: sine affectiōne: sine pace: criminatores: incōtinentes: imites: sine benignitate: pditores: pterni: tumidi: voluptatū amatores: magis q̄ dei: hñtes q̄dē spēm pietatis: vtute ei⁹ abnegātes. Et hos deuita. Et i alia ep̄la ait. In nouissimis tpib⁹ recedēt q̄dā a fide: attendētes spiritib⁹ errozis ⁊ doctrinis demōioꝝ ⁊c.

Tertiū signū erit in stellis. Erūt signa i stellis. Et q̄ signa sint: dicit ali⁹ euāgelista: videlicz stellē cadēt de celo ḡntū ad hām. Stelle hic dicūt asub: ⁊ dō asub q̄daz ignea impssio in aere q̄ hz siltudinē stellaꝝ: q̄ cū apparēt fm locutōem vulgi dicūt stelle cadē de celo: q̄ q̄dez impssiōes ignee tūc magis multiplicabūt ad terroꝝ malꝝ. Vel dicunt stelle comete: q̄ tūc mag⁹ apparebūt: ⁊ a nāli⁹ dicitur hi⁹ apparentes stelle significare magna excidia ⁊ mortes magnoꝝ virorꝝ. Et hec erūt signa q̄ doctores eccl̄ie q̄ dicūtur stelle fm illud dan. xij. Qui ad iusticiā eruditūt plurimos: q̄si stellas in ꝑpetuas eternitates. Ideō cadē dicūtur: vel qz deficiēt a fide eccl̄ie q̄ celū dō: vel qz recedēt a studio sacre scripture q̄ celū dō: vacātes studijs gētiliū poetaꝝ ⁊ phoꝝ. Cōtra q̄s inuehit. b. hiero. Sacerdotes dei ait videm⁹ omissis euāgelijs ⁊ pphis: comedias legere: bucolicoꝝ vsuū vba cātare: tenē vgilū i manib⁹: ⁊ qō in pueris ē necessitatis crimē: i se facē volūtatis di. xxxvij. Sacerdotes. Et ideo qz ignozātes erūt scripturaꝝ de facili ꝓuincētur a p̄dicatozibus antixp̄i falso scripturas exponentibus: quibus respōdere non poterunt.

Quartū signū erit in terris pressura gentiuz. Qualis aūt pressura ipse xp̄s declarat in euangelio ḥz Math. c. xxiij. dicēs. ꝓsurget gens ꝛ gentē ⁊ regnū aduersus regnū. .s. p bella: ⁊ erūt terre mot⁹: pestilētie: ⁊ fames p loca: initia dolozū hec: q̄uis aūt ista: pugne: terremot⁹: ⁊ huiusmōi: fuerint a p̄ncipio generis hūani diuersis tpibus: tñ tunc tpis magis inualescēt fm quaz mensurā crescētia vicinū aduentū ad iudicium denūcient incertū. b. Tho. in. iij. Hec etiā predixit longe aūtē azarias ꝑpheta occurrēs aza regi iuda reuertēti a prelio cū magna victoria dicēs. ij. palip. xv. Dom⁹ vobiscū quia fuistis cum eo. Si quesieritis eū: inuenietis: si autem dereliqueritis eū: derelinquet vos. Transibūt autē multi dies in isrl: absq̄ deo vero: absq̄ sacerdote: absq̄ doctore: ⁊ absq̄ lege. Cūq̄ reuersi fuerint in angustia sua ad dñm deū isrl: ⁊ quesierūt eū: inuenient. In tempe illo non erit pax egredienti ⁊ ingredienti: sed terroꝝ vndiq̄ in cūctis habitatozibus terraꝝ. Pugnabit enim gens cōtra gentē: ciuitas contra ciuitatē: quia dñs ꝓturbabit eos omni angustia. Ex quibus patet q̄ loquit de tempoze vicino fine mundi.

Quintū signū erit pze cōfusione sonitus maris ⁊ fluctuū: Quidā circa hoc existimāt: q̄ mare cū magno fragoze peribit a prīstia qualitate fm illud apoc. xxi. Et mare iam non est. .s. non q̄ non maneat in substantia sua: sed in alia qualitate. Vel fm alios erit magnus sonitus ⁊ tumoꝝ aquaꝝ. quoniā non sine magno murmure xl. cubitis super montes eleuabit ⁊ postea depmetur vltra solitū: vt fm. bea. Grego. noua et inaudita maris fluctuū perturbatio erit. Hieronymus autem refert se reperisse in annalib⁹ iudeoꝝ non solum de hi⁹ signo sonitus maris: sed ⁊ alia. ponit enim: xv. signa p̄cedētia iudiciū. vtꝝ aūt ꝓtinua vl̄ inꝯpollata nō exp̄mit.

Prima ergo die eriget se mare. xl. cubitis sup altitudinē montiū: stās in loco suo ḡsi murus: Secūda die tātū decrescet vt vix possit videri Tertia marine belue apparētes super vndas maris dabūt mugit⁹ vsq; ad celū. Quarta ardebit mare ⁊ aque ei⁹. Quita arbores ⁊ herbe dabūt rorē sanguineū. Et sm alios: ēt oīa volatilia celi ꝯgregabunt in cāpis nō gustātia neq; bibēt ia: ꝙ formidātia vicinū interitū. Sexta fulmina ignea surgēt ab occasu solis vsq; ad ortuz eius: Septia lapides adinuicē collident ⁊ in q̄tuor ptes scindent. Octaua fiet terremot⁹ generalis adeo magn⁹: ꝙ nullus hō vel aīal stare poterit ꝙ in terrā cadēt. Nona equabit terra ⁊ mōtes omnes ⁊ colles in puluerē redigētur. Decima exibūt omnes de cauernis: quasi amētes nec mutuo sibi loqui poterūt. Undecima ossa mortuoꝝ saliēt de sepulchris aptis monumētis cūctis. Duodecia cadēt stelle de celo: mō tñ quo dictū est. s. q; cometes appebūt magne ⁊ multe ignee impressiones. Tredecia morient viuētes vt resurgāt cū mortuis. Decia quarta ignis oīa elemēta igne faciēs purgabit. In decia quita resurgēt oēs mortui ad iudiciū. De his tñ signis dicit. b. Tho. in. iiij. qđ Hiero. nō asserit: refert qđ legit: ⁊ dicit ꝙ nō habēt multā rōem verisimilitudinis. Sextū signū erit arescētib⁹ hoibus p timore ⁊ expectatōe que supuenit vniuerso orbi. Arescere dicūt hoies corpaliter quasi ꝙsumpti pre terroꝛe signoꝝ ⁊ tribulationū. Spūaliter vo arescēt deficiētes ab humore gr̄e ꝓpter psecutōem antixpi. Sicut ⁊ semē ortū sup petrā caloꝛe solis aruit: q; non habebat hūorē. Luc. viij. Erit. n. tūc talis tribulatio qualis nō fuit ab initio mūdi nec futura est: ait saluator noster. Q; futura sit psecutio antixpi maxīa ante diē iudicij oēs doctores dicūt p̄cipue. b. Aug. in. xx. li. de ci. dei. de quo ipe saluator ait Jo. vi. Ego veni in noīe patris mei ⁊ non me recepistis. ali⁹ veniet in noīe suo. s. antixps gloriā suā querēs illū suscipietis. s. in xpm De eo habet pū. xxx. vbi dī Tria sunt q̄ bene gradiunt ⁊ quartū qđ incedit feliciter. Leo fortissim⁹ bestiarū ad nullius pauebit occursum. Gallus succinctus lūbos ⁊ aries: nec est rex q̄ resistat ei. Et qui stult⁹ apparuit postq; elenatus est in sblime. Si. n. intellexisset ozi suo manū imposuisset sm. b. Greg. in mozal. Leo fortissim⁹ significat xpm cū aplis ⁊ martyrib⁹ q̄s non potuit supare aliq̄s tyrānus: nullū timētes Gallus succinctus lūbos fuerūt sancti doctores ecclesie: qui succincti fuerūt abstinētia ⁊ cōtinētia: ⁊ vt gallus vocez dederūt in nocte ⁊ tenebris hereticoꝝ p̄dicatiōis ⁊ doctrine. Aries qui est dux gregis ouiū sunt rectores ecclesiaꝝ iusti ⁊ sancti q̄ resistebāt rectoribꝫ laicis. Post hos status qui bñ. i. vtuose vixerūt: sequit̄ q̄rtus q̄ non bene q⁊ nō vtuose: ꝙ felicitēr gradit̄ qñ ꝓsperitatur felicitate tpali. s. antixps cū suis sequacib⁹. Hic stult⁹ dī q⁊ peccatoꝝ maxim⁹ qui ita in sblime elevat̄ vt dicat se xpm: ⁊ coli se faciat vt deus: vt dicit apls. ij. ad thessal. ij. pro ptie de antixpo loquēs. Qui si intellexisset interitū sibi patū tacuisset a tanta stultitia. Nā vt dic ibi idē apls: quē ihesus interficiet spū oris sui ⁊ illustratōe aduētus sui. Durabit ista psecutō tribus ānis cū dimidio vt habet Dan. xij. Sz q⁊ de ista psecutiōe antixpi dictū est in ti. precedēti in fi. hō. de ea hic nil vltra. Septimū precedēs est: q⁊ vtutes celoꝝ mouebunt: qđ intelligi pōt ꝙ vtutes. i. miracula que fuerūt in ptcrito in celis. i. sanctis in eccl̄ia amouebunt ab eis vt non faciāt. s. p̄dicatores antixpi ipsi eas opabuntur lz mēdaces: vt ait apls. ij. ad thessal. ij. ad maiorē sanctoꝝ ꝓbatōem ꝓpter qđ virtutes interiores sanctoꝝ mouebunt. i. titubabūt in se ipsis tentatōnib⁹ ipulsi: ⁊ si non lapsi. Dñs ⁊ saluator ipse de hoc ait. ꝙ talis erit ⁊ tāta tribulatio vt i errorē inducant̄ si fieri pōt etiaz electi. Et nisi breuiati fuissent dies illi: non fieret salua oīs caro ꝙ ꝓpter electos breuiabunt Matth. xxiiij. pōt etiā illud intelligi de vtutib⁹: vel de illo speciali ordine angeloꝝ qui dicunt vtutes: quoꝝ officiū est miracula facere ⁊ celos mouere. Et he vtutes dicūt moueri. i. remoueri a faciēdis miraculis p sanctos: q⁊ tpe antixpi nō fient vt dictū est. Ac etiā remouebūt ab officio mouēdi celos. s. post iudiciū. Vel vtutes dicunt oēs spūs angelici q̄ in iudicio mouebunt ꝓpter admiratōem nouitatis q̄ in mūdo est. b. Tho. tñ i iiij. dicit ꝙ mouebunt ad faciēda miracula mlta qđ forte erit post mortē antixpi ad ꝙuersionez seductoꝝ: post mortē tñ antixpi iudei qui tunc erūt videntes se deceptos ab antixpo quē messiam crediderāt: ꝙuertent̄ ad fidē xpi. Et hoc est qđ p̄dixit ps: cū ait. Cōuertentur ad vesperam. i. in fine mūdi: iudei. s. ⁊ famē patient̄ vt canes famē intelligendi veritatē: ⁊ circuibunt ciuitatē ecclesie vt recipiant in ea. Et Isaias Si fuerit isrl ⁊ nūer⁹ arene maris reliq̄e salue fiēt idest q̄ erūt i fine: qđ dictū iducit apls ad ro. qđ etiā xps oñdit i similitudine ficulnee dicēs Luc. xxi. Videte ficulneā ⁊ omēs arbores cū p̄ducūt ex se fructus: scitis: q̄m ꝓpe ē estas ficulnea id est plebs iudeoꝝ: que olim i pāb⁹ p̄duxerat suaues fructꝰ: ꝙ tpe xpi habebat tantū folia: vñ xps ad q̄ndā ficulneā veniēs ad litterā cū esset i via ⁊ esuriret: nō inueniēs fructꝰ i ea: ꝙ tm̄ folia maledixit ei dicens. Nunq; ex te fructꝰ nascat̄. Et subito ficus aruit: Ficulnea ista vt dictū est significat plebē iudeoꝝ: ad quā veniens xps in icarnatiōe ⁊ ꝙuersatione q̄rēs i ea fructū fidei ⁊ bonoꝝ operꝝ ⁊ h̄ cū riē. i. desideras: cū ñ inueniret i ea nisi folia vbozuz ceremonialiū legalium

Capitulū .xi.

nō fructus ve intelligētie scripturaꝝ maledixit q̄ maledictō nō fuit aliō nisi q̄dā p̄nūciatio eius qō futuꝝ erat in illo ppło. s. aridītas a gr̄a fidei vnde ppłs ille remāsit induratus i sua pfidia. Illud autē semp ponit p tempe vsq; ppe finē mūdi qui oibus est incert⁹. Alie arbores signi ficāt alias natiōes infideliū: ex quib⁹ etiā multi in fine ꝙuertunt. Cū g̃ videritis plebē iudeoꝝ ꝓducere fructū ꝙuersionis ad fidē xp̄i: nō dico vni⁹ hois vel familie: sed p maiozi pte illi⁹ natiōis: tūc scitote q̄m ꝓpe est estas futuri iudicij in qua quis metet qui semiauit bona vel mala: vnde timeāt dn̄m omnes fines terre: ait p̄s. in hi⁹ signis: ß timoze initiali: qz in tioze dn̄i fiducia fortitudinis. s. ꝫ ista terribilia. §. III.

Secūdū cōsideraduz

circa iudiciū est mūdi ꝓfragratō p ignē: de qua Isa. sic ait vt i ducit. b. Aug. i. ŋ. li. de. ci. dei. Ecce dn̄s vt ignis veniet z vt tēpestas currus ei⁹ reddē idignatiōnē: vindictā z vastatiōnē i flāma ignis. In igne enī dn̄i iudicabit omnis terra: et i gladio eius ois terra: vbi dicit. b. Aug. q̄ dn̄s dē venire vt ignis: qz terribilis erit ipis. Curr⁹ ei⁹ nō immerito āgelica mysteria: ois caro z ois terra: itelligit ois tren⁹ z carnalib⁹ dedit⁹ gladius dn̄i: sētentia dn̄i ꝫ malos: z ignis pena ipoꝝ maloꝝ. Et petr⁹ aplus. ŋ. epła. veniet dies dn̄i vt fur. i. ex isperato. In q̄ celi magno ipetu trā sibūt: elemēta āt ardētia resoluēt: z tra q̄ i ipsa sūt opa exurēt. Sibylla q̄q; de iudicio loquēs ad idē ait. Exuret tras ignis pōtūq; polumq;. Et ps. c. In pncipio dne terrā fūdasti: z opera manū tuaꝝ sūt celi. Ipsi pibūt tu autem permanebis: z oia sicut vestīmētū veterascēt. Et sic oportoziū mutabis eos: tu autē idē ipse es. Et chriſt⁹ Lu. xxi. Celū z terra trāsibūt. Ubi primo notādū i his oibus auctoritatib⁹ q̄ loquūt de celis aereis seu elemētaris⁹ sm. b. Aug. vbi supra: nō de celis plāetaꝝ vl firmamēto: nā illi hnt mām incoꝝruptibilē nec igne alterari pnt. Ignis ergo ille ꝓfragratōis operabit i elemētis z elemētatis: oē vitale cōburēs z occidēs vt coꝝpoza hōinū: bestiaꝝ: pisciū: volatiliū: arboꝝ: z herbaꝝ: metalla: edificia q̄z cūcta ad terrā p̄sternēs: mōtes ꝫ planās. Scōo ex illis vbis ps. cētesimo. Ipsi pibūt. s. celi z. arguit. b. aug vbi supra stulticiā porphyrij phi magni: ß xp̄ia noꝝ inimici: oñdēs sibiipsi esse ꝫtiū. Nam porphyri⁹ ille laudat pietatē hebreoꝝ. i. cultū coꝝ circa deuz: z q̄ magn⁹ z ver⁹ z ipsis nōib⁹ ēribit colit de⁹: quē phoꝛrescūt numina alioꝝ deoꝝuz. xp̄ianos aūt arguit ex oracul deoꝝ suoꝝ: z dic eoꝝ esse maximā stulticiā ex eo q̄ dicūt mūduz istū piturū: ß si ver⁹ est deus hebreoꝝ: z scripture eoꝝ cū sint edite ab ipso deo coꝝ sunt veri. s. veteris testi. Ezechiel ꝫphetia illa danid ps. c. Ipsi pibūt ꝛc. ē scriptura hebreoꝝ z xp̄ianoꝝ etiā. Cū g̃ illa dicat mūdū piturꝝ: sequit q̄ nō ē stultū dicere mūdū piturꝝ: aut f̄m ē qō dixit ex oraculo deoꝝ suoꝝ. s. pietatē eē verā hebreoꝝ z in libris eoꝝ. Si aūt f̄m: g̃ z q̄ dicūt xp̄ianos eē stultos dicētes mūdū piturꝝ f̄m ē: cū ß sit ꝫ scripturas hebreoꝝ. Sapia g̃ ē ñ stulticia credē z dicē qō deus ver⁹ reuelauit. Tertio notādū q̄ cū dr̄ mūd⁹ seu celū z terra pitura itelligēdū est sane. Nō. n. pibit celū aereū aut aq̄ vel ēra quātū ad sbam. s. ita q̄ deficiat z nihil sit. Naz q̄ntū ad ß dr̄ ecēs. i. Terra aūt in eternū stat. Idē. caplm Cognoui q̄ oia opa dei i eternū pseuerāt. s. vel in scipsis: vel in suis spēb⁹ aut pncipijs: vt aīalia bruta z artificiata z hi⁹: q̄ in fine mūdi resoluūt in sua pncipia. pibūt aūt ista q̄ntū ad spēm z formā exteriorē quā nūc hnt: qz pulchzioze assumēt: ppēa aplus. i. coꝛi. vij. ait. ꝓterit figura h⁹ mūdi: non dicit sba ß figura. i. foꝛa exteri⁹ apparēs. vñ z ps. c. cū dixisset. Ipsi. s. celi pibūt et terra: quasi se declarās q̄ dixerat pibūt subdit. Mutabis eos vt opertoziū: sic. n. vestīmētū cū ē maculatū purgat seu lauat vt fiat pulchri⁹ ita z elemēta p ignē purgabūt z pulchzioza fiēt: vt terra sit clara vt vitrū: aq̄ vt chriſtall⁹: z aer vt ignis: z ignis vt planete. Quarto sciendū q̄ ignis iste erit purgatoziū bis qui indigent alīq̄ purgatōe in aīa ppē venialia vel ppē insatisfactōem de q̄buscūq; pctis. Nō. n. post finale iudiciū erit purgatoziū ignis q̄ntū ad otfīū illō purgādi. Sed remanebit q̄ntū ad sui sbam: qz idē est cū igne inferni f̄m. b. tho. in. iij. Posito igitur q̄ aliquis deberz manere in purgatorio ꝑ annū: sustinēdo duos grad⁹ pene i illo paruo spacio ꝓfragatōnis sustinebit tres vel quatuoꝛ gradus: ita q̄ augmētū pene recōpēset diuturnitatē tpis: quo manere deberet in purgatorio Sed credēdū est pie q̄ ppter terroꝛes z tribulatōes p̄cedētes modica z parū cremabilia secū portabūt: ac etiā oꝛōes z merita scōꝝ supplebūt qō in eis restaret fiēdū. Quīto aduertēdum quare fiet ista purgatio. Circa qō dicit. b. Tho. in. iiij. di. xlvij. q̄ qz mūd⁹ aliquo modo ꝓpter hoies fact⁹ est: z hō ꝓpē pctm deteriozat⁹: z inde etiā quodāmodo mūd⁹: oꝛ q̄ qñ hō q̄ reformat⁹ fuit p xp̄m f̄m coꝛp⁹ glorificabit ad sui ꝓpletā pfectōem: etiā alia coꝛpoza mūdi ad statum meliozē perducātur vt sit z loc⁹ ꝙueniētioꝛ z aspect⁹ delectabilioꝛ. Ad hoc aūt q̄ hō gloriā coꝛpis sequat: oꝛ ꝑus remouere que glorie opponūtur: q̄ sunt duo. s. coꝛruptio z infectio culpe. qz vt dicit. i. coꝛi. xv. Coꝛruptio incoꝛrupte laz nō possidebit. Et apoc. vl. dicit. q̄ i ciuitate illa glorie imūdi foꝛis erūt. Silr etiā oꝛ q̄ elemēta mūdi purgent⁹ a ꝓtrarijs dispositōnibus antequā in nouitatem glorie inducantur ꝓportionaliter ad id quod de homīe dictum est.

¶Quãuis autẽ rẽs cozpales subiectũ infectiõis culpe esse non pñt ꝓprie: tñ ex culpa quedã incõgruitas in reb⁹ cozruptis relinquit: ad hꝫ q spũalibus dedicent. Et inde vitem⁹: q loca in quibus aliqua crimia ꝓmissa sunt nõ reputant idonea ad aliq̃ sacra in eis exercẽda: nisi prius aliqua purgatõe ꝑmissa: vt ps in ecclesijs violatis. Et ꝑm hoc ex ꝓdictis hoibus peccãtibus quandã idoneitatẽ ad gr̃e susceptõem ps mũdi recepit que cedit in vsũ nostrũ. Uñ q̃tuz ad hꝫ emũdatõe indiget. Silr etiã circa mediũ locuz ꝓprioz elemẽtoz ꝓtracte sunt mlte generationes ⁊ alteratões elemẽtoz que puritati eoz derogãt: ⁊ iõ oz ipsa ad hi⁹ elemẽta purgari: vt decenter recipiãt nouitatẽ glozie. Sexto sciẽdũ q ista purgatio fiet p ignẽ. Uñ glo. sup illud p̃terit figura hui⁹ mũdi: dic. ¶Pulchritudo hui⁹ mũdi igniũ ꝓfragratõne pibit. ¶Rõ hui⁹ est ꝑm b. Tho. in. iiij. di. xlvij. q⁹ illa mũdi purgatio removebit a mũdo: ⁊ infectõem ex culpa relictaz ⁊ ipuritatẽ ꝓmixtionis: ⁊ erit dispõ ad glozie p fectõem. Et iõ q̃tum ad ista tria cõueniẽtissime fiet p ignẽ. ¶Prio q⁹ cũ ignis sit nobilissimũ elementoz: hz pprietates naturales silẽs pprietatib⁹ glozie: vt maxie patet de luce. Scõo q⁹ ignis nõ recipit ꝓmixtionẽ exñei ꝓpter efficatiã vtutis actiue: sicut alia elemẽta. Tertio q⁹ spera ignis ẽ remota a nostra habitatiõe. Nec ita cõis est nobis vsus ignis sicut terre: aque: ⁊ aeris. Uñ ꝓpter hoc non ita inficit: ⁊ iõ habz maximã efficaciã ad purgandũ ⁊ diuidendum subtiliandũ. ¶Purgatio aũt que facta est p diluuiũ: q⁹ non respiciebat nisi p infectõem culpe ⁊ põcipue ꝓcupiscẽtie que tũc magꝝ vigebat: iõ ꝓuenienter p aquã fuit facta vt p ꝓtrariũ suũ. s. aquã extinguentẽ flammã cõcupiscẽtie: ß scõa purgatio mũdi respicit ⁊ infectionẽ culpe ⁊ cõmixtionis ipuritatẽ. Et q̃tuz ad vtrũq; ꝓuenit q⁹ fiat magis p ignẽ q̃ p aquã. Aqua. n. non hz vim disgregãdi ß magis ꝓgregãdi. Uñ p aquã ipuritas elemẽtoz nõ ita tolli põt sicut p ignez Itẽ circa finẽ mũdi regnabit maxie viciũ tepiditatis: quasi senescẽte iã mũdo: ꝑm illud refrigescet charitas multoz ¶Math. xxiiij. Et iõ cõuenienẽ p ignẽ fiet: nec est aliq̃ quod nõ possit purgari p ignẽ: q̃ iã p ignẽ purgari nõ possunt vt panni: ligna. ⁊ hi⁹: ista cozrũpenẽ p ignẽ vt oia artificiata. Septio videndũ qualis sit iste ignis ⁊ effectus eius. Ad hoc. be. Tho. in. iiij. di. xlvij. dicit q⁹ tres opi. inueniunt circa hoc. ¶Prima est q⁹ ignis elementũ qui est in spera sua descẽdet ad purgatõem mũdi. ¶Sodũ aũt purgatõis ponũt per multiplicatõez ignis. Uñ ex appposito ꝓbustibili ignis augmentatur. Scõa opinio est q⁹ ille ignis generabit circa locũ terre ex ꝓgregatõe radioz celestiũ cozpoz: sic̃ videm⁹ q⁹ ꝓgregat speculo ꝓcurrẽte: tunc autem loco speculoz erunt nubes ꝓcaue ad quas fiet radioz reuerberatio. sed istas duas opiniones reprobat be. Tho. ponẽs tertiã alioz. fm. bea. Aug. quã tenet: q⁹ sicut mũdanaz aquaz inundatõne factũ est diluuiũ: ita mundanoz igniz confragratõne figura huius mundi peribit: vt dicit be. Augn. xx. de ciui. dei. Ista confragratio nihil est aliud q̃ congregatio oium superioz ⁊ inferioz: que ex natura sua habent vim igniẽ di: que quidem congregatio non erit naturali virtute: sed virtute diuina. Et ex omnib⁹ illis causis sic congregatis generabit ignis: qui faciem mũdi exuret. Si autẽ he opiniones directe considerent inueniunt diuersificari q̃tũ ad cansam generatõnis ignis illius ⁊ non q̃tũ ad spẽm eius. Ignis etiã generatus a sole vel ab inferiori calefaciẽte est eiusdẽ spẽi cum igne qui est in spera sua nisi inq̃tum admisceat ei de materia aliena: quod quidem tunc apparebit: quia ignis non potest purgare aliquod nisi fm q⁹ alterz efficitur materia eius aliquo modo. Unde simpliciter concedendũ est q⁹ ignis ille erit eiusdem spẽi cum isto: ⁊ si non sit idem nũero. Nec tamẽ dicit esse inconueniẽs dicere: q⁹ ignis ille q̃ habebit vim purgandi faciẽ mundi sit alterius spẽi ab igne qui est apud nos: cũ vis calefactiua ozlat in ipso non ex principijs essentialibus: sz diuina opatõne. Et q̃uis ignis ex proprija natura non feratur nisi sursuz: tamẽ extra propã speram sequit materie cõbustibilis situ. Unde ⁊ ille ignis mouebit sursum ⁊ deorsuz ⁊ in circuitu fm q̃ agit fm instrumentũ virtutis diuine. ¶Purgabit aũt ignis ille elementa non q̃ auferat ab eis substantiaz eoz vel proprietates. Nam permanebunt ipsa elementa q̃tuz ad substantiã ⁊ proprietates eoz proprias: sed purgabunt ab infectione quã ex peccatis hominũ cõtraxerunt: ⁊ ab impuritate que per actionem ⁊ passionẽ mutuã in eis accidit: quia cessante motu primi mobilis in inferioribus elemẽtis: mutua actio ⁊ passio esse non poterit. ¶Maxie aũt mouebuntur a proprietate quam nunc habent Ignis quia nõ aget cõburendo seu consumendo elementa. Aer: quia non erũt in eo venti et tempestates. Aqua: q⁹ non erit in mari fluxus vel refluxus eius nec salsedo. Et sic intelligendũ est q⁹ aliqui dicunt tũc ista ꝓsumẽda elemẽta q⁹. s. removebunt ab hi⁹ pprietatib⁹ quas nũc habẽt: ⁊ sicut patet in ferro ignito q⁹ a loco igni tõis remotũ ex vtute spẽi remanẽtis ad pprium statũ redijt: ita erit de elemẽtis p ignẽ purgat. ¶Quãtũ aũt ascẽdat dict⁹ ignis eo q⁹ quidã dixerũt q⁹ ascẽdet vsq; ad supmũ spere ignis. be. Tho. i. iij. vbi s. reprobat: q⁹ repugnat scpturẽ Uñ dr. ñ. pe. iij. q⁹ illi celi repositi sunt igni: q̃ fuerũt i diluuio p aq̃ purgati. ⁊. b. aug. i. xx. de ci. dei. dic̃ q⁹ ille mũd⁹ igne seruat q̃ diluuio peryt

Constat autē q̄ aq̄a diluuij̄ non ascendit vsq̄ ad sūmitatē spaq̄ elementoꝝ: sed solum vsq̄ ad quinquaginta cubitos super altitudinem montium: nec vapores elevati a terra vel fumi quicunq̄ possunt transcendere totam sperā ignis. Sed cū elemēta purgēt̄ p illū ignē ab ipuritate eoꝝ q̄ ex eoꝝ pmixtōe pueniūt. Huiusmodi sūt ipuritates pcipue sunt circa terraꝝ vsq̄ ad mediū aeris iterstitiū: iō ad illō spaciū ignis vltime ꝓfragratōis elemēta purgabit: nec ad padisum terrestrē ascēdet. Et q̄ illa purgatio adh̄ erit: vt q̄d ē ipfectōis in elemēt̄ a scōꝝ habitatōe remoueat. Iō i illa purgatiōe totū q̄d ē fedū grossū t calidū vstiuū: descēdet ad ifernū ad miseriā dānatoꝝ. Et q̄d ē subtile t lucidū t pulchrū: remanebit supza ad gloriā scōꝝ. Et sic vt dī apo. vl. erit celū nouū: q̄ cessabit oīs motus celoꝝ t planetaꝝ t clariora erūt: t terra noua. i. elemēta purgata vt dēm est: vnde t pulchriora. Quia igit̄ ignis añ ipm. s. xp̄m: p̄cedet t inflāmabit in circuitu ī̄micos ei⁹ ait ps. q̄lz dz timē & timore initiali pū. iij. Ne sis sapiēs apd̄ teipz. Time deū t recede a malo: t sanitas erit vmbilico tuo. i. cordi t menti tue. .§. IIII.

De tertio scilicet citatiōe oīb⁹ ad iudiciū inq̄t ps. lxxvij. ecce dabit voci sue vocē vtutis. Date gl̄am deo hiero. Siue comedā siue bibā siue aliquid aliud faciā: sp meis īsonare videt aurib⁹ illa terribilis tuba. Surgite mortui venite ad iudiciū. Idē: quotiēs diē illū cōsidero tot⁹ ꝓtremisco: t merito q̄ vt dī Sopho. i. vox diei dñi amara tribulabit̄ ibi fortis. s. in sanctitate. Et si iust⁹ vix saluabit̄: dicit Pe. in canōica sua: impi⁹ t pctōr vbi parebūt. De hac voce ait ap̄s. i. ad thessa. iiij. Ipse dñs in iussu in voce archāgeli t in tuba dei descēdet de celo et mortui qui in christo sunt resurgēt ꝑmi: inde nos q̄ viuim⁹ qui relinq̄mur sīl rapiemur cū illis in nubib⁹ obuiā christo in aera: t sic sp cuz dño erim⁹. Primo g̃ videdū q̄d sit ista vox citatōis ad iudiciū. Et ad hoc dicit. b. tho. in. iiij. di. xlij. q̄ cū cām effectui oporteat aliq̄ mō ꝓiungi q̄z mouēs t motū: faciēs t factū sunt simūl: vt dī vij. physicoꝝ. t christ⁹ resurgēs sit cā nr̄e resurrectōis vnīuoca vt alibi ꝓbat̄: oz q̄ in resurrectōe corpū cōi aliquo signo corpali dato christ⁹ resurgēs opet̄. Nō quidē signū vt q̄dā dicunt erit ad litterā vox christi resurrectōem iperans sicut impauit mari t cessauit tēpestas mat. viij. Quidā dicūt q̄ hoc signū nihil aliud erit q̄z ipa pñtatio euidēs filij dei in mūdo de qua dī mat. xxiij. sicut fulgur q̄d venit ab oriēte t apparet vsq̄ in occidētē: ita erit aduēt⁹ filij hois t innitūtur auctoritati. b. grego. dicētis: q̄ tubā sonare vel tonare nihil aliud ē in mūdo: q̄z iudicē suuz demonstrare: t sm h̄ ipa apparitio filij dei vox ei⁹ dī: q̄z ei apparēti obediet natūra ad corpoꝝ humanoꝝ repatōem sicut impanti. Vñ i iussu venit vt dī in illa auctoritate. i. thessal. iiij. Et sic ei⁹ apparitio iquātū hz vim cuiusdā impij vox ei⁹ dī. Secūdo videdū q̄re dī vox illa vox tube ab aplo: vel clamor in euāgelio. Et dicēduz sm. b. tho. vbi supza: q̄ vel ꝓpt̄ euidētiā: vt dicit magister in. iiij. vel ꝓpt̄ ꝓueniētiā ad tube vsuz qui erat in veteri testamēto. Nā tuba ꝓgregabant ad ꝓsiliū: ꝓmouebant ad plūz: t vocabant ad festū: vt pz in li. numeri: dñs p̄cepit fieri duas tubas argēteas. Sic in finali iudicio resurgētes ꝓgregātur ad ꝓsiliū iudicij. Vnde canit ecclia in sequentia. Tuba mirū sparget sonū p sepulchra regionū: coget oēs ante thronuz. Et math. xxv. dī. cū venerit filius hois ꝛc. Congregabunt añ eū oēs gētes. Secūdo ꝓmouebunt ad p̄liū quo ozbis terrarū pugnabit ꝑ insensatos: t armabit de⁹ creaturā ad vltiōem inimicoꝝ vt dī sap. v. Et q̄ hoc dz frequēter p̄dicari pub lice: ideo dī cuilibet p̄dicatori illō ysaie. lviij. Clama ne cesses: q̄si tuba exalta vocē tuā: t annūcia pplo meo scelera eoꝝ. s. declarās iudiciū q̄d ppter illa eis paratur. Tertio tuba illa vocāt̄ ad festū eterne solēnitat̄: nō oēs: & electi: vt sicut dñs ascēdit in voce tube sm ps: ita descēdet t veniet ad iudiciū. Et sicut forme sacramēt̄oꝝ hñt virtutē sanctificādi instrūmālit: nō ex h̄ q̄ audiūt & ex hoc q̄ pferunt: ita illa vox q̄cūq̄ sit hēbit efficaciā instrūmālē ad resuscitādū: nō ex hoc q̄ sētit & ex hoc q̄ pferet. Sicut etiā vox ex ipa impulsiōe aeris excitat dormiētē: soluēdo ozgaīū sentiēdi nō ex hoc q̄ cognoscatur: q̄z iudiciū de voce pueniēte ad aures sequit excitatōem: t nō est cā eius. Tertio q̄re dī vox archāgeli illa vox? respōdit. be. Tho. vbi supza: q̄ sm. b. Augu. in. iij. de trini. Corpa crassiora t inferiora p subtilia t potentiora quodā ordie regunt̄ ita oīno corpora regunt̄ a deo per spiritū rōnalē: quod etiā. b. Grego. tangit in. iiij. dialogoꝝ. Vnde in omnib⁹ que corpaliter a deo fiunt vtitur deus ministerio angeloꝝ. Ita etiā in resurrectione vniuersali quod ptinet ad transmutationē corpoꝝ. s. collectio cineꝝ t eorum p̄paratio: ad reparationem humanoꝝ corporū: īnō hoc deus in resurrectiōe illā vtetur ministerio angeloꝝ. Sed anima sicut imediate a deo creata est: ita immediate a deo corpori reuniet̄ur: sine aliqua operatione angelorū. Similiter t gloriam corporis ipse deus faciet absq̄ ministerio angelorum: sicut t animā immediate glorificat. Et istud ministeriū angelorum. s. in collectione cineruz t p̄paratōne dicitur vox archāgeli secundum vnam expositionem in littera: t quia ministerium illud erit principaliter vni⁹ archangeli scilicet Michaelis qui est ꝓnceps ecclesie: sicut olim fuit synagoge: vt hz Dan. xij:

Ideo dī vox archāgeli: ꝑ q̄ hoc ipe agit ex influentia vtutū ⁊ alioꝝ supioꝝ ordinū: iō qđ ipe dī facere quodām modo faciēt ⁊ ordies supiores Silr ⁊ iferiores āgeli cooperabūt Michaeli circa resurrectiōem singuloꝝ q̄rū custodie fuerint deputati. Et sic vox illa dici pōt ⁊ vnius et pluriū angeloꝝ. Vñ math.xxiij.dicit chriſt⁹. Mittere angelos suos cum tuba ⁊ voce magna: ⁊ ꝯgregabūt electos suos a q̄tuor ventis. Dicit āt de electis: q̄ omis resurrectio eritad gl̄am: ⁊ tñ etiā ꝯgregabūt ⁊ reprobi: vt ipe dic in seq̄nti.c. Quarto ꝯsiderādum: qñ fiet ista vox quā oēs qui in monumētis sunt audiēt: et qui audierit viuēt. ſ. resurgendo. Circa qđ ait ipse saluator. De die aut illa ⁊ hora nemo scit: neq; angeli neq; filī hoīs: ꝑ sol⁹ pr̄: math.xxiij. Qđ aūt dr q̄ filī⁹ hoīs nescit intelligēdū est ſm b. Aug. Quia nos nescire facit vel quia nescit nobis reuelādū. Scit.n. ipe etiā inquātū hō horā ⁊ pūctū finalis iudicij: ꝑ nō tali modo q̄ istō hēat nobis manifestare ante tēp⁹ suū. Et q̄ dr nisi solus pater: non p hoc excludit noticia filij vl spūſācti: quoꝝ triū est vna sciētia sicut vna eēntia. Pro cui⁹ declaratōe maiori dicit.b.tho in.iij. vbi supra. q̄ sicut.b. Aug. dicit li.lxxxiij. q̄stio. Etas vltima humani generis que incipit a dñi aduētu vsq; in finē seculi: quib⁹ generationib⁹ putet incertū est: sicut ⁊ senect⁹ q̄ est vltia etas hoīs nō hz determinatū tēpus ſm mēsurā alioꝝ: cū quādoq; sola tātū teneat tpis: q̄tuz relique oēs etates. Qui⁹ aūt rō est: q̄ determinat⁹ numer⁹ futuri tpis sciri nō potest: nisi per reuelatōem vel per naturalē rōem: q̄ simt erit ⁊ resurrectio: ⁊ finis mot⁹ celi. Ex motu autem accipit numer⁹ oīm que determinato tempore p naturalē rōem futura p̄uidēt. Ex motu aut celi nō potest cognosci finis eius: q̄ cū sit circularis ex hoc ipso habz q̄ ſm naturā suā in ppetuū possit durare. Unde naturali rōe tempus qđ durabit vsq; ad vltimā resurrectōem sciri et numerari nō potest. Silr nec per reuelatiōem haberi potest: ideo vt oīes semp sint solliciti ⁊ parati ad chriſtū occurrēdū ⁊ obuiādū. Et ꝓpt hoc apls etiā de hoc querēti⁹ respōdit Actū.i. Nō est nostrū nosce tpa vl momēta que pater posuit in sua pāte. Sup quo.b. Aug. in libro xviij. de ci. dei ait. Omniū de hac re calculātiuz digitos resoluit ⁊ quiescere iubet. Q̄ aūt apostolis noluit reuelare qui fuerūt p̄cipes eccl̄ie ⁊ magis edocti a deo de reb⁹ diuinis ⁊ eccl̄ie q̄ ceteri: nec alijs reuelabitur. Unde oīes illi qui tēpus illud numerare voluerūt: hacten⁹ falsiloqui sunt inuēti. Quidā eni vt ait.b. Augu. ab ascēsione dñi vsq; ad tēpus vltimū dixerūt quadringētos annos posse cōplere: alij mille: quoꝝ falsitas patet ⁊ patebit eoꝝ qui adhuc cōputare nō cessant. Quito diligēter attēdēdū de mille annis: de quibus loquit Joan. Apoc. xx. quib⁹ ab angelo dī: draco ⁊ serpens antiqu⁹ teneri ligat⁹ ⁊ postea soluēdus ad seducendas gentes. Et ista solutio dr fienda tpe antichristi: quādo erit p̄secutio maxima contra ecclesiam. Persecutō aūt antichristi ſm.b. Aug. de.ciui. dei. durabit trib⁹ annis cū dimidio: et trahit ex ca. xij. Bañ. Creditur autem vicina valde esse finali iudicio talis persecutio. Unde Bañ. xij. Postq̄ dictum est: q̄ tempore quo ablatū fuerit iuge sacrificiū: ⁊ posita fuerit abhominatio in desolatōnem dies mille ducenti nonaginta. Beatus qui expectat ⁊ peruenit ad dies mille trecentos vigintiquiq; . Tempus dierū mille ducentoꝝ sexaginta; dicunt esse tempus persecutiōis antichristi. Et q̄ restat vsq; ad dies mille trecentos trigintaquiq; vl vigintiquiq; sunt dies dati ad penitētiaz hominibus seductis ab antichristo post mortem eius. Ad minus dicūt esse istud tempus. xlv. dierum datum ad penitentiam. Utrum autem plus sit mūdus duraturus occultum est nobis. Redeundo ad illos mille annos de quibus dictuz est: aliqui voluerunt dicere: q̄ post vltimā resurrectiōem mortuorū sancti regnaturi sint cum chriſto in mundo: abūdantes oībus delitijs corpalibus. Sed beatus Aug. in lib. xx. de ciui. dei: vbi multum diffuse tractat istā materiā de istis mille annis reprobat istā opinionē: ⁊ eccl̄esia condēnat eaz vt hereticā vt dicātur tales milianiste. Alij aūt voluerūt dicere q̄ isti mille anni sunt tēpus determinatū qđ debet esse inter chriſti passionez ⁊ vltimā resurrectionem: ita q̄ in illis includat tempus persecutionis antichristi: quādo satha nas soluet de carcere suo. Et hoc esse falsuz pz q̄ vltra mille annos transierunt iaz. ccccl̄x. ⁊ nō dum venit antichristus: ꝓpter qđ alij inciptūt enumerare istos mille ānos a tempe quo Silvester papa alligauit draconē in abyssum: filo calapino: conuerso augusto constātino ad fidē tunc.n. multū cessauit persecutio contra eccl̄esiam ⁊ exaltata est. Sed hoc fuit circa annum domini trecentesimum quibus si addantur que restant de mille. ccccl̄xxxi. qui fluxerunt ab incarnatōne: excedit numez millenariuz in centum. lxxxi. Et sic patet falsum. Unde dicit beat⁹ Augu. vbi supra: ⁊ be. Tho. post eum q̄ illa resurrectio de qua agit ibi Jo. intelligitur de resurrectione spirituali animaꝝ a peccatis ad vitaz gratie. Regnū chriſti in quo sancti regnant intelligit vel de regno eccl̄esie militātis in quo xp̄us regnat cum electis suis per gr̄am vel in gloria quo ad omnes sanctos: lz dicatur ibi de martyribus q̄ permanxie vsq; ad mortez certauerunt p xp̄o. Et numerus millenarius non significat determinatū numez ānoꝝ vt illi volūt. ſ. q̄ tm̄ tpis eccl̄ia sit duratura militans.

Capitulū .xi.

Sed sumit̄ p̄z oī eo tpe qō erit ab aduētu p̄ri-
mo christi in carnē vsq; ad aduētū ad iudicium
q̄tūcūq; sit plixū: etiā si tria milia annox. Si-
gnificat.n. millenari⁹ nūer⁹ vniuersitatē. Et sic
sumit̄ nūer⁹ determinat⁹ p̄ indeterminato. Si
cut illō ps. Verbi qō mādauit in mille genera
tiōes. i. in mltas. Alij dixerūt q̄ tps ecclie mili-
tātis p̄figit̄ z determinat̄ p illud qō Apoc. xij
dī: de muliere amicta sole ecclīam significātē: q̄
fugiēs i desertū hz locū paratū a deo: vt vbi eā
pascāt dieb⁹ mille ducētis sexagita. Et q̄ eze-
chieli dictū fuit: diem p̄ anno dedi tibi: dicūt q̄
tot ānis ecclīa debet durare vsq; ad finē mūdi.
Qui numer⁹ annox si incipiat p̄putari a passi-
one xp̄i: iā p̄ multos annos excessit: q̄ vt dictū
est iam fluxerūt ab incarnatōe dn̄i. Mccclix.
Et sic falsitas appareat. Si aūt illi anni incipiāt
p̄putari a tpe Siluestri z Constātini: q̄ tpe ec-
clesia fuit exaltata: sic restarēt adhuc āni cētum
quib⁹ mūdus esset duratur⁹: ꝟ ea facilitate p̄tē-
nit ista opinio q̄ pbat. Alij vo dixerūt tāto tpe
mūdū duraturx quātū fluxit ab initio mūdi vsq;
ad aduētū xp̄i in carnē: qō fuit quīq; miliū cētū
nonagitanouē annox: fm. lxx. z quosdā alios.
Vel ad min⁹ q̄tuor miliū annox fm hebreos z
hiero. fundātes se in eo qō dī Abacuc. iij. de p̄-
mo aduētu xp̄i. Domine op⁹ tuū in medio an-
nox viuifica illud: opus enim dei p̄cipuū fuit
gen⁹ hūanū: qō mortuū p̄ petrū: fuit viuificatū
in medio annorū. Ad hoc ergo vt sit in medio
dicūt vt ox q̄ tātū seqūt tpis post aduētū p̄muz:
quātū ante precessit. Et sic esset quīq; miliū vel
q̄tuor miliū annox z vltra. Sed istud motiuuz
est valde debile. Nā in medio dī: non solum qō
eq̄liter discrepat ab extremis: sed etiā qōcunq;
exñs inter extrema: siue pax siue multuz distet
ab eis. Pōt eni dici in medio numeri vndena-
rij nō solum senari⁹ qui eque distat ab vnario z
vndenario: ꝟ etiā alio modo oēs numeri q̄ sunt
inter vnariū z vndenariū: z sic septenari⁹ est in
medio: z alij seqūntes nūeri: z binari⁹ cū sequē.
Et sic sumit̄ ibi z meli⁹: q̄ infra tps veteris te-
stamēti z noui. Quod etiā abbas Joachī circa
hmōi dixit de determinatiōe tpis ex scripturis
dicit. b. Tho. q̄ alīq; vera dixit p̄ p̄iecturas: z i
alīq⁹ decept⁹ è. Est q̄ p̄clusiue tps hoc icertuz
nob. Q. tñ alīqs p̄dicaret p̄pinquū esse finale
iudiciū vel aduētū Antixp̄i: non asserēdo neq;
determinādo tps ad timorē incutiēdū z p̄ētū
mūdi pituri: ex scripturis z p̄iecturis suspicādo
nō vī reprēhēsibile. Nā z sancti hꝫ fecerūt. Aū. b
greg. in homel. Ecce iā cozda infideliū iugo fi-
dei sbdit. Ecce iā glam mūdi strauit. Jā ruinis
et⁹ crescētib⁹: iudicij diē appropinq̄re denūtiat
Et tñ supba mēs nra nō vult sponte dimittere
qō q̄tidie pdit in vita. hec ille. Hoc egit. b. Ni-
colaus z dn̄s Jo. dn̄ici in sermonibus eorum.
Sexto dicendū quā hora vltie diei fiet illa vox
Ad quod dicit. b. Tho. vbi s: q̄ determiata ho
ra tpis qua fiet resurrectio p̄ certo sciri nō pōt
vt dicit magister in lra. tñ satis p̄babilit̄ aqui-
busdā dī q̄ resurrectio erit quasi in crepusculo
sole existēte in oriēte z luna in occidēte: q̄ i tali
dispōe sol z luna credunt creata: z sic eox circu
latio p̄pleat penitus ad eundē punctū. vnde et
de xp̄o dī q̄ tali hora resurrexit. Quāuis autē
cū resurrectio erit: tunc non sit tps sed finis tē-
poris: q̄ in eodē instāti quo cessabit motus celi
z p̄ ons erit z resurrectio vniuersal: tñ erit sit⁹
sydēx fm dispōem qua nūc se habēt in aliq; dē-
terminata hora. Et fm hoc dī resurrectio futura
tali vl tali hora. Quāuis aūt optima dispositō
tpis in die dicat̄ esse in meridie: p̄pter illumia
tōez solis maiorē. tñ q̄ vt dī Apo. pet. Ciuitas
illa nō egz sole neq; luna: sed claritas dei illumi
nat illā. Jō non refert q̄tū ad illūiatōem: vtruz
fiat resurrectio de die vel de nocte. Nec obstat
quod dī Math. xxv. Media nocte clamor fa
ctus est. s. istius vocis excitātis ad resurrectio
nē: q̄ illud ponit̄ p̄pter incertitudinē tēpis: q̄
minus tūc tpis homies stāt vigilātes z cauti.
Et q̄tum ad illud qō fit in resurrectōe ministe
rio angelox: non erit illa vox. i. collectio cineꝝ
z p̄paratio in instāti. si instās dicat̄ indiuisibile
tpis. Erit aūt in instāti si instās accipiat̄ p̄ tpe
brevissimo inpcepti bili. Hz illud qō fiet diuina
vtute imediate. s. reunitio aīe ad corp⁹. fiet subi
to. s. in termio tpis quo angelox opatio p̄plebi
tur: q̄ virtus supior inferiorē ad pfectionē ad
ducit: sicut z in vltimo platōis forme sacr̄ox fit
sacr̄m subito. Sic z in illa voce Septio notā
dū q̄ illa vox citatōis ad oīns extēdet. Omnes
eni resurgem⁹ ait aplꝰ. i. Cor. xv. Hz resurre-
ctio non est nisi ei⁹ qō ceciderit. s. p̄ mortē: q̄ ꝛc.
Huic sniē vī obuiare qō ait aplꝰ. i. ad thes. iiij.
Nos q̄ viuim⁹ q̄ relinq̄mur simul: rapiemur cū
xp̄o in aera. Et act. x. dī. q̄ xp̄s p̄stitutus est a
deo iudex viuox z mortuox. Et sic videt̄ q̄ ali
qui nō morient̄ qui. s. erūt in vltio tpe qui tñ iu
dicabunt. Dic aūt. b. Tho. in. iiij. vbi s. q̄ q̄uis
sancti loquant̄ varie de hac re: vt magr tangit i
lra: tñ hec est securior z cōior opinio: q̄ omnes
morient̄ z a morte resurgēt. Et hꝫ p̄pter tria.
Primo q̄ magis hoc cōcordat diuine iusticie q̄
hūanā nām p̄ peccato p̄mi parētis dānauit: vt
oīns q̄ p actū nature ab eo originē ducerēt ife-
ctiōem pcti originat̄ p̄ herēt: z p̄ p̄ons debitores
morti ficrēt. Secōo q̄ magis p̄cordat divine scr̄
ture que oīuz futurax resurrectōnem p̄dicat
Resurrectio aūt non est nisi ei⁹ qō p̄mus ceci-
dit z dissolutū è vt dic Damas. Tertio q̄ magi
p̄cordat ordini nāe i q̄ inuenim⁹ q̄ illud qō cor-
ruptū z incineratū è in suā nouitatē nō reducit
nisi corruptōe mediāte: sicut acetū non fit vinū

nisi aceto corrupto :z in huore vitis transeũte. Uñ cũ natura hũana i defectũ necessitatis moriendi deuenerit: nõ erit redit⁹ ad imortalitatẽ nisi morte mediãte. Ad auẽtem rñdeꝯ dicti ctio illa nõ est referẽda ad tps iudicij: nec ad totũ tps pteritũ: ß ad illõ tps determinatũ quod imediate iudiciũ pcedit: qñ. s. iudicij signa incipiãt apparere. Ignis ergo ꝓfragratiõis q̃ faẽ mũdi purgatiõem poterit stati corpa illoꝝ qui viui inuenient illo tpe vsq; ad cineres resoluẽ sicut z alia mixta resoluet in pticentẽ mãm. Et cũ dõ oñs ex cineribꝰ resurgere: dicũt cineres oñes reliquie q̃ remanẽt ex corpe hũano dissoluto. Quia vo vt dñ Dañ. xij. Qui in puluere terre dormiũt: euigilabũt: alij in vitã eternam: alij in obꝓbriũ vt videãt semp. Jõ timoꝛẽ dñi docebo vos ait ps. videlicet. Declina a malo z fac bonum. §.V.

Quartũ in iudicõ con

siderandũ est iudicis psentatio. Qui veniet cũ ptãte magna z maiestate a deo: vt Job. xxvi. c. dicat. Colũne celi. i. angeli z sancti hoies pauẽt aduentũ eiꝰ. Si colũna nutat: quid virgula faciet: ß timentes deũ. s. tiore initiali: ait ps. xxxi. Misericordia circũdabit. Sz circa iudicãtem seu iudicẽ huiꝰ iudicij videda sunt. Primũ ẽ quis sit iste iudex: Et rñdeꝯ fm. b. Tho. in. iij. di. xlviij. q est dñs ihesus xps. Jo. v. Ptãtẽ dedit ei iudiciũ facere. s. pr: xpo eius filio: qz filius hois est. Et Job. xxxvi. Cã tua quasi impij iudicata est. s. a pilato. iõ iudiciũ cãmq; recipiens .s. vt iuste iudices. Et loquit xpo. Pro cuiꝰ declaratõe dicit. b. Tho. ibi q iudicãdo iudicium aliqõ dñiuz requirit. Uñ ad ro. xiij. Tu qui es qui iudicas alienũ seruũ: q. d. Si nõ bẽs dñiuz sup eũ nõ vales iudicare. Cõpetit aũt xpo iudicare primo rõe dãnatõis: qz dñiuz sup homies hz de quibꝰ pncipaliter erit finale iudiciũ. Ipse aũt est dñs noster: qz dñs ipse est: ipse fecit nos z non ipsi nos. Scõo ꝓpetit ei rõe redẽptõnis qõ z ꝓpetit fm hũanã nãz. Uñ ad ro. xiij. In hoc xps mortuꝰ ẽ z resurrexit: vt viuoꝝ z mortuoꝝ dñeꝯ. Ad pmiũ aũt vite eterne nobis creatõis bona nõ sufficiũt: nisi bñficiũ redẽptõis adderet p impedimentũ qõ nãe create supuenit ex petõ pmi parẽtis: vñ cũ iudiciuz illud finale ad hoc ordinet: vt alicq admittant ad regnũ ali qui excludãt a regno: ꝓueniẽs est vt ipe xps sz hũanã nãm: cuiꝰ redẽptõis bñficio ad regnum admittit illi iudicio psideat. Et hꝰ ẽ qõ dr Act. x. Constitutꝰ est a deo iudex viuoꝝ z mortuoꝝ. Et qz p redẽptõem hũani generis nõ solũ homies repauit: ß vniuersalit totã creaturã: hz q tota creat a repato hoie meliorat vt hꝰ ad col. i. Pacificãs p sanguinẽ crucis eiꝰ: siue q̃ in tris siue que in celis sunt. Jõ nõ solũ sup hoies ß super vniuersã creaturã. Christꝰ p suã passionẽ dñiuz ꝓmeruit z iudiciariã ptãtem. Unde ait Math. vlt. Data est mihi ois ptãs in celo z in terra. Nõt z tertia rõ induci eiusdẽ: qz eiꝰ est iudicare cuiꝰ est cõdere legẽ. Sz xps in hũana nã apparẽs nobis ꝓdidit legẽ euãgelicã. Unõ Jaco. in canonica sua. Unus est legislator z iudex. s. xps. q̃ xpo fm hũanã nãm data est iudiciaria ptãs: vtute tñ diuinitatẽ. Scõo sciendũ q iudex xps in iudicio apparebit in forma gl'osa nõ ignominiosa sicut in passione. Uñ Isa. liij. dictũ est de passione. Ecce nõ est ei spẽs neq; decor ẽ. Uñ ad ostendendã gl'az sui aduẽtus in iudicio dicit ipse Luc. xxi. Tũc videbũt filium hois venientẽ cũ ptãte magna z maiestate i nube. s. hũanitatis apparẽs. Sz maiestas z ptãs ptinet ad gl'am. Uel in nube. s. clara z lucida. s. societate sanctoꝝ. Sz sãcti tũc habebũt corpa gloriosa q̃ iudicabunt ab eo. q̃ multo magꝭ ipse xps iudex eoꝝ. Pro cuiꝰ declaratõe dicit. b. Tho. vbi s: q xps dõ mediatoꝛ dei z hoim: inq; tũ ꝓ hoibꝰ satisfacit z interpellat apud patrẽ z ea que sũt pris hoibꝰ cõcat: fm qõ ipse ait Jo. xvij. Claritatẽ quã dedisti mihi dedi eis: fm hꝰ vtrũq; ei ꝓuenit q cũ vtroq; cõcat extremoꝝ: inq; tũ. n. cũ hoibꝰ cõcat vices hoim gerit apũ patrem. Inq; tuz vero cum patre cõcat dona patris trãsmittit ad hoies. Quia ergo in prio aduẽtu ad hoc venit: vt ꝓ nobis satisfaceret apud patrẽ: iõ in forma infirmitatẽ nostre apparuit. Quia vo in scõo aduẽtu ad hoc veniet vt iustitiã pris exequat i hoies: gl'iaz demõstrare dz q̃ inest ei ex cõione eiꝰ ad prem: z iõ in forma gl'iosa apparuit. Et qõ dr Jo. xix. Uidebũt in quẽ trãsfixerũt. vbi glo. qz i ea carne vẽturꝰ est in q̃ crucifixꝰ est: itelligẽdũ est: qz i ea carne apparebit z nã: ß nõ in eadẽ q̃litate. s. infirma z ignominiosa: ß speciosa. Uertõ sciẽdũ q appebit iudex cũ sig̃ crucis: qz dr Mat. xxiij. Tũc apparebit signũ filij hois. s. signũ crucis: vbi xps dicẽ q veniet xps i iudicio: nõ solũ vulnera cicatrices ß ipaz mortẽ ex ꝓbatissimã oñdẽs. Hoc tñ vt dicẽ. b. Tho nõ ẽ intelligẽdũ de isto lig̃ crucis in q̃ fuit crucifixꝰ: qz illud sic z oia ligna z irrõabilia resoluẽt i elemẽta. Sz aliqõ signũ rep sentãs instfm passiõis. Nec hꝰ appebit ad iudiciũ tũc exñtis infirmitatẽ ß pterite vt phꝰ iustior appeat eoꝝ ꝓdenatõ: q tãtã miaz neglexerũt z eoꝝ pcipue: q xpm psecuti sũt iuste. Cicatrices aũt q̃ in eiꝰ corpe apparebũt nõ ptinebãt ad aliq̃ ifirmitatẽ: ß erũt idicia maxie vtuẽ q̃ xps ꝓ passiõis ifirmitatẽ de hostibꝰ triũphauit Et ꝓbatissimã aũt morte oñdz nõ sẽsibilit ocul'ẽ ingerẽs: acsi tũc eã pateret; ß ex his q̃ appebũt idicijs pterite passiõis: hoies i recogitatõez pterite eiꝰ morẽ adducz. vñ z dr q ex ipis cicatricibꝰ nã ꝏfoꝛtas appebit: ß radij lucidiões sol' exibẽt.

Capitulū .xi.

Quarto sciēdū q̄ iudex xp̄s: et si i hūanitate ab hōibus videat: et ideo dicit sibi dari iudiciū fm illud. Be⁹ iudiciū tuū regi da: et iustitiā tuā filio regis. s. xp̄o Judicabit tam resuscitās oēs et sē tētiā pferēs glorificatiōis et dñationis virtute sue diuinitat̄: que cū vna sit ei⁹ et patris et spūs sancti: et cōmūis operatio eor̄: iō a tota trinitate fiet opus iudicij. Dicit tn̄ p̄ dare iudiciū filio q̄a ipse ozigo seu p̄ncipiū tritat̄: p̄ducēs alias psōas et nō p̄ducta. Et dicit dare iudiciū soli filio: q̄ ipe solus cū incarnat⁹ fuerit: solus i hūanitate nr̄a oibus oñdet. Decet enī vt iudex ab oib⁹ iudicādis videat. Sz a malis ei⁹ diuinitas nō videbit: q̄ cū de⁹ sit ēentialr ipa bōitas: sine gaudio videri nō pōt. Sz gaudiū oīe excludi tur a dānat̄. Isa. vi. Tollat impius ne videat gloriā dei. In vidēdo aūt hūanitatē xp̄i: et si ise gloriosā: nullā ide cōsolatiōē habebūt mali. In potestate enī ē corpozis glozioū demōstrare se vl occultare vt nō videat: q̄nimo habebūt ide ex visione illa mali maximā penā. ita vt dicūt mōti bus: cadite sup nos: et collib⁹ cooperite nos: et absc̄ondite a facie agni: vt dr̄ in Apoc. Sicut enī gloria amici maxime delectat: ita p̄ ꝟriuz gloria et ptāte inimici maxie cōtristat: mali aūt xp̄z odi ūt inq̄tū puniētē: et iō gloria ei⁹ i iudicio est eis penosa. Un̄ Isa. xxvi. dr̄. Videāt et cōfundāt zelātes ppli. i. iuidētes: et ignis. s. in iudicio eos deuoret. Sz electi etiā de visa hūanitate valde gaudebūt secundū illud Jo. x. Ingredietur et egrediet et pascua iuēiet. s. refectōis eterne. Ingredit quo ad diuinitatē contēplandā: egredit quo ad hūanitatē. Quito vidēdū ē q̄s iudex xp̄s iudicabit. Et dicēdū fm. b. Tho. in. iii. di. xlvij. q̄ oēs hoies. Un̄ dr̄ Apo. i. Ecce venit i nubibus. s. ad iudicandū: et videbit eū oīs oculus Sz notādū. q̄ ad iudiciū duo p̄tinēt. s. discussio meritor̄ et retributō p̄miorum. i. glorie vel pene put egit quisq̄. Quātū q̄ ad scōm. s. recepc̄ōez p̄miorum: oēs iudicabunt boni: pfecti: et ipfecti: et fideles: infideles: eo q̄ vnusq̄sq̄ recipiet ex diuina sētia p̄miū: correspōdēs merito. Et hoc est qđ ait apls. Oēs astabim⁹ añ tribunal xp̄i vt referat vnusquisq̄ fm ea q̄ gessit in corpe sive bona sive mala. Oēs q̄ in iudicio apparebunt. Et rō hui⁹ est: q̄ ptās iudiciaria xp̄o hōi collata est in p̄miū hūanitatis: quā in passiōe exhibuit. Ipe aūt sua passione p oibus sanguinē suū fudit q̄tū ad sufficientiā: lz nō in oib⁹ habuerit effectū p̄per impedimētū in aliquib⁹ inuētū et iō p̄gruū est vt oēs hoies ad iudiciū p̄gregētur: ad videndū ei⁹ exaltatiōez in hūana nā fm quā p̄stitut⁹ est a deo iudex viuor̄ et mortuor̄. Quantū vo ad p̄mū. s. discussionē meritor̄: hō nō fit nisi vbi est aliq̄ p̄mixtio meritor̄ bonorū cū malis. Un̄ illi q̄ edificāt sup fundamētū fidei aur̄ argentū et lapides p̄ciosos: diuis seruitijs totaliter insistētes: q̄ nullā admixtionē alicui⁹ mali meriti hūt: in eis discussio meritor̄ nō hz locū: sicut illi q̄ reb⁹ mūdi penit⁹ abiectē solicite cogitāt solū q̄ dei sunt: et iō saluabunt̄: ß nō iudicabunt̄ pfecti paupes: de qb⁹ in. §. seq. dicetur. Illi vo qui edificāt sup fundamētū fidei viue: lignū: fenū. et stipulā: qui. s. amāt secularia et implicāt terrenis: ita tn̄ q̄ xp̄o nihil p̄ponāt. In eis discussio meritor̄ locū hz: et hi vtiq̄ iudicabunt̄: sed saluabunt̄. Sz q̄ in ifidelib⁹ nō ē fidei fundamētū: quo sblato oīa opa sequētia rectitudine pfecta intētōis carēt: cū nulla p̄mixtio bonor̄ sit i eis cū malis: q̄ oīs actio ifideliū pcūm est. i. sine merito: iō infideles dicunt̄ nō iudicari. s. q̄ ad discussiōez meritor̄ nō q̄ ad p̄ditōnem et punitōez. q. n. nō credit iā iudicatus est ait xp̄s Jo. iij. Jā. n. nota est eccle ei⁹ dānatio. Et sic intelligit̄ illud. Jō nō resurgūt impij i iudicio. i. i fidelis i iudicio. s. q̄ ad discussiōem. Sz fideles mali in qb⁹ manet fidei fundamētū: admin⁹ fidei actū laudabilē hūt q̄uis nō sit meritorius sine charitate: tn̄ q̄tū ē de se est ordinat⁹ ad meritū: iō ipi iudicant̄ q̄ ad discussionē ß dānant̄. Sexto de qb⁹ iudicabit p̄sideradū. Et dicēdū: q̄ d̄ oib⁹ actib⁹ interiorib⁹ et exteriorib⁹ Eccls. vi. Cūcta q̄ fiūt adducet dñs i iudiciū: sive bonū sive malū. Et sap̄. i. dr̄. Qui loquit̄ iniq̄ nō pōt latere nec p̄teriet illū corripiēs iudiciū et in cogitatōibus impij interrogatio erit. Sz et de bōis opib⁹ iudicabūt̄ hoies: videlz si cū debit⁹ oib⁹ circūstātijs facta fuerit. Un̄ dñs p p̄s. lxxiij. Cū accepero tps. s. i fine mūdi: tūc. n. tps qđ mensurat̄ motu p̄mi mobil⁹ sbtrahet̄: cessāte motu ipsius mobil⁹ p̄mi. Ego inq̄t iusticias iudicabo. i. discretiā opa iusta: si cū debito mō sint facta. vñ. bea. Greg. ad mauritiū imperatorē. Multa sunt q̄ d̄ illius iudicio hoies ignorāt. Nā forte ille q̄ vos laudatis ille reprehendet: et quos vos vituperatis ille laudabit. xi. q. i. Sacerdotib⁹. Et q̄tū q̄dez ad iudiciū discussionis: hoc locū nō hz in angel⁹ bonis vel malis. b. Tho. vbi s: q̄ nihil p̄mixtū est in eis: in bonis oīa bona: et i malis oīa mala Sz ad iudiciū retributōis cū sit duplex eor̄ retributio: vna respōdēs p̄prijs meritis ag̃elor̄ et hec fuit ab initio vtriq̄ pti facta: alijs in beatitudinē sōlimatis: alijs i infernū demersis. Alia retributio est que respōdet bonis et malis meritis p angelos p̄curatis ad hoies. Et hec retributio in iudicio finali fiet: q̄ et boni angeli ap̄li⁹ gaudiū habebūt de salute eor̄ quos ad bonuz meritū induxerūt: et mali angeli ap̄lius torquebūtur mltiplicata malor̄ ruina quos ad malū incitarūt. Et sic i angelis fiet iudiciū indirecte inq̄tū actus angelor̄ fuerūt quodāmō p̄mixti actibus hoīum incitando ad bonū vel malum.

Septimo vidēdū in quo loco iudicabit. Et videt̄ q̄ in valle iosaphat: qui videt̄ esse inter

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

montē olīueti: vñ dñs ascēdit in celū: ⁊ montez syon vbi facta fuit vltima cena: ⁊ descēdit spūs sanct⁹ sup aplos die pēthecostes. Unde. Joel. iij. Cōgregabo oīs gētes ⁊ deducā eas in vallē Josaphat ⁊ disceptabo cuz eis. Et q̄uis ad litterā possit intelligi p̄zehēdendo etiā circūstātias dicte vallis q̄ valde multi ibi continerī possint: pñt in dicto spacio iudicari p̄cipue cuz mali in terra resurgāt iudicādi: boni vero in aera subleuādi q̄ celestia dilexerūt; xp̄o occurrentes in aere apparēti. b. Aug. tñ videt in. xx. de ciui. dei. magis hoc referre ad interp̄tatōez nominis q̄ ad locū illū notatū. Interp̄tat. n. Josaphat iudiciū dñi vel dñs iudicat. q. d. Cōgregabo oīes ⁊ deducā eos in iudicio non cuiuscūq; ſ dñi: absolute. ſ. omniū. Et sic incertus vī esse locus iudicij terrestris: in quo peccatores terrenis dediti: manebunt iudicādi. Paruuli ēt resuscitati: ⁊ illi nil hic audierūt ⁊ cognouerūt de xp̄o ꝓpter defectū etatis in qua mortui sūt ⁊ ipsi xp̄m videbūt iudicē: ⁊ deū esse cognoscēt dicit aūt. b. Tho. vbi supza: q̄ licet p certitudinē sciri non possit de loco: tñ ꝓbabiliter colligi pōt ex scripturis: q̄ circa montē olīueti descendet ad iudicandū: sicut ⁊ inde ascēdit in celum. Unde angeli dixerūt. Sicut vidistis eū ascēdētē in celū ita veniet. Cū ergo xp̄s sit iudex in hoc iudicio cui oīa sunt nuda ⁊ apta: ⁊ nil inultū dimittat de peccatis: q̄tus tremoz est futurus q̄n iudex est venturus: cuncta stricte discussurus! Unde. b. Greg. in mozal. Hi qui in corpib⁹ repiri poterūt: q̄uis fortes ⁊ pfecti sint: q̄ in carne sunt positi nō possunt in tāti terroris turbine nullius formidine ꝓcuti. Sed misericordia ei⁹ a pgenie in pgenies timētibus cū. ait. b. Maria. Luc. i. ſ. timoze initiali. §. VI.

Quinto tractāduz est

de iudicibus assessoribus cū quibus xp̄us iudicabit. Unde. n. Isa. iij. Dñs ad iudicandū veniet cū senatoribus populi sui. Et hi qui sunt assessores: dñs iesus expressit dicens: Math. xix. Vos qui reliquistis oīa ⁊ secuti estis me: in regeneratōe. i. in vltima resurrectōe in q̄ oīes q̄si iter regenerandi resurgētes ad vitā īmortalem cū sederit filius hoīs. ſ. ad iudicandū: sedebitis ⁊ vos sup sedes duodecī iudicātes. xij. tribⁿ Zz. Pro hoz declaratōe sciendū q̄ iudicare dicit septēpliciter. Primo ex se ⁊ auctoritatiue. Et hoc est ꝓpzie dei auctoritatiue. Et hoc est propzie dei trinitatis. Illā iudicare fm. b. Tho. in iij. di. xlvij. arti. ij. quesito. i. est ꝓpzie illius q̄ hz potestatē ⁊ dñiuz in alios cui⁹ regimini sbdūt qui iudicant. Unde eius est in alios ius ferre seu dicere vl dictare. Judicare. n. est ius dicere vl dictare: ⁊ hoc agere ex se ꝓpzia auc̄te est dei. ps. lxxxv. Judicabit orbez terre in equitate. ſ. deus ⁊ populos in veritate sua. Secōo iudicat fit delegatiue. i. ex alio accipe auc̄tem iudicādi Et hoc ꝓuenit xp̄o inq̄ntū hō: qui vt dī act. x. cōstitutus est a deo iudex viuoz ⁊ mortuoz. Et Jo. v. Pr̄ātem dedit ei pater iudiciū facere: q̄ filius hoīs est. Ipse. n. in illa assūpta būanitate oībus se manifestabit: ⁊ oīs boni ⁊ mali eū videbūt: ⁊ talē pr̄ātem sibi ad iudicandū collatuz. Tertio dī aliq̄s iudicare quasi causaliter ⁊ cōpatiue: vt dicat illud iudicare: vñ apparet aliq̄s iudicandus. Et fm hoc dicunt aliq̄ iudicare fz Tho. iq̄tū ex ꝓpatōe coz. Alij iudicādi oñdūt sic dicunt ninuite iudicare gnātōem iudeoz fz illud xp̄i. Viri niniuite surgēt in iudicio ⁊ iudicabūt generatōem istā: q̄ penitentiā egerūt ad ꝓdicatiōez Jone: Math. xij. Sic aūt iudicare est cōe bonis ⁊ malis in iudicio. Nam niniuite ⁊ si tunc ꝓdicāte Jona cōuersi tunt postea reciduātes ⁊ peioza agētes: reprobi facti sunt fm b. Hiero. de pe. di. ij. ⁊ a babylonijs extermiati Sic ergo iudicabūt iudeos: q̄ ex illo ope sue ꝓuersionis ad simplex verbū Jone: ostēdūt q̄ iuste ꝓdēnandi fuerint iudei: q̄ xp̄m dñm prophetaz totiēs audīt predicantē noluerūt. Sic etiā pōt intelligi illud apli. i. Coz. vi. An nescitis q̄ angelos iudicabim⁹. ſ. malos: q̄ cū homo i corpe fragili tot incitamēta ad malū habeat et bella patiat: ⁊ tñ supat oīa iō non recedēs: ostēdit p hoc q̄ iuste angeli mali ꝓdēnent: qui nullā carnis fragilitatē habētes vt incitamentuz ab alijs a deo p superbiā recesserūt. Quarto dī iudicare quasi interp̄tatiue. Interp̄tamur aliquē aliquid facere qui facienti ꝓsentit. Unde illi qui ꝓsentiūt iudici sniam ei⁹ approbādo vt iustam fm. b. Tho. iudicare dicunt. Et hoc ē cōe oīum electoz sic iudicare approbatiue. Unde. Isa. ij. Judicabūt sancti natōes ⁊ dñabunt populis. Et in ps. de sanctis dicit. Gladij ancipites in manibus eoz: ad faciendā vindictā in natōibus increpatiōes in populis ⁊c. vt faciāt in eis iudiciū ꝓscriptū: gloria hec in oībus sanctis iudicādo. ſ. p modū approbatōnis. Quinto dī iudicare declaratiue: sicut si liber in quo ꝓtinet lex dicat iudicare: q̄ lex declarat quid ⁊ quō iudicandū esset. Et sic cū xp̄s dicat. Quos deus ꝓiunxit hō non sepet: cū fit diuoztiū legitio mō non dī hō separe: ſ lex: q̄ lex sic iudicat ⁊ declarat faciēdū. Et sic xp̄s ait iudeis: Jo. xij. Qui me spernit ⁊ non accipit verba mea ego nō iudico eū sed sermo meus quē locutus suz iudicabit eū in nouissimo die. Sexto dī iudicare testificatiue. Cuz tota vis iudicij ad ferendū sniam cōsistat in testiū dictis: q̄ in oze duoz vel truz stabit oīe verbuz Math. xviij. ſ. vt vez ⁊ firmū habebit. Jō testes in dicēdo sup quo fit iudiciū possunt aliq̄ mō dici iudicare: q̄ ex dictis eoz reus absolui vel condēnat. Et q̄ in simili

Capitulum .xi.

iudicio magis mētaliter q̄ vocaliter exercebit illud iudiciū: vl'etiā si vocaliter vtute diuia vnicuiq; innotesceret merita ⁊ demerita sua: dictāte ꝓscientia. Ꝯ conscia vniuscuiusq; quodāmō iudicabit eū Apls. Testimoniū illis reddēte cōscientia sua ⁊ cogitationuz accusantiū q̄ ad mala ſ. aut defendentiū quo ad bona: in die qua iudicabit deus ⁊c. Añ.b.Aug. Añ de⁹ iudex erit testis alius nō erit: nisi ꝓscia tua. Inter deū iudicē ⁊ cām tuā noli timere nisi cōsciam tuā.ij.q.iij. Custodi. ¶ Septio dz iudicare q̄s assessozie Et de isto vltimo mō nunc agim⁹. Hi p silitudinē dicunt iudices: inq̄tuz sedēt in loco eminēti tales assessozes vt iudex facit. Et ſm hūc mod̄ quasi pfecti viri quibus iudiciaria ptās ꝓmittit: ſm illō supza inductū. Sedebitis sup sedes duodeci iudicātes p honozabilē ꝓfessionē: quia supiozes ceteris in iudicio apparebūt occurrētes xp̄o in aera. Sz istud ait.b.Tho. vbi supza nō videt sufficere ad ꝓmissionē dñi ꝓplendam dz̄q; sedebitis iudicātes. Videt.n. iudiciuz cōfessionis supaddere aliq̄d. Est igit alius mod⁹ iudicādi assessozie: qui pfectis viris ꝯuenit inq̄tuz in eis ꝓtinent decreta diuine iusticie. Unō Apoc.xx.dz. Judiciū sedit ⁊ libri apti sunt. Et p hunc modū hāc iudicatōem Ricardus ō scō victoze exponit. Añ dicit. Qui diuine ꝓtēplatōni assistūt: qz in libzo sapie quotidie legūt velut in cozdiū volumibus transcribūt: q̄quid iā pspicua veritatis intelligētia ꝓphendūt. Quid enī sunt iudicantiū cozda in oī veritate diuinit⁹ edocta nisi quedā canonū decreta. Sed qz iudicare ꝓprie importat actōem in aliū ꝓcedentez: iō ꝓprie loquēdo iudicare dī: q̄ sniam loquēdo in aliū fert. Sz iudex ꝑncipalis hoc agit ꝓpria auc̄te: delegat⁹ aūt sibi ꝓmissa. Assessoz in ꝓposito q̄si sniam iā ꝓlatā in alios manifestat. Ecz igit iudicare: est sniam alteri⁹ auc̄te latā in aliōz noticiā quasi sniam latā nūciare. Et hoc mō pfecti viri iudicabūt assessozie: qz alios ducēt in cognitōem diuine iusticie: vt sciat q̄d eis p meritis debeat: vt ipsa reuelatio iusticie iudiciū dicat. Nec est icōueniēs dicit.b.Tho. vbi supza aliquos factoz quedā alios reuelare: vel p mod̄ illūinatōis: sicut supiozes āgeli inferiozes illumināt: vel p modū locutōis q̄n inferiozes supiozib⁹ loquūt. ¶ Aduertendū aūt q̄ ista dignitas assessozie iudicādi: nō dat oibus sanctis: sz solū paupibus ſz illud Job.xxxvi. Paupib⁹ tribuit iudiciū. Et dñs ihesus: Vos qui reliquistis oia ⁊ secuti estis me: sedebitis ⁊c. Ꝯ autē quare pauptati debeat iudiciaria ptās ē triplex ſm.b.Tho. vbi supza. Primo rōe ꝓgruitatis qz volūtaria pauptas est coz: q̄ oibus que mūdi sunt ꝓtētis: soli xp̄o inhēret: ⁊ iō non est i eis aliq̄d quod coz iudiciū a iusticia deflectat. Añ idonei ad iudicandū reddunt: quasi veritatē iusticie p oibus diligētes. Secōo ꝓgruit hoc per modū meriti qz hūilitati respōdet exaltatio p merito. Inter oia aūt que hoiez despectū faciunt in mūdo ꝑcipue est pauptas. Añ excellentia iudiciarie ptātis paupib⁹ ꝓmittit⁹: vt sic q̄se ꝓpter xp̄m hūiliat exaltet. Tertō qz pauptas disponit ad ꝓdictū moduz iudicādi. Ex hoc.n. q̄ aliq̄s recte iudicare ⁊ sentētiare dicet: requirit q̄ coz hēbit edoctū oi diuia vtute: ⁊ qz alios potēs erit manifestare. In ꝓgressu aūt ad pfectōem ꝓmū q̄ relinquēdū occurrit sunt exteriozes diuitie: qz hec sūt vltio acq̄sita. Ꝯ autē est vltimū in ꝓstructōe: est ꝓmū in destructōe ⁊ sic pauptati respōdet iudiciaria ptās: inq̄tuz est ꝓma dispositō ad ptātem predictā. ¶ Sciēdū tertio q̄ non q̄buscūq; paupib⁹ tribuit ista iudiciaria ptās assessozie. Nec etiā ex hoc solū q̄ volūtarie sint paupes: sicut Socrates ⁊ Diogenes: ſ illis qui relinquētes oia sequūt xp̄m ſm pfectōem vite ſm.b.Tho. vbi supza.di.xl vj.ar.ij.q̄sito.ij. Et ſm aliquos tria requirunt ad iudiciariā ptātem istā ꝓsequēdā. Primū est abdicatio curaꝝ tpaliū: ne impediat⁹ anim⁹ a sapiētie pceptōe. Secōo requirit⁹ habit⁹ erga diuinā iusticiā scitā ⁊ obseruatā. Tertio q̄ illā iusticiā alios docuerit: Et sic doctrina erit pfectō ꝓplens meritū iudiciarie ptātis. Et quāuis fuerint aliq̄ multū diuites vt Abzahaz: Dauid et hi⁹ qui fuerūt maiozis meriti vt estimari pōt q̄ aliqui veri paupes pfecti: non est icōueniēs si quasi hoc accidētale premiū paupib⁹ det⁹ vt iudicēt alios qui etiā sunt excellētiozis meriti: q̄tū ad premiū essentiale. Nā ⁊ inferioz pōt iudicare supiozē non ex sua auctozitate: ſ ex sibi delegata. ¶ Ponit Albert⁹ magnus sup missus est: septē gradus pauptatis: quoꝝ ꝓmus ē dare superflua ꝓsone put ꝓsona sonat in dignitatē: ſm illud Ecclesie.iiij. Da elemosynā: ⁊ nō auertas faciē tuā ab vllo paupe. Si multuz fuerit tibi: abundāter tribue. Si pauz: ⁊ illud libēter impti ri stude. Secūdus est dare superflua: nō solū ꝓsone ſ ⁊ nature ſm illud Luc.xi. Quod superest. ſ. nature: date elemosynā ⁊ ecce oia mūda sūt vobis. glo. ꝑter victū ⁊ vestitū. Tertiꝰ gradꝰ ē dare etiā necessaria. glo. etiā valde necessaria: cuz ꝓximis diuidam⁹. Quartus est: dare non solū sua: ſ ⁊ seip̄m sequēdo xp̄m pura intentōe. ſ. ꝑpter deū: non ꝓpter mūdi glām: vt veri religiosi: ſm illud Si vis pfectus esse: vēde oia que habes: da paupib⁹ ⁊ sequere me. Math.xix. Quitus est passionib⁹ sedatis mēte deo inhere re: ſm illud. Nostra ꝯuersatio in celis est. Sextus gradus est relinq̄re sua ⁊ seip̄z ⁊ vltra hoc laborare ꝓprijs manib⁹ vt necessitatē tribuat patiēti: put fecit Paulus apls: q̄ laborabat p prijs manib⁹ vt putideret sibi ⁊ suis de necessarijs: put ip̄e refert ad coz. Septim⁹ gd⁹ ē dare

omnia ⁊ seipm spiritu ⁊ corpore laborare: vt pascat primu cibo spirituali doctrine: qui gradu melioꝛ est prioꝛi. Nam vt dicit. b. greg. Deli⁹ est reficere aiam semper victura q̃ corpus moriturū. Et ad hunc gradū videt ptinere pauptas cui datur iudiciaria potestas: quē gradum ponit. be. Tho. supra in tertio membro immediate.

Sciendū etiā sm. b. tho. post. b. augu. in. xx. de ciu. dei. q cum dicit a christo sessuros super. xij. sedes: intelligendū est non solum. xij. homies iudicaturos cum christo: vt assessoꝛes Cum enī loco inde annumeratus sit mathias: cuꝫ. xi. aplis reliquis: vbi erit sedes pauli q̄ pl⁹ oibus laborauit? Sed per duodenariū numeꝝ significata est iudicātiū oīm multitudo ꝓpter duas ptes septenariuꝫ. s. tria ⁊ quatuoꝛ. Nam tria ducta per quatuoꝛ ⁊ ecōuerso: ꝛstituūt. xij Septenari⁹ autē est numer⁹ significās vniuersitatē. Nam omne temp⁹ currit p septenariuꝫ hebdomadaꝝ: vt ꝓpter hoc duodenari⁹ signi ficat vniuersitatē iudicantiū: q: ꝛstat ex duplici senario: ⁊ senari⁹ est numer⁹ perfect⁹ significās vel quia ad lrām. xij. aplis loquebat: in quoꝛuꝫ persona hoc oibus eoꝝ imitatoꝛib⁹ ꝓmittebat Et per. xij. trib⁹ ifirt intelligunt oēs fideles iudicādi. Ex quatuoꝛ enī partib⁹ mundi. s. oriēte occidēte: austro: ⁊ aquilone: erūt fideles in fide trinitatis: sancti hoies iudicādi a xp̄o ⁊ assessoribus eius pfectissimis viris paupib⁹ vt declaratū est. Tria enī repsentāt fidē viuā trinitatis ⁊ q̄tuoꝛ ptes mūdi q̄tuoꝛ vt dictū est: ⁊ tria ducta p q̄tuoꝛ ꝛstituūt numeꝝ duodenariū. Seruite ergo ait ps. dño in timoꝛe: ⁊ exultate ei cū tremoꝛe: sed initiali vt filiali. Quia beatus vir qui timet dominuꝫ: in mandatis eius volet nimis ait idem.

§. VII.

Sextuꝫ quod ē valde

timēdū in finali iudicio: est accusationū multiplicatio. Quia enī iudiciū istud erit ordinatissimū ⁊ sm ordinē iuris: vt ait Ambro iudicis nō est sine accusatoꝛe dānare: ⁊ ideo dns iesus iudam cū fur esset nō abiecit: qꝛ accusat⁹ nō fuit. q. i. manifesta. Erit igit in illo iudicio accusatoꝛ diabol⁹ qui est pessim⁹ ⁊ callidissimus: de quo dr apo. xij. Proiect⁹ est in terrā. s. infernalē accusatoꝛ noster sathanas: qui accusabat fratres añ deū die ac nocte. Et. b. aug. ad iulianū comitez ait. Presto tūc erit diabol⁹ recitās ỹba pfessionis nostre: obijciēs nobis q̄cūq; fecerim⁹: et in quo loco ⁊ in qua hoꝛa peccauim⁹: ⁊ quid boni tūc facere potuim⁹. Dictur⁹ est. n. ille adūsari⁹ Equissime iudex iudica hūc meū esse ob culpā: qui tu⁹ esse noluit p grām. Tu⁹ est p naturam: me⁹ est ob miseriā: tuus ob plasmatōem: meus ob suasionē: tibi inobediēs: mihi obediens: a te accepit imortalitatis stolā: a me accepit hāc pānosam qua indut⁹ est tunicā. Tuā dimisit: cum mea huc venit. Equissime iudex iudica hūc cē meū ⁊ mecū esse dānandū. heu heu: poterit ne talis apire os qui talis erit vt cū diabolo deputetur? Legit in lib. de. vij. donis edito a fratre Raymundo ordinis p̄dicatoꝛum: q̄ asserit vidisse illū ep̄m cui ptigit flebilis casus iste. Quidam eps cū egrotaret: apparuit ei diabol⁹ dicēs: q citabat eū summ⁹ papa p eū: ⁊ assignauit ei diez quā ei noīauit: in qua vt dicebat oporteb at euꝝ rōem reddere de administratōe sua. Cui in die assignata visum est ei: q ipe traheret cōz papa in causa: ⁊ q diabol⁹ qui ei appuerat contra: de eo petebat ius a papa de administratiōib⁹ suis qualiter. s. administrauerat in officio poꝛatus q̄ prius habuerat: deinde abbatissatus quod postea habuerat: ⁊ demū in officio epatus. fuerat enī niger prioꝛ: albus abbas: ⁊ postea ep̄us. Cū aūt requireret de officio poꝛat⁹: ⁊ nesciret reddere rōem: ⁊ postea de officio abbatissatus: in qua rnsione magis deficiebat: ⁊ postea maxime in rnsione de epatu. Cū ergo deficiēs in rnsione peteret aliam diē sibi assignari: allegās q nō fuerat in dicta rnsiōe p̄meditat⁹: assignat ei alia dies pemptoꝛie illi diei valde prima: i qua debebat iudex pcedere ad sniam diffinitiuam. Cuꝫ aūt anxius sup hoc euigilaret foꝛtiter ad clamoꝛē ei⁹ ꝓueniret familia ei⁹: cū aūt hoc indicasset plurib⁹: die sequēti apparuit ei diabolus qui bus ei apparuerat: vrgēs eū ad veniendu coꝛā summo iudice: p rōe reddēda. Qui cū nō dū se paratū clamaret ⁊ ei⁹ aspectū horreret: ⁊ diabol⁹ eū ad hoc magis vrgeret inuitū: oibus astātib⁹ surrexit de lecto in quo iacebat volens effugere demonē. Cū aūt surgeret cū impetu impegit in colūnā petēs inducias: ⁊ elisꝰ in eo capite cecidit ⁊ expirauit. Secūd⁹ accusatoꝛ eoꝝ erūt sancti hoies a quoꝝ ꝛsortō peccātes recesserūt: vel quos in pūti ꝓtumelijs affecerūt vel iniurijs: vel quoꝝ festa fregerūt: vel quoꝝ loca pphanauerūt. Vñ dr sapie. v. Stabūt iusti in magna ꝛstātia. s. ad accusandū aduersus eos q̄ se angustiauerūt: ⁊ qui abstulerūt laboꝛes eoꝝ Videtes aūt. s. reprobi turbabunt timoꝛe horribili. Et Apoc. vi. dr. q̄ sancti clamāt. Usq; quo dñe sanct⁹ ⁊ verus: nō iudicas ⁊ vindicas sanguinē nostrū ab his qui sunt in terra? Et dictū est illis. Sustinete modicū donec impleat nūer⁹ fratrū vestroꝝ: vsq; s. ad indiciū. Ad hꝰ ēt facit gō narrat Brego. turoñ. videlz q duo nequaz pbyteri cū ꝛspirassent ꝛtra sanctū Sydoniū aluernoꝝ epm. Alter eoꝝ egestiones emisit: sicut arrius heresiarcha subito. Et visus est a sūmo iudice accusat⁹ a sancto Sydonio dānari. vinciri: ⁊ in imis carceris in augustijs detrudi Ali⁹ vo cū mortuo beato Sydonio ambitiose ⁊ violēter occupasset epatuꝫ: cū iuitasset ciues

ad ꝓximū: p phcēr̄nā citatus a summo iudice cadente de manu eius calice subito expirauit. Tertiꝰ accusatoꝛ erit totus mūdus. Sap. v. Armabit creaturā sez ad accusandū ad vltōem inimicoꝝ deus. b. Greg. Si queris ꝙs te accusabit: dico. Totus mūdus: offenso enī creatoꝛe offendit totꝰ mūdus. Chrys. In illa die nihil est qđ respōdeam⁹: vbi celū: r terra: aqua: luna: et sol: dies r noctes: r totꝰ mūdꝰ stabūt ꝫ nos. s. ad accusandū. Dicere posset terra si loqueret Ego istos iniqs petōres sustinui: vt p me ambularēt. Ego eis dedi virides herbas: pulcherrimos flores: suauissimos fructꝰ ex arboꝛibus. Mialia plurima: metalla preciosa: r lapides: vt cōmuni creatoꝛi seruirēt: r ipm ex his laudarēt Et ipsi oibꝰ abusi sunt: nō deo: sed suo vētri seruiēdo: r ideo a me absoꝛbeāt. Et aqua dicē poterit. Ego meipm pbui eis in refrigeriū cōtra estus: in lotionē ꝓtra maculas. In materias sacramētoꝝ ꝓtra peccata. In trāsitū p naues ad negociādū. Pisces in me natātes in cibū. Et ipsi in malū vsi sunt: r ideo a me sōmergantur. Aer etiā. Ego: dicere posset dedi eis spiramentū vite: pluuias: auiū multitudinē ĩenumerabilez. Et qz in his ꝓditoꝛē suū r nostrū nō cognouerūt: in me suspēdant: suffocētur. Ignis aūt qz sine caloꝛe meo viuere nō potuissent: sed ingrati de vsu meo fuerūt: a me sine ꝓsumptione semp exurātur. Sol luna r stelle ac celi celoꝝ. Quia lumine nostro nō sunt vsi: ad querendū lumē eternū: eo priuati ppetuis tenebris occupent. Et qz in oꝛe duoꝝ vel triū stabit oē vbum vt dicit math. xviij. non deerūt testes in iudicio isto. Et vnū quidez hēbit supra se. s. deū. hiere. xxix. Ego vo iudex r testis dicit dns malach. iij. Ero testis velox oibus maleficis: adulteris periuris ꝛc. Qui non solū est verus: sed ipa veritas: r non ex auditu: sed ex visu. Ad hebꝛe. iiij. Omnia sunt nuda et apta oculis eiꝰ: nihilq; ei ignotū. Unde ipe xps deus r homo: verus iudex r testis. Non eni repugnat in hoc iudicio vt in humano: sez vnā psonā simt esse iudicez r testē: qui veritas est: r vt testis manifestabit occulta hoim: vt iudex sentētiabit. Et sentētiādo explorabit peccatoꝛes: vt ait Chrys. in hec vba Ego ppter vos homo factꝰ sum: ppter vos delusus: alligatꝰ: cesus: r crucifixus. Ubi est tantarū iniuriarū mearū fructꝰ? Ecce preciū sanguinis mei: quē dedi in redēptiōem animaꝝ vestraꝝ. Ubi est seruitꝰ vestra: quā mihi p precio sanguinis mei dedisti? Ego sup gr̄am meaz vos habui cū eēm deus apparēs homo: r viliorem me oibus rebꝰ vestris fecistis. Nā omnē rem vilissimā dilexistis amplioꝝ iusticiā meā r fidē. Hec chrys. Secūdꝰ testis est intꝰ scilicet ꝓscia ad roma. ij. Testimoniū illis reddēte cōscia sua: r cogitatōib⁹ accusantib⁹ r defendētib⁹ in die qua iudicabit dns. Accusantibꝰ. i. remordentibꝰ: quo sez ad mala opa: defendētibꝰ. i. excusantibꝰ a malo: quo ad bona opa. b. Aug. xi. q iij. Sentit de. b aug. Quicqd vis: sola in ꝓspectu dei ꝓscia non me accuset. i. testificetur. Ubi notādū fm. b. tho. in. iiij. di. xliij. q. vl. qꝰ qz oportet qꝰ in omni iudicio testis r accusatoꝛ habeat coꝝ noticiā que in iudicio vsuꝝ: in illo aūt cōi iudicio oia opera hoim in iudiciuꝫ venīt: ideo oportet qꝰ oim suoꝝ opū quisq; tūc noticiā habeat. Unde ꝓscie singuloꝝ erūt quasi qđā libri: continētes res gestas ex quibꝰ iudiciū ꝓcedet: sicut etiā in iudicio humano registris vtūr homines. Et isti sunt libri de quibꝰ apoc. xx. dicit Aperti sunt libri: r aliꝰ liber aptus est qđ est vite r iudicati sunt mortui ex his que scripta erāt in libris fm opera illoꝝ. Et fm. b. aug. xx. de ciui. dei: p libros sic apertos significāt sancti r noui r veteris testamēti: in qbꝰ deꝰ ondet q̄ mādata fieri iussisset. Sed per libꝝ vite de quo sbiūgit intelligūt ꝓscie singuloꝝ que dicūt singulariter liber vnꝰ: qz vna vtute diuina fiet: vt cunctis ad memoriā sua facta reuocēt. Et hec vis inq̄tuꝫ reducet ad mēoriā hoim facta sua: liber vite dr. Vel aliter dici pōt r planiꝰ qꝰ per libros ꝑmos intelligāt ꝓscie singꝝoꝝ: r p aliū librū intelligat fnia iudicis in eiꝰ puidētia descripta: reprobat b. aug. in. xx. li. de ci. dei: vt qđ dr de libris aptis intelligat de aliq̄ libro māli: et mālibus litteris scripto: qz nimis magnus esset liber ille in quo scripta esset oia facta pur vniꝰ hois ne dū oiuꝫ hoim mūdi: r nimiū ꝛpus reqreret ad legendū ab oibus tñ librū. Sz intelligendū est mō predicto. Quāuis. n. fm. b. Tho. vbi s: multa merita vel demerita a memoria excidāt: tñ nulluꝫ coꝝ erit qđ nō remaneat aliq̄ mō in suo effectu qz merita que nō sunt mortificata: remanebunt in ꝑmio qđ eis reddit. Que aūt mortificata sūt manēt ingratitudinis macula q̄ auget ex hoc qꝰ hō post p gr̄az susceptā peccauit. Silr r demerita que nō sūt p penitētiā deleta remanēt i reatu pene q̄ eis debet. Que aūt pnia deleuit manet in ipsa pnie memoria: quā simul cū aliis meritis in noticiā hēbūt. Uñ in quolibz homie erit aliq̄d ex quo possit ad memoriā sua opa reuocare: r tñ vt. b. Aug. dicit. ꝑncipaliē ad hꝰ diuina vtus opabit. Tertiꝰ testis erit angelus bonꝰ: r ꝑcipue qui datus est vnicuiq; ad custodiā. de quo pōt intelligi illud Job. xvi. c. Ecce testis meus in celo: r cōscius meꝰ in excelsꝭ. Et illud reuelabūt celi. i. angeli iniqtatē eiꝰ. s. testificādo ꝫ peccatoꝛes de malis coꝝ. Quāuis āt nūc angeli non sciāt cūctas cogitatōes hoium tñ diuina vtute opante tunc sciēt. Nā vt dicit b. Tho. in. iiij. di. xliij. q. vlti. In vltio r cōi iudicio oꝛ qꝰ diuina iusticia oibꝰ euidēter appareat que nūc in plerisq; latet. Sētia aūt dānati

vel premiãtis iusta esse non põt: nisi fm merita vel demerita pferat. Et sicut oz q sicut iudex & assessor iudicis merita cause cognoscãt: ad hꝫ q p iustã sniam pferãt: ita oz ad hꝫ vt iusta snia appareat: q oĩb⁹ sniam cognoscẽtib⁹ merita innotescãt. Unde sicut vnicuiq; nota erit sua p̃miatio vel dãnatio: & oĩb⁹ alijs innotescet: ita oz q sicut quilibet sua merita vl demerita reducz ad memoriã: ita etiã & aliena ei⁹ cognitõi subiaceant. Et hec est cõmunior & ꝓbabilior opinio q̃uis magister sniarũ in littera inducta d. xiij. dicat ꝓtrarium scz q peccata q̃ deleta sunt per pniam in iudicio alijs nõ patefiãt. Sed ex hoc sequeret q nec etiã pnia de peccatis illis pfecta cognoscat in quo multũ detraheret gl'ie scõr & diuine laudi: qui taz misericordiẽ sanctos suos liberauit. Quia ergo oĩa merita vel demerita p̃cedẽtia faciẽt aliquã qualitatẽ in gl'a vel in miseria resurgẽtis: ideo exteriorib⁹ visis poterũt cũcta in ꝓscientijs videri ab oĩb⁹ & angelis & hõibus. Et ex hoc angeli boni videntes apte petã maloꝝ q̃ntũcũq; occulta: poterũt ꝫ eos restificari vt dictũ est: & p̃cipue diuina virtute hꝫ operante: vt snia iudicis oĩbus appareat iusta. Si quis vult saluare dictũ magistri sniaꝝ: põt dicere q peccata iustoꝝ nõ veniẽt in noticiam vt peccata: sed vt dimissa. ¶ Ex dictis quia tres sunt accusatores & tres testes: conscia: angeli: & hoies. Consequẽter vidẽdũ est: quõ hoc erit q oĩa merita & demerita ppria & alioꝝ a quolibet vno intuitu videanť. Nam de dãnatis dicitur Sap. v. q intra se gemẽtes & pniam ãgẽtes dicent. Quid nobis pfuit superbia nostra: & iactantia diuitiaꝝ. Et sic descẽdũt ad pticularia sigillatim cõsiderãda. Et glo. sup illud iob. viij. Induet cõfusione dicit: q viso iudice mala oĩa ãte oculos mentis ver sabunť. Iudex aũt videbit subito. Et tamẽ phs dicit in. ij. topicoꝝ: q non contingit simul plura intelligere. Circa hꝫ igit dicit b. tho. vbi supra: q est duplex opio. Quidã. n. dicũt q oĩa merita & demerita sit aliqs videbit sua & aliena in instãti. Sed quidẽ de hoc facile credi põt: qz oĩa in vno videbũt scz deo: & sic nõ est inconueniẽs: q plura simul videãt & intelligãt. Sed de dãnatis quoꝝ intellect⁹ nõ est ita eleuat⁹ vt possit deũ videre: & in eo oĩa alia: ẽ magis difficile. Et ideo alij dicũt: q mali simul oĩa videbũt peccata sua in genere. Et hꝫ sufficit ad accusatõem illã & testificatõem que debz esse in iudicio: vel absolutionẽ. Non aũt videbunt oĩa simť descẽdẽdo ad singularia. Sed hoc non videť ꝫsonũ dictis b. aug. in. ij. de ci. dei: q̃ dicit Omnia mẽtis intuitu enumerabũť. Qñ aũt ẽ in genere cognoscit: nõ enumerať. Unde põt eligi media via: scilz q singula ꝫsiderabũtur: nõ tamẽ in instãti sed in tpe breuissimo: diuina virtute ad hoc adiuuãte. Et hoc est q b. aug. dicit ibidẽ: q mira celeritate enumerabũť. Hec hoc est impossibile: qz in quolibet puo tpe sunt infinita instãtia in potẽtia. Et sic qñ ait apls. i. coꝝ xv. Omnes quidẽ resurgem⁹: sed nõ oĩes immutabimur. In momẽto: i ictu oculi: in nouissima tuba. Tuba ista vt dictũ est supra: est virt⁹ diuina ad resuscitãdũ. In momẽto dicit. i. tẽpe breuissimo & q̃si imperceptibili: nõ aũt oĩes immutabũť. i. de statu miserie ad statũ glorie: quia nõ mali: sed boni tm̃.

§. VIII.

Septimuz ualde timẽ dum circa iudiciũ est snie iustissime irrevocatio Uolũtati enim eius ait apls quis resistit: q. d. null⁹. ¶ In humanis iudicijs qz iudex põt errare: ideo inuentũ est remediũ appellatõis: per quã snia lata põt retractari & pluries: sed p superiorẽ vt patet. ij. q. vi. p totũ. Sed a snia r̃pi ista appellari nõ põt: quia supiorẽ nõ hz. Tum qz in notoriis a correctõe & punitõe criminũ nõ releuat vt illa est. Tum qz errare nõ põt. vnde dicit ex̃ de sen. ex. cõ. A nobis. q iudiciũ ecclesie fallit & fallit: sed iudiciuz dei nec falli nec fallere potest. Timeat ergo eũ ois terra. Ab eo aũt commoueant⁹ omnes inhabitãtes orbẽ ait ps. ¶ Quãuis aũt discussio illa finalis iudicij magis credať esse mẽtalis fm b. Augu. q̃ vocalis s. vt repsentatis vniuscuiusq; cõscie meritis & demeritis: qlibet ex se videat q̃ iuste iudicãdus ad premiũ vel penã: tamẽ in p̃dicatõe ad populos qui cõiter sunt rudes nec intelligere valent interioza & spũalia: nisi p exteriora & corpalia magis etiã mouenť: iõ magis cõgruit p̃dicare discussionẽ esse vocalẽ: & cuz predicto ordine q̃ solũ mentalẽ. Et p̃cipue etiã qz non repit exp̃s se ꝓtrariũ. s. quin possit ibi aliqua esse discussio vel increpatio vel dulcis ad sanctos xp̃i inuitatio: & si in breuissimo tpe: qz dicit. In momẽto: qõ etiã referri põt ad ip̃am generalẽ resurrectionẽ. Et in euãgelio vt dñs Math. xxv. Tũc dicet rex his qui a dextris erunt electis. Uenite benedicti patris mei p̃cipite regnũ &c. Non solũ ãt discussio erit & retributio de opib⁹ misericordie corpalib⁹ de quib⁹ fit mentio ibi. Esurui. n. & dedistis mihi mãducare. Sitiui & dedistis mihi bibere &c: que ꝓtinenť in hoc versu. Uisito poto cibo redimo tego colligo condo. Ultima tñ ista septẽ que est sepeliẽ mortuos non ponit in euãgelio: qz minus vtilis & necessaria: & qz hoies ex seipis ad hoc inclinanť: non solũ ex hũanitate: ꝫ etiã ex necessitate: ne remanẽtib⁹ cadauerib⁹ insepultis: aer corrũpať & alios inficiat: ꝫ etiã fiet discussio & retributõ & magis de opibus quibuscunq; iustis que fiũ illis ꝓprehendunť spũaliter intellectis. Esurit enim xp̃s salutẽ nostrã & sitit. Qui q̃ se exercet i opibus bonis arduis: iste famescentem pascit: qui

Capitulum .xi.

ꝑfbus bonis magis facilib⁹ inſiſtit: hic potat xp̃m ſitientē: facili⁹ eſt.n. bibere q̃ comedere. Qui ergo iſta negligit: xp̃m eſurientē.i. auide deſiderantē bona opa ei⁹ non paſcit: ꝫ famelicū dimittit. Hilr. qui ignorantē docet viā ſalutis: hic paſcit v̄bo pane.ſ. vite ⁊ intellectus: ⁊ aqua ſapie ſalutaris potat. Quē nudū vides v̄tutibus manifeſte. ⁊ bonis monitis ⁊ exēplis habitib⁹ virtutū coop̃s: nudū xp̃m veſtis. Si vagabundū p diuerſos errores inuenies: ⁊ ad domū tuā eccleſie reducis: hoſpitē colligis. Si infirmū in via dei ⁊ impfectū toleras: ⁊ infirmitatibus eius prouides admonēdo: vel corrigēdo orando: infirmū xp̃m viſitas. Si in captiuitate poſitos obſtinatōis eruis: v̄l i captiuitate purgatorij ſuenis miſeris: incarceratos redimis Cū mortuo in peccatis ne infamia putreſcat vicia ei⁹ occultas: nec diuulgas indebite manifeſtando. mortuū ſepelis. Contraria agēdo. ſ. diffamādo peccatores: nō iuuādo in purgatorij carcere detētos: ⁊ maxīe de his legatis que ipſi fecerunt. Nō tolerādo infirmos: ꝫ adiuuādo ecōtra ad infirmandū per mala exempla et ſuaſiones illicitas: ad errores inducēdo: v̄tutibus ſpoliādo alios: bonis icitamētis ⁊ inſpirationibus xp̃i non aſſentiendo: xp̃o per hec ſubuenire recuſas: ⁊ ideo penas eternas formidare habes: ſicut miſericordes miſericordiā gloriē: ꝫ illud p̃s. cxi. In memoria eterna erit iuſtus ab auditione mala non timebit. Auditio mala erit illa: quā audient reprobi: cum audiēt xp̃m dicentē. Ite maledicti in ignem eternū. Mala vtiq; erit illis quia nociua: ſed bona quia iuſta. Quarto ſciendum: iudicium illud fore iuſtiſſimū: vnde p̃s. Judicabit orbē terrā in iuſticia: ⁊ populos in equitate. Septem ſiquidē modis peccatur iudicium: vt notatur. xi. q. iij. Quatuor: ⁊ quatuor ponit in textu bea. Greg. dicens. Quatuor modis humanū peruertitur iudiciū timore: cupiditate auaricie: odio: et amore amicitie vel cōſanguinitatis. Addit glo. tres alios. ſ. imperitia ſeu ignorantia. Nimia cōpaſſione miſerie alterius: rigoris ſeueritate Sed nil horū poterit eſſe in xp̃o veridice. naz quo ad p̃imū nullū timebit. Nā vt dicit Job ix. ca. Si fortitudo queritur: robuſtiſſimus eſt Et Dan. vij. dī q̃ antiquus dierum dedit potestatē filio hois venienti in nubibus. ſ. ad iudicā dū honorē ⁊ regnū ⁊ omnis populus: tribus ⁊ lingue ſeruient ei. Et poteſtas eius ptās eterna que non auferet. Nullū ergo timebit: quia potentior omnibus: ſed omnes cum timebunt p̃s. lxxxix. Quis nouit poteſtatē ire tue ⁊ pre timore tuo iram tuā dinūerare. Ira dei ait. be. Hiero. non eſt ꝓcitati animi furor vt noſtra: ſz iuſti ſuppliciū ꝓſtitutō. ō pe. di. i. Chryſo. Nolā gent ſe ſup ſe omnes trib⁹ terre: q̃ nec reſiſtendi v̄irtus cōtra eū: nec fugiēdi facultas ante faciē eius: nec penitētie locus: nec ſatisfaciēdi tēpus. Ex anguſtia. n. oīuz rex nihil remanet in eis ꝓter locū. Cupiditate diuitiaz cozrūpi nō poterit iudiciū xp̃i: q̃ ditiſſim⁹ eſt. Nec cū ſunt diuitie ⁊ gloria: aut ipſe .pū. vij. opes ſupbe ⁊ iuſticia. Et ꝓpterea mādauit dns in veteri lege de iudicib⁹. Nō accipietis munera a quoq̃: qa munera excecant oculos ſapientū: ⁊ puertunt verba iuſtoz. Ain narrat iuſtin⁹: q̃ cū Cyrus rex inſtituiſſet quendā ad iudicandū: cuz ſemel reperiſſz cupiditate pecunie corruptū: ⁊ muneribus iniuſte iudicaſſe: fecit eū decoriari ⁊ pellē ei⁹ fecit deſiccatā ponere ſuper ſellā: vbi filius illius iudicis ſedebat ad iudicandū loco patris vt ſibi caueret a cupiditate muner̄: .pū. vi. Nō accipiet p redēptiōne dona plurima. b. Augu. expectat dies iudicij: ille equiſſim⁹ iudex: qui nullius potētis ꝑſonā accipit: cuius palatium auro argentoq̃ nullus ep̃us abbas vel comes corrūpere poterit. Et. b. Bern. veniet dies illa in qua plus valet ūt pura corda q̃ aſſuta v̄ba. Ille. n. iudex eſt qui non fallet v̄bis nec flectet donis. Non ergo poterit iudiciuz illud puertī pecunia ſicut fit hūanis iudicijs. Ain dicit Iſidoz⁹ li. de ſūmo bono. Cito violet auro iuſticia nullāq̃ ꝓtimeſcit reus culpā quā redimere nūmis eſtimat. xi. q. iij. pauper. Odio puertitur aliq̃n iudiciū dum. ſ. iudex odit reum ſicut dns Jeſus iudex futurus odio iudeoz iniuſte iudicatus ⁊ ꝓdēnatus ꝓpter q̃d dicit de eis ipſe p̃ pſalmiſtā. Odio habuerūt me gratis. ſ. ſine cā ⁊ rōne. Sed de⁹ iudex nullā ſuā creaturā odit. Dicit. n. ſapie. xi. Nihil odiſti dñe eoz que feciſti. Nec obſtat q̃d ait Salomō. ſ. altiſſim⁹ odio habet peccatores: q̃z hoc refert ad eoz culpam nō naturā que in ſe bona eſt: ⁊ hāc diligit deus culpā deteſtat. Quo. n. odio haberet: quos tāta diligentia creauit: tāta benignitate gubernauit ⁊ ſuppoztauit: tāto laboze crucis redemit. Ain ⁊ eos ex pbrās dicet ſz. b. Aug. Ecce manus quas pfozaſtis. Ecce pedes quos confodiſtis. Ecce latus q̃ aperuiſtis: ⁊ tñ intraſ noluiſtis. ſ. p dilectōem verā. Dicunt peccatores oia hec feciſſe: q̃z ꝓpter eoz peccata hec paſſus eſt xp̃s Apoc. i. Dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris in ſanguine ſuo. Quarto iudiciū contingit iniuſtū fieri ꝓpter amoꝛē amicitie vel parentele. Et ſic herodes vt placeret Herodiade vxori vel pot⁹ adultere: iniuſte iudicauit Joā nem baptiſtā ad mortē. Et herodes antipater occidit Jacobū ⁊ appzehēdit Petrū ad idem vt iudeis placeret. Sz amicitia parētela vel p̃ces nil ibi valebūt. Ain v̄gīnib⁹ fatuis q̃ rogauerūt ſapientes vt darēt eis de oleo ſuo: Rnderūt ne forte non ſufficiat nobis ⁊ vobis: ite potiꝰ ad vendentes ⁊ emite vobis Mach. xxv. Et

be. Piero. Cum ante tribūnal xp̄i venerimus nec Noe: nec Job: nec Daniel: scim⁹ nos posse iuuare. s. oronibus vel meritis: ꝫ vnusquisq; onus suū portabit. xiij. q. ij. In p̄senti. Nullus quoq; sanctor⁹ q̄t ūcūq; amicitia vel parentela p̄iūctus in hoc seculo: orabit p dānato aliquo in illo iudicio: nec ipsa p̄ssima virgo Maria mater misericordie: que nunc assidue interpellat p nobis: q; cognoscunt hoc deū non velle. Et ſ̄p impossibile posito rogarēt non exaudirent. p̄uer. vi. zelus ⁊ furor viri. i. xp̄i: non parcet in die vindicte. s. iudicij: nec acc̄escet cuiusq; p̄cibus. Chryso. Nec parētes p parentibus: nec angeli p hoibus intercedēt. Quito puer titur iudiciū per imperitiā seu ignorantiā. bea. Aug. Judiciaria potestas hoc exposcit vt qō habet iudicare discernat. i. intelligat. de pe. di. v. Judex autē iste oia nouit. In ipso. n. vt ait aplus sunt oēs thezauri sapie ⁊ scientie dei. Et ad hebr. iiij. Omnia nuda sūt ⁊ aperta oculis eius. Leo papa. Ista est scientia summi iudicis. Iste tremēdus eius aspectus cui puiuz est omne solidū ⁊ apertū omne secretū: cui obscura clarent: muta respondēt: silentiū cōfitet ⁊ sine voce mens loquit. Unde contra ipsius sapientiā nil valebunt allegatōes aduocatorū: sophismata phorū: nec p̄clarissima eloquia ora tor: nec astutie versutor. ſm. n. be. Tho. in. iij. senten. Nouit xp̄us etiā inc̄tuz homo oia que vnq; fuerūt sunt ⁊ erūt in actu. Unde ⁊ oēs opatiōes humanas: cogitatiōes: ⁊ affectus malor ⁊ bonor: cuz de his oibus habeat iudicare Non ergo p ignorantiā aliquā fiet aliqua iniusticia alicui: sed regnabit rex ⁊ sapiens erit: ait Piere. ppha de eo ⁊ faciet iudicium ⁊ iusticiaz in terra. Sexto puertit iudiciū cum iusticia per nimiā cōpassionē ⁊ misericordiā: cum videlicet ex consideratiōe pauptatis vel familie alicuius reus non punit vt decet. Unde be. Ambrosius. xxiij. q. iij. Est iniusta misericordia de qua in lege diuina scriptū ē. Non misereberis illius. Saul quia ex misericordia. Agag Hostiū regem non occidit: offensam incurrit quia contra diuinā sententiā que hoc p̄hibuerat seruari eum fecit. Unde ⁊. b. Aug. c. fe. Ne amisso iudicio sis i mala causa pauperi misericors cuius si parcis facello: percutis cor: ⁊ tanto audacioꝛē reddis: quāto viderit sibi iustū fauere. Et. bea. Grego. qui dei iudiciū oculis suis p̄ponit semper timēs ⁊ tremens in omni negocio formidat: ne de iusticie tramite deuians cadat. Idem di. xlv. Omnis qui iuste iudicat: statera in manu portat: ⁊ in vtroq; penso iusticiā ⁊ misericordiā gestat. Sic iudex xp̄s in suo iudicio misericordiā p̄stat iustis: remunerās vltra meritū. Justiciā: reddēs vnicuiq; mercedē ſm suū laborē ⁊ amorē: peccatorib⁹ similiter iusticiā: puniens ſm demerita: misericordiā crucians circa condignū. Non tñ ita miseretur q̄ penis eternis liberet vnquā: vt Origenes ⁊ q̄daz alij dixerūt ⁊ falso q; esset iniusta misericordia ⁊ iusticia esset sepulta: sed misericors ⁊ miserator ⁊ iustus ait ps. Septimo offendit in iudicio ex nimia seueritate: cum punit mala quis vltra debitū iusticie: puta merek quis membri amissionē ex maleficio ⁊ eū condēnat ad mortē Sed deus iudex vt oium rex ita ⁊ supplicioꝝ ⁊ grauitatē peccatoꝝ habet ⁊ nouit mensuram ⁊ vnicuiq; reddit scōz opera sua mala mensurā ꝓmenientē pene: corr̄espondentē grauitati culpe. Et licet in ipso iudicio seueriss⁹ appareat hoc erit reprobis. Nam electis totus benign⁹ ⁊ dulcoꝛosus: ad qō innuendū angelus qui ad monumentū nunciauit xp̄i resurrectiōem: erat aspectus eius vt fulgur: ⁊ vestimēta ei⁹ vt nix alba: q; vt dicit ibi Grego. xp̄us in vltima vniuersali resurrectōne vt fulgur exterrēs seueris s⁹ reprobis apparebit: electis suauis ⁊ decorus: vt nix alba. Albedo. n. multū habz de luce Malach. iij. Quis stabit ad videndū eum ipse quasi ignis. Judicabit ergo dñs in iusticia et equitate. Dicit autē equitas rigor iusticie dulcedine misericordie tempatus: ⁊ sic nō erit neq; tāta seueritas vt tollat omnis misericordia ei⁹ vt dictū est: nec tanta misericordia vt tollat iusticia q; indebita esset. Quinto aduertenduz q̄ terribilis ⁊ seuerus appareat reis: iudex iste apparet ex prolatione sententie contra eos cū dicet. Discedite a me maledicti ite in ignez eternum: qui paratus est diabolo ⁊ angēlis eius. Math. xxv. Discedite ait separati a consortio sanctor. Qui vt dicit Isa. xxxv. ca. Gaudiuz ⁊ leticiā obtinebūt quo ad corpus ⁊ aiam: ⁊ fugiet ab eis dolor quo ad miserias corporis ⁊ gemitus quo ad tristiciā mentis. Exibūt enim angeli in consumatōe seculi ait xp̄s: ⁊ sepabūt malos de medio iustor. Math. xxiij. Discedite a me qui sum fons vite: veritas prima: sapientia summa: bonitas vt benignitas imensa: gaudiū pfectissimū: pax infinita: gloria eterna. Isa. vl. Tollat impius ne videat gloriā dei. Maior ē hec pena subtractōnis. s. visionis dei: omni gehenna ait Chryso. Discedite a me maledicti: iō maledicti: quia maledicti qui declinant a mandatis dei: ait ps. Et quia transgressi estis mandata legis diuine: ideo incurristis oēs illas maledictōes pessimas declaratas in Deutro. contra transgressores legis. Et quia afflixistis me in decimis ⁊ primitijs: iō in penuria oīs boni: vos maledicti estis: vt dō Mal. iij. Nā si quid boni fecistis non dedistis primitias. s. interōis recte: quod est primū in fructibus operū nr̄oꝝ deo: sed mūdo: faciēdo bona nō ad dei gl̄am sed mūdi. Nec decimas dedistis: vt. s. qō pfectū est

Capitulum .xi.

lactib⁹ vestris deo attribueritis: sed vobis ipis retinuistis: ꝛ ideo in penuria boni maledicti estis. Et qz maledixistis isrl. i. fidelib⁹ eccl'ie: detrahendo: irridendo: nocendo: malis exemplis ad mala opa inducendo: ideo incurristis impcatoez isaac dicentis. Qui maledixerit tibi maledictoib⁹ repleat gen. xxvij. Discedite ergo a me maledicti Et quo ire debeat subdit: in ignem. Discedite a me maledicti in ignē eternū: qz ignis cupiditaē exarsit in coz vestrū: vt oia terrena magis dilexeritis q̄ me: ꝛ iusticiā meā. Ideo ite in ignem terrestrē: qui etsi vilius cruciet aīas ꝛ cozpora vestra. Et qz igne cōcupiscētie ꝓsūpti estis: voluptatib⁹ vos immergendo: ideo in ignē ite: q̄ ita affligat: vt tedeat vos ꝛ peniteat: sed inutiliter delectationū vestrarū. Et qz cū supcedit ignis mal⁹ nō vidistis solē rōis ꝛ iusticie: ideo ꝛ nunc ignis qui in se est lucid⁹ ita sit fumosus ꝛ fetulētus: q̄ videre nō valeatis: nisi que vobis ad penā sint. Discedite a me maledicti i ignē eternū. Quia enī offendistis deū eternū: creatorē ꝛ redēptorē vestrū bonū infinitū: vt cozespondeat pena ipi culpe: etsi nō in intētōe: saltē in extēsione: iō ista pena ꝛ ignis erit vobis eterna: iuxta illō isa. vl. Ignis eoz nō extinguet: ꝛ vmis eozū nō morietur. Discedite inquā a me maledicti in ignē eternū: q̄ parat⁹ē diabolo. Quia ſb principe ipo diabolo militastis deorsum p supbiā fluente: rebellātes vos a legitimo dño vīo: nūc militiā vestrā sub ipso sectamini: vt quē habuistis incētorē in culpa: habeatis tortorē i pena ignis qui parat⁹ est diabolo. Et qz multimodis vicijs vos immersistis: ad que incitabāt diuersi āgeli sathane: iō ꝛ nūc illoz societatē habeatis: seruiētes dijs alienis ab oī mia: qui non dabūt vobis requiē die ac nocte. Discedite inquaz a me maledicti in ignē eternū: qui parat⁹ est diabolo et angelis ei⁹. O q̄ anguste tūc vīe reprobis ait b. Greg. in moralib⁹. Supi⁹erit iudex irat⁹: inferi⁹ horrēdū inferni chaos. Et dextris peccata accusatiua: a sinistris infinita demonia ad supplicīū trahētia. Int⁹ ꝓscia vrēs: exterius totus mūd⁹ ardēs. O miser pctōr sic dephēsus quo fugiet! Latere erit ipossibile: apparē itolerabile ppba. Leo rugiet: q̄s nō timebit! Leo scilz de tribu iuda rugiet dādo sniam ꝯ reos ꝑdictam. Sexto aduertēdū: q̄ dulcis ꝛ suauis erit electis suis ex prolatōe snie erga electos. Venite dicet bñdicti pris mei: possidete paratū vobis regnū a ꝓstitutōe mūdi. Quia enī iuistis in vineā meā ad excolēdū eā: siue eccl'iam siue aīam infudādo p denario diurno. Venite nūc qui laborastis ꝛ onerati estis: ꝛ ego reficiam vos: nō pane māli vel sacramētali hoim: ſ pane āgl'oz pfecta fruitōe diuinoz. Venite bñdicti. Quia timuistis dñm deū vīm: ꝛ ipe bñdixit oīb⁹ q̄ timēt eū pusillis cū maioīb⁹: ol bñdictōe in celestib⁹. Venite bñdicti. Quia q̄ seminat in benedictōib⁹ scz elemosynaz large dādo paupib⁹ p pter qō a deo ꝛ hoīb⁹ bñdicit ꝛ collaudat de bñdictōib⁹ ꝛ metet: vt ait apls: ideo. Venite benedicti elemosynaz largitores. Eluriui: ꝛ dedistis mihi ꝛc. Et qz vt boni filij fuastis ꝑcepta pris vestri celestis: sicut ꝛ ego frater vester mādata ei⁹ impleui: iō coheredes mei eterne felicitaē sitis Venite bñdicti pris mei. Credidistis i fide: q̄ nō vidistis. Expectastis i spe: qō nō habuistis. Nūc aūt in re possidete: qō ocul⁹ non vidit: nec auris audiuit: nec in coz hoīs ascēdit: tū ifinitū ꝑmiū: ꝛ ita firmiter tenete: vt amittere nō formidetis. Venite bñdicti pris mei possidete. Pauperes fuistis in scl'o abiecti: ꝓtēptibiles a mundo oppressi: sed nūc ita diuites ꝛ gl'iosi: vt oēs reges sitis: ꝛ talis regni: cui⁹ nō erit finis: regnuz oim scl'oz excedēs. Venite benedicti pris mei possidete regnū. Nō aūt sufficerēt opa vīa q̄ntacūq̄ sunt: ꝛ labores vīi ad tātā mercedē gl'ie pcipiēdā: qz nō sunt ꝓdigne passiones h⁹ tpis ad futurā gl'am inq̄t apls. Sed ego vobis feci qō in vobis fuit: paraui i ea gr̄a ꝛ liberalitate. Venite bñdicti pris mei: possidete regnū vobis paratū. Nec vos me elegistis aut pus dilexistis: ſ ego vos elegi añ mūdi ꝓstitutiōem: ego prior dilexi. Nec istud egi a ꝓstitutōe mūdi in actu. s. in principio tpis cū creat⁹ē mūd⁹: ſ a ꝓstitutōe ei⁹ in mēte mea: qō ab eterno fuit: iuxta illō. Fecisti ea ꝛ creata erāt. s. in mēte diuina. Venite q̄ benedicti pa. mei: pos. re. vo. para. a cōstitutōe mundi. Et sancti omēs grās immēsas ꝯgētes ei qui ad celestia regna vocauit. dicēt illō apoc. vij. ca. Benedictio ꝛ claritas: sapiētia: gratiarum actio: honor: virtus: ꝛ fortitudo: sedēti sup thronū ꝛ agno: in secula seculoz. Septimo igit⁹ fiet executio sententie q̄ notat⁹ in ꝑfato euāgelio videlz. Ibunt hi in supplicīū eternū: iusti aūt in vitā eternā Math. xxv. Quā executionē notare vī ps. dicēs. Judicabit in natiōibus. s. xp̄s de quo in dicto ps: loquit⁹ vt satis patet. In natiōibus. s. hoīz discutiens merita singulorz. Et de his qui boni reperient⁹ replebit ruinas. s. angeloz supplēdo ex lapsis: vt non sint paucōres sancti q̄ hi qui ceciderūt angeli: imo ꝛ ꝑm Greg. tot quot remāserūt his angelis associabunt⁹ in diuersis ordinib⁹ scōz merita eoz Et ruinas q̄s passi sunt sancti in mūdo in aīa ꝛ corpe ꝓpter diuersos defectus eoz vt infirmitatū mortalitat⁹: ignorātie peccati ꝛ hi⁹: implebit bonis adeo vt nullū āmodo patiāt⁹ defectū oīa oīo quietando. Quo aūt ad reprobos. Cō quassabit capita in terra multoz: ponit⁹ ps pro toto. Capita aiaz sunt mētes seu rō. Capita in quib⁹ omes sensus corporei collecti sūt ipse sēsitiue potentie. Capita populoz sunt rectores eoz laici vel eccl'iastici: q̄ ista ꝓquassabūt⁹ to

taliter ꝛ ꝓfringēt a fui integritate seu incolumi tate ꝛ vigore in supplicīū eternū. Et notanduꝫ ꝙ ista executio aliq̄ mō fiet ꝑ angelos: naꝫ quo ad electos ꝑ angelos bonos: q̄ ad reꝓbos ꝑ angelos malos. Nā ffꝫ.b.Tho.in.iiij.di.xlvij. q.ij. Et beati hoies in gr̄ia illūiabunt ab angel de quibus dā: ꝛ angeli mali ꝑūt in inferno ad torquendū pctores post iudiciū. Uer est ꝙ ēca hoc pōit magister sentē. in lr̄a duplicē opi. Nā quidā dixerūt ꝙ post iudiciū nō ꝑūt demōes hoīb⁹ ad torquēdū. Alij dicūt ꝑūt torquēdo vt quos sibi sbiecerūt in culpa eis assentiendo eos habeāt vt dños ad torquendū in pena. Et quāuis certū nō sit q̄ haꝫ opionū sit verioꝫ: dic tñ.b.Tho.se estimare haꝫ opinionē verioꝛē: vt .s. ꝓsint demones dānatis ad cruciandū: vt.s. sicut ordo seruabit in saluatis: ꝙ quidē a q̄busdā illūiabūt ꝛ ꝓficient: eo ꝙ celestis hierarchie ordies ꝑpetui erūt: ita seruabit ordo in penis vt hoies ꝑ demōes puniant: ne totaliter ordo diuinus quo angelos medios inter naturam diuinā ꝛ hūanā ꝓstituit deus: anulle. Et ideo sicut ꝑ angelos bonos diuīe illūiatōes ad sanctos deferunt hoies: ita ꝛ demōes sunt execu tores diuine iusticie in malos. Nec tñ ex h̄ diminuet de pena demonū: qꝫ in hoc etiā ꝙ alios torquēt ꝛ ipsi torquebunt: ibi.n. miseroꝝ societas penā non minuit ꝛ auget. Uer sicut ange li boni nō erūt cā ꝓnci pal ꝑmꝫ in electis: quia hoc oīs imediate accipiūt a deo: ꝛ tñ q̄rūdaꝫ accñtaliū ꝑmioꝝ āgeli hōib⁹ fūt cā inquātū per superiores āgelos inferiores ꝛ āgeli ꝛ hoies illu mināt de q̄busdā secreē dinoꝝ: q̄ ad sbam brītu dis nō ptinēt: ita ꝓncipalē penā dānati ꝑcipiēt a deo imediate. s. exclusionē ꝑpetuā a dīna visi one. Alias aūt penas sensibiles nō ē icōueniēs hōib⁹ a demōib⁹ infligi. Nō aūt dicit aplus de xp̄o: ꝙ tūc euacuabit oēm ꝓncipatū ꝛ ptātē scz post iudiciū: accipiēda ē illa euacuatio platiōis fm b.tho. quātū ad modū ꝑlatiōis: q̄ ē fm seriē h⁹ mūdi: in q̄ ꝛ hoies hōib⁹: ꝛ āgeli hōib⁹ ꝛ āgel principāt: ꝛ demōes demōib⁹: ꝛ demōes hōib⁹. Et h̄ totū ad pducēdū ad finē: vel abducēduꝫ a fine. Tūc āt cū oīa ad finē suū puenerit: nō erit ꝑlatio adducēs ad finē: vel abducēs a fine: ꝛ cō seruās in fine boni vel mali. Timēdū ḡ ē valde futuꝝ finale iudiciū: ꝛ tioꝛe litiali: de q̄ dr̄ eccl. ij Qui timēt deū: custodiāt mādata ei⁹ ꝛ patiētiā hēbūt vsq̄ ad inspectōem illi⁹ dicētes. Si peni tentiā non egerimus: incidemus in manus dei Dicit autem apostol⁹ ad hebreos. x. capitulo. Horendū est incidere in man⁹ dei scz finaliter. Q. timēda est ꝑfunditas iudicioꝝ dei I pīti circa septem. Caplm.xij.

Eptimū principa

le q̄ ē timēdū: ē iudicioꝝ dei in mū do exhibitō: de q̄b⁹ ps. A iudicijs tuis timui: ait ad dñm. Dicūt āt iudicia dei nō solū ꝓcepta ei⁹ siue moralia vt decalogi: q̄ oēs obligāt: de q̄b⁹ hī exo. xx. Siue iudicialia q̄ erāt vt statuta illi tm̄ ppło hebreoꝝ: nec alios obligāt nec nūc ob ligāt: de q̄b⁹ exo. xxi. Sz etiā dispēsatōes dei in mūdo: q̄b⁹ diūsa dispōit circa hoies: vt dicit b: tho. in. iiij. Et de iudicijs ꝓceptoꝝ dei dicit ps. Judicia dñi vera iustificata in semetipa deside rabilia ꝛ. ps. xviij. Et itē. In labijs meis p nūciaui oīa iudicia oris tui. i. ꝓcepta. De iudi cijs v̄o dispōnū dei i mūdo dicit aplus ad ro. xi. O altitudo sapie ꝛ scie dei: q̄ icōphēsibilia sunt iudicia ei⁹. Et ps ad dñm ait. Judicia tua abys sus multa: abyssus dr̄ pfunditas aq̄ꝝ: cui⁹ fmin nō inuenit. Et de his ꝛ ab his iudicijs timēduꝫ est. Sēd timore initiali vt inde nobis sit meri tum. Et inter cetera septem sunt iudicia dei. i. dispositionū que timenda sunt ꝛ admirāda.

Circa primi hois ꝓmissiōem ꝛ conuersiōem.

Circa humani generis a diabolo redēptiōem.

Circa aduersitatis ꝛ ꝓspitatis habitōem.

Circa hoim electiōeꝫ ꝛ reprobatiōem.

Circa statuum eorum diuersificatōnem.

Circa malorum tolerationem.

Circa bonorum multā variatōem. .§.I.

De primo iudicio ait

.b.Aug.li.ij.de ci.dei.c.i. Ultra iudiciū nouissi mū ꝛ nūc iudicat deus: ꝛ ab hūani generis initio iudicauit: emittēs ō paradiso: ꝛ a ligno vite separās ꝓmos hoies magni peccati ꝑpetra tores: imo etiā qñ angelis peccātib⁹ non pepcit: quoꝝ ꝓnceps hoies a seipso subuersus in vidē do subuertit ꝑculdubio iudicauit: nec sine illi⁹ alto iustoq̄ iudicio: ꝛ in hoc aereo celo ꝛ in ter ris: ꝛ demonū ꝛ hoīuꝫ miseria ē vita: erroꝛib⁹ erūnisq̄ plenissima: hec ille. Si igit ruine in ce lo: ruine in padiso: q̄d erit in terra? Si angelus ꝓmus in tāta excellētia gr̄e sublimat⁹. Si ꝓm⁹ hō in tāta ỹtute ꝛ pfectōe decorat⁹ lapsus ē: q̄s q̄tecūq̄ sanctitatē existat tāte audacie ꝛ temeri tatis est: vt non timeat de lapsu suo: cū ꝓcept⁹ in peccatis ꝛ natus sit: ꝛ cūcta cogitatio ꝓna sit ad malū ab adolescētia sua? Adā exēplū meum ab adolescētia mea. Insup ꝛ exēplū ē timēdi ꝛ cauēdi malā societatē. Nā vt ait.b.Ambro.de pe.di.ij. Adā cū inuēt⁹ est sol⁹ nō est ꝑuaricat⁹ qꝫ mens eius adherebat deo. Sz recepta socie tate eue postq̄ trāsgressa est mādatū ꝓuaa effe cta: ad iobedientiā dei vīz adduxit sua suasiōe deuictū: nō carnali ꝓcupia q̄ adhuc nō vigebat ꝛ quadā familiaritate amicitie q̄ fit frequenter int̄ hoies: vt offendat de⁹: ne ꝓtristet amicus. Exēplū quoq̄ est adā timēdi ꝛ cauēdi excusatō nes in peccatis: ꝑpetrata. n. culpa: iō de⁹ miseri cors eos vocauit dicēs. Adā vbi es: vt ꝓfitēt⁹

pctm̃ suū ⁊ accusātib⁹ idulgeret: inqt Greg. li. mozal. Sz qz hꝰ facere recusarūt: excusantes se alter in alterꝝ culpā retorquētes: vir in mulierē mulier in serpētē: qnimo deū inculpare nisi sūt qz ⁊ socia ipse dedit ⁊ serpentē ipse creauit: ideo iusto dei iudicio factū ē: vt de paradiso ejcerēt in mundū: cuz omni ptāte sua: laboribus ⁊ erūnis repleti vsqꝫ ad vertice. Vez qz vt dicit Cassiodor⁹ sup psalteriū: he due res: miserīcordia et veritas. i. iusticia in oi iudicio dei ꝓiūcta sūt: ita ex iusticia puniūt hoiem: vt eū mla non deserz puidēs miserꝫs corpis ac aie mltiplr. Dicat g̃ qlibz dño. Iudicꝫs tuis timui. Et vt dī Ecc. qm timor dñi expellit peccatū. §. II.

Secūdū iudiciū dispo

sitōis dei timendū ⁊ reuerēdū ē redēptio a diabolo hūani generis: ō q̃ inquit Habacuch. iij. c. Dñe audiui auditū tuū ⁊ timui. Et qō sit istud auditū qō audiēs timuit: infra sbdit dicēs. Cornua. s. crucis in mānib⁹ eiꝰ: ibi absc̃ondita est fortitudo eiꝰ: añ faciē eiꝰ ibit mors. s. mortua. Egrediet diabolꝰ ante pedes eiꝰ. s. deuictꝰ ab eo. hoc est illud iudiciū ō q̃ xp̃s dixit discipulꝭ appropiquāte passione. Nūc iudiciū est mūdi. Nūc pnceps huiꝰ mūdi ejciet foras. Jo. xij. Priceps mūdi dī diabolꝰ: q̃ pncipabat amatoribꝰ mūdi q̃ eiectꝰ est a mētibꝰ eoꝝ ꝓuersis ad xp̃m p mysteriū passiōis. Sicdē pnceps viciorꝝ hostis ānīqꝰ fraude hoīez supans: pmissa sibi diuitate ex ligni esu p quīqꝫ milia. cxc. fz Eusebiū ānoꝝ tyrannice possidebat. Sz dei filiꝰ hois captiui miseratꝰ hoīez suscepit: iudiciū faciēs inē hoīez ⁊ diabolū iustū. Nō. n. potētia vti voluit ad hominē liberādū de manibꝰ eius: ꝫ iusticia ⁊ equitate. In carne. n. pthōplasti edita penā imensā crucis ⁊ mortis volūtarie ferēs. a iudeis ⁊ gentibus sibi diabolo instigāte illatā: eterno patri p nobis ade debitū rapie exoluit: ⁊ veteris piaculi cautōem pio cruore deterſit: vt vñ mors oriebaꝫ inde vita resurgeret: ⁊ qui p lignū vincebat fructꝰ vetiti: p lignū crucis vinceret p xp̃z dñm nostrū. Ecce iusticia i hoc iudicio. Justū eni ⁊ equū fuit: vt diabolꝰ q̃ xp̃z innocentē hoīez occidi fecit sua instigatiōe: nocentē hoīem quez friuole subiugarat amitteret: ⁊ qui p xp̃m hominē per crucē satisfecerat p offensa deo: eidē reconciliaret ⁊ relegatus in mūdo ad patriā redire valeret. Unde cū xp̃o ascendēti angeli interrogarēt. Quis est iste qui vēit de edom tinctis vestibus de bosra? Respondit xp̃us. Ego qui loquor iusticiā ⁊ disputo iudiciū salutare. Isa. lxiij. fm lr̃am quā ponit Dionysiꝰ. Edom interpretatur sanguinea: bosra interpretaꝫ munita. Veniebat ergo ascēdens de mundo sanguineo. i. peccatis pleno: ⁊ de bosra. i. de inferno munito ⁊ firmato in malo. Veniebat inde tinctis vestibus. Vestes erant membra corpis quibus aīa ⁊ deitas detegebaꝫ. Tinctura vestium erat signū vulnerū. i. cicatrices corpore reseruate. In ipsa autem passione cuius signa ascendens reseruauerat. Locutus est iusticiaz ⁊ iudicium salutare vt dictū est. Sed o quanta cecitas: quanta peruersitas: quia cum diabolꝰ iam per virtutem crucis electus sit tanto labore a dominio hoīum: qui tam tyrannice tā crudeliter eos possidebat: tamē iterꝫ immo ⁊ quotidie prebent ei aditū regrediendi in eos: ⁊ dominādi eis per diuersa genera peccatorꝝ. Et hoc est q̃d xp̃us dixit discipulis. Joā. xvi. Arguet mundū. s. spiritus sanctus per predicatores de iudicio quia iam princeps mūdi. s. diabolus iudicatus est. Privatus dominio hoīm: expulsus ab humano genere virtualiter: ⁊ tamē hominēs se frequēter ⁊ sponte ei subdunt. Unde Leo papa in sermōe. Noli o xp̃iane in veterē vilitatē degeneri cōuersatōne redire: ⁊ diaboli te iterum seruituti subjcere. Memento q̃ pretiū tuū sanguis xp̃i est: qui i veritate te iudicabit. i. seueritate iusticie: qui in misericordia te redemit: hec ille. Et sicut ait apls ad Hebre. trāsgrediens quis legē Moysi duobus vl tribus testibꝰ sine vlla miseratōe lapidaꝫ: quāto magis putamus deteriora mereri supplicia: qui filiuz dei ꝓculcauerit ⁊ sanguinē testamēti pollutū dixerit. ca. x. Et iō a iudicꝫs tuis timui. §. III.

Tertiū iudiciū dei

dispositionis timēdū ⁊ mirādū est circa adūsitates ⁊ pspitates tpales thob. iij. Dia iudicia tua dñe vā sūt ⁊ oēs vie tue. i. opa mia ⁊ vītas. Dixit hec thobias pī de magna pspitate q̃ venerāt ad mltā ⁊ aduersitatē tpalē. Et notādū fm b. greg. in pn̄o āgrti libri mozal. q̃ occlta sūt iudicia dei ⁊ timēda ⁊ admirāda: cū iusti hoies adūsa patiuꝫ: egestatē: ifirmitates: ꝓtuelias: detractōes: psecutōes: tormēta: afflictōes varias: ⁊ ipaz mortē violētā. Ecōtra ipi ⁊ pctōres diuitias: honores potētiā: sanitatē: nobilitatē gñis: abūdātiā filiorū: delectatōes ciboꝝ ⁊ venereoꝝ ad libitū. Occulta q̃ppe sūt ista dei iudicia nob: qz nō appet nobis iusticia dei. Nā cum iusticia dictet bona bonis tribui: mala maꝫ. Et ꝓpter hoc videam⁹ in mūdo. s. malos florē ⁊ exaltari i tpalib⁹ bonos aūt depmi. Hec ꝓsiderātes aliq̃ gētiles: negarūt dei puidētiā ⁊ iusticiā. Un̄ lactātius. li. iij. li. de fīa sapiētia: ait de epycuro pho: q̃ vidēs epycurꝰ bonis aduersa sp accidē pauptatē: labores: exilia: caroꝝ amissiōes: malos ꝓra bonos esse: augeri potentiā: honoribꝰ affici. Videbꝫ inocētiā minꝰ tutā: scelera impune ꝓmitti. In bellis meliores vici ⁊ perire. Quarie aūt ꝓmouebat hoīes in primis religiosos grauioribꝰ affici malis. His aūt q̃ deū oīno neglegerēt: aut non pie colerent

vel minora incommoda euenire vel nulla. Hec cogitans causaz rationeq; horuz ignoraꝫ estimauit nullã esse prouidentiã: nullãq; iusticiam hec ille. Seneca q; in tragedia Apoliti. postq; ꝓmendauit multipliciter deũ de ordine gubernandi corpa celestia ⁊ tempa anni: subdit ⁊ dicit. Cur idem qui tanta regis: sub quo vasti põdera mũdi librata suos ducũt orbes: horum minꝰ adesse curas: nõ solicitus pdesse bonis nocuisse malis? Res humanas ordine nullo fortuna regit: spargitq; manu mũera ceca. Deiora fouẽs Vincit sanctos dira libido. Fraus sublimi regnat in aula. Tradere turpi fastes pplus gaudet eosdẽ colit atq; odit. Tristis virtus puersa tulit premia recti. Castos sequit mala paupertas. Vicioq; potens regnat adulter. hec ille.

Quia ignorabãt hi diuinã puidentiã: iõ non intelligere poterant iudicia dñi iusta. Et vt ait Salomõ i Eccls. viij. Eo q; eque vniuersa euenit iusto ⁊ impio: bono ⁊ malo: mũdo ⁊ immundo: immolãti victimas: sacrificia ꝓtẽnenti ⁊c. Jõ corda filioꝝ horuz implent malicia ⁊ cõtentu in vita sua: ⁊ post hec ad inferos deducent. Sed viri sapiẽtes ⁊ serui dei: ⁊ si aliq̃n in huiusmodi iudicijs dei videant aliq̃tulũ ꝓmoueri: fm illõ ps. Mei aũt pene moti sunt pedes. s. affectuũ pene effusi sunt egressus mei. i. opera ex viam virtutũ: q; zelaui super iniquos pacẽ peccatoꝝ videns. Et infra. In laboze horuz nõ sunt: ⁊ cũ hõibus non flagellabunt: iõ tenuit eos supbia ⁊ opti sunt iniquitate. Et dixi. Ergo sine cã. i. vtilitate iustificaui coz meũ: ⁊ laui inter innocẽtes manus meas. i. innocẽter operat⁹ sum. Et fui flagellat⁹ tota die. Sed q̃ citius ad lumen veritatis se vertens subdit. Si dicebam. Narrabo sic. s. q; sine cã. i. vtilitate bene fecerim ⁊ aduersa ptulerim malis hoibus psperãtibus. Ecce nationẽ filioꝝ tuoꝝ reprobaui cũ scriptũ sit Flagellat deus omnẽ filiũ quẽ recipit. ad Hebre. xij. Et pu. iij. inquit Salomõ. Quẽ diligit deus corripit ⁊ quasi pater in filio cõplacet sibi Hinc illa sãctissima ⁊ castissima Judith. ait. c. viij. Abzahã p mltas tribulatões pbatus: amicus dei effect⁹ ẽ: sic Jsaac: sic Jacob: sic Moyses. Et omnes qui deo placuerũt p multas tribulatões transierũt fideles. Jlli aũt qui nõ susceperũt tẽtatões cũ timoze dñi extermiati sũt Et in. c. ix. ad dñm ipsa in ozatõne loquẽs ait: H factum est qõ voluisti. Omnes vie tue prepate sunt: ⁊ tua iudicia. i. dispões in prouidẽtia tua posuisti: hec ipsa. Que puidentia cũ sit sapientissima oia iuste iudicat ⁊ disponit. Vñ ⁊ sapie. xij. dr. Neq; n. est ali⁹ deus q̃ tu: cui est cura de oibus: vt ostendas qm̃ non iniuste iudicas. In pdictis iudicijs aũt ex hoc diligenter ꝓsiderãti põt intueri iusticia simul cũ misericordia: q; cũ iusticia exigat vt nullũ malũ trãseat impunitũ ⁊ nullũ bonũ irremuneratũ. Et septies in die cadat iustus: vt scribit pu. xxiij. Per flagella iustus purgat a vicijs suis: ⁊ humiliat: aut meritum auget: vt in futuro: vbi grauius affligit pro peccatis: liber existat vel ei maioz gloria pparetur ecce misericordia. Et reprobus aliqd boni in seculo agit qõ ne remuneratõne careat cuz non sit dignũ bonũ illud eterno premio: saltem tpali psperitate remuneratiõem accipiat: vel non ita grauiter in futuro crucief: ecce misericordia: ita notat Chrys. de pe. di. iij. Quid ergo. Letex dicit bea. Grego. in. iij. moral. q occultioza sunt adhuc iudicia dei ⁊ magis timẽda: cũ sancti viri habent hic psperitatẽ honoꝝ dignitatũ: diuitiaꝝ: sanitatũ: ⁊ huiusmõi. ⁊ mali habent aduersitates: paupertatẽ: infirmitates: ⁊ alia huiusmodi: q; dubitari potest: Utrũ sanctis viris detur talis psperitas ad maioꝛẽ boni sui ⁊ salutis pmotionẽ: vel ad remunerationẽ bonoꝝ opeꝝ que facit. Et de malis sustinentibus aduersa dubiũ est. Utrũ illi deus aduersa intulerit vt resipiscat a suis iniquitatib⁹: an sibi illa aduersa eueniãt ad initiũ dãnatõis eterne ⁊ q̃si arrã: iuxta illud Deutro. xxxij. Ignis succensus est in furoze meo: ait dñs: ⁊ ardebit vsq; ad inferni nouissima. i. vindicta seu punitõ hic incipiet: ⁊ in inferno terminũ accipiet: vt accidit Herodi antiocho ⁊ alijs. Et ideo cõcludit bea. Grego. q; sancti viri suspectã habẽt sui psperitatẽ timentes ne deus velit eos hic remunerare. Et ideo quilibet dicat. A iudicijs tuis timui. Sed vt ait Thobias filio suo. Multa bona habebimus si timuerim⁹ deũ ⁊ recesserim⁹ a malo ⁊ fecerim⁹ bñ. Thob. iij. ¶.IIII.

Quartũ iudicium dei

scilicet electiõis ⁊ reprobatõnis hominũ super omnia timẽdũ est. Nullus. n. scire põt q̃ tũcũq; sit bonus vel malus: de sui saluatõne vel dãnatõne: nisi ei esset a deo reuelatũ qõ rarissimũ est Et iõ vt ait ap̃lus ad Roma. de huiusmõi materia loquẽs. c. xi. Noli altũ sape sed time. Huiusmodi iudicia admirans ipse ap̃lus ⁊ timens ait co. ca. O altitudo sapie ⁊ scientie dei: q̃ incõprehensibilia sunt iudicia eius. Siquidẽ fm. b. Tho. super ep̃las pauli. Sicut in edificio materiali necessariũ est ad pfectionẽ ipsi⁹ aliquos ex lapidib⁹ quibus constituit poni inferius in fundamẽto sub terra: aliquos supza terrã in parietibus. Sed q; tales lapides eiusdẽ aptitudinis ponant infra: ⁊ tales supza: non est necessariũ: sed simpliciter hoc est ex volũtate edificantis. Ita ad perfectiõnem vniuersi ⁊ pulchritudinem necesse est aliquos esse infra in inferno damnatos: in quibus punitis clareat iusticia dei. aliquos supza in celo beatificatos: ex quorum glorificatione reluceat misericordia dei:

Sed q̄ iste talis dānet̄ ille aliꝰ saluetur: hoc sibi dep̄det ex bñplacito dei: quātū. s. ad p̄destinatōem vel p̄sciam: q̄ merita t demerita p̄cedūt: sicut dicit apl's de Iacob t esau: cū nōdū eēnt nati nec aliquid boni vel mali egissent: dictū est sez a deo p ppha3 malachiā. Iacob dilexi: Esau aūt odio habui. Nullū tñ de dānat nisi culpa sua p̄cedēte ppria volūtate: nec aliquē saluat nisi gra principaliter opāte t oplꝰ bonis. Unde b. aug. Nec de iudicio dei q̄rimur: quo meritos deserit: t mie eiꝰ grās agim⁹ q̄ liberat nō meritos liberari. xxiij. q. iij. Nabuchodonosor. Et de tyris t sydonijs de q̄bꝰ dicit dñs in euāgelio: q̄ si fuissent facte virtutes in eis q̄ facte sunt i bethsaida t capharnauz ciuitatibꝰ sez iudeoꝝ: penituissent. Dicit b. aug. Nos etsi rōne facti p̄funditatē iudicij eiꝰ penetrare nō possumꝰ: manifestissime tñ scimꝰ t verū esse qđ dixit: t iustuz esse qđ fecit. q. e. §. de tyrijs. Circa hmōi igit̄ iudicia timēdū est t admirādū: nō aūt curiose inq̄rēdū vel de iniustitia arguēdū. Uñ b. aug. sup Io. Magna gratie cōmēdatio. Nemo venit. s. ad xp̄m nisi tractꝰ sez a gra. Quē aūt trahat t quē non trahat. Cur istū trahat illū nō trahat: noli iudicare si nō vis errare. Semel accipe t intellige. Rondū traheris ora vt traharis. ¶ Si etiā aliqui certo tpe vtdeāt magnis virtutibus eminere apud hoīes: postmodū i aliquo vicio alijs cōiter detegūt: vt q̄ liberalitati iseruiebāt iustitias exerceāt. Et q̄ misericors fuerat: iuxta vite sue terminuz rapacitatis t crudelitatis stimul inardescat. Et plerūque vt ait. b. Greg⁹ sup ezech. Superbia latet: et castitas innotescit. Et iō oīa diu castitas ēca finē vite p̄dit: q̄ coopta superbia vsq̄ ad finez vite incorrecta retinet. Alius patie studet: si imidē alijs t maliciā in corde tenere nō cauet. Fitq̄ mā ifeste impatiēs: q̄ diu latuit dolēs. Nō ait b. Greg. Valde iusto iudicio dei agit̄ vt pdat t añ hoīes vñ hōibꝰ placuit: q̄ hoc vñ deo displicuit corrigē nunq̄ curauit: iō alq̄ qui nō pseuerāt viā sanctitatē arripiūt qui iccirco virtutibꝰ iter nō p̄uēturi sunt viaz q̄ gradiūt̄ oñdat. Quoꝝ casus vtilitate nō modica electoꝝ p̄uectibꝰ seruit: q̄ illoꝝ lapsum dū cōspiciūt: de suo statu cōtremiscūt. Hec oīa beat Greg. de pe. di. ij. multi. p̄s. lxv. Terribilis in cōsilijs deus super filios hoīm. §. V.

Quintuz iudicium seu

dispō dei est circa statū hoīm diuersificatōem qđ admirādū est sapie. xij. Tu dñe dñator vtuē cū trāquillitate iudicas: t cū magna reuerētia disponis nos. Sicut diuina p̄uidētia regna cōstituunt̄ humana: vt ait b. aug. de ci. dei: ita t officia t exercitia hoīm a deo disponūt̄ varia: ad pulchritudinē vniuersi: disponitq̄ sapia dei oīa suauiter: vt dī sapie. viij. Hū videlz sicut nālibꝰ causis dat vtutē sine violētia p̄ducēdi suos effectꝰ: ita t hoibꝰ volūtarie agētibꝰ dat aptitudines inclinatōes naturales diuersis ad diuersa exercitia: quibusdā ad artes nobiles t exercitia notabilia vt ad regendū: alios ad docendū. Alijs inspirat statū religionis. Alijs clericatus. Alijs mīstionū in statu laicali. Et ex laicis ipsis quidā inclinant̄ t se applicāt ad militiā: q̄dā ad negociatōes. Alij ad artificiū lane vel lini vel sericī: alij ad artē fabrilē architectoniā vel aurifici nā: alij ad agriculturā nauale vel seruile. Et cū rō semp deficeat ad optia fm p̄hm: t oēs hoies natura scire desiderāt t piculosa t multū laboriosa sensualitas horreat: inde est q̄ nō oīs eligūt nobiliora exercitia t minꝰ piculosa: t nō tñ laboriosa: ſ diuersi diuersa seruilia: nisi q̄ dei iudicio occulto vt non deficiat natura in necessarijs fit. Alicui habeāt aptitudinē t inclinatōem t ab alijs applicet̄ ad artē docēdi. Alij assumant̄ ad regimia. Alij se applicāt ad militiā agriculturā. Vel alias artes vilissimas: t cū incidant in multa picula vt pz in militia t nauali exercitio: nesciūt eas deserere ſ vsq̄ ad mortē delectabiliter eas exercent sic disponēte diuia p̄uidentia. Magna sūt iudicia tua dñe: dī Sapi. xvi. t inenarrabilia vba tua. Quis possz rōem assignare iudicij diuie dispēsatōis: q̄re mutat regimina de gēte i gentē. Quare p̄ma monarchia fuit in assyrijs: postea i medis t persis sb Cyro t Dario. Deinde i grecis sb Alexādro. Demū in romanis sb cesare Julio. Et sic de ciuitatibꝰ aliq̄n dominātibꝰ: aliq̄n alijs seruientibꝰ: q̄d in hi⁹ nisi q̄ iudicia dei abyssus multa. Dermaxie autē quis hz timere in dignitate cōstituꝰ t p̄cipue ecclesiastica cui incūbat cura aiaꝝ. Uñ beat Grego. dicit quisq̄s sacerdotū non ad elatōnis pompā: ſ ad vtilitatē adipisci desiderat p̄us vires suas cū eo qđ subiturꝰ est onere metiat: vt si impar est abstineat: t ad id cū metu etiā cui se sufficere estimat accedat. i. q. i. Non est putāda in fi. Et be. Augu. honore platus sit vobis: non re corā deo p̄strat⁹ sit pedibus vestris. Cōsiderare .n. debet: quia Saul t si recusans ex humilitate regimē: ex domini voluntate factꝰ est rector populi: tunc melioꝝ oībus: postea in regimie deterioꝝ oībus factus reprobatus est. p̄mo Reg. vlti. Sic t quilibet in statu suo timere debet t non securū se credere: ne in defectus plurimos incidat in arte sua etiā ignoraīs: t ne vt dicit. b. Aug. in li. p̄fessionū qui debuit t potuit fieri ex deteriori melioꝝ fiat ex meliori deterioꝝ. Unde Thobias filiū ab infantia docuit timere deū: t abstinere ab oī peccato. §. VI.

Sextū iudiciū diuine

dispōnis est in tolerationē malorum. De hiꝰ iudicijs pōt intelligi illud p̄s. Judicia tua iocūda

Tolerat enī dē⁹ pctōres: ne subito eos puniat de malis ꝛ de mūdo eripiat multis de causis: q̄ iocūditatē ꝛ leticiā mēti bonoꝝ pstāt. Vnde ait tñ ex hoc pturbāt q̄rulātes cōtra deum: q̄si sibi de⁹ nō curet: ꝛ ex hoc audactā sumūt ad mala faciēda. Unde dicit eccēs. viij. Eteni q̄ nō pferť cito cōtra malos sntia: absq; vllo timore filij hoīm p petrāt mala. Attamē ex eo q̄ peccatoꝝ centies facit malū: ꝛ per patiētiā sustētať. Ego cognoui q̄ erit bonū timētib⁹ deū: qui verenť faciē ei⁹ hec ille. Cū enī boni recipiūt iniurias: vt videt mala exēpla iniquoꝝ: exēplo dei qui eos tolerat: discūt ꝛ ipsi malos patiēter ferre. Unde b. aug. Tu bon⁹ tolera malos: sicut ꝛ xps tolerauit iudā. Vdē b. aug. sup Io. Quid voluit dñs nr̄ ihesus xps fratres charissimi admonē ecclesiam suaz: quādo vnū pditū hāc voluit int̄ duodecim: nisi vt malos tolerem⁹ ne ecclīaz diuidamus. Ecce inter scōs iudas est. Ecce fur est iudas. Et nē ꝓtēdas: fur ꝛ sacrileg⁹: ꝛ nō q̄liscūq; fur: sed loculoꝝ: sed dñicoꝝ: sed sacroꝝ ꝛc. xxij .q. iij. quid voluit. Hoc q̄z bonū sequit̄ multotiēs ex diuina expectatōe maloꝝ: q̄ puertūť ad deū. Cuz paul⁹ psequebať eccliam dei ꝛ per totā iudeā insania ꝛ furȳs ferebatur: sanguinē sanctoꝝ sine intermissiōe sitiēs: si deus voluissz punire: eccīa paulū tātū doctorē: tātū pdicatorem non habuisset: qui pl⁹ oīb⁹ ap̄lis laborauit ꝛ plures cōuertit. Unde ꝛ pabolice hoc xps innuit cū pater familias dixit seruis. Ne forte cū zizanȳs eradicer̄ simł ꝛ triticū: sinite vtraq; crescere vsq; ad messem. Unde xiij. zizania tūc scz tpe illo erat Saul⁹: sed futurū erat p cōuersionē optimū triticū: vnde si euulsa fuissz. i. mortuus: nō fuissz effect⁹ triticū. Sed etsi mali diu tolerati nō conuertātur sed in malis pseuerent adhuc de eis de⁹ elicit bonū: q̄ videlicz sunt ad excitādū patiētiā bonoꝝ: ꝛ augēdū eis meritū. Si non fuisset crudelitas tyrānoꝝ infideliū psequētium xp̄ianos: non esset cōsecuta cozona martyrū: vnde ps. Supza dorsum meū fabricauerūt pctōres. Et q̄d cozonas p̄mioꝝ pcutiendo ꝛ psequēdo eos? Unde bea. Grego. Abel esse rēnuit: quē chaim malicia nō exercet. Ferrū quippe mētis nostre ptīgere nō pōt ad acumen virtutis seu veritatis: si nō eraserit eum lima alienę pzanitatis. vij. q. i. §. est et aliud. Uñ ꝛ minim⁹ ex. vij. fratrib⁹ machabeis: visa crudeli occisione fratrū ait regi anthiocho. Fratres mei modico cuz doloze sustētato: sub testamēto eterne vite effecti sunt. i. p̄missiōe. s. ꝓpē cruciatus. Tu vo iudicio dei iustas superbie penas exolues. .ij. macha. vij. Et sic a iudicijs tuis timui cauendo mihi ad contēnēdū talē dei dispēsatōem. eccī. ij. Qui timēt deum: inquirent que beneplacita sunt illi. §. VII.

Septimū iudiciū dei est circa dispōnem conuersatōis varie seruoꝝ suoꝝ: ps. xvi. Exultauerūt filie iude ꝓpt̄ iudicia tua dñe. Filie iude sunt anime iuste: filie ecclesie que xp̄m ꝓfitētur laudādo. Judas enī interp̄tatur cōfessio. Et iste exultēt ꝓsiderādo iudicia dei. i. dispēsatōes circa bonos. Nō enī deus cōtulit̄ aut cōfert omia dona sua yni: sed vt ait ap̄ls. i. cozi. xij. Alij datur per spm̄ sermo sapientie: alij sermo sciētie ꝛc: vt per hoc sibi iuicem boni seruiāt: vt sibi alios pferāt in eo q̄ ipi nō hñt. Itē q̄ aliq̄n cū magna sanctitate boni polleāt mirabilia faciētes: aliq̄b⁹ tñ defectibus detinēť dei iusto iudicio: vt inde hūiles sint ꝛ cū magna opanť a deo recog̃scāt: nō suis viribus tribuāt: exp̄imēto edocti: q̄ nec minima vicia cū oī conatu suo vincere pñt. Jn cui⁹ figuraz legit̄ in li. iudi. q̄ filij isr̄l in terra pmissiōis: cum magnā stragē canonicoꝝ fecissent: ꝛ multos et magnos reges vicissent: tñ non potuerūt ejcē iebuseū: sed habitauit cū eis: fact⁹ tributarius. Jebuse⁹ interp̄tať cōculcatio: ꝛ significat puos defect⁹ q̄ cōculcāť a sanctis q̄si p nihilo habiti. Hi habitāt cū sanctis: q̄ nec ex toto pñt vincē sed tñ fiūt tributarij subditi rōni: ꝛ ei in aliq̄ vtiles quasi tributa dātes: sicut narrat. b. Grego. in. iij. dial. de isaac ciro: qui cū eēt eximie sanctitatis ita let⁹ erat exteri⁹ vt dissolut⁹ videret. Et illi q̄ cū iuda machabeo p̄liātes p domino: vñ ꝛ boni plurimi occisi sunt ab infidelibus idolatris. Et assignať ibi rō occisiōis eoꝝ: quid scz acceperūt de donarȳs doloꝝ gentiliū eis phibit̄ i lege: que reperta sunt sub vestib⁹ eoꝝ. Unde alij bene dixerūt iustū iudiciū dei in hoc qui absc̄dita fecit manifesta. q. mach. xij. Itē quia ad diuersitatē corpoꝝ sequit̄ diuersitas mozz ac etiā occulto dei iudicio: ex electis dei diuersi ad diuersa opera instigātur. Et qui in minori statu se inuenit: aliquādo maioz in sanctitate cozā deo repitur: ideo nō debet quis esse facilis ad iudicādū de pfectu alicui⁹: vel se alteri ꝓponere: q̄ spirituū pōderatoz ē dñs: inq̄t Salon Hiero. cōtra Jouinianū. Quis ignozet sub alta vel altera fm aliā lrām dei dispēsatōe. i. iudicio seu dispositiōe oēs retro sanctos eiusdē fuisse meriti: cui⁹ nūc sunt christiani. Quō abrahā placuit deo in ꝓiugio: ita nūc virgines in castitate: seruiuit ille legi ꝛ tpi suo: seruiam⁹ nos legi ꝛ tpi nostro: de pe. di. q. Si enī. Exemplū de pānutio qui equipar⁹ est in merito simphonico ꝛ postea cuidā mercatori laico: ꝛ postea cuidaz ꝓiugato: vt hī in vitis patrū. Et etiā de heremita qui adeq̄t⁹ est in p̄mio b. greg. pape. Uñ ꝛ signāter dicit p̄ceps ap̄lo. Act. x. In veritate ꝓpi: q̄ nō est acceptoz psonaꝝ de⁹ sed in oi gēte quicūq; timet deū ꝛ opať iusticiā: acceptꝰ est illi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Capitulū .xiii.

Sicut patuit de illo Cornelio centurione gentili quē baptizauit tunc. Ñ .b. Bern. in epla ad fratres de mōte dei. Nō putes solē nō lucē nisi in cella tua: lucet vtiq; t alibi. Itē t sancti hoies aliq̃n aliq̃ faciūt extra leges cōes dei vel hoiū: ex occulto dei iudicio t inspiratōe spūs sācti. Sicut in veteri testamēto Sāson seipsū occidit. Osee ppha ad vxorē fornicariā accessit. Hester in vir assuerū gētilē accepit. In nouo testamēto. Alexius vxorē despōsatā de p̄senti absq; religionis ingressu dimisit. Quidā ex patrib⁹ ad meretricē thaidā intrauit vt eaz puerteret: qđ t secutū est. Nonz opa sunt venerāda: ß non imitāda: vt dicit Gratian⁹: nō pdēnanda sed pie interp̄tanda. Itē occulto dei iudicio agit vt sancti viri sine p̄cedenti exercitio t conatu orōnis: lectōis: vel meditatōis: eleuēt ad diuina gustāda t intuēda: t in magnū feruorē accendant. Aliq̃n vo t si conent t laborent vigilijs: orōibus: t abstinētijs ad diuina ptemplāda: t affectū celestiū hauriendū tedio afficiāt̄ur: nec aliquid interioris deuotōis attingant: ß aridi t vacui inueniant. Nō quidē accidere pōt multiplici ex cā: vt dicē venerabilis Cassianus in coll. patrū: videlz vel ppter negligētiaz p̄cedentē dādo se loquacitati t alijs inutilibus occupatōibus: vel vt a deo recognoscāt donuz cū visitat̄ p̄solatōe eius t hūilis existat expt⁹: q; ad libitū habere illud non pōt: vel ne hic affectu requiescat vt Petr⁹ in trāsfiguratōe: ß alia patriā querat: vbi non est alia interpollatō sed ptinua dei fruitio: vel etiā vt diligēti⁹ hi⁹ visitatōes dei pseruet: cauēdo a ptrarijs: dicat̄ g cū ppha. Omnia que fecisti nobis dñe in vero iudicio fecisti. Et iō vt ait Thobi. xiij. c. In tio re t tremore p̄fitemini illi: t exaltate illū in opibus vestris t cū ps. dicito. Cognoui dñe quia equitas iudicia tua.

Ide timore filiali in quo consistat t in quo differat ab initiali. Isa. xij.

Sextus timor dicitur filialis siue castus: de quo apls ad Ro. viij. Nō accepistis spūm huitutis in timore: ß spūm adoptiōis. i. filiatōnis in amore: in quo clamam⁹ abba pater. Et in ps. xviij. Timor dñi sanct⁹: alia littera habet cast⁹ pmanet in seculū seculi: nō solū in seculo isto habeb̄ iste timor sed etiā in vita beata que dicit̄ seculū seculi i successiuū. s. p̄sentis seculi. Sic enī alia dona spūs sancti sunt in beatis: ita t donuz timoris: ß ad aliū vsum q̄z in p̄nti. Differt tior filialis ab initiali de quo supra: sicut p̄fectū t imp̄fectū: t p parādo timorē quē hz bon⁹ filius erga p̄rem cū est adolescēs: ad timorē quē habet cū est p̄fectus vir. Nā cū est adolescēs timet patrē ex quadā naturali b eniuolētia t reuerentia t faciēs eius voluntatē t mādata obseruās principaliter: timet tñ t verbera t duras increpationes: ex quo etiā magis solicitat̄ ad bonū: ß cū factus est vir t bonus solū timet ex reuerentia t naturali affectu: faciēs q̄ sibi sunt beneplacita t quasi nil timēs flagella eius vel puatiōem hereditatis: quia tantū confidit de affectu patris ad cū ex bonis moribus eius t obediētia: q; nō intrat in mentē eius: q; velit puare eū hereditate vel ipsuz verberare. Et si faceret ex affectu ad eū: paratus est patienter ferre. Dicit̄ etiam castus timor iste scōm. be. Augu. quia assimilatur timori castissime vxoris que cauet ab omni offensa erga sponsum timens non punitōnem eius sed minoz̄ationem dilectionis. Unde Hilbertus. Timore seruili t filiali timet sponsus. Timore seruili a sponsa adultera ne veniat vindicaturus. Filiali ne tardet in veniendo: t cum venerit ne discedat. Exempluz huius ponitur in libro de. viij. donis. Quedaz mulier valde spiritualis cum diu caruisset sensibili sponsi visitatione: afflicta t languens timore t desiderio: dixit fidei tāquā pedisseque sue vt iret ad spōsum t eū adiurādo per articulos suos quasi per carmina: t vrgendo feruidis orōibus t profundis suspirijs venire compelleret. Spei vt veniētē cum gaudio susciperet: t ad influendas multimodas eius delitias cordi arido pijs desideri⁹ t gemitibus eum artaret. Charitati vt susceptū caperet t captum vinculis dilectionis ligaret t astringez t astrictū teneret: quod t factū est. Unde inestimabilē t durabilem sentit cōsolationez. Habet hunc timorē qui p̄o aliquo incōmodo quod sibi timet imminere p̄iuatōnis rerū vel exilij vel etiā mortis nō dimittit q̄n faciat quod credit esse volūtatē dei: vt fecit Thobias qui nō obstāte p̄hibitōe regis t p̄minatōe mortis nō dimittebat occisoz̄ sepulturaz. Thob. i. Hūc timorē hz qui zelo dei succēsus: offensam dei nō sustinz trāsire ipunitā: vt Mathathias q̄ occidit publice idolatrātē t hō mādantē. Hūc timorē habuit Io. bapt. cū antra deserti teneris sō ānis ciuiū turmas fugiēs petiuit ne leui saltē maculare vitā famine posset. Legit̄ in historia tripartita: q; mos erat romanoz̄: q; in magnis festiuitatib⁹ impatores facerēt añ se deferre p honore impiali auz t thus: t dabant̄ apponētib⁹ munera. Julian⁹ aūt apostata imperator t inimic⁹ xp̄ianoz̄: volēs xp̄ianos quosdaz fieri idolatras: occultat̄ idolis ibi xp̄ianis thus igni iussit apponere. Illi āt nō aduertētes idola thus igni apposuerunt p honore impiali: et statim auz datū acceperūt. Cū aūt in quibus xp̄m benedicerēt t inuocarēt: dixerūt idolatre. Nūo eū inuocatis nūc quē paulo añ negastis.

Tunc aduertētes deceptōem eis factā de idolo occultato: auꝝ receptū abiecerūt: ꝛ imperatori clamauerūt dexteras eoꝝ debere amputari: qꝛ thus in ignē posuerāt ꝛ auꝝ acceperāt: lz idola nescirēt: nec in eoꝝ honore hoc fecissent: ꝑ ignorāter cū essent veri xp̄iani. Sic vt boni ꝛ legitimi filij celestis patris: potiꝰ volebāt decapitari q̄ in modico deū offendere patrē: vt ei displicere. Et misericordia eiꝰ a ꝓgenie in ꝓgenies timētibꝰ eū: tali timore. Luc. i. .§. I.

Quia igitur uterqz ti

mor. s. initialis ꝛ filialis dñi est: ꝛ gratie dei coniunctus: vñ meritorius ꝛ deo gratus: ꝛ difficulter potest alter ab altero discerni: iō de vtroq; simul agendo quo ad fructū ꝛ vtilitatē eorum. Sciendū est q̄ inter cetera septē genera bonorū operaꝝ in aia timor iste initialis vel filialis: Primus est qꝛ a peccato reuocat retrahendo hoiem ne ipsū ꝓmittat. vnde dicit ꝑu. xiij. Timor dñi est fons vite vt inclinet quis a ruina mortis. Et eiusdē. viij. Timor dñi odit malū. i. peccatū. Talis. n. timor initialis vel filialis est cū amore dilectōis. Et q̄to quis plus diligit deum: tāto plus timet offendere eū. ꝛ fugit ꝛ cauꝝ ab his que nouit deo displicere. Et malū peccatoꝝ solū est illud qō deus odit ꝛ displicet ei: qꝛ ē p̄uatio boni ꝛ ꝓtrariū lumini veritatis ꝛ rōis iō qui timet deū odit malū peccati: ꝛ declinat ab eo vitādo occisiones ne incidat in illō. Q; si ex fragilitate ceciderit nisi a timore ceperit nō poterit egredi de fouea eiꝰ. vñ dicit Eccli. i. Timor dñi expellit peccatū. Et qui sine timore est non iustificabit. ꝛ Eccli. ij. Qui timēt dñm p̄para būt corda sua: ꝛ in ꝓspectu dñi sanctificabūt animas suas: sicut publicanus p̄ timore ꝓfessiōis stans a lōge: nec oculos ad celū audēs leuare: confitēs se peccatorē: recessit iustificatus. Sic cōtra phariseus superbus ꝛ sine timore reuerentie oraꝝ a templo abijt reprobatꝰ Luc. xviij. vñ cū dñs dedit legē decalogi in mōte synai videnteꝑ pplo voces ꝛ lāpades ꝛ sonitū bucine montēq; fumigantē: exterriti ꝛ pauore cōcussi steterunt pcul dicētes moysi. Loquere tu nobis ꝛ audiem⁹. Nō loquat nobis dñs ne forte moriamur Et ait moyses. Nolite timere. s. timore carnali: vt. n. ꝓbaret vos dñs venit: ꝛ vt terror eiꝰ esset in vobis: ꝛ nō peccaretis. s. a timore retēti ad hoc Hedo timor dñi illuminat mentē circa agenda Eccli. xx. Qui timetis deū diligite illū ꝛ illuminabunt corda vestra. Vñ in vitis patrū abbas Iacob dixit: sicut lucerna obscuꝝ cubiculū illuminat: ita timor dñi si venerit in corde hois illō illustrat: docēs oīs vtutes ꝛ mādata dei. In cuius figurā habet Luce. ij. q̄ symeon qꝛ erat iustus ꝛ timoratus: meruit illūiari ad cognoscendum verbū incarnatū: dicens. Viderūt oculi mei salutare tuū. Et abrahe obedienti ad imolandū filiū ob timorē dñi filialē: dictū fuit. Nūc cognoui q̄ timeas dñm Gen. xxij. Tertio timor dñi solertiā p̄stat ad opandū Eccls. vij. Qui deū timet nihil negligit. s. inuestigare eoꝝ que scire debet: ꝑ solicitat querere: audire: legere que oꝝ eū scire. attēdēs illud a tali: ignorās ignorabit Nil etiaꝝ negligit opari eoꝝ que sit necessaria ad salutē: fm illud. Qui timet deū faciet bona non vnū: sed oīa que illi mādat deus. b. Greg. Deū timere est nulla eiꝰ mandata p̄terire. Nil etiā negligit eoꝝ que facere pōt ad dei honoreꝫ ꝛ salutē ꝓximi. Cū. n. talis timor ꝓuerat cum amore. Sicut amor dei nunq; est otiosus. Operatur. n. magna si est. Si opari renuit amor non est inquit. b. Grego. in omel. ꝛ filialis. Et sicut ignis nunq; dicit sufficit: ita pfecte deū timens vt dr Eccl. Cū ꝓsumauerit hō. s. pfecte ꝓuerat⁹ tūc incipiet. s. fm desideriū suū: ꝛ cū quieuerit in ꝓtemplatōe tunc opabit Quarto roborat ꝓtra hostes ꝛ supat: ꝑu. xiij. In timore dñi fiducia fortitudinis. Et in ps. xvij. Firmamentū est dns timentiū eū. b. Greg. timor dñi i via dei opatur fortitudinē. In via seculi opaꝝ debilitatē. Ancora mentis que. s. eam firmat i fluctib⁹ maris. i. aduersitatib⁹ est pōdus timoris Et sicut timor naturalis ꝓsumit carnes materialiter: ita timor dñi carnales ꝓcupiscētias: nequis vincaꝝ ab eis. ps. Confige timore tuo carnes meas. Interrogatꝰ abbas Macharius: cur ita esset siccus ꝛ macer: cū comedebat sicut cū ieunabat? Rñdit: sicut lignū cū quo carbones versant ꝛ reuersant semp ꝓsumit ab igne omnē viriditatez dimittēs ꝛ hūiditatē: ita si hō tenuerit mentē suā in timore dñi: ipse timor carnis ꝛ ossa ꝓsumit: ossa duricie mētis. In huꝰ figurā legit. ij. palip. xx. q̄ cū Iosaphat rex iuda monuisset pplm suū ad timorez dñi: dicens. Sit timor dñi sup vos ꝛ cū diligētia cūcta facite. Venientibus ꝓtra eū in ꝓliū filijs amon et moab: ꝛ habitatoribꝰ montis seyr. ꝛ de syria et de alia multitudine quasi innūerabili victoriaꝫ habuit de inimicis mutuo seinuicē occidētibus. Quinto timor dñi a penis liberat p̄sentibus ꝛ futuris. ps. Cuō miserek pater filioꝝ misertus est dns timentib⁹ se: qm̄ ipse cognouit figmentū nostrū: puer. x. Timor dñi apponit dies ꝛ anni impioꝝ abbreuiabuntur. Achab rex israel: cum audita cominatione sibi facta p Helyam de exterminatōe sua ꝓpter mala eius: timens humiliauit se: indutus cilicio: dixit dns. Non iducā malū hoc in diebꝰ eius. iij. Reg. xxij. Niniuite audita predicatōe Jone de subuersiōe sua quia timuerūt dominuꝫ vt habetur Jone. iij. liberati sunt a futura subuersione. Job: quia erat timens deum ꝛ recedens a malo Job. i. Post amissionē substātie: familie: ꝛ sanitatis q̄

patiētissime sustinuit in timore dñi: dicēs quasi timētes fluctus timui dñm: restituit⁹ est in omnib⁹ ⁊ amplificatus. Narrat. b. Grego. in. iiij. dialo. de quodā sancto viro q̄ in morte mirabil⁹ timuit. Mortuus aūt apparuit in stola cādida cuidā ⁊ gloriosus. Et cū q̄reret ille cām quare ille tm timuerat in morte? Rndit q̄ pauor ille ipm purgauerat: iuxta illud Job. xli. Territi purgabunt. vñ ⁊. b. Grego. ibi dicit: q̄ fācti alī q̄n multū timēt in morte: vt ipse pauor purget qđ in eis purgandū est. Sexto timor dñi letificat: delectat ⁊ ꝓseruat Eccli. i. Timor dñi dabit delectatōnem cordi ⁊ leticiam ⁊ gaudiū. ps. Quā magna mltitudo dulcedinis tue dñe: quā abscōdisti timentib⁹ te. De saluatore nostro legit: q̄ postquā cepit pauere et mestus esse: apparuit ei angelus ꝓfortās eū Luc. xxij. ad inuendū post timorē dñi sequi ꝓsolatōem: ⁊ merito q̄ gr̄am dei que maxime aīam letificat ⁊ cōfortat: pmoueri facit ⁊ ꝓseruat. Dicit. n. b. Bern sup Cant. In veritate ꝓperi nihil esse ita efficax ad ꝓmerēdā: retinendā: ⁊ recupandā gr̄az dei: q̄sto si oī tpe cor̄ deo inueniaris: non alta sape ꝑ timere. Et. be. Piero. in epl'a dicit. Timor est custos virtutū securitas ad lapsuz. Isa. sup quē requiescet spūs meus ait dñs: nisi sup humilē ⁊ quietū ⁊ tremētē sermones meos. Septimo ⁊ vltio Timor dñi beatitudinē supnaz impetrat ⁊ peurat Eccl'i. xxiij. Timenti deū beata erit aīa eius: ps. Bediisti hereditatē timētib⁹ nomē tuū. Et quid est hereditas patris celestis nisi beatitudo que ꝓplectit oīa bona patris et ni que reseruat filijs suis fuantib⁹ mādata ei⁹. Priuat filius patris hereditate ꝓpter ingratitudinē ⁊ offensā erga eū. Latroni ex pte dextra cū xpo crucifixo deū timēti ⁊ sociū arguēti q̄ non timeret deū impatiēt ferēs penā crucis dixit xps: Hodie mecū eris i paradiso Lu. xxiij. Abbas arsenius cū spm esset traditurus mltū timebat: ⁊ cū astātes patres dicerēt. Et tu ties mortem: ille ait: in veritate timeo: ⁊ semp timui factus monachus. Et hoc dicto in pace ḡuit ad gloziam eternam pergens.

De Timore reuerentiali ⁊ q̄ deus ꝓpter septem est timendus. La. xiij.

Septimus timor ē reuerentialis: qualis est timor quez habēt ꝓiūctissimi ⁊ amicissimi ad dominū suū: de quo Piere. ait. Quis nō timebit te o rex gentiū? pfectissime hic timor habet in vita beata: quia ibi pfectissime cognoscit magnitudo ⁊ pfectō dei. ps. Timor dñi sanctus p manet in seculū seculi. i. in alia vita que sequit ad istā videlicet in gloria. Unde Jo. in Apoc. Audiuit angelos in ciuitate supna dicentes. Laudem dicite deo nostro omnes sancti eius: qui timetis deum pusilli ⁊ magni. Procedit autem iste timor reuerētie ⁊ admiratōis ex vij. que excellentissime reperiuntur in deo.

Primo ꝓpter ei⁹ essentie summā maiestatez.
Propter eius potentie immensitatem.
Propter eius sapientie infinitatem.
Propter eius immensam bonitatem.
Propter eius misericordiā ⁊ pietatem.
Propter eius iusticiam ⁊ equitatem.
Propter eius ꝓuidentiā ⁊ eternitatē. .6.

Quātū ad primū deus

est timēdus ⁊ reuerendus ꝓpter essentie immēsitatē. in presenti vita nō possumus scire de deo quid est: sed tm̄ quia est: vt dicit Jo. damas. Et tō non timemus nec reueremur deū vt decet. Sed in patria sciunt sancti de deo quid est: clare intuētes essentiā eius. i. Jo. iij. Cū apparuerit nobis silles ei erimus. Videbim⁹. n. eum sicuti est. Unde canit ecclesia de ipso deo. Maiestatē tuā laudāt angeli: adorāt dñatōnes: tremunt ptātes: celi celoꝝq̄ vtutes ac beata seraphin: q̄ nō cessant clamare vna voce dicētes. Sanctus sanctus sanct⁹: dñs deus sabaoth. Hoc refert Isaias audisse. s. seraphin clamātia. Sāct⁹ sāct⁹ sāct⁹ aīe throni diuine maiestatis. Isa. vi. Et quid ē iste clamor? q̄dā admiratio cū reuerētia ēca mysteriū. s. trinitatis. Et vt ait. b. Ber. Trinitatē psonaꝝ in vnitate essentie querere. s. curiose et p rōnes temeritas est. s. in vita pñti. Credē pietas est: nosce vita eterna est. Eqđē cū dñs mittere vellet moysen ad filios isr'l ad significandū eis ex pte sua: q̄ volebat liberare eos de seruitute egyptiaca: dixit moyses dño. Si interrogauerint me filij isr'l: qs est q̄ mittit te: ⁊ qđ est nomē ei⁹: qđ dicā? Rndit dñs Ego sum q̄ sum: hec dices filijs isr'l. Qui ē misit me: h̄ est nomē ꝓprium simū dei: qđ nulli alij ꝓuenit. Nā cū oīs creatura mutet saltē cogitatōe ⁊ affectōe ēt angelica: qa mō vnū mō aliud cogitat: ⁊ dū cogitat aliud q̄z pus: tā nō est illud qđ pus: qz mutata ē ppē qđ dō Eccl's. i. Omia vanitas. i. sōdita mutabilitati sol⁹ deo est: qz semp ē id: qđ nec vlla cogitatōe vl affectōe mutat. Mal. Ego deus ⁊ non mutor. ⁊ ps. Tu aūt idē ipe es. Et Boe. stabiliseq̄ manēs dās cūcta moueri. vñ ⁊ Aristo. cū alijs phis vocāt deū cāz pmā ⁊ cāz cāz: q̄ imota mouet alias cās. Uñ. b. Ber. in. v. de ꝓsideratōe ad eugeniū Quid ē deus? Rñ. q̄ est. Merito nihil ꝓpetēti certificat qđ deus ē. Si. n. bonū: si magnū: si vez si sapiētē dixeris: vel aliq̄d aliō: in h̄ vbo iustaurat qđ est. Nempe hoc est ei esse: qđ oīa hec esse. Si centū milia addas: nō recessisti ab eē. Si ea dixeris: nihil addidisti. si ñ dixeris nihil minuisti Quid est deus. sine quo nihil est: tam sine ipso

esse: q̄ ipse sine se esse nō potest. Ipse sibi: ipe oi bus est. Et per hoc quodāmodo solus est: quia suū esse ꝛ oīa esse est: sicut oia in ipo: ꝛ ipe in oi bus est: cui secula nō accesserūt nec coeternum Ex quo oia: per quē oia: in quo oia. Nō est in deo nisi deus: qđ hz hoc est. Et iō summe timen dus est. ps. xxxiij. Timete dñm oes sancti eius quīm nihil deest timētib⁹ eū: qm̄ qui deū timet eū hz. Deus autē est oē bonū: ꝛ ideo nihil deest ti mētib⁹ eū. Et gen⁹ cū sim⁹ dei dixit q̄daz poeta vt inducit paul⁹ in sua p̄dicatōe: ꝛ habet in lib. actuū. In ipo viuim⁹ mouemur ꝛ sum⁹. b. ber nardus sup cātica. Be⁹ nō lōge ē ab vnoquoq nostruz: qui esse oīm est: sine quo oia nihil sunt. Sed vt magis mireris. Nihil eo est p̄sentius: nihil eo incōprehēsibili⁹. Quid est enī vnicuiq rei p̄ntius q̄ esse suū: quid incōprehēsibilius q̄ esse oīm? Sane esse oīm dixerim deuz: nō q illa sint que deus est: sed q ex ipso: p ipm: ꝛ in ipso sunt oia. Ipse oīm factor: a quo sunt oia facta. hec ille. Et ideo debem⁹ timere ne peccando se subtrahat a nobis: ꝛ nihil scim⁹. Nam pctm̄ dz nihil fm. b. aug. q. l. nō ē aliqua natura: ꝛ nihil fiūt hoies. i. merentur annihilari cum peccant: vel nihil sunt in esse spūali qđ est per grām. Le gitur de quodā tyranno q multa mirabilia au disset dici de deo: vocauit ad se p̄bm doctissimū qui talia dicebat: mandās ei vt oio sibi declarasset quid esset iste de⁹. Rndit ille p̄bs rē esse difficil limā: ꝛ ideo multo tpe egere ad ipm ostēdendū Dedit sibi multū spaciū tpis: p⁹ qđ illud sibi de mōstraret. Aduenīte aūt termino q̄cto cum q̄reret a p̄bo rnsionē: dixit ille se adhuc non po tuisse inuenire: imo adhuc pl⁹ tpis indigē. Qui ꝛ aliū terminū plixū ei progauit: ꝛ cū semper in fine termini adliud adhuc posceret Dixit tyā nus. Me irrides. At ille. Nō irrideo p̄ceps Sed quāto pl⁹ de eo cogito ad inueniēdū: tāto magis īmēsitatē maiestatis video ꝛ ineffabilem eē nec posse attīgi ad eū diffiniēdū. §. II.

Secundo timendus ē

deus timore reuerētiali ppter ei⁹ potētie imen sitatē. Unde cū domin⁹ dixisset deut. x. Quid deus petit a te: nisi vt timeas eū. Et q̄si ratōem hui⁹ timoris assignās Moy. ait. Ipse. n. ē de⁹ deoz ꝛ dñs dominātiū: de⁹ magn⁹ potēs ꝛ ter ribilis. Et ecc. Un⁹ enī est de⁹ oipotēs: rex po tens ꝛ metuēd⁹ nimis. Job. Scio dñe q omia potes. Et hester. xiij. In ditiōe tua dñe cuncta sunt posita: ꝛ nō ē q̄ resistat maiestati tue. Pōt aūt de⁹ oia nisi que importāt defectū indecētiaz vel ꝛtradictionē fm. b. tho. in summa: q hmōi posse ptinet ad defectū potētie: vnde de⁹ pecca re nō potest: q. b. aug. Sol⁹ ille dicit oipotens scz deus: qui cū oia possit: peccare nō pōt: quia peccare posse non est aliquid posse s impotētie

ōe pe. di. ij. in fi. Sicr ambulare per se non pōt nec esurire nec comedere: q hec ꝙueniūt corpi nec decet ista spūm scm̄: ꝛ spūs scūs est de⁹ Jo. iij. hz tamē ꝛ dat virtutem creaturis h̄ faciendi Similiter cum dicit. b. hiero. Cū oia possit de⁹ hoc nō pōt virginē suscitare post ruinā: vt. l. fit virgo integritatē carnis hns cū sit corrupta. h̄ eni implicat ꝛtradictōem: q sit aliqua virgo et nō virgo: potest tn̄ corrōnare corruptā. l. penitē tem: ꝛ dare sibi aureolā virginitatis: ꝛ carnē re integrare. Et quāuis oipotētia patri attribua tur per appropriatōez: tamē non solū oipotēs pater: sed oipotēs fili⁹: oipotens spūs sactus. Nec tres tamē oipotētes: sed vn⁹ oipotēs īdt anastasius. Et vna est omnipotētia. ecc. ij. ca. Magna potētia dei soli⁹ ꝛ ab humilib⁹ honoratur. Hec autē omnipotētia dei manifestatur in cūctorū creatione. In impiorū iustificatōne ꝛ glorificatōe. In miraculorū operatōe. Quā tum ad creationē dicitur. Qui viuit in eternū creauit omnia simul. Uiuit in eternū sol⁹ deus qui solus cūcta creauit. Creare est de nihilo ali quid facere: quod requirit infinitā potētiā. Nul la aūt creatura hz potētiā nisi finitā: nec potest operari nisi in p̄iacētē seu p̄supposita materiam. Sicut faber cultellū facit ex ferro p̄existente Nec etiā natura opat in instāti sicut de⁹ sed suc cessiue. deus aūt creauit oia simul in principio mūdi. Nec obstat qđ in p̄mo. c. Señ. dz: deū in sex dieb⁹ creasse diuersa genera rez: q Moy. loquebat⁹ pp̄ko rudi: q de opib⁹ imaginat⁹ deū opari ad modū hoīuz. hoies aūt vt apparet nō faciūt plura simul fi vnū post aliud: ꝛ iō fm ca pacitatē illoz dixit deū illa in p̄ibus dieb⁹ fecis se fm. b. Aug. vel dz deū creasse oia simul q̄tuz ad materias rez ꝛ formas sbstātiales. Hz in il lis sex diebus addite fuerūt illis reb⁹ creatis q dā p̄prietates accidētales respectu cui⁹ dicūt facte in illis dieb⁹ fm. b. Tho. in sūma. vel sic hz b. Grego. ꝛ Bedā fuerūt facta successiue totali ter p̄ intervalla illoz dierz: tūc intelligit creasse oia simt in mēte sua idealiter: qđ fuit ab eterno Scdo apparet dei oipotētia in iustificatiōe im pioz: hoc. l. iustificare. dicit. b. Aug. mai⁹ esse q̄ creaſ celū ꝛ terrā. i. meli⁹. Potioz. n. est gra q̄ natura. Natura est data in creatōe rebus: gra daſ in iustificatiōe hoibus que habiles facit ad gl'iam diuine fruitiōis: ad quā inducere nō pōt tota virtus nature. Hoc aū t. l. iustificare est so lius diuine potentie infinite. Nā per iustificati onē tollitur culpa mortalis: que habet debitū pene infinite extensiue. i. perpetue: quia contra bonum infinitum. Et similiter conferre gratiā que est valoris infiniti: quia conducit ad infini tum p̄mium. Omnis autem creatura est vir tutis finite in se: ꝛ ideo nulla potest producere effectū infinitū. l. remittere culpā: ꝛ dare gr̄am

Capitulū .xiiii.

Unde Io.baptista ait.potens ē deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrahe. Matth.iij.infideles ⁊ quoscūq; induratos: vt lapis ī peccatis iustificare ⁊ rōnabiles facere imitatores fidei ⁊ virtutū abrahe: cui ⁊ filijs fuit fca ꝓmissio terre ꝓmissionis. Hec obstat qđ ait xps Matth. ix. Fili⁹ hois hz ptātem in terra dimittēdi peccata: nā fili⁹ hois ē: ⁊ fili⁹ dei. ⁊ in quātū de⁹ pōt dimittere peccata ⁊ iustificare: qz virtute deitatis nō virtute humanitatis. ¶ Tertio apparz ei⁹ oipotentia ex miraculoz opatione. De⁹ enī qui creauit oia: ⁊ si oib⁹ dedit certas virtutes ⁊ ꝓpetates: ⁊ vt causis secūdarijs ptātē pducēdi quosdam effectus naturales. Retinuit tn sibi ptātem agēdi ad placitū in reb⁹ supza cursuz ⁊ ꝓsuetum naturalis virtutis. Et hac ptāte vtit̄ in miracul⁹. Nō enim hz natura vel aliq̄ creatura ptātem reducēdi ꝓtiuationē ad habitum: vt q; mortu⁹ suscitetur: cecus videat: mut⁹ loq̄tur surdus audiat: q; sol firmet̄ in celo sicut sb Iosue: vel reuertat̄ retro: sicut sub ezechia: vel sit eclypsis solis in luna quitadecima sicut in passione xpi ⁊ alia innumera. Hoc fieri non pōt a creatura: sed solū diuina potentia. Que miracula deus innumera fecit in varijs tpib⁹ ad ꝓfirmationē fidei p se ⁊ per sanctos suos: non q; ipi sancti virtute sua hoc facerēt: ꝫ virtute dei vt istrā ducta ab eo. Un oratione ꝓmissa ad deū quem cognoscebāt auctorē eoz. Dim aūt miraculoz maximū ipsa vnio diuinitatis cū nr̄a hūanitate ī vnitate ꝓsone. Ad hoc vt canit ecclesia: tremūt videntes angeli versa vice mortalium: culpat caro: purgat caro: regnat deus dei caro. Nō pauet celū: stupet terra: ois creatura miraf̄ etiā celestis: vsus nō obtinet: ignorauit rō: mēs non capit humana: ait.b. Hiero. In h̄ mysteriū iplet̄ incarnatiōis repētanē in sacramento eucharistie: vbi dn̄s fecit memoriā mirabiliū suoz escā dādo timentib⁹ se timore inirabili. Videntes q; turbe miracula: vt dī Matth.ix. timuerūt dicētes: vidimus mirabilia. Dicebat philippus rex francoz: vt hī in li.de.vij. donis cū audiret tonitrua magna: ⁊ tremeret. Recte iste ē dicend⁹ rex potētissim⁹: qui solo nutu suo facit alios tremē ⁊ timere ps. Qui respicit terram ⁊ facit eam tremere. §.iii.

Tertio timetur deus

a sanctis etiā pē ⁊ angelis timore reuerētie ꝓpter suā imensam sapiam: sp in mūdo apud q̄sq; cūq; natiōes sapientes ī quacūq; facultate: hīti sunt i timore reuerētie: a pncipib⁹ ⁊ pplis. Un ⁊ Sa p. vij. dicit sapiēs. Habeo ꝓpter hāc sapientiā claritatē ad turbas ⁊ honorē apud seniores. Facies pncipū mirabūtur me. Et infra Timebūt me reges horrēdi audiētes ⁊ i multitudine bon⁹ videbor: ⁊ in bello fortis. Nō totū ꝓ exempla pz. Nā Ioseph fili⁹ iacob vēdit⁹ ī seruum: ⁊ postea obprobriose incarcerat⁹. Demū ꝓpter sapiaz diuinā que rept̄ ē in eo: exponēs sōnia ꝓphetica pharaonis de futura fame per septē annos: ac prudentia ꝓuidens: exaltatus fuit mirabiliter saluator nūcupat⁹: ⁊ habit⁹ ī timore ⁊ reuerentia apud fratres ⁊ alienigenas. Sic moises ꝓpt̄ sapiaz suā apud egyptios ⁊ apud hebreos reuerit⁹ oēs metuē faciebat. Sic daniel cū anania: azaria: ⁊ missaele pleni diuina sapiētia ī sūma reuerētia erāt apud darīū ⁊ alios pncipes. Aristoteles ī phia sapientissim⁹ habit⁹ est ī timore ⁊ reuerētia apud alexādrū: ⁊ sic de alijs. Hz qz ois sapia a dn̄o deo ē: ⁊ cū illo fuit sp: ⁊ est añ euū Eccli.i. Et ois sapia hui⁹ mūdi stultīcia ē apud deū. i. in ꝓpatione diuine sapie ignorātia ē: iō sūme metuēd⁹ ē ⁊ reuerēd⁹ deus, ꝓpter immēsitatē sue sapie. Un dī. ecci. i. Arenā maris pluuie guttas ⁊ dies scli quis dinumerauit. q. d. null⁹. Altitudinē celi ⁊ latitudinē terre ⁊ pfundū abyssi quis dimēsus est. q. d. null⁹. Sed tanta est ꝓfunditas diuine sapie: vt oia ista dinumeret: ⁊ sciat ⁊ guttas aque maris ⁊ grana arene: ⁊ capillos capitū: ⁊ frōdes arborū: ⁊ cogitatōes ⁊ affect⁹ hoīm: oia distincte nouit in sapia sua. Oia que facta sunt: ⁊ que fiunt ⁊ que erūt circa act⁹ hoīm interiores ⁊ exteriores: oia aīa christi nouit: in quo sunt oēs thesauri sapie ⁊ scie dei. diuinitas aūt ei⁹ cū pīe et spū sancto vna nouit nō solū creata quecūq;: ꝫ etiā infinita alia: que deus pōt facere: q̄ tn nō faciet. Magn⁹ igit̄ dn̄s ⁊ magna virtus eius: ⁊ sapie eius nō est numer⁹: ait ps. Et oculi dn̄i lucidiores sole: vt dī. ecci. Circūspicientes omēs vias hoīm: ⁊ pfunduz abyssi: ⁊ cozda hoīm. Et iō vt ait.b. hiero. Oia q̄ faciūt sancti: in ꝓspēu dei faciūt: siue comedāt siue bibāt: siue aliud faciant: de pe. di. i. Et videt. i. ꝓsiderāt deū oia fca eoz scire: ⁊ iō timēt ⁊ reuerēt̄: sicut ⁊ q̄libet timet et erubescit coram sapiēte viro peccare. Un ⁊. b. boeti⁹ in fi. de phica ꝓsolatōe ait. Magna ē vobis idita necessitas ꝓbitatis: cū agaū añ oc'os cūcta cernētis. Et si vis scire nobilitates hui⁹ sapie: nota qō hī sap. vij: vbi dī. Est ī illa sapia spūs itelligētie sanct⁹: vnic⁹: multipler: subtil: mobil: disert⁹ nobilis: īcoinq̄nat⁹: cert⁹: suauis: amās bonū: acut⁹: q̄ nullū vetat bñfacē: hūan⁹: benign⁹: stabil: cert⁹: secur⁹: oēz hn̄s vtutē: oia ꝓspiciēs: q̄ capiat oēs spūs itelligibiles ⁊c. Et qz sapiētis ē ordinare: ex maxio ordine vniūsi: q̄ nūq̄ dficit oñdit̄ maxia sapia ei⁹ ps. Statuit ei ī eternū q̄ creauit pmanētia ī scl'm scli. i. sp dura tura p̄ceptū posuit: ⁊ nō pteribit. Istud p̄ceptū ē nālis iclinatio ⁊ ordinatio diuine executionis: q̄ nūq̄ deficit. Hz qō mirabili⁹ ⁊ icōphēsibili⁹ ē: cū hō vl' angel⁹ q̄cūq; sapia sua nō videat actu: ⁊ itelligat: nisi vnū distincte ī vna applica-

tione ītellect⁹ ad cognoscēdū: nec illud qō ītelligit sit ipe ītellect⁹: nec ītellectiua potētia sit eē ei⁹: ꝫ distincta realiter: non sic ē de sapia dei: sed oīa cognoscit distincta vnico actu ītellectus: nec ītellect⁹ ei⁹ vel ītellectū ab eo: put ē in ipo est aliud ab̄ eē: ⁊ eēntia ei⁹: vna sapia sicut ⁊ eēntia ītrib⁹ psonis: ab̄uis filio attribuat⁹ p appro-priationē. Eccli. i. Fons sapie vbū dñi ī excelsis. Timete g̃ eū oēs sācti ei⁹: ait ps. .§.IIII.

Quarto timendus est

deus ⁊ reuerēdus ꝓpter suā sūmā bonitatē et beniuolentiā: fm diony. Bonū est suiꝑi⁹ diffusiuū ⁊ cōicatiuuz: ⁊ ab̄to bonū ē mai⁹: tāto magis ē sui cōicatiuū: sicut etiā experiētia hoc docet ī bonis hōib⁹: q̄ bona sua tpalia vt spūalia vt doctrinā cōicāt alijs. Be⁹ igit̄ glosus: cū sit sūmū ⁊ infinitū bonū: volēs suā bonitatē cōicare: mūdū creauit cū innumeris creaturis cuiuslibz cō ferēs bonitatē aliquā fm capacitatez creature ipsi⁹: adeo vt melior eē nō posset ī spē illa. Bei enī pfecta sūt opa. Deute. xxxij. ait moy. Per fectū dī: cui nihil deest ad ei⁹ cōpletū eē tale: vñ ⁊ plato phs. Que cā deo faciēdi mūdū: ⁊ rndit Bon⁹ ē bona fecerit. q. d. Bonitas sua induxit ad mūdū faciēdū. Et vidit de⁹ cūcta q̄ fecerat: ⁊ erāt valde bona. Heñ. i. Singula ināt. b. Aug. ī enchiridion bona oīa vo sit valde bona: q̄ ex his resultat vnīūsitaē ordo: ī q̄ id qō malū dī loco suo positū bñ stat: vt ꝓpatiōe ei⁹ eminēti⁹ cō mēdet bona. Opposita enī fm phm: iuxt̄ se posita magis elucescūt: quātū enī ꝑstat vitupatiōis ꝓsideratio alie⁹ vicī: tāto exinde sequitur maior ꝓmēdatio ⁊ laus virtutis sibi ꝛrie. ¶ Sz ⁊ adeo potēs ⁊ bon⁹ ē de⁹ glosus ināt idē. b. aug. in enchiridion: q̄ nō pmitteret aliqō malū esse ī opibus suis: nisi inde eligeret mai⁹ bonū ad pfectionē. f. vniuersi: vt pfecutōem tyrānoꝝ ad coronatōem martyꝝ ⁊ hi⁹. Spēs aūt rex sunt sicut numeri fm phm. In numeris aūt ꝟ repit̄: ꝺa numer⁹ supior ꝓtinet inferiorē: ⁊ ad min⁹ ī vnū excedit. Sicut denari⁹ numer⁹ ꝓtinet nouenariū ⁊ octenariū ⁊ alios inferiores: ⁊ ad nouenariū addit vnū: ad octenariū addit duo. nouē ei ⁊ vnū ꝓstituūt decē. Ita accidit in spēb⁹ creaturaꝝ: q̄libet spēs hz saltē vnū gradū eēntialē bonitatis. Alia spēs nobilior: illū gradū ꝓtinet in virtute saltē: ⁊ addit aliū gradū bonitatis eēntialē: alꝫ esset eiusdē spēi. Ut vbi gra: lapis habet vnū gradū bonitatis eēntialē: q̄ hz eē: plāta q̄ est alia spēs vel gen⁹ creature hz vltra cē aliū g̃dū bonitatis. f. vegetari. Alal aliud genus creature nobili⁹ hz vltra eē ⁊ vegetari aliū g̃dū bōitatis. f. sentire. Et cū aialia bestiarū ⁊re volatiliū celi ⁊ piscīū maris sint innumerabilia: hñt etiā iter se diūsos grad⁹ bonitatis eēntiales ꝓpt̄ q̄s dr̄nt spē: lz nobis sint ignoti. vñ vna ē maioris boni tatis eēntialis ⁊ nobilioꝝ altera: sicut mus ꝑfect⁹ aial musca: musipula nobilior mure: canis pfectior musipula: equ⁹ pfecti⁹ aial cane: ⁊ sic d̄ alijs hō vo vltra esse vegetari ⁊ sentire hz aliū g̃dū bonitatis eēntialis nāl⁹. f. intelligē. Et licz omēs homines sint eiusdē spēi nā: ꝓpt̄ qō dic̄ porphir⁹. Participatōe spēi oēs homines sunt vn⁹ hō: tñ sunt valde differentes in bonitate accītali g̃e: fm quā collocāt⁹ postea boni in diūsis ordinib⁹ angeloꝝ fm. b. greg. Perfectōe aūt g̃e maxim⁹ sanct⁹ in via est minor infimo oīm angeloꝝ beatoꝝ: q̄ hic viatoꝝ ille ꝓphēsor. ꝓpt̄ qō dixit christ⁹ de Joāne baptista mat. xi. Quo nemo maior int̄ natos mulieꝝ. Qui minor est ī regno celoꝝ: maior est illo: tūc nō erāt ī regno nisi angeli. Angeli aūt fm dionysiū ⁊. b. tho. in prima pte differūt: nō solū numero ꝫ ⁊ spē vn⁹ ab altero: sicut differt equ⁹ a boue: bos a leone ⁊ hmōi. Vñ oz dicē q̄ q̄libet imediate supior hz vnū g̃dū bonitatis eēntialē maiorē ad imediate inferiorē: ⁊ sic etiā maiorē gradū bonitatis g̃e ⁊ glorie. Hz g̃ ifim⁹ angel⁹ maiorē pfectiōem q̄ maxim⁹ scūs in mūdo: secūd⁹ maiorē pfectōem ꝓmo angelo: tertius maiorē secūdo: ⁊ sic de alijs. Et cum angeli infimi ordinis sint plēs numero q̄ oēs homines mūdi: q̄ plures fuerūt: q̄ q̄libet hz angelū ꝓpriū ad sui custodiaz: cū sint milia miliū q̄si innumerabiles: ascēdēdo gradatī de g̃du bonitatis vni⁹ ad aliū maiorez p singulos angelos. Quis tā valeat ꝓphēdere nedū effari: q̄ g̃dus maxie bonitatis pfectōis g̃e ⁊ decoris hēbit supm⁹ in ordine angeloꝝ infimo: ascēdēdo ad alios ordines supiores: q̄ quāto sunt in ordine supioꝝ: tāto sunt in numero multo maiori supioꝝ inferioꝝ ordine fm dñm Jo. dñici: q̄ maioꝝ pfectio sine ꝓpatōe est in spiritib⁹ q̄ in corpibus. Hz in corpib⁹ elemētarib⁹ ⁊ celestib⁹ hꝫ oñdit q̄ supioꝝ corpa sunt notabilr maiora q̄ inferioꝝ sic aq̄ maior terra: aer maior aqua: ignis spera maior aere. Primū celū. f. lune mai⁹ spera tota elemētari. Et secūdū celuz mai⁹ pmo: ⁊ sic de alijs. Et hꝫ q̄tū ad q̄titatē ꝓtinuā: q̄ in corpib⁹ repit̄. Et cū quātitas ꝓtinua ñ sit ī spiritib⁹: videtur q̄ hec pfectio quātitatis debeat saluari saltē in quātitate discreta. f. numerali: vt supior ordo sit maior numero inferiori mltomagis. Quātus g̃ ⁊ q̄⁹ erit supm⁹ archāgel⁹: q̄ excellio: supm⁹ in ordine pncipatū: ⁊ sic de alijs. Quid g̃ erit de supmo seraphi bonitatis pulchritudinis ⁊ pfectōis. Et q⁹ sup oēs choros angeloꝝ exaltata est bta Maria mr̄ dñi: mlto maior bonitas ⁊ pfectio g̃e ⁊ glie repit̄ in illa. Et sine ꝓpatiōe in christi hūanitate pmaria. Nō tñ puenias ad infinitā bonitatē ⁊ oēm pfectiōem deitatis: q̄ vna est in pre filio ⁊ spū scō: ita g̃ trinitas bta cōicauit gradꝰ varios bonitatis ī creaturis: q̄ nihil ab ea diminutū est: ꝫ omēs illas pfectiones sine

mixtura alicui⁹ defect⁹:q̄ tñ mixtura est in creaturis:sibi retinuit ⁊ excellentioza.cū.n.infinita bonitas:dulcedo:pulchritudo:⁊ sapia:⁊ potentia ei⁹:nulli totū cōicauit:q⁹ creatura cū sit finita non ē capax infiniti. In creaturis etiā angel⁹ et hoīb⁹ bonitas ē accītal⁹:⁊ pōt adesse ⁊ abesse sbiecto pter sbiecti corruptōem. In deo aūt est eētial⁹ ⁊ mutari nō pōt:sicut nec eētia sua. Et iō dixit christ⁹ cuidā vocāti eū magistrū bonū: Nemo bon⁹ nisi sol⁹ de⁹. Luce.ſ.p eētiā. Naz etsi oīs creatura bona sit:nō tñ p eētiā sed per accidēs additū eētie. Et q⁹ beati apte vidēt illā infinitā bonitatē:auerti ab ea nō pñt:ſ timore reuerētie sbditi clamāt. Benedictio ⁊ claritas ⁊ sapia:⁊ gr̄az actio:honor:virtus:⁊ fortitudo deo nr̄o. Apoc. Mittētes corōnas suas ante thronū ei⁹ ex timore reuerētie:admirātes īmēsitatē bonitatis ei⁹. Et q̄libet etiā viator dicē debet cū ps.lxv. Introibo in domū tuā ecclie militātis:adorabo ad tēplū scm̄ tuū ecclie triūphātis in timore tuo. Bonitas.n. vtutis ē:q̄ maxie dz reuereri ſz ēt ethnicos aristo.⁊ alios. .C.V.

Quintū quod ualde ē

reuerēdū in deo ē quo ad suā infinitā pietatē et miam. Nā sm̄ apl̄m pz ē miaz:⁊ de⁹ toti⁹ psolatiōis. Per effectū ⁊ pietatē rei deuenit⁹ in cognitōem cāe ei⁹:sic p fumū deuenim⁹ in cognitionē ignis. Oēs aūt creature sunt q̄dā effectus pme cāe ipi⁹.ſ.dei. Illa aūt creatura clari⁹ nos ducit in cognitōem diuinā:q̄ melioz ē ⁊ infinitati magˀ ppinq̄. Hec aūt pculdubio mia ē. Quid .n.pciosi⁹ vita? Pellē p pelle:⁊ cuncta q̄ hz hō dabit p aīma sua.i.vita.iob.i. Et tñ ps.lxij.ait: Melioz ē mia tua sup vitas:vtiq̄ sup vitas q̄s cūq̄. Nā vita carnis:vita tpis:vita aie:vita gle ⁊si q̄ alia vita ē:ex mia dat⁹ ab illo q̄ nulli q̄q̄ dz Hec q̄ mr̄ vitaz ⁊ radix vñ fluata illa regˀla cōi. Propt̄ qđ vnūq̄q̄ ⁊ illud magˀ:oz q⁹ melioz ē mia sup vitas. Sz si vita ē pciosioz cūctis opib⁹: q⁹ opes ordināt⁹ ppt̄ ipam psuandā:⁊ mia sup oēm vitā: restat vt mia ei⁹ sit sup oīa opa eius. Preterea nō solū mia dei ē pciosa valde ⁊ infinitati ppinq̄:ſ ⁊ ipa infinita. Nā iuxta vbū eccl̄i. Sc̄dm multitudinē magnitudis ei⁹: sic et mia ei⁹ cū ipo ē. Et si q̄rat⁹ vtrū mia dei sit aliq̄d distictū a deo:⁊ p̄ns creatura. Et si ipa mia put ē infinita cōicat⁹ creature. Rñ. ad pmū:q⁹ cū nihil sit in deo pter deū:mia ⁊ q̄cunq̄ alia pfectio: vt sapia:iusticia:charitas ⁊ hi⁹ q̄ affirmāt⁹ de deo: nihil sunt a deo distincta:⁊ sic oīs creatura i deo est de⁹. Hoc docuit euāgelista ioānes cum ait. Qđ fcm̄ ē in ipo vita erat:⁊ vita erat lux hoīm Et ex hꝫ manifestū ē:q⁹ hō in deo hō nō ē ſ de⁹. Sed in se nō de⁹ hō ſ creatura:hꝫ non ē difficile ad itelligēdū. Cū igit̄ itellēs diuin⁹ sit ſplex ⁊ infinit⁹ vnico actu cōtinuo vniūsa vidēs:oīa sunt ibi ipe intellect⁹ ⁊ deus:q̄ tñ in se p̄sideratā p ut sunt in actu:neq̄ sunt de⁹:neq̄ infinita ppe excepta mia:q̄ etsi creatura sit infinita q̄ ad suum effectū:vt subito dicte⁹. Et ad secūdū rñdet⁹ q⁹ mia put ē infinita cōicat⁹ creature q̄.ſ. ad suū effectū. Certū ē aūt q⁹ de⁹ cōicauit creaturis suis suas pfectōes infinitas:finite tñ nō infinite: vt sapiam: charitatē:eētiā:⁊ hi⁹: nulli tñ infinite vel infinitū:ſ ⁊ sanctis in patria cōicat se ifinitū sed finite. Sola ꝟo mia cōicat⁹ hōi infinite.i. ad effectū infinitū. Nōlibet.n.crimē mortale vt pbat anselm⁹ rōe obiecti ē culpe infinite: q⁹ est p̄ illū cōmissuz:q̄ ē bonū infinitū deū:vñ decedēs in eo merito dz puniri pena infinita: vt rñdeat culpe infinite. Que q̄dē pena q⁹ infinita nō pōt esse intēsiue q⁹ tale on⁹ ferre nō possz: ſ infinita ē extensiue:q⁹ durat i ppetuū. Cū igit̄ sola mia absoluat pctōrē penitentē ab illa culpa actualit̄ infinita:⁊ ei reddat deū simpl̄r bonū infinituz: atq̄ dignū statuat:vt deo fruat⁹ eterno: qō ē bonū infinitū intēsiue. Cōcludit⁹ tanḡ notū:q⁹ sola mia ipa ē infinita:⁊ passiue in pctōre exñs dici pt̄ creatura:q̄ actiue ē ipe de⁹ miserator ⁊ misericors:⁊ pstabilit⁹ sup malitiā hōm sm̄ pphaz. Quid si dicerē ipam miam actiuā infinitos producentē effect⁹ cōicatā viatorib⁹. Ecce q⁹ iā sacerdotib⁹ collata ē prās absoluēdi a sceleribus malitiaz ifinitaz: imo fere absoluē nō vult de⁹ nisi absoluat hō sacerdos:cui dēm est. Qcūq̄ solueris sup terrā &c. matth.xvij. Nā ⁊ leo papa. Multiplex mia dei sic lapsis hūanis sbuenit vt nō solū p baptismū miaz:ſ etiā p pniam medicinā spes vite repareť eēne:vt q̄ regnātōis dona violassēt:p̄po se ordēnates iudicio ad remissionē criminū pueniret. Sic diuine volūtatis psidijs ordinat⁹: vt idulgētiā nisi supplicatōe sac dotū neq̄ant obtineri:de pe.di.i.multiplex. Preterea ⁊si multa sint ppa deo:q̄.ſ.ita pueniūt deo q⁹ nō alteri:vt creare:btificare: miracula ppria vtute facē:nil tñ ita ppriū sic misereri. Et iō dicit.b. Greg.i colle. Deꝰ cui ppriū ē misereri sēper ⁊ pcē:hꝫ ē eni deo ppe ppuz. Dz eni ppe ppriū alicui:qđ pueniť oi.ſ.singulari illi⁹ nature seu spēi. Soli.ſ.illi nature vbiq̄:hꝫ ei pueniat:⁊ sp in oi tpe hec hēat. Sic risibile ē ppe ppium hōi:q⁹ pueniť hꝫ.ſ.aptitudo ad ridēdū soli hōi ⁊ nō alijs aialib⁹:⁊ oī singulari hōi:sp ⁊ vbiq̄ ē risibil⁹.ſ.apt⁹ nat⁹ ad ridēdū:⁊ si nō i oī tpe ⁊ loco rideat. Mia dei igit̄ quātū.ſ. ad hūc potissimū effectū:cui⁹ respectu dz ifinita.ſ.remittendi pctā:pueniť soli deo ⁊ nō creature. Ego ait ipe p Ysaiā:sol⁹ deleo iniq̄tates tuas ppt̄ memetipm. Qđ cognoscētes iudei dicebant. Quis pōt pctā dimittē nisi sol⁹ de⁹? Hec ē ꝟa qō ait dñs ihesus ibidē.ſ. Mat.ix. Fili⁹ hōis.i. vginis hz ptātē in tra dimittēdi pctā. Hoc eni poterat inquātū de⁹ q̄ vna psona erat de⁹ ⁊ hō. Conuenit ista

mia oi psone nature diuine:qz pri cui vt pri mia rū dixit fili⁹ i cruce. Pat ignosce illi:qz nesciūt quid faciūt Luce.xxiij. Cōuenit filio dicēti ipi magdalene. Remittūtur tibi pcā tua:z a q̄ nisi ab eo.qđ aduertētes q̄ astabāt dicebāt. Quis ē hic q̄ etiā pcā dimittit Lu.vij. Cōuenit z spi ritui sancto. Ūñ aplis dictū fuit a xpo. Accipite spm̄ sanctū:q̄rū remiseritis pcā: remissa sūt qz ipe spūs ē remissio omniū peccatoꝝ cāliter. Cōuenit mia deo:z i eo repit sp. Nunq̄d obliuiscet miserer⁹ de⁹ ps.q.d.nunq̄. Nō sp creat ꝫ in pncipio fecit de⁹ celū z terrā:z q̄ in eis sūt Gene.i. Nec sp miracula facit:ꝫ sp miseretur. Quinimo vt plus dicaz:añ tps z post tps de⁹ miserior⁹ iuenit. Nā in pncipio cū de⁹ creauit añ nō erat tps:z tñ miaz fecit mūdū ereādo Que maior ē miseria q̄ nō ee: z de hac ad ee p duxit creaturas. Ecce mia dei:iurauit angel⁹ vt refert Jo.in apo.qz tps nō erit ampli⁹.s.p⁹ iudiciū finale cessante.s.motu primi mobil:z tñ ps ait. Odias dñi i eternuz cātabo. Ubiq̄ dei mia repit. Nam mia dñi plena ē terra: ait ps. xxxv. Et dñe in celo mia tua remunerās vltra ꝺdignū. Sz nec abest i inferno mia dei:de quo min⁹ videt:qz tsi nō liberat illos a pena: punit tñ circa ꝺdignū: vt dicē valeant illud Treno. Odie ei⁹ q̄ nō sum⁹ ꝺsūpti.i.adnihilati. Quis q̄ nō timeat reuerēdo tā infinitā miam z pietatē. Cōmēdabat tulli⁹ cesarē dicēs. Nulla de virtutib⁹ tuis cesar pietate maior. Dimitto añ q̄ suscepit isrl puerū.s.de⁹ surū accepit:quia sibi vnit carnē ex isrl puero.i.seruo suo:z ꝫ qz recordat⁹ est misericordie sue.. .§.VI.

Sexto est deus timendus timore reuerentie ꝓpter suā maximā eqtatem z iusticiā ps.x. Just⁹ dñs z iusticias dilexit equitatē vidit vult⁹ ei⁹. Just⁹ ē in se nulli vicio sbiacēs. Qui.n.alios bz regere:male pōt exercere iusticiā:iusticiā.s.in alios z corrigere q̄ i se mal⁹ ē. Qui sine pcō ē vīm:pm⁹ in illā adulterā lapidē mittat. Job.viij.q.d. Reus bz puniri:vt iusticia dictat: ꝫ nō ē fm iusticie obſuātiā vt puniat ab his qui maiori sunt crimie irretiti vñ z maiori pena digni. Remota.n.iusticia inquit.b.aug.in.iiij.de ciui.dei. Quid sunt regna nisi magna latrocinia. Et vt ait.b.amb.in li.de officijs. Ubi vn⁹ pcit indigno:ad plapsiōis ꝓtagiū puocat vniūsos. Facilitas.n.venie incenti uū ꝓbz delinq̄ndi.xxxiij.q.iij.ē iusta. Q. iusticias dilexerit z diligat pz:qz nullū malū dimittit impūitū. Et qz iusticiā bz tēperare moderatio.i.pietas:qđ ptinet ad eqtatē q̄ ē rigor iusticie mie dulcedine tēperat⁹:iō sbdit. Eqtatē vidit vult⁹ ei⁹. Uis ne videre rigorē h⁹ reg z dñi iusticie! Cōsidera qñ āgel⁹ ille pm⁹ lucifer dict⁹ z cherub plen⁹ decore z sapia:cui⁹ opim̄tū erat ois lapis ꝑciosus:sardi⁹:topasi⁹:iaspis:crisolit⁹:z onix:z berill⁹:saphir⁹:z carbūcul⁹:z smaragd⁹. Nouē exꝑmit noia lapidū ꝑciosoꝝ designātia nouē ordines angeloꝝ fm greg.in mora.z de pe.di.ij.c.vl.q̄libet ille opat⁹ dī:qz sublimitate virtutis oēs supauit:hic tal⁹ tāt⁹ sbito cū dixit in corde suo. Silis ero altissimo:nō ē opatus:nō ē ore locut⁹:tm̄ cogitauit supbiā: et expulsus a regno in infernū demersus ē. Uz aūt de⁹ vt iust⁹ dñs:oia de generib⁹ singuloꝝ vitia: diūsis tpib⁹ seuere punierit: vt q̄libet sibi displicere oñdat: z ipunitū credat nullū pmaxie tñ supbos. Siquidē fricidiū in abel fem a cbai dñs iultū nō pmisit. Nā vag⁹ z pfug⁹ z tremulus discurrēs loco fere alamech ex eo descēdēte sagittat⁹ ē. Gen.iiij. Mūdū totū luxuria infectū:qz ois caro corrupat viā suā:dñs iust⁹ diluuio pemit. Gen.vij. Sodomitas pessimo vicio laborātes cū q̄tuoꝝ alijs ciuitatib⁹ igne z sulphure ꝺbustos sbuertit. Gen.xix. Jsraelitarū cū moabitis fornicātiū.xxiij.milia pierūt. Nume.xxv. Ꝓpē adulteriū cū vxore leuite i gabaa ppetratū pene extincta fuit trib⁹ bēiamin ociſis ex eis pl⁹ q̄ quinquagīta milib⁹. Judic.xx. Ꝓpē stupꝝ z incestū ppetratū ab amon cū sororе sua thamar: occisus fuit a suis absolon frīs sui.ij. Re.xiij.ꝓpē molliciei pcm̄ Onā a dño interfect⁹ ē.gen.xxviij. Nō pmisit diuina iusticia Giezi ex auaricia magnā sbam a Naaman syro mūdato a lepra petēte ex pte belezei ꝫ otra volūtatē ei⁹ trāsire impunitū:imo lepra horribili pcussus ē.iiij. Re.v. Nec heliodor⁹ sacrilegū inchoātē hirl⁹m spoliare sub Onia summo sacerdote vsq̄ ad mortē p angelos duos flagellauit.ij.mach.iij. Jasonē ementē summū sacerdotiū a rege anthiocho ac etiā menelaū iultos nō dimisit.ij.mach.iiij. Sed z iudas pditor ex cupiditate magistrū tradēs in man⁹ iudeoꝝ xxx.argēteis laqo vitā finiuit.math.xxvij. Achior qz furat⁹ ē regulā aurē: palliū coccineuz z.cc.sicios lapidat⁹ ē a ppło iosue.vij. Bulcedito israelitas cū adhuc esce carniū eēnt i ore eoꝝ:ira dei ascēdit super eos:z occidit pigues eoꝝ.nume.xi. Ꝓpter qđ z filij hely:ophni:z phinees in bello gladio ceciderūt.i. Re.ij. Jnuidia ducti fratres ioseph eū vēdētes z tradentes in man⁹ gētiū:post būiliatiōem ei iniuste facta exaltatū sup oēs dure ab eo icrepati: demū sbditi z facti sunt.gen.xliij. Ꝓpē quā cās iu dei christū tradētes in man⁹ pilati ad mortē duris flagellis castigati z dispsi:demū ipm dñm z saluatorē ꝫ fitebūt se ei p fidē subiciētes. Intrea Maria sororꝝ aaron ppē inuidiā cōtra ipm murmurās lepra pcutit.nume.xij. Ab accidia deuicti tedio itineris multi ex israel in deserto murmurātes seueritate diuine iusticie igne cōsumpti sunt.nume.xi. Jra z odio furās Saul

Capitulū .xiiii.

rex p̄m⁹ isr'l ⁊tra dauid: mortēq; ei⁹ pluries intētās: necnō ⁊ phitonissam maleficā ⁊ sulēs: diuina exigente iusticia seip̄m in vtroq; p̄mit. i. Re. vl. Qua p̄moti illi de tribu effraim ⁊ iniuſtē ⁊tra Jepte q victoriā habuerat ꝫ ammonitas seditōem faciētes: ⁊ bellū ꝫ galaaditas qui iuuerāt in p̄lio iepte: occisi sunt de effraim. xlij. milia. iudic. xij. De pp̄lo isr'l idolatrāte ad vitulū aureū dū moyses stabat in mōte: occisa sunt xxiij. milia ex eis. Propt̄ incredulitatē pp̄lus ille q egressus ē de egypto nūero sexcēta milia ablq; puul' ⁊ mulieribꝰ. Propt̄ murmuratōez nō ē ingressus t̄rā p̄missiōis nisi duo caleph ⁊ iosue nume. xiiij. Sed ⁊ moyses ⁊ aaron ad aquā ꝫdictōis, p̄pt̄ infidelitatē p̄uati sūt. Nume. xx. Sunt ⁊ alia vicia a diuina iusticia iudicata: vt pz ex sacris oracul' ⁊ libris gētiliū. Sz nullū ita seuere sicut superbia ⁊ ꝫgrue: q; magꝭ directe bellat ꝫ eū: Unde de⁹ superbis resistit inq̄t Jaco. in epl̄a sua. Regla etiā tradita p vgiliū i. vi. En. romanis p̄cipib⁹ fuit p̄cere subiectis: ⁊ debellare superbos. Et dei mr̄ maria. Dispsit superbos mēte cordis sui. Luc. i. Cū p̄mos pentes p⁹ q̄ invasit superbia: edētes pomū vt cēnt sicut dij: iusticia dei de paradiso expellēs in has mūdi miserias exiliauit. gen. iij. In secūda etate Nembroth cū suis volētes turri babel: ad celuz vsq; ptingētē edificare: q̄si existimātes se ⁊tra deuz posse defendere si aliud diluuiū iundaret: ex diuina iusticia ꝫfusi sunt a superbia sua diuisis linguis vt se itelligere nō valerēt. gen. xi. Dispsis aūt nēbroth vt tyrān⁹ cepit alios dñari ⁊ opp̄mere. In tertia etate creuit superbia. Nam pharao dñi mādata resistēs: nec decē plagꝭ hūliat⁹ ꝫ obdurat⁹ ꝫ dñm p̄lias in mari rubro cuz suis submersus ē. exo. xiiij. Et in pp̄lo illo ptrā seūti p desertū: cū superbia exurrexisset in dathā ⁊ abyron ambiētib⁹ Moysi ducatū ⁊ choze hanelāte ad aaron sacerdotiū: scisma faciētib⁹ ⁊ rebelliōis ꝫtēptū: diuina iusticia inultā tantā elationē abire nō voluit: ꝫ apta est terra: ⁊ degluti uit dathan: ⁊ opuit sup ꝫgregatōem abyron: et exarsit ignis in synagoga eoz: ⁊ flāma ꝫbussit petōres choze cū cōplicib⁹ suis. nūe. xvi. In q̄rta etate Saul superbū q mādata dei ⁊ Samuel' noluit obedire hūliauit: a regno reprobans. i. Re. xv. Superbū illū imanissimū gigātē Goliath philist̄eū: deū isr'l ex superbia blasphemantē. Dauid hūilis ⁊ adolescēs iermis ꝫ eū p̄ualuit. in funda ⁊ lapide. i. Reg. xvij. Ozias rex iuda etsi alꝰ bon⁹ in superbiā elatus: q; p̄sumptuose se ingessit in officio sacerdotali: offerēs incēsum dño leprosus effect⁹ ē. ij. Paralippo. xxvi. Sēnacherib cū innumerabili mlt̄itudine obsidēs hīr'm ⁊ dicēs: quia deus eorum non posset liberare eos ab eo: ī vna nocte superbia ei⁹ occisa sūt ab angelo cētū octogita q̄nq; milia: vt pz isai. c. xxxvij. Sz magꝭ effrenata ē: q̄n ambitiosissim⁹ ille Absolō ⁊ van⁹ vsurpauit sibi dñiuz ⁊ regnū p̄ris eū vsq; ad mortē p̄sequēs. Sz nescit diuina iusticia p̄ocinīū p̄stare cmīb⁹ ⁊ tāte temeritati. Nā elatū illū q̄rc⁹ p vanos capillos tenuit suspēsum: mula quā eq̄tabat eū dimittente: donec Joab p̄ceps exercit⁹ dauid hoc sciēs et applicās lāceis suis trāsfodit. ij. Re. xviij. Adonias etiā hoc regnū affectās ⁊tra Salomonē frēm quē dauid p̄ vtriusq; statuerat regē: occisus ē ij. Re. ij. In quīta etate adhuc magis ostentata ē superbia ipa. Nā nabucho. elat⁹ in supbiaz vt sibi ascriberet monarchiā nō deo: in mētem feralē mutat⁹ est inter feras: a regno segregatus ē: in deserto habitās p septē tpa quousq; suam superbiā cognosceret ⁊ peniteret. Dañ. iiij: Ali⁹ nabucho. forte nepos qui holeofernē p̄ncipē exercit⁹ sui miserat p regiōes cū innumerabili multitudine: vt sibi subiugaret oēm t̄raz dominio suo: ac deos exterminaret: vt solus ip se de⁹ hēret in terra: quem mirabilr diuina iusticia humiliauit: ꝫfudit tātā supbiā p Judith castissimā ⁊ magnanimē: que illi⁹ caput abscidit: ⁊ oīs exercit⁹ ei⁹ debellat⁹ ē Judith. xiij. Alia q̄q; Agagites qui volebat adorari a mardocheo: ⁊ q; supbie illi⁹ nolebat illi fauē: q̄sierat totū gen⁹ vna die vbicūq; eēt p orbē sub Assuero gladio exponi: cū magna eq̄tate iudicat⁹ ē: vt in cruce quā parauerat mardocheo ad suspēdium: i ea ip̄e appēderet liberatōe facta a morte in pop̄lo iudeoz. Quid de antiocho qui cuz tāta supbia efferat⁹ ē i iudeos: ⁊ ꝫminat⁹ ē hīr'm destructionē: ⁊ leges dei mādauit nō seruari ꝫ gētiliū: et nō deū ꝫ iouē adorari: nōne morte dira vmib⁹ scaturiēs ꝫsumpt⁹ ē! Cōfessus demū q; iustuz ē sbditū eē deo: ⁊ mortalē nō paria sentire deo. ij. Macha. ix. vbi multa de ei⁹ supbia ⁊ punitiōe Et de nichanoris supbia ⁊ pūitiōe hēs. ij. Macha. vlti. In sexta etate. Etsi de⁹ ad supbiā supandā hūliauerit seip̄m: formā serui accipiēs: ⁊ demū vsq; ad mortē ignominiosissimā crucis nō tū ī petōrib⁹ supbia ē extincta: vex ⁊ repullulās ē hūiliata ⁊ ꝫfusa. Nā herodes iniqu⁹ antipas q̄ iacobū decapitauit: ⁊ petz icarcerauit: cū q̄dā die ꝫcionaret corā pp̄lo: ⁊ veste aurea ⁊ argētea indut⁹: radijs sol' sup eū reuberātib⁹ valde gl'osus ⁊ fulgid⁹ apparet. Pp̄lo ei acclamāte laudes dei ⁊ nō hois: indeq; elat⁹ ī supbiā: iuste punit⁹ angelo cū p̄cutiēte: ⁊ cū magnis cruciatib⁹ spm̄ emittēte. Nō minori supbia herodes scōs ascolonita xp̄m ī passione derisit indutū veste alba: q̄ p̄us iohannē baptistā decapitauerat. Sz ⁊ p̄m⁹ q̄ inocētes occidi fecit vt xp̄m regē vex cū eis extinguēt eq̄li supbia vsus ⁊ iusticia ꝺdēnat⁹ ē. De caio ipatore q̄ voluit coli vt de⁹. Et de cosdroe q̄ crucē secū tulerat ī p̄sidē Et postea ō iuliano apostata ipatore. Et de di

ocletiano et maximiano ꝗto studio supbie sue sūt conati extinguē nomē xpi:exterminare eccle siā:ꝓcalcare fidem. Quoꝝ tñ supbia ꝛ malignitas ad nihilū redacta ē: ꝛ iuste punita: ꝛ eccl'ia magis ac magꝫ exaltata. Timēbūt ꝯ gētes nomē tuū dñe:ait ps.l. videtes iusticiā tuaz:qz nil inultū dimittis malū. Et oēs reges terre gl'iaz tuā cū magna reuerētia adorātes. .§. VII.

Septimo timendus ē

deus timore reuerētie ꝓpter suā eternitatē et puidētiā. Eccl's.v. Ne dicas cogā angelo non ē puidētia:ne forte irat⁹ dñs sup sermones meos dissipet oia opa manuū tuaꝝ: vbi sūt multa sōnia ꝛ plurime vanitates ꝛ sermones inumeri:tu vero deū time.hec ibi. Sōnia appellat salomō diūsas fātasias aliq̄ꝝ male sentiētiū de diuina puidētia:qz sicut i sōno vī aliq̄d eē:qō i veritate nō ē:ita aliq̄b⁹ visū ē bñ sētire de his que eueniūt i mūdo:ꝛ tñ nō sic ē. Quidā enī euētuz reꝝ hūanaꝝ attribuebāt fatis dicētes:fatis agimur:credite satis. Et illud. Te tua fata ꝑmunt vocātes fatū ꝓstellationē seu ifluxū sideꝝ sb q̄b⁹ nati sūt hoies:q̄b⁹ moueāt nccario ad bonū vel malū. Alij dicebāt oia euenire a casu ꝛ fortuna. In q̄ꝝ ꝑsona loq̄t salomō dicēs. Verti me ad alia q̄ vidi sb sole:nec velociū eē cursum:nec fortiū bellū:nec sapiētū panē:nec doctoꝝ diuitias:nec artificū gr̄az:ß tps casusq̄ i oib⁹. Alij vt plato posuerūt diuinā puidētiā nō se extrēdē ad res hūanas ꝛ minima:ß tñ circa celestia:in q̄ꝝ ꝑsona dicit Job. Circa cardines celi ābulat:nr̄a aūt nō ꝓsiderat. Sz ista oia sūt sōnia ꝛ vana et nō credēda. Et iō signāter sb̄dit. Tu vero deus time ꝛ tāq̄ eū q̄ oia videt:de oib⁹ puidet:oia recte disponit. Vñ dī Sap.xij. Tu aūt dñe dñator vtutis oia cū trāquillitate iudicas:ꝛ cū magna reuerētia disponis nos. Subest enim tibi posse cū volueris. Et pe.i canonica sua. Oēm solicitudinē vr̄am ꝓiciētes i eū: qm̄ ipsi cura ē de nob⁹. Et ps. Jacta cogitatū tuū in dño:ꝛ ipe te enutriet. Quinimo vt scribit Sap. xij. Ipi est cura de oib⁹. Neq; enī qz cū magna cura et diligētia disponit de corp'ib⁹ celestib⁹:de angel' ꝛ hoīb⁹:iō min⁹ curat de minimis ꝛ vilib⁹ reb⁹: ß de q̄buscūq; ifimis vsq; ad singularia intrēdit. Vñ ꝛ b. Aug. in.ij. de ci. dei ait. De⁹ sūm⁹ ꝛ verus cū vbo suo ꝛ cū spū sācto:q̄ tria sūt vn⁹ de⁹ oipotēs creator ꝛ factor oīs aīe oīsq; corpis c⁹ pticipatioe sūt felices oēs:q̄ sūt veritate nō vanitate felices:q̄ fecit hoīem rōnale aīal ex aīa ꝛ corpe:q̄ cū peccātē nec ipunitū dimisit:nec absq; mia dereliq̄t:q̄ nō solū celū ꝛ terrā:nō solum angelū ꝛ hoīez ß nec exiguī ꝛ ꝓptibil' aiantis viscera:nec auis pēnulā:nec herbe floscul'ū:nec arboris foliū sine suaꝝ ptiū ꝓueniētia ꝛ quadā veluti pace dereliq̄t. Nullo mō credēdum ē regna hoīm eorūq; dñatiōes ꝛ seruitutes a sue ꝓuidētie legib⁹ alienas eē voluisse. Et b.boe.de phi.ꝓso. Q̄ q̄ ppetua mūdum rōne gubernas. Terrarū celiq; sator:q̄ tps ab euo. Ire iubes: stabiliscq; manēs:das cūcta moueri ẽt. Cū q̄ta aūt reuerentia puideat nob⁹ ꝛ disponat:q̄s nos obstupescat:q̄t varietates herbaꝝ:fructuū:aialiū:piscīū:auiū in cibū dedit:q̄t aromatica ꝓcesserit vini quātitas:diūsitates vestiū:habitationū documēta:interioza icitamēta ad bonū: sancta sacra:sāctoꝝ exēpla:flagelloꝝ erudimēta:quis enarrabit! Mysteriū aūt incarnatiōis ꝛ dñice passiōis ad nr̄az redēptionē tā imēsam:ad vos spūalē dilectionē:q̄s ꝓphēdē:nedū exp̄mē valz ꝛ merito dicē valeat illud Adichee. Xp̄e me us q̄d tibi vltra facē potui: ꝛ nō feci ad puidendū tue saluti. Sz valde timēdū: ne ingrati iueniamur. Nā quāto plura nob⁹ bñficia collata sūt: tāto maioza supplicia ꝑpata:si salutez nr̄am neglexerim⁹. Sz ecōtra vltra ꝑdicta bona mlta bē⁹ b ꝛ i pr̄ia:si timuerim⁹ deū:ꝛ fecerim⁹ bñ: vt ait tobias filio Tobie.iiij. ¶ De hui⁹ puidētie bñficijs dicit.b. Ber. i li.h⁹ de consideratiōe: amat de⁹ vt charitas:nouit vt vitas:sedet vt equitas:dñat vt maiestas:regit vt ꝓncipiū:tuet vt salus:opat vt virt⁹:rutilat vt lux: assistit vt pietas. Quid ꝯ ē de⁹?q̄ ad vniūsos spectat: finis. Quo ad deitationē:sal⁹. Quo ad se:ipe nouit. Quid ē de⁹?volūtas:oipotētia:bēiuolētia: virtus:lumē etnū:icōmutabil' rō:sūma beatitudo creās mētes ad se pticipādū: viuificās ad sētiē dū:afficiēs ad appetēdū:iustificās ad pmerendū:dilatās ad capiēdū:accēdēs ad zelū: fecundās ad fructū:dirigēs ad eqtatē:iformās ad beniuolētiā:moderās ad sapiam: roborās ad vtutē:visitās ad ꝓsolationē:illuminās ad cognitionē:ppetuās ad imortalitatē:ipellēs ad felicitatē:circūdās ad seueritatē. Hec.b. Ber. Hec oia sūma puidet beniuolētia. Vñ sm Jo.da.deus grece dī theos. Et theos vno mō dī a thencō ē circuire ꝛ fouē:qz vtute ꝛ i fluxu suo oia circuiens:oia fouēs:oib⁹ puidet:ß illud ps. Aperies tu manū tuā.l. puidētie.ꝛ iples oē aīal bñdictiōe: Timeat ꝯ deū oē semē isr̄.l. oēs fideles: ait ps.qm̄ nō spr̄euit neq; despexit dep̄cationē paupis. Paupis dico nāli sēsu: paupis trena sba:paupis vtute gr̄e:paupis spū:ß oib⁹ puidet ꝓ capacitate sua. Et timor dñi pcipue reuerētiāl:de q̄ in sermo:gl'ia ꝛ gl'iatio: letīcia ꝛ corona exultatiōis: vt dī Eccl'i.i.

¶ Titulus quītusdecim⁹ de dono pietatis. Ca.i.

¶ De pietatis eminētia ꝛ dignitate.

DE dono pietatis videnda sūt tria. Eminētia dignitatis: existētia ei⁹ q̄litat: